

th. Asc. 404

Asc. 2421.

Amor meus IESUS crucifixus

I M A G O
CRUCIFIXI

Prodigiosis eventibus
illustrata

IN LUCEM DATA
ET

Ad promovendam ejusdem
Devotionem, ac Venera-
tionem accommodata

AUCTORE

P. JOANNE BAPTISTA
HOFER
Societatis JESU

TRIDENTI, MDCCXXXIII.
Ex Typ. Joannis Baptistæ Monauni,
Superiorum Permissu.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

PROOEMIUM.

QUod olim Spartanæ Matres Filiis ad pugnam itur-
ris fecisse perhibentur, id quo-
que suis facit Sancta Mater Ec-
clesia. Illæ sinistro novi mili-
tis brachio scutum aptabant,
hac adjecta parænesi: *cum hoc*
redi, aut morere; ut nempe
hunc in modum eos ad pugnan-
dum armarent, animarent ad
vincendum; contentæ potiùs
spectare natos salvò clypeò ad-
versis vulneribus confectos,
quàm abjectò clypeò fugitivos:
hæc verò viventium Mater Ec-
clesia, non nescia vitam ho-
minis super terram periculo-
sæ plenam aleæ militiam esse,
suos, quos per baptismum vi-
tæ æternæ regeneravit, filios

non minùs armis quàm animis
instruit, reddítque, si ipsi ve-
lint, insuperabiles. Clypeò
namque, ut pectus sui militis
communiat, Crucifixi simu-
lacrum quinque sacratissimis
Christi vulneribus insignitum,
porrigit, brachiòque inserto:
nate mi, inquit, bellator es,
viriliter age, & confortetur cor
tuum. En scutum: cum hoc
vive, & morere. Quamdiu
scuto hoc te texeris, nullus vul-
nerabit hostis, non splendidis
mundus promissis, non fuca-
tis caro blanditiis, non terri-
ficis Orcus minis: vivendo vin-
ces, moriendo ipsammet tri-
umphabis mortem.

Et sanè, fierine potest, ut
gravem incurrat noxam, qui
pro mortalium noxis Jesum as-
picit

picit vulneratum ? An illicitæ
indulgebit cupiditati , qui Cru-
cifixi cruciatus ante oculos si-
bi positos miratur ? Refert
Cromerus , Boleslaum Polo-
niæ Regem , assidue patris ef-
figiem aurô expressam , & è
collo pendulam secum circum-
tulisse , eamque sibi legem san-
xisse , ut , quoties dicendum
aliquid faciendûmque occurre-
ret , impressio osculô , tamquam
viventem in imagine , præsen-
temque patrem sic compella-
ret : absit , ô absit , mi pater ,
ut à me unquam aliquid regio
tuo nomine indignum statua-
tur . Sumus & nos Regis , lon-
geque majoris , adoptivi filii ;
& catholici , cùm simus , eti-
am Christi patientis Agnique
imaginem de collo pendentem

noctes, diésque gestamus, scilicet in sinu, & in oculis, & in pectore, & in memoria habendam assidue, ut in omni negotio identidem dicamus: absit, ô absit, mi Pater, mi Rédemptor, ut à me unquam aliquid divino tuo nomine indignum statuatur. Idem si non dicendum quoties aspiciamus, & transimus imaginem Crucifixi in pariete pictam vel pendulam, saltem cogitandum est.

Et hæc quidem emolumenta ex ejus aspectu redundant in vita; in morte verò quis nescit, quàm potens & efficax incitamentum sit ad infirmos animandos, & roborandos Crucifixi Christi repræsentatio; quantum momenti insit in salutifera Crucis exhibitio-

ne ad exprimendos ab ægro fidei, spei, charitatis, aliofque virtutum actus; quantum inde spiritualis dulcedinis emanet? Sic olim Hebræi fugebant mel de petra; oleum de saxo durissimo: Petra autem erat Christus. Per hanc velut potentissimum, ipsiusque hostibus summè formidabile telum iidem hostes fortiter arcentur: fugiunt, dilabuntur, exanimantur velut fulmine tacti; quando verba illa intonari audiunt: *ecce Crucem Domini! fugite partes aduersæ; vicit Leo de tribu Juda*. Per hanc admiramur patientiam infirmi, non ignari, non decere sub spinoso Capite membrum esse delicatum. Audi Bernardum: *vult benignus Dux*

devotum militis vultum, & oculos in sua sustolli vulnera, ut ex hoc animum erigat, & ad tolerandum reddat fortio- rem.

Demum ad quam non fiduciam salutis concipiendam morientem animat Crucifixi aspectus? præsertim quando aurea illi D. Augustini verba sibi audit inclamari: *inspice vulnera pend- entis, sanguinem morientis, pretium redimentis, cicatrices re- surgentis. Caput habet inclina- tum ad osculandum, cor apertum ad diligendum, brachia extensa ad amplexandum totum corpus expositum ad redimendum. Qua- re ad excitandam, fovendam au- gendamque erga Crucifixi ima- gines fiduciam, devotionem & cultum, præsentis libello pro- positum mihi est ante oculos pone.*

ponere , quæ prodigia divina
Bonitas ope ejusmodi iconum
ubique terrarum operata fit ; &
quàm admirandas animorum
conversiones effecerit , quàm
obstupefscendos favores nullo
non tempore earundem Culto-
ribus contulerit , exemplis il-
lustrare. Tu, lector benevole,
hunc qualemcunque laborem
meum æqui bonique consule ,
& pro me Crucifixum depre-
care .

INDEX CAPITUM

LIBER PRIMUS.

- Caput I. *Crucifixi aspectus Fidei lumen accendit.* folio 1.
- Cap. II. *Imago Crucifixi ad Pœnitentiam invitat.* f. 23.
- Cap. III. *Mundi contemptum ingerit.* f. 43.
- Cap. IV. *Ad statum Religiosum evocat.* f. 63.
- Cap. V. *In religioso proposito vacillantes confirmat.* f. 75.
- Cap. VI. *Ad zelum animarum inflamat.* f. 86.
- Cap. VII. *Christianis Principibus classicum canit ad prælianda prælia Domini.* f. 100.
- Cap. VIII. *Amorem divinum exsuscitat.* f. 111.
- Cap. IX. *Ostendit rursum per peccatum Christum crucifigi.* f. 126.
- Cap. X. *Est suarum injuriarum vindex.* f. 147.
- Cap. XI. *E contra honorantes se honorat.* f. 163.
- Cap. XII. *Crucifixi imago non rarò est in manibus & ore ; sed non in corde peccatoris.* f. 188.
- Cap. XIII. *Vocatos, & renuentes venire in eorum ridet interitu.* f. 198.
- Cap. XIV. *Obstinatos mortis æternæ sententiâ fulminat.* f. 207.

LIBER

LIBER SECUNDUS.

- Caput I. *Crucifixi imago est horologium
spiritualium actionum.* folio 218
- Cap. II. *Bibliotheca animæ devotæ.* f. 249
- Cap. III. *Scutum adversus Cypridis te-
la,* f. 262
- Cap. IV. *In necessitatibus refugium.* f. 275
- Cap. V. *Anchora in adversis.* f. 303
- Cap. VI. *In paupertate levamen.* f. 315
- Cap. VII. *Ad perferendas calumnias for-
te incitamentum.* f. 322
- Cap. VIII. *Schola dilectionis inimico-
rum.* f. 336
- Cap. IX. *Norma vitæ mortificatæ.* f. 352
- Cap. X. *Sigillum amantis animæ.* f. 365
- Cap. XI. *In morbis lenimen.* f. 373
- Cap. XII. *In morte solatium.* f. 401
- Cap. XIII. *Refrigerium in purgantibus
flammis.* f. 433
- Cap. XIV. *Pignus vitæ æternæ.* f. 444

PROTESTATIO AUCTORIS.

QUoniam in hoc opusculo aliqua narrantur, quæ vel miraculi speciem, vel fantitatis nomen aliquibus conciliare videntur; protestor, me illa omnia humana tantum, & historica fide, neque tanquam ab Apostolica sede examinata atque approbata referre: idque juxta mentem, & Decretum Urbani VIII. Summi Pontificis Anno 1631. editum, ibique circa res hujusmodi plura sancientem: quæ ego omnia, & singula, prout decet obedientem Ecclesiæ filium amplector, & recipio; & secundum eadem, lucubrationem hanc ab omnibus legi, intelligiûque desidero.

LIBER

LIBER PRIMUS

CAPUT I.

*Crucifixi aspectus Fidei lumen
accendit.*

Dversus venenatos Serpentum
morsus olim Moyſes in deſer-
to Serpentem æneum è ligno
ſuſpenderat, cujus vel ſolius
aſpectu vulnerati ſanabantur omnes. Ty-
pus is fuit, & figura Chriſti pro ſalute
noſtra è ligno pendentis juxta illud Joan-
nis 3. *Sicut Moyſes exaltavit Serpentem
in deſerto, ita exaltari oportet Filium ho-
minis*: Ad cujus nimirum aſpectum per-
ſanaretur natura humana in Protoparen-
te noſtro Adamo graviffimè vulnerata à
Serpente in Paradifo. Quàm graviter
ſauciæ poſt hunc morſum non apparue-
runt omnes potentia animæ præſertim
principes, intellectus & voluntas? In-
tellectus percuſſus cæcitate, ut Deum non
A agnoſ-

agnoscat , & viam veritatis ; voluntas languore ad bonum , & inclinatione ad malum longè maxima. Verùm , qui Cœli favor est , adversus omnes hos mor-
sus paratum nobis præsentissimum anti-
dotum , aspectus Crucifixi. Illud sin-
gulare divini erga nos amoris argumen-
tum , quòd hanc tam prodigiosam à lan-
guoribus animi , solo Crucifixi aspectu
persanandi vim , etiam ejusdem imagi-
nibus inditam comperiamus , id , quod
præsentì hoc opusculo dilucidare aggre-
dimur: ordimur autem à primo , quod
est cæterorum fundamentum omnium ,
à discussa videlicet , Crucifixi aspectu ,
cœcitate mentis immisso lumine fidei
in agnitionem veritatis.

Testis hujus favoris Monasterii in
Westphalia Matrona illa , quàm illustris
sanguine , tam obscura religione , utpo-
te Lutheri erroribus excæcata , quæ duos,
quos habebat , filios ea in urbe Societa-
ri in scholis suis erudiendos commise-
rat. Horas hæc & dies integros exige-
bat ad speculum , comendo se , & compo-
nendo , vivum & ipsa vanitatis specu-
lum ; quod cùm parvuli observassent ,
Crucifixum ex arula sua , materno spe-
culo appendere , quo spectaculo illa per-
mota , atque in Salvatore suo vulnerato ,
quasi in purissima crystallo fœditatem ,
atque errorem suum contemplata , hæ-

resim ejuravit, morésque mutavit, ope Crucifixi à natis feliciùs immortalì vitæ reddita, quàm eos ipsa in mortalem ediderat. Hæc Mater, post emissam Fidei professionem, mox tantò studiosiùs ex monito Apostoli, induens Dominum nostrum Jesum Christum, animam suam ad speculi sibi à filiis monstrati formam cœpit componere, quantò antea corpus ad omnem vanitatem composuerat curiosiùs. O quot ex Heterodoxis, si speculum hoc consulerent, fœdos suos in fide errores detegerent, perspicerentque luculenter, quantopere à Crucifixi Archetypo abludat mollis & effæminata Lutheri ac Calvinì doctrina & vita, utpote è diametro opposita Apostolo pronuntianti: *Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis suis.* Annuæ Societatis.

Ita ex aspectu Crucifixi, & Christi latere renatum dicere possumus octennem puerum, quem historia Ecclesiastica Japoniæ nobis exhibet. Hic cùm nondum baptismo initiatus convenisset in æqualium suorum cœtum, quibus sacerdos noster doctrinam Christianam exponebat, observaretque benè meritis præmiola distribui, & ipse sibi unum aliquod petiit à patre Catechista, qui ei Christum dedit cruci affixum, non jam mortuo, sed expiranti similem. Obser-

vat puer crucifixo suo deesse lateris vulnus, quod inter sociorum manus in aliis icunculis animadverterat: querulus itaque aliam petit imaginem, in qua illud appareret; quam ubi accepit, perfossum Domini latus attentè contemplans, suavissimèque deosculans exclamat: cupere se baptizari, quod & factum. Julius Cæsar ex secto matris utero mundo natus, meliore forte hic parvulus ex Christi vulnere Cœlo renatus est, si quis alius experimento edoctus, quàm verè pronuntiarit Augustinus; dum vulnus lateris vocavit *Ostium vitæ*. *Quid angustius illo foramine, quod unus e militibus, percutiendo latus Crucifixi, aperuit? & tamen per has angustias pænè jam totus mundus intravit.*

De S. Astione Monacho & Martyre Jesu Christo devotissimo Sandærus memorat, quòd Martyrio jam afficiendus Vigilantio Christiano obtulerit sarcinulam parentibus tradendam, in qua, ut aiebat, charissima quæque, totamque suam substantiam haberet reconditam. Adsumt igitur parentes, Vigilantius adfert depositum: Hoc, inquit, hoc est testamentum Astionis filii vestri: hæc mihi, ut vobis tradam, reliquit: hoc Monachi, & Martyris est depositum, & Legatum. Sarcinula apertâ, cùm nihil omnino præter effigiem Jesu Crucifixi, & Sacro-

5

Sacrofanctum Evangelium invenissent ,
ita commoti sunt parentes , ut præmissâ
Vigilantiâ instructione Sacrum susce-
perint baptismum . An & nobis in or-
be nihil pretiosius , nihil charius Jesu
Crucifixo ? An non Astionis genitores
cum Psalmista gloriari poterant ; nun-
quid *hereditas mea præclara est ?* A filio
hi parentes per hoc testamentum facti
sunt filii Dei ; si filii & heredes : here-
des Dei , heredes Cæli , & *hereditas eo-
rum in æternum* . Ps. 36.

Quàm illustre non fuit Crucifixi tro-
phæum Sancti Neaniæ , postmodum Pro-
copius dicti , Conversio , cui Christus
è fulgentissima cruce pendens apparuit ,
ac è gentilitatis tenebris eundem in ad-
mirabile lumen suum evocavit . Eventum
elegantè pro more suo enarrant Fasti Ma-
riani sequentibus verbis : Saulum aut Saulo
simillimum Neanium vides : quippe à Dio-
cletiano Alexandriam missus , quò Chri-
stianos illic excinderet , & ipse Chri-
stum obvium habuit , & quidem è cru-
ce sibi loquentem . Multùm igitur aber-
râsse se animadvertens , aliam viam dein-
ceps ingressus est , fabrefieri sibi ex auro
crucem fecit illi geminam , quam nuper
viderat . Hæc signa vix intulit Agarenis ,
cùm nobilem victoriam abstulit . Sed ,
quod mirere , victori bellum alterum ,
bellum crudele mater movit , quæ pietatem
filii ,

filii, qua fractos pedibus aureos argenteosque Deos pauperum manibus in spoliū iussit cedere, sub impietatis nomine ream egit. Sed victo, omnibusque tormentis exercito, Patronus cum Cælitibus Christus adfuit, ac Sanguine jam suo pulchrum, sacrâ undâ amplius lavit, & abhinc Procopium dixit. Atque hic ille Procopius est, qui unus contra omnes Carnificum manipulos stetit, quique prius, quàm gladio cervicem ipse, sibi Tyrannum non unum subjecit. Qua in re iterum Paulo similem illum rectè dicemus: in illo etiam superiorem, quòd Christo, moriturus filius, matrem peperit. Ita Fasti Mariani ex *Metraphraste*. In prodigiosa hac S. Procopii conversione Salvator cruci suffixus mundo unâ declarare voluit, quàm solidi fundamenti, quantæque firmitatis sit Religio Christiana, utpote quæ non vexationibus & persecutionibus solvi, sed augeri, sed fieri firmior consuevit. Nunquam magis oppressa fuit, quàm temporibus Diocletiani, & S. Procopii, & nunquam fecundior effloruit, quàm sanguine ejusdem mirabiliter fecundata cùm innumeros suo exemplo ad fidem pertraxerit, innumeros ad subeundum fortiter Martyrium animarit; hinc rectè pronuntiavit S. Leo: *nullo crudelitatis genere destrui potest Sacramentò crucis fundata Religio,*

ligio; non minuitur persecutionibus Ecclesia, sed augetur, & semper Dominicus ager segete ditiori vestitur, dum grana, quæ singula cadunt, multiplicata nascuntur. Unde Tertullianus: Plures, inquit, efficimur, quoties metimur à vobis, semen est sanguis Christianorum. Hinc cecinit quoque Prudentius:

*Martyrum semper numerus sub omni
Grandine, crescit.*

Nimirum Ecclesiæ Catholicæ id semper proprium fuit, & erit, ut cum Arca Noë, quò persecutionum diluvia crescent amplius, eò altiùs ipsa super omnes fluctus caput efferet: & cujus *statura assimilata est Palmæ*, cum Palmâ, quò magis premetur, eò exaltabitur magis.

Crucifixi de tenebris infidelitatis triumphum illustrat & illud, quod Thomas Cantipratanus cum aliis refert. Martyr quidam Anonymus captus, cùm Tyranno cuidam gentili serviret, & licet ab eodem sat honestè haberetur; tristis tamen & gemebundus semper incederet, interrogatus ab eo, cur cum cæteris famulis, non gauderet? Respondit: non possum non tristis incedere; quia continuò mortis Dei mei memor in corde meo Crucifixum porto. Excandescens ad hæc Tyrannus; experiar, inquit, num vera sint, quæ dixisti: nec mora: evocato carnifice iussit aperto Mar-

tyris pectore cor evelli, ac per medium
 cultrô scindi. Et ecce! post divisionem
 in altera quidem cordis parte Crucifixi
 imago, in altera, quasi ejusdem sigillum
 repertum est: quo visô prodigiô Tyran-
 nus cum omnibus suis in Christum cre-
 didit susceptô propediem baptismô. Fe-
 lix anatomia, in qua ex morte fervi,
 fluxit vita Heri. Appositè S. Bonaven-
 tura: *tunc cuique nostrum quasi recens Chri-
 stus occiditur, cum credit occisum.* In
 invictum hunc Martyrem à latitante
 in corde Crucifixo ad torturam anima-
 tum, & suo Martyriô nil aliud Tyran-
 no prædicantem, quàm Christum, &
 hunc quidem crucifixum, lusisse mihi
 videtur suo lemmate Hesius Poeta in pau-
 cis nobilis, quando scripsit: *Fides alti-
 us attractæ generosiùs sonant. Lemma.* Vis
 ipsa torturæ fidem facit animosam. *Exul-
 tabitis modicum nunc, si oportet contri-
 stari in variis tentationibus, ut probatio
 vestræ fidei inveniat in revelatione Je-
 su Christi. 1. Petri 1.*

*Fides vel ipsis excitata tormentis,
 Magis alta, magis est clara, quò ma-
 gis tensa*

*Quò torta magis est. Muta languet, &
 nulli audita serpit, si quæ ferre tor-
 quentem fides recusat.*

Singularem meretur memoriam id,
 quod scribit Gretserus L. 2. de Cruce.
 Cap.

Cap. 64. Ratisbonæ in templo PP. Augustinianorum Crucifixi imago visitur, quæ intuenti ipso aspectu ob antiquitatem religiosum quemdam horrorem incutit. Eam Sacerdoti sacrificanti, & de præsentia Corporis, & Sanguinis Domini in Eucharistia dubitanti, nec satis dispicienti, quæ fieri posset, ut ad vocem hominis panis in Carnem, & vinum in Sanguinem convertatur, soluta altera die de Cruce manu, calicem ex manibus eripuisse, communis fert fama, idemque testatur inscriptio basi Crucis adjuncta. Ad hoc prodigium attonitus Sacerdos, mox facti pœnitens, calicem iterum à Christo recepit, & una de Sacramenti veritate fidem indubitam, eoque clariorem, quò illustriori sibi miraculo comprobata. In suo brachio extenso ad calicem, hæc imago ostendit, quàm potens sit & sermo Dei: *ipse dixit, & facta sunt*; Ipse dixit: *hoc est corpus meum, hic est sanguis meus*. Rectè S. Augustinus: *qui potest facere, quod non erat, non potest ea, quæ sunt, mutare in id, quod non erant: non enim minùs est, dare rebus novas, quàm mutare naturas*.

Sed nihil forsan hoc in genere illustrius ac mirabilius est, quàm quod in orbe novo vel cæca vidit Gentilitas. Quindecim dierum itinere procul à re-

gno Pervano, & urbe Cuzcho Hispania-
 rum imperio subiecta, in qua etiam So-
 cietatis est Collegium, provincia quæ-
 dam visitur non minùs amplitudi-
 ne sua, quàm armis, divitiisq̃ue inclý-
 ta. Ad hanc provinciam cùm quidam
 Christiani fugerent, unus ex iis inter
 sarcinulas Crucifixi imaginem fortè con-
 jecit: qui cùm postea ad illius provin-
 ciæ metropolim pervenisset, multique
 admirabundi quærerent curiosiùs, quid
 illud esset, respondit: illum esse Chri-
 stianorum Deum. Quæ res hominum
 sermonibus celebrata ad Principis aures
 pervenit: is eadem videndi cupiditate
 incensus, in aream palatii cum trecen-
 tis circiter viris processit, hominẽmque
 sibi cum imagine sisti iussit; quam,
 cùm in manus sumpsisset, diligenter
 contemplatus: hiccine, inquit, Deus
 est Christianorum? Ille ipse, Indus re-
 posuit. Tum Princeps: ain tu? Hic-
 cine Deus est, quo adiutore Christiani
 Ingas, totũmque regnum Pervanum su-
 begerunt? cùm Indus affirmaret: at hic
 homo est, ait Princeps, omnibus cru-
 ciatibus necatus; simul ad imaginem
 expuens homini reddidit. Mirum di-
 ctu! statim ut Indus in manum accepit
 imaginem, cœpit illa caput, quod in
 dexteram partem inclinatum habebat,
 ad sinistram convertere, & oculos in
 Prin-

Principem , cæterósque , qui aderant ,
 defigere ; qui omnes continuò præter
 eum , qui crucifixi tenebat imaginem ,
 conciderunt , ac tres horas sine sensu &
 spiritu mortuis similes jacuerunt . Quos
 cùm populus mortuos existimaret , in-
 gens tota urbe luctus excitatus est ; In-
 terea Princeps , ac deinceps cæteri , ad
 se rediens , surgensque exclamavit : Verè
 magnus est Christianorum Deus ! reli-
 quisque omnibus stupore quodam de-
 fixis , poenâ capitis propositâ , edixit ,
 nequis in posterum Christianorum Deum
 blasphemaret : atque extructo , exorna-
 toque juxta palatium facello , ibi Cru-
 cifixi imaginem collocari , atque ab om-
 nibus adorari jussit .

Cuzchum dein profectus ad evocan-
 dos Societatis Jesu Missionarios , qui suis
 terris Evangelii lucem inferrent , in mor-
 bum ibidem incidit , mortique proxi-
 mus postulavit , ut babtizaretur ; quod
 ubi præstitum , filio cum suis domum
 remisso , magna cum pietatis significa-
 tione , nec minori consolatione spiritum
 Deo reddidit : *Sacchinus in Hyst. Soc.* O
 admirabilem metamorphosin ad unicum
 Crucifixi aspectum ! De S. Luciano Mar-
 tyre legitur in historia Ecclesiastica ,
 quòd etiam sine ullo verbo , solo suo as-
 pectu , Paganos ad fidem converterit .
 Sufficiebat Lucianum vidisse : tantus ex

eius ore, totiùsque corporis compositione promicabat virtutum splendor; Unde Maximianus alloqui eum cupiens, velò faciem texisse fertur, ne viri hujus moveretur intuitu. Si facies servi, quid non faciet facies Crucifixi Domini? Imò quid non fecit cum Rege hoc barbaro? quàm clementer eundem perduxit ad agnitionem veritatis longè alia promeritum? O quàm verè Apostolus de Christo scripsit: *qui vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* Audiamus hìc exclamantem S. Bernardinum: *O genus humanum! expergiscere à tuo lethargo; & vide, quia ad Orientem vertit faciem suam Christus; ad Meridiem dexteram manum, ad Occidentem plantas pedum Sanctorum, ad septentrionem alteram manum: omnes vocat, omnes desiderat, omnes visitat, omnes invitat, atque clamans ait: venite ad me omnes. Ab Oriente vocat adolescentes, à Meridie magnates, ab Occidente senes, à Septentrione pauperes.*

Sed cùm in his versetur calamus, rem publicis monumentis æquè testatam, & in Ecclesia legi publicè solitam his addamus, quæ ex scripto antiquo codice Sanctæ Mariæ ad Martyres, eodem argumento edita recitari in Ecclesia confuevit, his verbis: in Ecclesia Sanctæ Sophiæ Constantinopoli extat puteus, qui Sanctus dicitur, totus coopertorio deaurato,

rato, argento exornato, de quo ista scribuntur: Christianus homo in sua domo erexerat imaginem Salvatoris: quam Judæus odio Christianæ religionis nocte furto abstulit, cultróque ejus vultum punxit: ex quo inflicto vulnere magna copia Sanguinis effluxit, Judæique vestes asperfit: qui magno timore affectus eandem acceptam imaginem in propinquum puteum conjecit, & reversus est in Domum suam: quem cùm Sanguine aspersum ejus uxor videret, in suspicionem adducta est, patratum ab eo fuisse homicidium; quod ille negavit: sed majorem augebat suspicionem, dum eum timere & tremere cerneret. Manè autem facto, venerunt ex more, qui ex publico puteo haurirent aquam: sed dum pro aqua Sanguinem se hausisse conspicerent, magno sunt horrore exterrefacti: réque statim per urbem vulgata, advenit tandem illuc Præfectus urbis, quòd existimaret, illuc cadavera occisorum esse projecta. Qua de causa jussit totum puteum exhauriri aquis, in cujus fundo non defuncti alicujus hominis corpus occisum invenerunt, sed Sacrosanctam imaginem Salvatoris vulnere perforatam, & è vulnere recentem adhuc sanguinis guttam fluere: ut, unde sanguis emanasset, certò indiciò doceret. Eam Præfectus acceptam ad Imperatorem attulit, cujus

iussa,

jussu, voce præconis inquiri jubetur, qui adeò sacrilegum facinus perpetrâsset, promittens indulgentiam criminis ei, qui sponte sese reum proderet; pœnam capitis secus facienti comminatus. Quæ cùm Judæi uxor audisset, de viro suo suspicionem concepit, secretoque eum detulit Magistratui: à quo missis apparitoribus capi jussus est, & ad Imperatorem perductus: rem ipsam absque tormentis, ut se habebat, palàm fecit, contestatus, se fore Christianum, qui unà cum uxore baptizatus est: ipsa verò Salvatoris veneranda imago super puteum collocata est: puteus autem ambitu murorum intra Sanctam Ecclesiam comprehensus. Cujus rei gratia Kalendis Novembris in facti memoriam ea historia olim recitari consueverat.

O Admirandam & nunquam satîs prædicandam Salvatoris Clementiam, Judæum hunc vocantis ad lavacrum regenerationis, qui ob conjectam in puteum sui imaginem merebatur mergi in profundum abyssi, & in stagnum flammarum, æternùm exurendus! Et quid nos ad hæc? Si immensa illa benignitas Redemptoris nostri ligno Crucis confixi erga impios, blasphemos, sacrilegos Judæos tam clementem se exhibet, ut maleficiis beneficia rependat, & lumen fidei conferat, quæ non Crucem amantibus, ac veneran-

tibus,

tibus, & potissimum in suprema mortis
lucta arctè amplexantibus virtus, robur,
gratia, salus & benedictio speranda est?
Quàm potens futura hæc armatura fidei
adversus animæ hostes?

COROLLARIUM.

PRiori tam insolitæ tragædiæ aliam
hïc libet subnectere, qua ad sacrile-
gam sævitiam nihil truculentius; qua ad
inauditam benignissimi Jesu Christi cru-
cifixi clementiam nihil potest excogita-
ri, aut narrari clementius; quam ex D.
Athanasio, & Concilio OEcumenico,
ut omnibus ad manum, in oculis, &
animis sit, verbo tenus subiicio. Ver-
ba sunt S. Athanasii ad Patres Concilii.

Sustollite oculos mentis vestræ, & vi-
dete novum miraculum hoc, quod fa-
ctum est nunc in infinitam admiratio-
nem Dei. Aspicite, & date ei gloriam.
Contemplamini ineffabilem misericor-
diam ejus, & magnitudinem dispensatio-
nis ejus, atque lamentum cum lætitia
sumite. In Deo quidem nihil extra-
neum: Deus enim cùm sit, omnia po-
test: quia verò in diebus nostris, & in
nobis factum est, expavescet omne cor
audientium. Verè expavit Cœlum in
eo, quod temerè factum est: coaturba-
tæ

ta sunt abissi , & sol obtenebratus est ,
& luna & stellæ similiter super hoc , quod
patratum est . Sed iterum lætata sunt in
eo , quod à Domino dispensatum est .
Omnes Cœlorum virtutes audite , & ad-
miramini , quod factum est in diebus no-
stris .

Civitas est Berytus vocata , in fini-
bus Tyri & Sidonis sita , Antiochiæ sub-
dita . In hac civitate Beryto multitu-
dines erant copiosæ Judæorum . Porro
juxta Synagogam ipsorum , quæ valde
esse magna videbatur , Christianus qui-
dam accepit ad pensionem cellulam à
quodam , in qua habitans , contra accu-
bitum suum fixit imaginem Domini no-
stri Jesu Christi , honestè depictam , &
integræ staturæ , habentem Dominum
nostrum Jesum Christum . Transacto au-
tem modico tempore , perquisivit man-
sionem majorem ille Christianus , que-
madmodum & indigebat . Hoc autem
gratia Domini nostri dispensavit , ut cre-
do , *qui vult omnes homines salvos fieri ,
& ad agnitionem veritatis venire ,* osten-
dens miracula sua se colentibus , & om-
nibus in se credentibus , in redargutio-
nem impiorum , & stabilitatem fidelium .

Quæsit ergo Christianus , ut dixi ,
majorem domum , & invenit in quodam
loco Civitatis , & transtulit se illuc à
domo , quæ erat juxta Synagogam Ju-
dæo-

dæorum. Et sublati omnibus suis, per oblivionem (dispensatione tamen Dei) imaginem Domini dimisit, oblivioni, ut præfatus sum, traditam. Quidam verò Judæus accepit domum illam ad pensionem, in qua imago Domini stabat; intromissis autem omnibus suis permanebat in domo, minimè contemplatus iconem Domini, quæ stabat illic. Neque enim consideravit locum illum, sed ingressus manebat. Quadam verò die invitavit Judæus unum è contribu- libus suis ad prandium; & cùm pran- derent, elevatis oculis Judæus, qui in- vitatus fuerat, vidit iconem D. N. Jesu Christi; & dicit ei, qui se invitaverat: Tu, cùm sis Judæus, quomodo imagi- nem hujusmodi habes? Convicia pluri- ma quoque & nefanda emittens adver- sus Dominum, quæ non audeo scribo- re: absit, quæ dixit contra Salvatorem is, qui fuerat invitatus. Tunc is, qui invitaverat, videns imaginem Domini, rationem reddidit invitato Judæo, di- cens: quia usque in præsens non vidi hanc imaginem: Et filuit invitatus: abiit autem ad Summos Sacerdotes suos, & accusat Judæum, qui in domo mane- bat, in qua imago Domini erat, dicens: quia ille imaginem habet Nazareni vi- delicet in domo sua. Qui audientes di- xerunt, si potes hoc ostendere. At il-
le

le affirmavit ; quia ego hoc ostendam in domo ejus . Illi verò repleti furore , vespere quidem silverunt : manè verò facto Summi Sacerdotes eorum , atque presbyteri , assumpto eo , qui Judæo detraxerat , & turba multa gentis suæ , pergunt ad domum Judæi , in qua imago Domini stabat .

Pervenientes autem ad locum Summi Sacerdotes insilierunt , & seniores cum eo , qui indicaverat ; & vident imaginem Domini stantem . Tum vehementer irati , Judæum quidem , qui habitabat in domo illa , extra synagogam facientes , expulerunt ; imaginem verò D. N. Jesu Christi deponentes , dixerunt : sicut Patres nostri illuserunt ei aliquando , ita & nos illudamus ei . Tunc cæperunt conspuere in faciem S. imaginis Domini , & dare alapas coram his , qui convenerant , hinc & inde imaginem Domini in faciem percutientes , atque dicentes : quæcunque fecerunt ei Patres nostri , omnia faciamus & nos imagini ejus . Et dicunt : audivimus ; quia illuserunt ei , & hoc ipsum nos faciamus . Infinitis ergo ludibriis illuserunt Iconem Domini , quæ nos neque dicere audeamus . Deinde dicunt : audivimus ; quia clavis confixerunt manus ejus , & pedes : hoc & nos faciamus ei . Tunc in manus & pedes imaginis Domini infixērunt

runt clavos. Iterum scævientes dixerunt ; audivimus , quia aceto & felle potaverunt eum cum spongia ; faciamus ei & nos : & fecerunt apponentes ad os imaginis Domini spongiam aceto plenam . Rursus dicunt : didicimus ; quia calamo percusserunt caput ejus Patres nostri : id ipsum & nos faciamus : & accipientes calamum , percutiebant caput Domini . Cæterum novissimè dicunt , & liquidius edocemur ; quia lanceâ latus ejus aperuerunt ; nihil prætermittamus , sed addamus & hoc : facientes deferri lanceam , præceperunt cuidam suorum tollere lanceam , & percutere contra latus imaginis Domini . Mox ergò emanavit multitudo sanguinis , & aquæ ab ea .

Christe gloria tibi , incomprehensibilis gloria tibi ; quis sicut tu Deus ? Quis præter te Deus , faciens terribilia & obstupescenda ? O miraculum Salvatoris nostri Majestatis ! Horruerunt veraciter & jam super hoc supernæ virtutes tuæ . O quantus es Domine ad humilitatem , ô quantus ad longanimitatem , ô quantus es in misericordia ? Prius enim propter nos , & propter salutem nostram ; cùm esses sine carne incarnatus ex Virgine Maria , crucifixus es in illa carne , cùm esses ipse impassibilis Deitate . Nunc verò iterum in imagine crucifi-

xus es Domine, in redargutionem impiorum, & omnium incredulorum, atque stabilitatem eorum, qui veraciter in te credunt. Sed gloria tibi Domine, qui solus omnia potes, unà cum benedicto Deo nostro & Patre, atque cum Spiritu Sancto, Amen.

Vos autem ò filii audite reliqua, quæ dispensanda sunt ab eodem Domino: ipsius enim erat permissio. Denique postquam percussum est lanceâ latus ejusdem imaginis Domini, & emanavit sanguis, & aqua, ut superius dictum est; dicunt Summi Sacerdotes eorum & seniores: quoniam susurrant colentes eum, quod sanitates multas fecerit, sumamus ergo sanguinem hunc, & aquam, & deferamus ad synagogam, & colligamus omnes, qui malè habent in populo, & ungamus eos ex illo, & videamus, an vera sint, quæ dicuntur. Tunc afferentes lateri iconis Domini, vas secundùm locum imaginis percussione lanceæ, unde exivit sanguis & aqua, repleverunt ampullam ad locum jugulationis lanceæ; & inferentes illudebant, ut injuriis appetere, sicut putabant, coram omnibus universorum Dominum. Et collectis omnibus, qui malè habebant, ante omnès Paralyticum, quem à natiuitate noverant, adducentes unxerunt; & statim salit, & exiit sanus homo penitus

nitus. Deinde cæcos adduxerunt, qui & ipsi visum receperunt: Dæmonium verò patientes mox emundati sunt. Turbatio quoque magna & infinita per totam civitatem effecta est, cunctis confluentibus propter infinita miracula. Commotæ autem sunt omnes multitudines Judæorum: plures enim civitatem habitabant. Currebant ergo ferentes eos, quos in domibus suis habebant, quot quot habebant languentes, aut paralyticos, aut debiles, aut aridos, aut leprosos, omnes cucurrerunt: ita ut neque synagoga eorum, licet magna fuerit, caperet illos, neque locus, multitudine infiniti populi propter miracula concurrente. Omnes autem Principes sacerdotum, & seniores & populus Judæorum, virorum, puerorum, & mulierum crediderunt in Dominum Jesum Christum, clamantes: Gloria tibi Christe, quem Patres nostri crucifixerunt, qui & à nobis nunc crucifixus est in imagine sua. Gloria tibi Fili Dei, qui tanta fecisti miracula: Tibi credimus, propitius nobis esto, & suscipe nos!

Hæc clamabant lugentes omnes, & voces emittebantur, & miracula perficiebantur, summis sacerdotibus ungentibus, & cunctis curatis, & vivificatis. Postquam autem omnes sanati sunt, confestim ad Episcopum sanctissimæ consti-

tutæ illic Ecclesiæ , qui jam , quæ fuerant facta , didicerat , multitudines currebant clamantes : unus Deus Filius , & ipse unigenitus , unus Christus , quem Patres nostri crucifixerunt : ipsum Deum novimus , huic nos credimus . Multis itaque laudibus glorificantes Deum , imaginesquæ Archiepiscopo demonstrantes , & annuntiantes , quæ fecerant imagini Domini , qualiter & sanguis & aqua exierunt ex latere imaginis , nec non infinita miracula , quæ facta sunt , ita omnes multitudines , ut sancto Baptismo dignæ fierent , supplicabant . Quos Episcopus unà cum Clero suo assumptos omnes baptizavit per multos dies , & synagogam eorum , Ecclesiam Salvatori nostro Christo dicavit . Illis autem rogantibus , etiam cæteras synagogas eorum Martyria fecit . Et sic gaudium magnum factum est in civitate illa , non solum corporibus sanatis , & vivificatis ; Sed & tot animabus in vitam à mortuis redeuntibus æternam .

Hæc agnoscens ego festinavi indicare vobis , Fratres amantissimi , ad utilitatem animarum vestrarum , ut cognoscentes & in hoc Dei & Salvatoris nostri Jesu Christi virtutem , plùs aliquid in fide ipsius confirmemini , & exultetis super magnalibus ejus , quæ nunc etiam operatus est . Date ergo ipsi gloriam ,
cum

cum lætitia in compunctione & lamento, gaudentes, & gratias agentes; quia sua nos fide, & sua fecit agnitione dignos in Christo Jesu Domino nostro; cum quo & Patri, unà cum Spiritu Sancto gloria, nunc & semper, & in sæcula sæculorum, Amen. *Conciliorum tom. II. Synodo 7. Act. 4.*

C A P U T II.

Crucifixi imago ad Pœnitentiam invitat.

DE Panteone scribit S. Hieronymus, eum, ubi vidit suorum amicorum charissimum fuisse trucidatum, tanto esse correptum dolore, ut pugione aperto sibi pectore, suo sanguine calefecerit ejus vulnera, miscueritque proprium cum illo defuncti Sodalis, forsan spe fretus, sed inani eum iterum animandi. Sic, ut subinfert idem S. Doctor, anima Christum occisum amore sui videns, collocat se juxta Crucifixum; amplectitur intellectu, & voluntate, quasi duobus brachiis; confodit cor gladiò compunctionis, ut inde sanguis amoris erumpens transcurrat in vulnera Christi. Et sanè quid aliud clamat Crucifixi imago piè considerata
ad

ad cor peccatoris , quàm illud Angelì
 Gen. 19. *Salva animam tuam*. Hoc Re-
 demptor toto corpore suo sacratissimo in
 Cruce instar tympani extenso , hoc lu-
 xatis ossibus , quasi totidem clangenti-
 bus buccinis & tubis : hoc hiantibus
 vulneribus , quasi totidem resonantibus
 vocibus nobis intonuit, intonatque etiam-
 num : ad extremum cruore suo pretio-
 sissimo animis perversis inscribit : *Salva
 animam tuam* , ne ea , quæ Deo tam
 pretiosa est , tantò stetit , tam carò em-
 pta , ac redempta est , peccatori tam
 vilis sit , ut eam mergi , ac naufragari
 sinat , cùm tam expedita ad manum sit
 tabula , eam in tuto , ac portu ope pœ-
 nitentiæ collocandi . In rem præsentem.

Nota est satis omnibus aspectu Cru-
 cifixi procurata S. Huberti conversio .
 Fugerat is Ebroini tyrannidem , & in
 Austria apud Pipinum ab Herstale Re-
 giæ aulæ Magistrum , sibi sanguine jun-
 ctum agebat ; cùm die quodam festo
 alijs templum frequentantibus ipse de
 cultu Divino & animi salute haud mul-
 tùm sollicitus , cum famulis , & canum
 grege venationi se accingit , equum con-
 scendit , & in Arduenatam sylvam fertur.
 Non procul in saltum laxatis ad vestigan-
 dum canibus pervaserat , quando se illi
 majoris modi Cervus offert : hìc lætus
 canes excitare , & incitare equum , ac per-

nici feram cursu insequi, nec priùs quiescere, donec reflexo bestia vestigio subsistens, Christi è Cruce pendentis signum miranti, stupentique Huberto inter cornuum ramenta visendum obiicit, allabente interim de Cœlo hac voce : *nisi convertaris ad Dominum per sanctæ vitæ propositum, descendes velocius ad infernum.* Alius auctor Crucifixum ita Huberto locutum scribit : quàm diu Huberte, ò quàm diu in captandis feris occupaberis? sempérne ignorabis te ideò conditum esse, ut Deum tuum cognoscas, illum ames, & in æternum potiaris? ecquid ergò salutis tuæ concessum tempus ita nullo tuo commodo profundis? Perculerat ea vox & aurem, & pectus Huberti, qui equò repentè lapsus cum S. Paulo supplex exclamat : *Domine quid me vis facere?* ad quem Dominus : *Trajectum propera ad Lambertum famulum meum, ille dicet tibi, quid te oporteat facere.* quibus dictis è conspectu se fera proripuit, & in saltum abdidit. Hubertus verò mox cœpit è vitiorum cœno pedem retrahere, & cervi instar anhelare ad fontem aquarum viventium, ac ad ipsum perfectionis, & sanctitatis apicem provolare. O' nobile Pastoris veri paradigma ! ò mirum charitatis exemplum ! Hærebat Salvator noster inter cornua cervi, ac saliens in

montibus , transiliens colles per dumentata , & loca sentibus horrida venit ad ovem hanc errantem , repertamque in suum ovile reduxit. Ipsissimus hic animarum pastor quoties non & hodie partim verbis Evangelicis , partim occultis inspirationibus , partim salutaribus hominum monitis , nos insequitur , & revocat à viis pessimis , è speluncis horridis , & ferarum cubilibus , hoc est , è peccatis , peccatorumque occasionibus , ad se amantissimè , suavissimèque invitat ; juxta illud Cant. 4. *Veni de Libano sponsa mea , de cubilibus leonum , de montibus pardorum.* Veni ad me , imò veni mecum , ò anima sanguine redempta meo , sudore inventa meo , veni , speluncas latronum relinque , cubilia leonum , ac pardorum desere ; ego tibi dux ero ; ego te præcedam.

Sic idem Salvator Dux ad poenitentiam extitit Gerardo Diacono steinfaldensi , qui à Deo derelictus non solum religionem deseruerat , sed & insuper secum statuerat sacris operari , licet nondum esset ordinatus Sacerdos ; quare Coloniam , ubi nulli mortalium notus erat , se se recepit , ac nescio quibus artibus induxit Capellanium S. Michaelis , ut sua in Ecclesia liceret sibi primam hostiam Deo offerre. Ubi constituta adfuit dies concurrente ad Ecclesiam frequentissimo populo

populo , ad altare se contulit fictus Sa-
cerdos , & verus apostata . Lubeat hic
admirari Divinæ Clementiæ prodigium:
non iratum sua fulmina coelum excussit ;
non dehiscens sub pedibus sese terra ape-
ruit , prout delicti merebatur enormitas ;
sed prægrandis Crucifixi imago , quæ ibi
prostabat , visibiliter cœpit ex oculis ef-
fundere ingentem vim lacrymarum . Id ,
ubi advertit Gerardus , ad Sacerdotem ,
qui Sacrificanti assistebat , conversus suum
ei sacrilegium aperuit , addens : quòd ,
quemadmodum Christus olim flevit su-
per civitatem Jerusalem , ita modò Cru-
cifixi imaginem sui delicti deflere atro-
citatem , cujus toto corde ille mox pœ-
nitens , exoratâ multis lacrymis Numi-
nis Clementiâ , statim Coloniâ excessit ,
Romam versus iter intendens , ibi suis
malis reperturus remedium . Verùm in
ipso itinere , æternitatis iterinire iustus ,
fatis cessit , multis relictis veræ pœni-
tentiae signis , ut spes concepta sit haud
dubia , Clementissimum Numen ei sua
condonasse scelera , quem tam prodigio-
sè ad eorundem cognitionem adduxerat .
Cæsar. l. 9. c. 61. O miram Redempto-
ris Clementiam ! olim cùm Christus co-
ram Lazari sepulchro fleret , dicebant
Judæi : *Ecce quomodo amabat eum* . Et
prioris illæ prodigiosæ Crucifixi lacry-
mæ quid aliud indicabant , quàm Salva-

toris amorem, inò & dolorem ob ias-
turam unius animæ à se infinitò Cru-
cis pretiò redemptæ? Et tu, ò homo
non nôsti pretium animæ tuæ? Ignoras,
quanti valeat? in statera cum Filio Dei
appensus es. Audi Eucherium, Crucem
bilancem facientem, in qua hinc ho-
minis anima, illinc Dei vita, tanquam
pretium pro ea persolutum, velut in tru-
tina suspendantur: *in trutina ergo Cru-
cis, non aurum, vel argentum; non cor-
pus aliquod Angelicum; sed semetipsum
passus est auctor salutis appendi: ut ho-
mini, qui à statu degeneravit, naturæ suæ
dignitatem vel ipsa ostenderet pretij ma-
gnitudo.*

Admirabile hac in parte est, quod
apud P. Joannem Rhò nostrum lego.
Florentiæ puella vixit mundi mancipi-
um, magis in dies occupata, ut corpus
ad vanitatem, quàm ut animam ad æter-
nitatem componeret. Id cùm observas-
set Hypolitus Galantinus vir magnæ vir-
tutis, atque zeli, qui mulierculæ ex ad-
verso habitabat, & magno doloris sensu
observabat, quòd illa bonas horas in dies
absumeret, dum ad speculum fenestræ
appellum politur, & comitur, ut se,
aliòsque perderet, infelicem vanissimæ
puellæ sortem misertus, ut eam in viam
reduceret, cubiculi etiam sui fenestras
omnes aperit, ac per illud studiosè inam-
bulans,

bulans, crinem pectit, vestes componit, & quasi speculum aliquod intueretur, illud identidem consulit. Quod illa ubi curiosius observabat, mirata viri vulgò sancti levitatem, non sine impudenti cacchino heus, inquit, Domine Hypolite, tuum speculum mihi, ut me in hoc contempler, quàm concinnè compta sim. Tum Hypolitus opportunitatem, quam diu optaverat, nactus, vultu ad commiserationem pietatèmque composito, novi generis speculum ingenioso, ac sancto commento, Christi Domini scilicet flagellis concisi, spinis coronati, ac sanguine fluentis tabellam eleganter depictam illi obiicit; quo illa perculsa spectaculo, ita animò immutata est, ut mox impetrata ab Hypolito imagine, sæculi transfuga, in pudicitiae castra se contulerit. Nulla unquam fæmina se feliciùs vidit, in crystallo quàm hæc, quæ sordes suas in Christo fædissimè consperso contemplata est. Hoc speculum Tertullianus etiam viris consulendum proponit, dum sic quemque compellat: o Vane! quid speculum consulis? mores tuos intueri, conscientiam inspice, in Christum Crucifixum oculos conice, vulnera & sanguinem considera, ut animæ maculas in Pænitentiae lavacro abluere valeas.

Prodigiosa est & illa conversio, quam in suo Quadagesimali memorat P. Zuc-

charone. In Brasilia Christianorum non nemo è cingulo serico gestare solitus è collo pendulam Crucifixi imaginem in grave quoddam flagitium carnis prolapsus erat. Ubi concupiscentiæ ardor aliquantum deferbuerat, posita supra pectus manu, reperit quidem cingulum non fractum, nec nodum solutum, & tamen inde amotum Salvatorem suo scelere bis Crucifixum. Hoc spectaculo suprà quàm dici potest, attonitus, dum oculos in omnem partem versat, tandem in ultimo eoque abstrusissimo cubiculi angulo videt reclinatum Crucifixi simulacrum. Eò nimirum confugerat Filius Virginis ob horrorem Veneris: in artissimo illo latitabat angulo Monarcha Universi, qui tolerans patienter Crucem suam, hanc novam sui per peccatum Crucifixionem non valuit sufferre. Verùm Crucifixum ibi intueri, & in lacrymas diffluere, idem erat: reposuit Salvatorem iterum supra pectus, sed magis intra cordis intima: alligavit iterum cingulo suo, sed arctius strinxit vinculis charitatis: & ne iterum amittere contingeret fugitivum suum Redemptorem, perennibus lacrymis abluere cœpit præteriti peccati sordes, servata usque ad mortem sponso animæ suæ fide intacta. Sic est, quos *Jesus aspicit, plorant delictum*, ut ait Ambrosius.

Salerni Anno 1149. insignis quidam
 Negromanta, Petrus Albajardus nomi-
 ne, cum usque ad nonagesimum tertium
 ætatis suæ annum pervenisset, Dæmo-
 nibus tam prolixo tempore magicis suis
 artibus strenuè deserviendo, ex impro-
 visa morte ab iisdem, illata duobus suis
 nepotibus ideò, quòd casu magicos li-
 bros ii perlustrantes, ex inscitia diabo-
 licos characteres delevissent; ita repen-
 tè, potentiore divinæ gratiæ illucescen-
 te radio, animò immutatus est, ut ad
 Ecclesiam S. Benedicti mox confugiens,
 ibidem genibus ante imaginem Crucifi-
 xi in pariete depictam flexis, lacrymis,
 suspiriis, contritione cordis præterito-
 rum veniam peccatorum tribus diebus
 & noctibus à Deo institerit exorare:
 quod dum præstat, in lacrymas vix non
 diffuens, ultima die, quæ 25. Martii
 & Feria sexta tunc temporis fuit, ima-
 go Crucifixi in signum veniæ caput ad
 illum inclinavit, ipsèque mox animam
 exhalavit. *Bagatta.* Quàm verè Na-
 zianzenus: *ô felix diluvium! o felices*
lacrymas! quæ animum dolentem levant,
& peccatorem imò tartaro infixum sub-
levant in sublime. Christus è cruce pen-
 dens olim exclamavit: *sitio*; quid sitit
 Salvator? quærit Chrysologus, & aureè
 respondet: *Deus delinquentium gemitus*
esurit, sitit lacrymas peccatorum; præser-

tim cū teste Bernardo : *lacrymæ penitentium , vinum sint angelorum*. Paucis omnia complectitur Ambrosius , dum ait : *o lacryma humilis ! tua est potentia , tuum regnum . Tribunal Judicis non vereris , inimicorum tuorum accusationibus silentium imponis . Quid plura ? Vincis invincibilem , ligas omnipotentem*.

Refert Raynaudus , duos latrones ductos fuisse in urbe Senis in malam crucem agendos , tam obfirmatæ malitiæ , ut pectora Caucasô duriora , nullis monitis , precibus , minis viderentur emolliri posse . Rogata S. Catharina , ut precationum suarum efficaciam , desperatam miseris salutem apud Deum exoraret , fecit , quod rogabatur . Institit ardenter orationi sancta Virgo , enixèque pro perditorum hominum salute Deo supplicavit . Et ecce ! in ipsa deductione ad supplicium Christus se se latronibus spectabilem obicit , toto cruentus corpore , & multis perfossis vulneribus : verbis blandis alloquitur , invitatur ad detestationem scelerum , promittit veniam , quam jam olim latroni secum pendenti liberaliter dedisset . Omnia vis Clementiæ , gratiæque Divinæ , illico miseri in lacrymas abire , altos è pectore , gemitus rumpere , sacerdotem poscere , cui de peccatis ritè confiterentur , blasphemias in Dei laudes , & criminum suorum execrationem convertere , dignis-

gnissimos se profiteri cruciatibus illis ,
longè atrociores meritos pœnas. *Hæc
est mutatio dexteræ Excelsi*. Psal. 76. Hoc
opus Misericordiæ Dei . Hæc est mu-
tatio iræ Divinæ in misericordiam, ini-
quitate hominum in justitiam , captivi-
tatis in redemptionem , pœnæ sempiter-
næ in gloriam æternam.

Consimilem mutationem , teste Ly-
rao , videre fuit in juvene quodam , cui
generis claritas magna , opes mediocres,
modica inerat virtus , vitia autem sat
multa . Fortè lusu aleæ magnam aurî
summam perdiderat , unde scelesto furo-
re exclamavit : cùm Deus majorem post-
hac mihi calamitatem , quàm tantæ pe-
cuniæ jacturam , immittere haud possit ;
nihil est , cur ultrà ab eo metuam ; vi-
vam itaque deinceps , meo lubitu , man-
datis Dei sus deque habitis . Impia vox !
quam merita protinus subsecuta est pœ-
na , ita tamen , ut iratum Numen mise-
ricordiæ simul recordaretur . Eodem ad-
huc die , cùm exspatiari in campos vel-
let , curru in publico foro derepente
everso , crus fregit : accessit vehemens
spasmus , dolentissimæ convulsiones ,
quæ , cùm per intervalla majori semper
impetu redirent , monitus est à medi-
co , vitæ spem nullam superesse . Agno-
vit enim verò Juvenis , esse Deo gra-
viores suam proterviam puniendi modos ,

itaque ad mortem piè obeundam parare se instituit. Periculum erat, ne, qui ad decumbentem invisebant, præcoces Medici curas damnando, spémque vitæ longioris inaniter faciendo, sanctè cæpta disturbarent. Sed pia cubicularii, hominis probi, solertia, ne assentatores hi nocerent, effecit. Præfatus quippe, adesse virum summæ dignitaris, qui ad ægrum admitti peteret, cùm annuisset ille, Christi crucifixi imaginem, hætenus tectam proferens, adhortatus est: Ab hoc veniam herus, ab hoc gratiam exposceret, secuturum certò solatium, & cùm de vita corporis actum esset, animæ tamen salutem conservatam iri. Paruit æger fido hortatori, móxque internis inspirationibus commotus, præteritæ vitæ maculas poenitentia eluit lacrymis, ac pijsimè ad mortem comparatus, eam simul, ac prævios dolores patientissimè sustinuit. Quàm non immeritò hic exclamat S. Eusebius Gallicanus: *videamus, quantum est, quod præstat gratia; ecce vera miracula, ecce prædianda miracula, stupendas immutationes, quas quotidie operatur Redemptor noster, quando de pessimis bonos facit, castos de luxuriosis, humiles de superbis, de sectatoribus sæculi amicos Dei; Quam infinitam Dei misericordiam, ut Veteres aliquantùm adumbrarent, pinxerunt*
irve:

juvenem floridum , & vultu amœnum ,
 cui adscripserunt hæc verba : *Promitto ,*
Expecto , Remitto , cum lemmate : *Dei*
Clementia . Superi ! quàm magna sunt
 illa , quæ *promittit* misericors & mise-
 rator Dominus ! Quàm patienter *exf-*
pectat , & peccata hominum tolerat ? Et
 qualium ? ingratorum , elatorum , re-
 bellium , contumacium , in nefas omne
 ruentium , & ex beneficiorum multitu-
 dine , ac magnitudine , malitiam suam
 augmentum *Remittit* injurias sibi illatas ,
 & quidem atrocissimas , ut primùm pec-
 catori , ad Sacerdotis pedes provoluto ,
 unum illud verbum *absolve te* , dicitur ;
 aut si ei mors subita tantum temporis
 spatium non concedit , si cum Publica-
 no dolenter exclamet . *Deus propitius esto*
mibi peccatori . Sed tu in vitia projecte
 juvenis , noli hac te expectatione & cle-
 mentia decipere . Non omnibus , ut
 perduto huic juveni contigit , præstatur
 hæc gratia , & in promptu indulgetur ve-
 nia ; nam qui temerariis ausis diu cæle-
 ste Numen laceffunt , & præpotenti Vin-
 dici quasi in faciem resistunt , tandem
vadent , & cadent retrorsum , & conte-
rentur . Isaïæ 28.

Id malo suo edocti fuere Anno 1618:
 Cives Chamæ , quæ civitas est inter ur-
 bes Indiæ Orientalis facile celeberrima :
 Hæc uti divitiis ita & vitiis supra mo-

dum ita affluebat, ut tandem iustissimus
 scelerum vindex Deus variis suppliciis
 in sceleratos ejus incolas animadverterit.
 Inter alia, inauditō ad hæc usque tem-
 pora prodigiō, Crucifixi imagines in &
 extra urbem erectæ momentō citiūs si-
 mul omnes disparuerunt, harumque lo-
 co substituta, conspectaque fuere pati-
 bula omine infaulsto: quod singulare pror-
 sus miraculum ad impii populi terrorem
 divina edidit Justitia, ut nullus de mi-
 sericordiā præsumat, quæ tandem irrita-
 ta tarditatem vindictæ gravitate suppli-
 cii compensat. *T. Paiffersberg S. J. in
 Conc. Festiv.* Sed nos ad mitiora cala-
 mum transferamus.

Concionabatur aliquando ferventissi-
 mus quidam Seraphici Ordinis Ecclesia-
 stes ad confertissimam populi multitu-
 dinem, elevatisque repentē oculis ad præ-
 grande Crucifixi simulacrum; quod ar-
 chitrabi Ecclesiæ insertum erat, excla-
 mavit: cave tibi o peccator ab ira Dei
 viventis; quia si pœnitentiam non ma-
 turaris, illa Crucifixi imago, quam vi-
 des, evellet manus suas è Cruce, &
 loco clavorum apprehendet gladium sce-
 lerum tuorum vindicem. Vix hæc ver-
 ba protulerat; cū ecce tibi exauditur
 ingens strepitus: illa sacra imago extra-
 hit è clavo manum dexteram, brachi-
 umque in altum attolit minitantis, ac
 ful-

fulminantis in morem. Cohorruere ad hoc spectaculum auditores omnes, & in uberrimum soluti fletum, clamoribus personante tota Ecclesia, suorum sce-
 rum veniam deprecati sunt: quin imò
 sat multi ex iis sæculo valedicentes ad
 religiosa claustra convolârunt, acturi ibi-
 dem pœnitentiam, Divinâmq; placat-
 uri iram. *Joan. Marini*. Sic etiam,
 memorant Poloniæ annales, tempore Re-
 gis Casimiri filij Uladislai Jagellonij cons-
 pectam fuisse quadam die sub vesperum
 Crucifixi imaginem in æere cum acina-
 ce in manu, acumine meridiem respi-
 ciente ac minitante; quod spectaculum
 omnibus, quotquot viderant, uti ingen-
 tem incusserat horrorem, sic plerosque
 ad pœnitentiam compulit. Antiqua est
 pariter traditio, Ingolstadij in Colloquio
 Mariano juvenem quemdam eidem sorda-
 litio adscriptum sacrilegam deposuisse
 confessionem, graviore scelere ex rubo-
 re suppresso: dum verò è sacro tribuna-
 li abscederet, ac Christi è cruce penden-
 tis majorem effigiem è ligno elaboratam
 pertransiret, Christum exserta dextera
 manu tam sonantem infixisse alapam,
 ut rubore suffusus flagitium, quod pau-
 lò antè propalare erubuerat, in aures
 Confessarij deposuerit. Hoc suo brachio
 minitante, sed & miserante, & ad pœni-
 tentiam perducente an non Crucifixus
 de-

demonstrare voluit, illud Isaïæ 49 ? *In manibus meis descripsi te*, id est, ut Lyranus observat, *ita te habeo in memoria, sicut illud, quod tenetur manu. Habet suos in manibus suis sculptos, & non blandis penicillis, sed duris clavis: & sicut charta est in manu scriptoris, ut in ea scribat, & pingat, quidquid velit; sic Christus Crucifixus in manibus, suis descripsit peccatores; non calamis, sed clavis, non atramento, sed sanguine, ut am rem suum eximium in eos testaretur, & ad pœnitentiam permoveret. Hæc ille.*

S. Amphilochius refert, juvenem quemdam prava carnaliter peccandi consuetudine irretitum, solitum quidem fuisse frequenti exomologesi conscientiam suam expiare, sed identidem redire ad antiquas sordes, velut canem ad vomitum, & in hoc circulo plusquàm vitioso, recurrendo à confessione ad peccatum, & à peccato ad confessionem integrum ex gisse decennium. Dæmon longioris moræ impatiens, dum aliquando post peractam confessionem ille in Ecclesia coram Crucifixi imagine in genua provolutus, injunctam sibi pœnitentiam persolveret, clam terribili aspectu à tergo successit, mollémque hunc phrygem acerbè coram Crucifixo accusavit. Inter alia has quoque blasphemias voces eructavit: *Profectò Christe, næ*

tu Deus justus es! me ob unicum superbiae peccatum è Cœlo deturbasti : & hoc fœditatis monstrum millies jam infernum promeritum , quod toties tibi mentitum est , toties falsò emendationem pollicitum , tam patienter toleras , tam benignè sustines ? quæ hæc justitia ? Verùm justissimus judex illico è Crucifixi simulacro fari exorsus , blasphemum os obstruxit asserens dæmonem de suo peccato pœnitentiam egisse nunquam , nunquam delicti veniam exorasse : hunc verò ad suos pedes jacere supplicem , agere pœnitentiam ; quare jure se ejusdem & misereri , & patrocinium sulcipere ; Post quæ Satan evanuit , seu veriùs è facie Crucifixi promicante fulgure , ceu fulmine in Orcum dejectus est : miser verò peccator , qui hæc omnia suis auribus perceperat , hac Salvatoris sui , & veniam condonantis , & sui patrocinium suscipientis clementiâ ita commotus est , ut præ doloris vehementia in terram prolapsus , expirârit , animâ momentò citius ad Paradisi gaudia evolante. Ex quo apparet , quàm mirabilis sit vis contritionis , quæ velut spongia uno ductu , unò momentò , ingentia debitorum nomina , extinguit. Alexipharmacum illa est , quod præsentissimam animæ pestem curat. Creta quædam est fullo-nica , quæ inveteratas maculas eradit ,

& abolet. Aqua est de fontibus Salvatoris, quæ sordes omnes abluit, squallorem internum abstergit, & conscientiam emundat. Sacrificium est, quo *vetus homo crucifigitur, corpus peccati destruitur, ut non ultra servias peccato.* Malleus est, qui conterens durissimam cordis obstinati petram, pervium illud facit amoris Divino, & aditum aperit Deo. Denique contritio est sequestra, & conciliatrix inter Deum, & hominem, quæ in rationarijs peccatorum, & offensarum tabulis, mille annos in unam diem contrahit, longique maleficia temporis, tanquam unius essent diei attenuat, quo respexisse videtur Vates, *exemplô suô ad pœnitentiam fidenter exhortans. Convertimini filij hominum, quoniam mille anni ante oculos Dei, tanquam dies hesternæ, quæ præterit. Tsal. 89.*

COROLLARIUM.

CUPEREM hîc omnium cordibus altè insculptum illud Christi S. Gertrudem docentis, quid faciendum sit, cùm imaginem quis Crucifixi intuetur. *Imaginabitur, inquebat, se has à Crucifixo voces accipere: En vides, quomodo pro te sum vulneratus in Cruce. Si salutem*
tua

*tuae expediret, vellem pro te solo tolerare omnia, quae toleravi pro toto mundo: Tantus est amor, quo te prosequor, tantum tuae in me salutis desiderium. Sanctae Brigitae verò dixit: Si fieri posset, ut toties morerer, quot sunt animae in inferno, ego promptissima voluntate, & perfectissima charitate corpus meum traderem; eandemque passionem, & mortem pro qualibet anima sustinerem, quam sustinui pro omnibus. Idem suum desiderium aperuit Christus S. Carpo olim S. Pauli Apostoli Discipulo, postea Cretensi Episcopo. Compererat vir hic sanctitate illustris, quemdam militiae Christianae tyronem, ad deferenda Crucis signa, ab idolorum cultore inductum: qua injuria ad Deum optimum maximum pertinente, ita exacerbatus est, ut utrumque caput impium Orco devoverit, quòd mediocri supplicio nullo vindicari posse tantam perfidiam, persuasum haberet. Hæc precatus (imò imprecatus) videt subito cœlum supra se aperiri, Jesumque innumeris Angelorum legionibus stipatum, magnâque gloria circumfusum in cœli cardine residentem. Subtus verò spectabat ingentem terræ hiatus in immensum chaos, discedere, & ad os immanis illius voraginis (unde inferni fumus ignis in ora ferebatur) duos illos viros stantes, trementes & miser-
 fera-*

ferabiles ; ex imo verò barathro formi-
 dabilem prorepere Draconem , modò
 dentibus frendentem , modò caudam
 stringentem , & subvolventem , nihil
 denique non tentantem , quo traheret
 utrumque secum in hiatus infinitum.
 Cùmque jam similes ruituris essent ,
 Carpus indignè ferebat , nondum eos ce-
 cidisse ; impulsurus etiam , si copia fuisset.
 Inter hæc iterum conspicit Christum ,
 sed mutato iam habitu , vulneribus
 plenum , cœlesti illa sede consurge-
 re , ad miseros illos & infelices descen-
 dere , manum illis benignè porrigere ;
 Cœlites quoque ad ferendam opem pa-
 ratos fulcire trepidantes ac firmare . Ip-
 sumquē iam servatorem dextrâ ad jam
 præcipites protensâ , Carpo dicere , ut
 si ei videretur , ageret in præcipitium
 miseros , pro quibus ipse sanguinem su-
 um effudisset ; sibi quidem certum esse
 non deferere in ultimo damnationis æter-
 næ periculo constitutos ; quin adeò , si
 necesse foret , non detrectaturum tormen-
 ta & necem semel exantlatam , iterum
 pro mortalibus subire . Quibus dictis
 disparuit visio ; Carpus autem iam ac-
 cusator sui , non damnator aliorum , pœ-
 nitudine ductus , didicit de cætero lau-
 dare misericordiam Dei , & intempesti-
 vum Zelum in veræ charitatis affectum
 transferre . Unde apparet , quanta sit
 Cru-

Crucifixi Salvatoris nostri clementia ,
 quanta benignitas & patientia . Hinc
 de eo Exodi 34 legimus : *Dominator*
Domine Deus misericors & clemens , pa-
tiens & multæ miserationis , & verax ,
qui custodis misericordiam in millia , qui
aufers iniquitatem & scelera atque pec-
cata . Huc facit & illud sapientissimum
 D. Dionysii monitum : *discite , quàm*
benignus & misericors sit Jesus : lapsos
oportet corrigere , ne posthac peccare præ-
sumant : simul tamen erigere , ne despe-
rent .

C A P U T III.

Crucifixi imago mundi contemp-
tum ingerit .

PYtagoras non inscitè mundum forti-
 legio comparavit ; quo intuentium
 oculis exposito , quemque percunctare ,
 quid expetat ? Miles oculos in baltheum :
 puella in speculum : ebriosus in capacem
 cyathum : lascivus in nudam tabulam :
 avarus in torquem aureum : alius in alia
 se coniecisse fatebitur ; eò pecunias de-
 ponunt , exponunt , & præter *nihil* in
 scheda vacua , *nihil* passim referunt . Hunc
 fortis ludum stultis mortalibus Mundus
 pro-

proponit, quorum nonnulli divitias, alij honores, alii voluptates avidissimè expetunt, quas vix è millibus unus attingit, plerumque *nihil omnibus* obtingit, & quibus sorte obtigit, ii verè *latantur in nihilo*. *Amos 6.* cùm omnes mundi divitiæ nihil, dignitates nihil, ac nihili ducendæ sint; quam veritatem ipsa æterna veritas Salvator noster excæcatis vano mundi splendore Adæ filiis ad oculum demonstravit, dum proposito sibi gaudio sustinuit crucem, paupertatem divitiis, ignominiam gloriæ, dolorem voluptati præferens.

Hanc doctrinam præ reliquis cæpisse visa est B. Edburga etiamnum trimula Eduardi Regis filia, quæ licet parens mentem parvulæ exploraturus, hinc mundum muliebrem, inde proponeret Crucifixum, contemptis rebus omnibus præelegit Jesum crucifixum, eumque innocentissimis manibus complexa, suavissima inter basia tanto adoravit pietatis affectu, ut & Rex, & tota aula in lacrymas solveretur. *Petrus de Nat.* scilicet, vanitas vanitatum, & omnia vanitas, præter amare Jesum, & hunc Crucifixum.

Sanctus Canutus Rex Angliæ, & Daniæ cùm quidam ex ministris Regiam ejusdem dignitatem, adulando extolleret, eumque terræ, marisque Dominum

deprædicaret, ferre non potuit adulato-
rem, sed reposuit; Unus Rex est Pater
Domini nostri Jesu Christi, cum quo
ille regnat, cujus nutu reguntur omnia,
hunc veneremur, & Regem appellemus,
hunc Cœli, & terræ, marisque recto-
rem profiteamur; Vertici deinde simu-
laci Crucifixum referentis regiam co-
ronam imposuit, nec unquam ampliùs
hoc usus est ornamento. *In vita.*

S. Elesbaan Rex Æthiopiæ, postquam
magnas, S. Arcangelo Gabriele opitu-
lante, obtinuerat victorias, vincere se
ipsum, & Deo sacrificare statuit. Pro-
fectus igitur Hierosolymam, regiam
coronam suam deposuit, & eandem hu-
mi prostratus coram Crucifixi simulacro
Jesu Nazareno Regi Regum, olim im-
fami crucis trabi affixo donavit, ad so-
litudinem se contulit, ibique inter glo-
riosos de orco, & de semetipso trium-
phos, sanctum egit Anachoretam. *In
vita. Hæc est victoria, quæ vincit mun-
dum.* Palmaria est, contemptus rerum
terrenarum talis, ut vivens, & valens,
in omnium oculis gratosus, in summa
felicitate, in flore ætatis, inter populi,
& procerum plausus, quidquid id esset,
quod mortales in apice fortunæ collocant,
ultra abjecerit; purpuram cum centone,
sceptrum cum scipione, regnum cum
eremo, delicias regales cum summa vi-

te austeritate permutarit. Ita vicerunt alij non pauci sceptris, & tiaris inclyti, qui Christum pauperem pauperes sunt secuti; cum saturata panibus turba, vellet eum rapere, ut faceret regem, fugit in montem solus. Mons iste Christiana perfectio est, in quem se Rex Elebaan quoque recepit, & cum eo innumeri alii.

Ludovicus Landgravius Hassiæ, & Thuringiæ, dilectæ sponsæ suæ Sanctæ Elisabethæ in contestationem animi non solum prout in ipsam, sed etiam pii in patientem Jesum, obtulit ipsi pretiosum speculum, in quo singulari artificio relucebat imago Crucifixi Salvatoris. Nullum aliud donum, quantumvis regium tam gratum accidisset, & opportunum piissimæ puellæ. In hoc notabat nævos suos, ut corrigeret; ex hoc discebat vanitatem mundi muliebris, ut contemneret; ad hoc mœsta confugiebat, ut solatium acciperet: tantumque profecit ex hujus speculi crebro intuitu, ut, cum regali cultu templum aliquando esset ingressa, & in Crucifixi imaginem oculos coniecisset; quàm dissimilis esset Domino ac amoris suo, illico adverterit, ac seipsam arguerit: **En** Creator, & Redemptor meus, meâ causâ nudus pendet in Cruce; ego aurô fulgeo: mihi caput gemmis, illi sentibus

bus riget: ego pulvinaria calco, ille locum capiti circumspicit, & eheu non invenit:

Scilicet ipsa geram saturatas murice vestes,

Et meus hoc pendet sanguine pictus amor,

Purpurâ rectiùs me sanguis sponsi pinget. Ite gemmæ, nobiliores sub cruce, veros rubri maris uniones, legam, hoc cariores, quod divino rore concreti. Tollite pulvillos, crux Christi erit lectulus: & extemplò omnem pedibus mundum calcans pedes mundo extulit, & intra cavernam vulnerum Christi concessit, atque hoc

Dulces latebroso in pumice nidos.

reperit, ibique mundi curis soluta requievit. *Surius*

De S. Margarita Hungariæ Regis filia idem Surius refert, quòd, cùm quadriennis etiamnum esset, Crucifixi simulacrum quoddam intuita, sororem suam interrogârit, quidnam imago illa significaret? ubi intellexit, filium Dei repræsentari, qui pro salute nostra in crucem suffixus fuit, statim ipsa extensis tenellis brachiis suis accurrit, ut illum pectori suo firmiter adstringeret, & coram Crucifixo prostrata eundem adorans, atque exosculans exclamavit: Domine mi, me tibi committo, te sequar,

48
quar , tibi adhærebo , atque inde fervor ille , quo mundi deliciis valedicens vitam aggressa est pœnitentem , & perfectam , suam traxit originem .

S. Aphra , S. Hilarii filia , quæ 15 Decembris inter sanctos colitur , petebatur in matrimonium à viro nobili , de quo Pater certior factus rogavit ; differret in reditum suum , invenisse se sponsum longè præstantiorem , qui è Cœlo genus , & originem duceret , cujus pulchritudo rosas , & lilia vinceret , cujus opes , & sapientia cœteris anteiret , adducturum illum secum , cùm ab exilio domum reverteretur , quam ob rem tantisper expectaret . Credidit parentis denuntiationi puella , & tam arridentibus illecta promissis , omnium procorum ambitioni nuntium remisit , aditumque præcluserit . Redux pater , cùm illi prolata Crucifixi imagine hunc sponsum Jesum Christum esse aperuisset , & effusus in tanti sponsi laudes , demum rogasset , an se illi vellet dedicare , annuit Virgo , tantæque animi propensione consensum dedit , ut Parentem rogaret ; id quam primum si fieri posset , executioni mandaretur . Hinc excitatus S. Episcopus precibus apud Deum tamdiu institit , dum filiae mortem dulcissimam ad instar somni sine morbo , aut alicujus doloris sensu impetraret , quo amantissimi sponsi

com.

complexibus æternum in Cœlo frueretur; cumque idem beneficium rogasset filię mater, id etiam S. Episcopi precibus à Deo concessum est. *Pennequin.* Quis hinc inficias iverit Aphram fuisse Virginem unam ex sapientibus; hæc summa sapientia est, per contemptum mundi tendere ad regna cœlestia; sponsum æternum, divitias æternas, gloriam æternam bonum æternum, in quo sunt omnia, amare, & terram illam fluentem lacte, & melle, Jerusalem illam cœlestem, terram illam desiderabilem summi facere; econtra omnia hæc inferiora, ac omnia mundi bona pro nihilo ducere, illudque celeberrimi Lypsii sepulchro inscriptum, quod sibi, suisque posteris monumentum condidit, alta mente repositum gerere.

Humana cuncta fumus, umbra, vanitas,

Et scenæ imago, verbo, ut absolvam, nihil.

Non minùs obstupescendus fuit favor à Crucifixi effigie collatus S. Paulæ *barbatæ* dictæ, cujus festum incidit in 22 Februarii. Hæc etiamnum juvenis conferebat se identidem ex oppidulo Cardegnosa dicto, patria sua, ad Ecclesiam S. Secundi Episcopi & Martyris, ejusdem sacras exuvias deveneratura, & ut erat rara pulchritudine prædita, licet aliàs humilibus orta natalibus à prædi-
C
vile

vite juvene quâ promissis , quâ munus-
 culis ad flagitium sollicitabatur , quæ ta-
 men omnia pudica virgo constantissimè
 rejecit . Sceleratus leno , ubi blanditiis
 actum se agere animadvertit , vim adhi-
 bere statuit ; quare cùm intellexisset ,
 Paulam ad prædictam Ecclesiam frequen-
 ter itare quadam die summo mane in
 insidiis se se collocat , suam Helenam
 rapinâ sibi vendicaturus . Advertit stro-
 pham pia Virgo , & præpete cursu in
 sacellum D. Laurentii extra urbis mœ-
 nia situm provolavit quod ingressa coram
 devota Crucifixi imagine ibi prostante
 in genua provoluta , brevi , sed ardenti
 oratione Salvatorem rogavit , ut sibi or s-
 venustatem alienæ concupiscentiæ fomi-
 tem dignaretur penitus auferre : & quò
 tutiùs confugeret casta hæc columba un-
 gues infamis hujus accipitris declinatu-
 ra , quàm ad cavernam maceriæ , ad
 vulnera Salvatoris ? Eten , momentò ci-
 tiùs tota facie deformata est , accedente
 interiùs nova animæ pulchritudine : ex-
 crevit inculta barba , frons fœdum in
 modum intorta est , genaëque sulcis quo-
 dammodo inarata . Accurrit interea in-
 felix amasius , ac furentis instar tem-
 plum ingressus non agnovit illam , quam
 quæsitum venerat ; & tamen paulò antè
 ingressam non ignorârat ; quia tota de-
 turpata apparuerat monstro similiior ,
 quàm

53
quàm fœminæ. Interrogat proin illam,
an fortè conspexisset puellam, quam ip-
se primùm antea facellum subeuntem ob-
servârat? Nulla alia persona, reposuit
Paula, reperitur in hac Ecclesia præter
me. Tum furibundus juvenis omnes
angulos excutere, omnia perscrutari,
sed labore irritò; nam Paula secum la-
titabat in vulneribus Salvatoris. Egres-
sa est postmodum Virgo barbata, reddi-
tis priùs Crucifixo pro tutela gratiis, &
delata ad Ecclesiam S. Secundi, ibi com-
morata est usque ad horam mortis suæ.
Ab eo tempore nomen illi barbatae ad-
hæsit, Christo barbam illi semper con-
servante ad custodiam virginitatis. *Bel-
larminus in vita.* Profectò & S. Pau-
lam jure unam è Virginibus prudentibus
dixeris, quæ à sponso, qui pascitur in-
ter lilia, edocta, immarcessibilem An-
gelicæ Virginitatis decorem fragili cor-
poris formæ, brevì in fætorem & ver-
mes abituræ, tam prudenter novit præ-
ferre, próque hac tuenda fluxam venu-
statem ultro abiicere. Nôrat, quantum
castæ ac niveæ mentis pulchritudo, cor-
poreâ potior ac excellentior sit adeò, ut
Virginitatis nitorem Patriarcha Venetus
vocet *argumentum omnis pulchritudinis.*
Certè Paula in oculis Cœli apparuit tan-
tò pulchrior, quantò fœdior.

Anna de S. Bartholomeo (teste P. Bar-

ry) ubi adolevit , florem ætatis Chri-
sto consecravit , Bacchanaliorum tamen
tempore , non potuit , quin non matris
imperio urgente , choreas frequentaret .
Ubi dum à Chorago primæ nobilitatis in
tripudium consalutata oculos fortè cum
animo sustulit ; & ecce , in ictu oculi
exhibuit se dilectus omnino cruentus ,
& hoc unum piè questus ; pergeret se da-
re vanitati , dum ille in tormentis ; im-
portunam hanc musicam , suo luctui .
Disparuit ille , & illa hoc telo faucia ,
ocyor Eurò , generoso saltu , mundò ,
ac Choragò spretò , ad Christum spon-
sum confugit , ad cujus pedes prostrata
visa est postmodum totam suam exegis-
se vitam . Disce & tu , ait scriptor Af-
ceticus , habitare in hoc vulnere lateris
Crucifixi tui : si enim amica , aut spon-
sa est anima tua , ubi suavior illi thala-
mus dormiendi , quàm in hoc vulnere ?
Si columba es , ubi locus est tibi ad nidi-
ficandum aptior ? Si passer esse decrevi-
sti , nusquam tibi magis conveniens erit
locus , ubi à mundi vanitatibus abstra-
ctam vitam agas , quàm in corde Chri-
sti . Si turtur es , & castis , variisque
gemitibus ad Deum suspiras , hic locus
requietionis erit .

Cum primis etiam hinc memorandus ve-
nit parvuli cujusdam de vanitate vesti-
um triumphus à P. Auriemma relatus :

B. Jacobo da Benvaga Ordinis Prædicatorum nondum pueritiæ annos egresso certas pecunias mater consignarat, ut iis novam sibi vestem cõemeret, cùm vetus jam esset satis detrita, & exesa. Verùm optimus parvulus hac moneta propediem curavit sibi confici devotam Crucifixi imaginem. Mater cùm adverteret filiolum veteri adhuc suo indumentò uti, quæsit ex eo, quem in finem expendisset datas sibi peccunias, metuens, ne illas dilapidasset in cõemenda puerilia crepundia: cui ille: ego, ò Domina, mihi vestem comparavi; & ubi illa, subjecit genitrix. Tum Jacobus in suum cubiculum deductæ ostendit Crucifixi simulacrum, subjungens: ego neutiquam protuli mendacium: audi vi enim dici, Jesum Christum esse nostram vestem, juxta illud D. Pauli: *induimini Dominum Jesum Christum*; quare cùm mihi præceperis, ut me vestirem, en meam vestem. Præclarum omnino facinus! hac veste indutus hic parvulus procul dubio dignus fuerit habitus, qui compareret ad nuptias Agni. Divinè in rem nostram illa verba: *induimini Dominum Jesum Christum* S. Thomas exponit: dicitur autem induere Christum, qui Christum imitatur: quia sicut homo continetur vestimento, & sub ejus colore videtur, ita in eo, qui Christum imitatur, opera Christi

sti apparent. Hæc vestis Christi longè præstantiorem odorem spirat, quàm vestis Esau, hac indutus bonorum operum, virtutumque fragrantiam exhalans, & Christi bonus odor existens, multò ampliore hic parvulus, quàm Jacob, à Cœlesti Patre benedictionem fuerit consecutus; cùm nihil Deo gratius, nihil homini gloriosius, quàm pretioso Christi habitu convestiri.

In Gallia vidua erat nobilis, cui binæ erant filiæ, quarum natu minor gratiosior quidem erat, sed vanitati vestiumque luxui impensius dedita: major verò pia magis, ac modestior, & Deo erat addictior. Hæc speculo suo, patientis Salvatoris pictam tabellam quotidie jungebat; memor ejus, quod apud Venerabilem Patrem Drogonem, Abbatem Laudunensem, legimus: *fecisti, inquit ille, Domine Jesu, de corpore tuo flagellis con-*
eiso, spinis coronato, Cruci affixo, spe-
eulum animarum nostrarum, quod Virgo illa se comens, unà cum speculo suo intuebatur, ut, dum pro conditione generis sui, omnem sæculi ornatum negligere non posset, conspecto patiente, ac sanguine madente Salvatore, ita se componeret, ne vanitate aliqua ejus à se averteret benignos oculos. Interim nocte quadam, per quietem visa sibi est mater videre filiam utramque; annis minorem
 in

in vanitate sua monstro similem, alteram Angeli instar speciosam, quippe innocens illa anima, qualibus S. Agnes margaritis, sacris, inquam, Domini vulneribus ornata, ejusque pretioso sanguine, velut cyclade auro textâ, induta, decorem suum, ac pulchritudinem in vultum, corpusque trans mittebat. Econtra verò haud imeritò major illa natus filia, quæ Crucifixi oblita, tota erat in cultu formæ ac corporis, turpis & execrabilis in oculis Cœli apparuit. Venatrix erat illa diaboli, laqueos quibus irretiret toto corpore circumferens: frons, oculi, vultus, ornamenta gemmarum & vestium quò aliò spectabant, quàm ut miseris juvenum animas implicaret? Audi Ecclesiasten Cap. 7. *inveni amariorem morte mulierem, quæ laqueus venatorum: est, & sagena cor ejus, vincula sunt manus illius.* Talis mulier toto corpore mera circumfert inferni prædonis instrumenta. Scitè Hugo Cardinalis: *nec est una mulier laqueus venatorum: imò quot membra, vel membrorum ornamenta habet, tot laqueos habet, ita ut à planta pedis usque ad verticem non sit in ea videre nisi laqueos; tum scilicet, cum externis indiciis se prodit vultu, voce, gestu, sagena cor ejus est, id est, reticulum cordi seu pectori præ tensum, quo impudicæ, velut pellucido quodam sipario, nuda ubera fortivè ostendunt.*

dunt. Hæc ille. Sunt enim verò in huiusmodi fæminis ubique laquei & vincula. In crinibus quidem ad luxum compositis, tamquam in sylva huic venationi perapta apparent retia. Sunt laquei in oculis. O quàm multi potuere cum Davide ingemiscere : *ut vidi* (Bethsabeam lavantem) *ut perii!* ut captus sum. Sunt laquei in pellaci lingua : *favus distillans labia meretricis, & nitidius oleum guttur ejus.* Sunt laquei in genis fucatis, corallium & rosas mentientibus. Sunt laquei in manibus, auro & gemmis relucens annuli, & *dextrariola & lilia.* Sunt denique laquei in pedibus. Clemens Alexandrinus tradit, olim puellas subter calceos, seu cothurnos suos, aureos clavos gestare solitas, quibus verba amatoria scitè insculpta : quæ à deambulantibus arenæ impressa, studiosè ab amatis, vestigia prementibus, legebantur. En pedicæ à pedibus structæ! Minatur Christus æternum *Væ!* homini, per quem scandalum venit. Ad quæ verba omnium illarum fæminarum aures ambæ tinniant, quæ lascivo ornatu, & projectæ nuditatis licentia, aliis præbent occasionem spiritualis ruinæ. Vanâ illâ filiâ, de qua priùs, longè sapientior existit ejus soror natus major, cùm hæc ad prototypum suum Crucifixum identidem respiciendo veste Christi patientis ador-

55

adornata spectaculum facta est Deo, Angelis & hominibus.

Haud absimilem vanitatis contemptum in Matrona quadam vidit Brabantia. Die quodam solenniore se hæc in Ecclesiam contulerat vestibus exornata ad omnem sæculi pompam compositissimis, secum ducens suum filiolum Achatem nomine, qui in præsentia multarum illustrium foeminarum vultu mæsto ad matrem conversus, ac digitos in devotam Crucifixi imaginem intendens: respice dixit, ò mater, ah respice, & contemplare nostrum Redemptorem in Cruce nudum, sanguine coopertum ac plagis; & tu te tam splendidis exornasti vestibus? Cave tibi ò mater charissima, ne hic vestium luxus te in Orcum deprimat. Håbuère hæc verba ab innocentissimo parvulo prolata, & multò magis aspectus Crucifixi talem vim, ac energiam in animo foeminæ, ut vestes illas propediem deposuerit, neque iis, ut deinceps uteretur, unquam induci potuerit. Tantum denique pueri non jam pueri apud parentes valuit oratio; tantum in tenero corpusculo senilis effecit maturitas, ut eo post biennium defuncto, postquam de sæculo deferendo serio cogitassent, ambo Religiosum ordinem sint ingressi, ille Prædicatorum, hæc Cisterciensium *Thom. Cantipra L. 2.*

c. 28. Videtur mihi Crucifixi imago ad
vanæ hujus matris cor illa ingeminasse
lamenta, quæ S. Brigitta à Christo sibi
comparente quondam inaudiit : Certissi-
mò, inquiebat Salvator, *scias*, quòd quo-
ties *fœminæ deliniunt facies suas colore*
stybio, & extraneo ; toties diminuitur eis
infusio aliqua S. Spiritus, & diabolus ma-
gis appropinquat eis. Quoties verò or-
nant se vestibus indecentibus, & inor-
dinatis, toties ornatus animæ diminuitur,
& diaboli potestas augmentatur. O ini-
mici mei, qui talia facitis, quare negle-
xistis passionem meam ? & non attendistis
in cordibus vestris, quomodo ego nudus
steti ad columnam ligatus, duris flagellis
crudeliter verberatus ? Quomodo ego nu-
dus stabam, & clamabam in Cruce, re-
pletus vulneribus, & vestibus sanguine ?
Et quomodo vos depingitis, & ungitis fa-
cies vestras. Cur non aspicitis ad faciem
meam, qualiter sanguine repleta fuerit ?
& c. In Revelat. S. Brigittæ.

Caput hoc claudat, quod Surius refert
de S. Hermano. Accidit Coloniae ali-
quot ædes deflagrare : concurrentibus
undique, ut fit, adjunxit se puer Her-
manus (erat tum annorum duodecim)
& ecce mirum dictu ! Basilica quædam
stabat flammis undique cincta, sed illæ-
sa. Cunctis admirantibus, cum & ipse
miraretur, intuenti conspiciendum se
præ-

præbuit Christus crucifixus supra Basili-
cæ cacumen : agnovit ergo eam Basili-
cæ partem ob Crucifixi præsentiam in-
tactam ; sed permissus est pueriliter du-
bitare , cur in alias templi partes non
valeret flamma grassari ; & cùm omnes
templi partes curiosius circumiret , quo-
cumque se vertebat , eandem Crucifixi
effigiem in cunctis partibus contra se sta-
re perspexit , domum suam ab ignibus
defendentem . Didicit igitur sapiens puer
totum mundum cupiditatum flammis
conflagrare , & solos illos ab ignibus
perstare immunes , qui sub salutare alas
confugerent Crucifixi . Ex quo statuit
fugere de medio Babilonis , ac Christo
adhærere . Sequere & tu , & fuge mun-
dum , si vis esse mundus ; si tu es mun-
dus , jam non delectat te mundus . Quid
est mundus , nisi merum mendacium ;
alius est , alius esse apparet , mundi mel
est fel , ejus munera funera , ejus pax fax ,
ejus arrisus , irrisus , ejus culmen fulmen ;
illius jocus focus . Mundi fallacis ocu-
li sunt scopuli , ejus cumuli tumuli , il-
lius fors mors , mundi lætitia est tristi-
tia ; honos onus , sapientia dementia mel-
lei boli sunt doli ; mundi amplexus fit
nexus ; blanditia sævitia , copia inopia .
Mundus amat , post modicum hâmat ;
psallit , mox fallit ; blanditur mentitur ,
dum oritur , moritur .

COROLLARIUM.

Illud dolendum, quod fucatus hic mundus etiam fucum quandoque faciat ipsi Clero. Testis hujus Clericus ille, de quo memorant Discipulus & Diepoli. Erant in eo præter natalium splendorem, cætera obscura omnia; plures in eo opes, quàm virtutes, & minor vitæ fama, quàm officii autoritas. Vivum quoddam dixisses vanitatis speculum, eò deterius, quòd hi nævi per togam ecclesiasticam tralucerent. Veste tota splendidus, & non rarò psittaci instar multicolor, aulæ se profitebatur asseclam, non Ecclesiæ columnam. Officii statum in ejus incessu nemo agnovisset, nisi nomen, quo ipse tumebat, eum prodidisset. Quocunque ibat, non bonus Christi, sed unguentorum exoticorum odor auras & plateas muliebriter inficiebat. Equus phaleris, eques ipse inauratis calcaribus superbus, videbatur de gloria certare. Cæsariem calamistratam contractior galerus premebat magis, quàm tegebat; nec unquam in medio vertice visus est stare: sed sinistro semper lateri incumbens, de cinno pendere videbatur. In galero pluma identidem, ad omnes equi passus, sub-

subsultans, quàm sanè petulanter volitabat : quæ si gemina fuisset, eques mercurius poterat credi. His aliisque vanitatis studiis intentus cum totus ab Ecclesiasticæ perfectionis tramite aberraret, audite, qua ratione eum Christus ad semitam reduxerit. Comparuit illi è Cruce pendens, & vultu minaci : impie, dixit, quare non obtutum defigis in ea, quæ ego pro te passus sum? Quare majorem curam geris ornamenti capitis tui, quàm meæ coronæ spinæ? Quare plùs amas vanitatem vestium statum tuum tam dedecentium, quàm meam nuditatem? Quàm ob causam tibi præplacent obscœnæ cantilenæ, quàm impropéria, quæ sub Cruce his auribus hausi? Tu igitur ambis lateri tuo appendere cingulum aureum, cùm eam corporis mei partem dura lancea transverberârît? Tu te mundo ambitiosè ostentare tuis cum chirothecis odoriferis, & calcaribus inauratis, locò clavorum illorum, qui mihi transfixerunt pedes & manus? Vide : hæ meæ lacrymæ hanc tuam averlantur vanitatem : eam tandem missam facito, meisque inhære vestigiis & doloribus, ex quibus solis veram sperare salutem ac consolationem potes. Hoc spectaculo, & longè magis illis Crucifixi verbis Clericus hic suprâ, quàm credi potest, commotus, repentè capit
 à va.

à vanitate sæculi toto pectore abhorrere, eamque vitæ rationem ingredi, quæ eò majori deinceps erat ædificationi, quò prior illa scandalo. Utinam omnes ii, qui nomine Ecclesiasticum præferunt, vita & moribus negant, & secuti sunt hunc Clericum peccantem, sequerentur & pænitentem. Utinam priora illa Salvatoris verba etiam parentes expenderent, qui suos filios Ecclesiæ obtrudunt, quos Petrus Firmianus, vir religiosissimus, his verbis perstringit: *dolenda res, Nobilium pueros etiamnum in cunis vagientes ad ampla & pingua Sacerdotia à parentibus, ut sacri proventus in familiam suam invehantur, destinari. Magna injuria, ineptos sacrorum ministros templo offerri, verum multò major invitos. Ex infante cum in puerum transeunt illi Trof-suli, non obscure in eis ostendit natura, quid aliquando peccaturi sint, apud quos castitas licet adhuc intemerata, nulla tamen dant præludia futuri cælibatûs. Libros oderunt, saltare aman munduli, ad fides ita jam corpus regentes, ut æquales suos omnes superent. Acrius adhuc in ejusmodi parentes insurgit P. Adamus Conzen noster his verbis: causa, cur mali Clerici quidam evadant sunt parentes, mægistri, tutores, cognati; quia aut negligenter, aut vanè educantur. Quocirca improba sunt sæcularium de vitiis Clerico-*

rico-

ricorum querelæ. Miraris filium esse vanum, superbum, ebriosum? patrissat. Vicia sua ex patria auctoritate hausit; aut dic sanè, quid domi non didicit? aut inter familiares, quibus eum addixisti, non assuevit? Si tamen ex te non didicit esse malus, vide, an non tuâ indulgentiâ factum sit, ne maneret bonus.

C A P U T IV.

Crucifixi imago ad statum religiosum evocat.

S. Bernardinus in illa verba ducit illos *in montem excelsum Seorsum* Math. 17. religio, ait, est locus, quem Dominus elegit in habitaculum suum, qui mysticè per montem transfigurationis monstratus est: tres Discipuli, tria Evangelica vota. Qui eò à Divina Providentia ducitur, an non exclamare potest: *bonum est, nos hìc esse?* Quid est religio, quærit S. Laurentius Iustinianus. Est claustrum, hortus conclusus, paradisus deliciarum, thalamus nuptialis, cubile immaculatum, virtutum schola, tabernaculum foederis, reclinatorium Sponsi, bellatorum statio, Sanctitatis domus, castitatis custos, pudicitie firmamentum,

tum, religionis magisterium, & obedientiae Sanctae speculum singulare.

Ad hunc statum tam præcellsum, tam beatum, quot non vocavit, quot non perduxit pie culta Crucifixi imago? Testis juvenis ille Citharædus, & familia, & arte nobilissimus, patriam Perusinus, qui, cum longo tempore ad ædes Amasæ lusisset, tandem se ab illa ludi sensit; quare desertis ædibus, casu felici incidit in Crucifixi iconem, ad quam citharâ suâ oden canens, Deum fidibus ad misericordiam commovit, quibus suam illam prius commovere non poterat ad fenestras: diviniore enim radiô illustratus profanos amores simul & mundum dereliquit, claustrum ingressus, ubi de devicto Mundo æternum pœana caneret. Quàm bellè huic Citharædo illud Divi Bernardi accini potest. *Cithara tibi factus est Sponsus, cruce formam habente ligni, corpore autem suo vicem supplente chordarum per ligni planitiem extensarum. Nam nisi ligno affigeretur expansus, neutiquàm veborum sonum ederet, tanquam citharizans, quibus amplius delectareris. Observa diligentius; septem chordas habet cithara. Cantat tibi, ludit tibi, te ad audiendum invitat, qui illam ad loquendum potius debueras invitare. Et quid aliud hæc cithara internâ illâ suâ illustratione locuta est ad cor hujus juvenis,*

iuvenis, nisi iterum illud Divi Bernardi. *Modica, transitoria, terrena sunt, quæ deseris: maxima, æterna, Cælestia sunt, quæ appetis, Plus dicam, & vera dicam: tenebras deseris, & lumen ingrederis, de profundô fluctuum emergis ad portum, & de miserâ servitute ad felicem libertatem aspiras, & de morte denique transis ad vitam.*

Apertiùs teste Sandæo L. 28. C. 91. Crucifixi imago ad statum Religiosum evocavit Marcellum. Contulerat hic se aliquando in Ecclesiam S. Michaelis oraturus, elevânſque oculos ad statuam quamdam Crucifixi, vidit inde emicare flammam, quæ cor penetrans, & unâ illum illuminavit, & accendit ad sequendum crucis vexillum: Ibi ille propositum concepit illam intrandi religionem, cujus ingrediendæ omnium maximam reperiret difficultatem. Quare à varijs religiosi ordinibus petitô habitu, cùm facilis ubique pateret accessus, aliquamdiu cogitabundus substitit. Demum ad fratres Minores delatus, ab ijsdem rejectus est: institit tamen annum integrum, admissionis gratiam quâ precibûs quâ lacrymis sollicitare, quibus expugnati tandem illi Servi Dei ejus piissimis condescendere votis, non extinctâ in eo flammâ illâ, quam Crucifixi imago in ejus corde accenderat. Vixit postmodum in Religio.

ligione, uti cæterarum virtutum speculum, sic quàm maximè charitatis, perpetuò inserviando ægris, recognoscens in illis personam Crucifixi, quam tamen ita suis moribûs in se expressebat, ut dicere potuerit cum S. Paulô: *mibi mundus crucifixus est, & ego mundo*, qui scopus religionis est, id quod perbenè notât S. Ignatius Lojola, qui in præfatione veteri constitutionum dixit: *homines mundo crucifixos, & quibus Mundus ipse crucifixus sit, vitæ nostræ ratio nos esse postulat*, & P. Balthasar Alvarez dicere solitus erat: *religionem esse scholam, in qua scientia discitur, crucifixos faciendi*.

Pesari Michelina à B. Sita aliquando invitata ad unà secum ducendam vitam religiosam, excusationem obtendit, quòd licèt iam careret maritò, non tamen filiolo, quem deferere nequiret: perlubenter se futuram sociam, hoc remoto obice. Sequenti die ambo se ad Ecclesiam Fratrum Minorum conferunt, & ante Crucifixi imaginem orare exorsæ, ambæ hanc claram vocem exaudiunt, licèt ad unam tantùm directam: *Michelina! ego te liberabo ab hoc amore, & sollicitudine: accipiam ad me filium, & matrem mihi desponsabo*. Hæc primùm dubiæ, quid hæc verba portenderent; verùm brevè evolutum est mysterium.

Mi:

Michelina domum redux reperit dilectum
 suum filium , quem sanum reliquerat ,
 gravi oppressum febris , à qua brevì ad
 ultimam vitæ deductus lineam , innocen-
 tem animam efflavit , ab utraque cons-
 pectam à duobus Angelis ad æterna de-
 duci gaudia . Sublato proin omni ob-
 staculô Michelina propediem sponsum
 suum Christum secuta , religiosum Or-
 dinem ingressa est , ibidémque defuncta
 inter rara gestientis animi solatia , ac
 gaudia . *In vita.* Quàm rectè S. Ber-
 nardus exclamat : *O vita segura , ubi pu-
 ra conscientia ! ô inquam , vita segura ,
 ubi absque formidine mors expectatur , imò
 & exoptatur cum dulcedine , & excipi-
 tur cum devotione . Et iterum : Spiri-
 tui à corpore exeunti , à cella in Cælum
 non longa , nec difficilis via invenitur :
 moriens enim aut vix , aut nunquam ali-
 quis à cella in infernum descendit ; quia
 vix unquam aliquis , nisi cælo prædesti-
 natus , in ea usque ad mortem persistit .*
 Admirabile hoc in genere est , quod an-
 no 1611. in Regno Mexicano contigit .
 Juvenis quidam ita in omnem vitæ li-
 centiam se se effuderat , ut excusso om-
 ni timoris Dei frænô , integrô septenniô
 à Sacramento Pœnitentiæ abstinerit ,
 hoc solo bonus , quod singulis diebus co-
 ram devota Crucifixi imagine septem Pa-
 ter , & Ave recitare consuêrit . Ma-
 gno .

gnopere tamen scelerato profuit exigua hæc devotio, nam quadam die vehementer se internè incitari sensit ad amplectendum statum religiosum, sed hanc cogitationem ex animo suo mox ille ejecerat ut tentationem sibi à dæmone immissam; cùm crederet se ob inveteratam jam peccandi consuetudinem vitæque licentiam strictioris regulæ penitus incapacem: servator econtra qui sibi hanc animam vindicare satagebat, institit iisdem inspirationibus perurgere reluctan-tem. Quare ille aliquando, ut conscientia stimulos sopiret, se se contulerat ad Monasterium quoddam Religiosorum, habitum pctiturus, spe interim haud dubiâ frētus, certocertiùs se ab ingressu ob flagitiosissimæ vitæ suæ famam publicam removendum: Divinæ tamen Providentiæ nutu, accidit, ut unanimi calculo Religiosi illi eum acceptarint. Hæsit hic ille attonitus, ratusque subesse rursus illusionem Diabolicam, petitâ licentiâ, propediem in suas recurrit ædes, ac in genua provolutus coram prædictâ Crucifixi imagine, rogare institit, dignaretur sibi Salvator apertiùs suam declarare voluntatem. Tum ille mox perlentiscere ingentem animi commotionem, quæ & suspiria, & lacrymas ubertim exciverat. Unde Deo spopondit, quòd si sibi certò de ejus voluntate constaret, se statim

tim obsecuturum. Et en rem miram! Illa Sacra imago, quæ muro clavís infixæ hærebat, ter spontè sua à pariete se se ipsam dimovit, quo viso recepit se à prioris vitæ cursu, & omnem moram præcidit, mirabili Divinæ Clementiæ Metamorphosi, è Lupo in agnum, è Saulo in Paulum conversus. Trino hoc suò motu docuit Christus celeriter executioni mandandum vocationis propositum; nam ut rectè discurret S. Joannes Climacus: *si vocante nos terreno & mortali Rege, & in suum obsequium nos militare jubente, nihil moraremur, neque occasiones quæreremus, sed omnibûs dimissis illi magna celeritate pareremus; attendamus nobis ipsis caveamûsque diligenter, ne fortè Regi Regum & Domino Dominantium, & Deo Deorum, nos vocanti ad Cælestem hunc ordinem, propter nostram desidiam, & negligentiam obtemperare recusemus, & postmodum ante tribunal illud horrendum inexcusabiles inveniamur.*

Huic Divinæ vocationi promptissimè obsecuta est & Catharina de Sandoval, quæ, uti erat inter Hispaniæ Domicellas facilè nobilissima, sic pariter vivum quoddam extitit vanitatis speculum. Hanc formæ excellentia, cæteroèque naturæ dotes eousque fastu extulerant, ut illi fixum fuerit, alteri non nubere, quàm coronato capiti, aut descendenti

ex sanguine Regio. Expetebatur quidem in sponsam à primis Regni Proceribus, quos tamen omnes illa & fastidiebat, & reijciebat Regiis inhians nuptijs. Unus præ cæteris ejus amore captus ingens promiserat præmium puellæ, quæ Catharinæ à cubiculis erat, si heram in sua vota flecteret. Hæc post admotas frustra varias machinas, aliquando pro more manè cubiculum ingressa, ut valvas aperiret, ad heram in lecto jacentem conversa : *ò Domina, inquit, quàm festivum hodiè habui somnium ! videbar mihi interesse magnificentissimis nuptijs cum illo equite celebratis, in cujus laudes inde cæpit ubertim excurrere. Catharina his encomijs vehementer indignata, eam cubiculô facessere jussit, dictitans ; an ignoraret, nullum alium suos lucraturum amores, quàm sponsum Regium ? His dictis è strato se proripiens, dum cubiculum obambulat, ambulatque in mirabilibus super se, fortè oculos conijcit in Crucifixi Simulacrum è muro pendulum, dumque contemplatur caput Spinis coronatum, legítque titulum Cruci inscriptum : *Jesus Nazarenus Rex Judæorum*, sentit interiùs se invitari ad accipiendum in Sponsum Regem illum coronatum, sibique dici : *Ecce Regem, quem quæris, qui que vicissim te prensat, amatque præ cæteris. Per-**

git

git illa contemplari pio oculo Crucifixum, illud Spinarum diadema, Cor illud faucium, manus perforatas, omnia membra plagis livida, atque hæc inter auribus suis sensit allabi hanc vocem *Tu me sic habebis*. Ad quæ verba, dum attonita hæret, vidit appropinquantem sibi Salvatorem, iterumque replicantem; *ego sum, noli timere*. Quare animata, in genua provolvitur, ac ad Dominum conversa, mi Redemptor! exclamat: haud te latet, quantopere hætenus te fugerim, mundum secuta, & vanitates eius. Jam totam me accingo ad amplectendam crucem. Te accepto in meum sponsum, & quidem eo sub schemate, quo desideras, spinis coronatum, plagis coopertum. Renuncio omni sæculi amor, tibi que unicè dono cor meum. Testis sit mihi hujus donationis perpetuæ ipsa Cæli Regina cum omni curia Cælesti: Cui Christus brachium suum dextrum extendens in signum, ac si sponsam suam purissimam amplecteretur, subiecit: Hoc brachium, in quo summa mea residet potentia, ac fortitudo, tibi porrigo, ut eo suffulta, ac roborata exequi valeas meam voluntatem, ac tuos superare inimicos, tuisque stare promissis. Atque ita grandis hæc anima, mundo valere iussu, statim secuta est sponsum suum coronatum. Et quia non de-

72
et sub capite spinoso membrum esse delicatum subito orsa est carni suæ asperimâ poenitentia bellum indicere. Divitias, voluptates, honores, quos primitus tam perditè sectabatur, postmodum cane pejus, & angue averfari. E contra paupertas, mortificatio, sui contemptus ad quos Christus eam invitabat, unicæ ejus erant deliciæ, extraordinarijs consolationibus à Spiritu Sancto condulcoratæ. Quo in vitæ tenore aliquandiu in sæculo vixit ut Religiosa, postmodum sub Regula S. Theresiæ ut Sancta: Et in perennem memoriam, quod à Christo electa fuisset in sponsam, nominari deinceps voluit Catharina à Jesu: ut quoties nomen suum audiret, recordaretur, quem amare, & imitari deberet P. *Carolus Rosignoli in Verit. æter.*

O ter beatam hanc Sponsam! quæ contemptis nuptiis regiis, pauperem, Salvatorem secuta, consecuta est gloriam haud perituram, opes, ac thesaurum plùs quàm Regium. Quærit Bernardus in illa verba: *Simile est Regnum Cælorum negotiatori quærenti bonas Margaritas, Math. 13. Quæ est ipsa hæc pretiosa Margarita, pro qua universa debemus, id est, nosmetipsos (quia totum Deo dedit, qui se ipsum obtulit) ut possimus eam habere? Nonnè hæc Religio? Sancta, pura, & immaculata, in qua ho-*

mo vivit purius, cedit rarius, surgit velocius, incedit cautius, irroratur frequentius, quiescit securius, moritur confidentius, purgatur citius, premiatur copiosius. O Religio habitaculum Dei, & Angelorum ejus! O Religio, vita beata, vita Angelorum!

Catharinam de Sandoval generoso ausu emulata est in regno Neapolitano puella nobilis:

Jam matura viro, jam plenis nubilis annis:

Multi illam magno è Latio, totaque petebant

Ausoniâ: petit ante alios pulcherrimus omnes

Egregiâ formâ juvenis.

Jamque in unum amicis ac sponso comparente, convocatis, ut nuptui traderetur, illa se paululum turbę subduxit, & ante Crucifixum prostrata hæc secum attentius expendit: Tu, Jesu mi! ait, pro me tam dirè cruciaris, & ego voluptati operam dabo? tu vulneribus, & flagris concisus, ego auro, & gemmis gravis? caput tuum spinis redimitum, cincinni tui pleniorore, & guttis sanguinis, & capilli mei ad omnem luxum & libidinem crispi, & calamistrati? nec plura locuta, ac diu cunctata promittentes cincinnos sibi refecat, è quibus coronam plectit, eamque ut fidei datę

pignus, pedibus Domini appendit. Quo facto, prodit tandem in conspectum proci & parentum, cum sponso suo Crucifixo, cui se in omnem eternitatem devotam, neque alium admitturam profiteretur asserens:

Ille meos, primus, qui me sibi iunxit, amores

Abstulit, ille habeat secum, servetque sepulchro.

Ad hæc omnibus attonitis, nec quidquam moventibus, aut minantibus, ad religiosum claustrum convolvit, ubi sponsum suum sibi sic devinctum, arctioribus amoris nexibus, constringeret. Sed quid unam hanc commemoro, cum innumeri suppetant chori sponfarum Christi, & greges tonsarum, per tot Sacrarum Virginum ubique gentium degentium parthenones & asceteria, quæ inane reticulum crinium suorum sponsi sui pedibus nobili servitute submisere, eosque cum Magdalena ad abluendas sordes, & pulverem adherentem detergendum lintei loco adhibuere.

CAPUT V.

Imago Crucifixi in Religioso proposito vacillantes confirmat.

IN Lucka, domo ordinis Cisterciensis conversus quidam, Rudolphus nomine, post matutinum stans, & orans sub dio, vidit Christum in cruce pendentem, & cum eo quindecim alios, partim Sacerdotes, partim Laicos crucifixos, cumque quesivisset, quid sibi hec portenderet visio? responsum ei est: hos solos ex ordine illo esse verè Religiosos cum ipso Christo crucifixo, seque illius passioni conformare. Cæsarius, qui hanc visionem refert, addit; hanc crucifixionem, obedientia, patientia, ac Humilitate perfici, pedes humilitatis, patientiæ sinistram, obedientiæ clavô figente dexteram, malleum esse spem Cæli, atque inferni horrorem. Verè vita Religiosorum crux dici potest; Si enim S. Augustinus de quolibet Christiano dixit: tota vita Christiani hominis, si secundùm Evangelium vivat, crux est, atque martyrium, quantò magis de religioso perfectionem Evangelij sectante id dici poterit? Certè non im-

immeritò Theopilaëtus de illis dixit : Monachis crux omninò cognata , & familiaris est , quorum tota vita afflictio , & mortificatio , & luctus , & ignominia , & subiectio , & id genus alia , quæ crucem comitantur . Felix ille , qui in hac cruce constans perseveraverit usque ad mortem . Et hoc donum perseverantiæ , quot Religiosis non contulit Crucifixi aspectus ?

Narrat P. Drexelius in Gymnasiopatientiæ , quemdam Cartusiæ Tyronem , cùm , primo fervore paulatim remittente , non nihil intepuisset , graviora aliquantùm sensisse religionis suæ onera , præcipuè verò cucullum nigrum , quo distinguebantur tum novitij à cæteris , trabali cruce fuisse ipsi graviores ; ut jam inciperet ad aratrum respicere . Hic igitur aliquando post meridiem , per quietem vidit Christum , cum prægrandi cruce ascensum per scalas moliri ; ob immodicam tamen crucis molem progredi non posse . Offerebat tum illico promptè suam novitius operam : Sed vultu severo repressus à Christo est , dicente : tu in ferenda mea cruce mihi sis auxilio , qui levissimam tuam portare non vales ? quod dictum , & soporem mox novitio , & teporem exauisit . Nempe non speculativa , sed practica debet esse scientia Jesu Christi crucifixi , neque contenta te-

nera quadam animi compassione, sed conjuncta cum generosa, & forti Christi patientis imitatione; nam uti monet Apostolus: *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus.*

Christo itidem doctore didicit quidam è S: Francisci familiâ Religiosus, quàm efficax sit ad superandas ejusmodi tentationes contemplatio Crucifixi. Bonus ille vir ante suum in religionem ingressum, ita cupedijs, & cujuscunque generis lautitijs, & vestium, & strati splendori, ac mollitijs assuetus longo usu erat, ut nova illi jam cæptæ vitæ ratio, in qua dura & aspera omnia, in cibo, vestitu, lecto intolerabilis videretur. Ergò brevè planè victus, cùm discessum pararet, ac fortè per capituli, ut vocant, locum transiens, flexo de more genu, Crucifixum adoraret, opémque imploraret, ecce tibi! mente raptus Christum videre sibi videtur, qui Sanctissima Virgine Matre præsentem, causam discessus postularet: quam cùm ille ingenuè fassus esset, age; respondit Christus (lateris vulnus recenti liquore manans præbebat) huc manum affer, & digitos intinge, erit hic rebus istis, quas tibi tam asperas fingis, nunc & in futurum semper lenimen. Redijt ad se religiosus, hocque usus deinceps remedio, resom-

nes antè molestissimas, & intolerabiles tulit, & libenter, & suaviter. *Chronicon S. Francisci.* Huc, huc quisquis aut tentatione aliqua pulsaris, aut molestè affligeris, in hoc Divinum latus, amoris apothècam, confuge, & molestum amarorem dulcissimo amoris succo dilue. *Multi, inquit Bernardus, abominantur, & fugiunt pœnitentiam, crucem quidem videntes sed non videntes unctiōnem. Vos qui experti estis, ecce scitis; quia verè crux nostra inuncta est, & per gratiam Spiritus adjuvantis suavis, & delectabilis est pœnitentia nostra, & ut ita dicam, amaritudo nostra dulcissima.*

Idem expertus est Eduardus Trogmortonius S. J. cui post nuncupata paulò antè Societatis vota infernales genij terribilamentis varijs, id persuadere minaciter conabantur, ut vota rescinderet, ac retractaret. Sed ille, cruce ac oratione se muniens fortissimè recusabat. Mox victoriam illi plenam, & quietem attulit, fugatis ab illo truculentis spectris, coram adspectabilis Crucifixus Jesus; & ille paulò pòst hilari vultu è vis excessit, anima ejus in amplexus sponsi sui evolante ad recipiendum præmium juratæ suæ fidelitatis: cui post mortem evenerit illud quod S. Claræ, quæ, cùm professionem cum suis Sororibus fecisset, apparuit illi Christus in forma pulcher.

cherrimi juvenis , qui depositâ coronâ ex floribus immarcescibilibus , posuit eam in capite S. Claræ , in signum , quòd eam denuò acceptaret , sicut illa se denuò consecraverat in actu professionis. Nec immeritò : si enim martyrio sua debetur laureola , & corona , cur non & vitæ religiosæ ? cùm testetur Bernardus hoc martyrij genus esse , illo nimirum , *quo membra cæduntur , horrore quidem mitius , sed diuturnitate molestius.*

Erat Matri egenæ , & viduæ unicus , isque charissimus filius , non modicis sumptuum expensis in litterata musarum Palæstra educatus , eamque in spem ad doctorem promotus lauream , ut domesticæ aliquando inopiæ succurreret. At ille meliore afflatus Numine ad religiosam familiam adjecit animum , eamque , extorto importunis precibus assensu , etiam est ingressus. Mater subinde ad extremam redacta pauperiem , cùm vitæ deessent subsidia , ad asceterium gemebunda accurit : Sumptus in filium frustra factos enumerat : inopiam suam exaggerat : gravissimam opitulandi necessitatem obijcit , & quâ voce , quâ lacrymâs tam potenter perorat , ut tactus naturali pietate filius , deserta religione , domum redire , matrique auxilium ferre jam jam pararet ; prius tamen di-

vino haud dubiè motus impulsu Cruci-
 fixi simulacro adgeniculatus, ab eo ju-
 sti, ut videbatur, abitus veniam rogat;
 cui Christus è cruce ingratitude ex-
 probrans: ergone, inquit, ut homini
 adhæreas, Deum desereres? Compunctus
 pijs hisce Christi querelis religiosus Ty-
 ro, insuper habitis matris lamentis in-
 cœpto sanctioris vitæ tramite, & Chri-
 sti Crucifixi obsequio constans perstitit.
 Quàm appositè huic accini poterat illa
 S. Hyeronimi ad Heliodorum adhorta-
 tio: *Recordare Tyrocinijs tui diem, quo*
Christo in baptismo consepultus in Sacra-
menti verba jurasti; pro nomine ejus non
te patri parciturum esse, non matri. Ec-
ce adversarius in pectore tuo Christum co-
natur occidere! Licet parvulus ex collo
pendeat nepos; licet sparsa crine, & scis-
sis vestibûs, ubera, quibus te nutrierat,
mater ostendat; licet in limine pater ja-
ceat: per calcatum perge patrem: siccis
oculis ad vexillum crucis evola. Solum
Pietatis genus est, in hoc esse crudelem:
Veniet, veniet postea dies ille, quo victor
revertaris ad patriam; quo per Jerosoly-
enam Cælestem, vir fortis coronatus in-
cedas.

Aliud in rem præsentem affert Hiero-
 nymus Platus exemplum Alberti Ful-
 chenburgensis Comitæ filij & Regi Gal-
 liæ affinitate conjuncti, qui a Theodo-
 rico

rico consobрино ab ordine PP: Dominicanorum, in quem se Albertus receperat, ut avelleretur, lacrymis, precibus, argumentis, matris afflictissimæ commemoratione agi cœptum est, quam Theodoricus, aut jam mortuam esse, aut moribundam decumbere affirmabat. Confederat autem è regione iconis cujusdam, in qua Christus inter matrem, ac Joannem Discipulum in cruce pendebat. Tum Albertus oculos, ac digitos in eam tabulam intendens: En, inquit, Dei filius! cùm matrem & consobrinum utrumque sibi tam charum doloris gladiò confossum videret, tamen è crucis patibulo, quod facilè poterat, descendere noluit; sed in ea cum suo, & illorum cruciatus usque ad mortem permansit; quare nec ego quidem hanc vitæ religiosæ crucem, quam semel conscendi, deseram unquam, quamvis & matrem, quam narras, & te consobrinum ad pedes meos exanimes jacere viderem. Quin tu potiùs in hanc eandem crucem mecum conscendis, téque mundi hujus laqueis expedis, in quibus hæres cum tanto periculo? quid plura? tantum valuit hic adolescentis sermo, ut eum permoverit ad idem institutum sæculò relictò, complectendum, mirante, & obstupesciente tota Lutetiarum urbe, idque eò magis, quòd is antè vani-

tatum nugis mirum in modum implicitus teneretur. Profundè Albertus cordi suo insculptum gerebat illud Salvatoris Matthæi 10. *qui amat patrem, aut matrem plùsqvà me, non est me dignus.* Graviter B. Bernardus ad Gualterum juvenem doctum & insignem scribens: *quid ad hoc respondebo tibi? ut matrem deseras? sed inhumanum videtur. Ut cum ipsa maneas? sed neque ipsi expedit, ut sit filio causa perditionis. Fortè ut & mundo simul milites & Christo? nemo potest duobus Dominis servire. Mater vult contraria tuæ, ac per hoc suæ ipsius saluti. Elige ergo tu è duobus, quod vis; aut unius videlicet satisfacere voluntati, aut utriusque saluti. Verùm si multùm eam diligis, desere potiùs ipsam; ne, si Christum deseras, ut maneas cum ipsa, propter te pereat & ipsa. Alioquin male de te meruit, quæ te peperit, si propter te perit. Et hos quidem Crucifixi imago verbis, alios verberibus ad constantiam in religioso proposito compulit.*

Testis unus è multis Doctor Michael Sanchez de Ortega, qui hanc Regem Sancium filio suo tragœdiam enarrare solitum refert. Virgo, in quiebat, fuit nobilis, ac dives insigni formæ venustate, quæ sæculi ejùsque vanitatum pertracta, ad religiosæ vitæ statum animum appu-

appulit ; placuit autem in cæteris Parthenonem eligere , quam ex S. Benedicti norma , ac regula Deo famulari acceperat , nomine Funencobain , larga Regum Britanniae dote , ac vectigalibus instructam : quo in religioso claustro , perpetuam Christo Sponso virginitatem dedicavit . Perbellè , ut assolet , se se initia tulerunt , dilecta omnibus , Deo chara , *cum sponso suo ludebat intrinsecus* . Sed Dæmon invidit , cujus astu , non nihil de fervore remittere , solitudinem minùs amare , ad crates subindè visere , videre , & videri . Quid inde ? factum est , ut adolescens nobilis , ac vanus , eam fortè per transennam conspiciens , statim captus fuerit in oculis suis , unum id die , ac nocte secum pertractans qua tandem via ac modo cum illa colloqui , ac dulces audire , & reddere voces posset . Et placuit denique se ejus patruellem dicere , cujus obtentu , & astu , liberum ad eam accessum inveniret ; uti & factum est . Amoris fomite quotidie gliscente , ac frequentibus assentationunculis , & munusculis blandè plecta , adeò sui , & Christi oblita est , iisque stimulis turpis hujus amassii agitata , ut sub noctem intempestam religiosæ domûs septa perfringere , & quò invitabatur innocens columba , ad efferas accipitris faculas evolare percuperet . Do-

losis itaque promissis inescata, rescissò,
 quod Cœlesti sponso dixerat, Sacramen-
 tò, incæstum illum amatorem sequi sta-
 tuit, idque vespertinis precibus com-
 pletis, ostio quodam transitum ex tem-
 plo ad murum plateæ conterminum præ-
 bituro, ubi is eam, superatò jam mu-
 rò, ambabûs ulnis exciperet. Adulta
 igitur nocte, omnibus altùm dormien-
 tibus, conclavi egreditur per ædem sa-
 cram, ad destinatum locum transitura.
 Stabat hîc vetus Crucifixi imago, unâ
 cum matris effigie Sacrarum Virginum
 cultu celeberrima, quam, dum conci-
 tato gradu præteriret, audire ab hac si-
 bi visa est ejusmodi verba: quo prope-
 ras infelix? cur præ Dæmonio filium
 meum abdicas? Ad quæ percelli mise-
 ra, & artubus totis contremiscere; cœp-
 tis tamen nequaquam desistere, sed por-
 rò gressum concitare: tantis nequissimi
 ignis ardoribûs abripiebatur. Cùm ec-
 ce! Christi crucifixi effigies, manibus,
 pedibûsque è cruce revulsis, fugientem
 insequitur, ac manu dextrâ sublata, cla-
 vum, quo cruci confixa fuerat, in eam
 percutit, qui maxillæ cum lato vulnere
 impactus, carni magno cum cruciату in-
 hæsit, quo illa immanem in modum con-
 sternata, afflictâque semianimis in ter-
 ram collapsa est. Christi verò effigies
 ad crucem suam reversa, priorem situm

obti-

obtinuit, dextra manu, ac brachio ex-
 cepto, quod à cruce refixum, & cla-
 vò exemptum, in tantæ rei memoriam
 in hunc usque diem perseverat. Auro-
 râ interim illucescente, cùm, signò ad
 matutinum dato, Sacræ Virgines in
 templo convenirent, primò horrendo
 quodam ejulatu in templo personante
 exterritæ consistunt, ac cœteras præsto-
 latæ ingrediuntur, ubi disertè has voces
 excipiunt: accurrite charæ Sorores, ex-
 cipite me, & de terra levate, quam gra-
 vi vulnere fauciauit Christus ob pessi-
 mam perfidiam in illum commissam.
 Quibus vocibus omnes consternatæ, ad
 locum deveniunt, ubi infelix illa Spon-
 si sui desertrix, suo innatans sanguini,
 doloribus confecta acerrimis, tantùm
 non agere animam videbatur. Clavum
 extrahunt de maxilla sanguinem abster-
 guat, vulnus obligant, ac multis scelus
 suum lacrymis deplorantem, ante aram
 summam constituunt, choro integro
 quinquagesimum psalmum Vatis Regij
 pœnitentiâ nobilem intonante. Illa ve-
 rò sibi reddita, per omnem vitam pœ-
 nitens, arctæ se cellæ includens, non
 nisi ad sacram ædem, & quò obedien-
 tia vocabat, pedem efferens, ab omni
 posthac evagatione, & contubernio cum
 externis abhorrens, jugibus lachrymis,
 jejunijs, flagellis, sanguinum sponsum,
 qui

qui stabat post parietem sibi demereri,
 & eblandiri conabatur. Atque ex ha-
 ctenus dictis patet, quàm ægrè Salvator
 ferat, si quis vel parentum amore, vel
 sæculi, & voluptatum affectu deflectere
 à religioso proposito præsumat. Quòd
 si Christus Lucæ 9. Juvenem ad seque-
 lam se offerentem, ne permisit quidem
 ultimùm valedicere parentibus, & co-
 gnatis, quid fiet illis, qui ab eo, quod
 salubriter cœperunt, temerariè descis-
 cunt? minatur Salvator loco citato :
Nemo mittens manum ad aratrum, &
respiciens retrò, aptus est regno Dei, &
 Angelus Gen: 10. Lotho præcepit Sodo-
 mis Excedenti : *Salva animam tuam :*
noli respicere post tergum.

C A P U T VI.

*Crucifixi imago ad zelum anima-
 rum inflamat.*

UBeres inter lacrymas, ac crebra sus-
 piria S. Franciscus Xaverius ex In-
 diis in Europam olim scripsit in hæc ver-
 ba : complures his in locis, ob id unum
 modò christiani non fiunt, quòd defint,
 qui eos faciant Christianos. Mihi ve-
 rò persæpe venit in mentem, circum Eu-
 ropæ

ropæ Academiæ, ac præcipuè Parisien-
sem, cursare, & insani ritu passim vo-
ciferari: eosque, qui doctrinæ plûs ha-
bent, quàm charitatis, his compellare
verbis: heu! quàm ingens animarum nu-
merus, vestrò vitiò exclusus Cœlo, de-
turbatur ad inferos! utinam illi, quemad-
modum in litteras, ita in hanc quoque
curam incumberent, ut reddere possent
Deo doctrinæ, creditorumque talento-
rum rationem. Hæc ille. Sed unde tan-
ta in hominibus vecordia, desidia, lan-
guor? cùm tamen teste S. Gregorionul-
lum Deo omnipotenti tale sit sacrificium,
quale est zelus animarum. Ratio est;
quia non respicimus Crucifixum: igno-
ramus, quanti anima Salvatori steterit,
ejus valorem non examinamus trutinâ
Crucis: *nescit homo pretium ejus.* Bene
observat Eusebius: *in trutina Crucis non*
aurum, non argentum, non corpus An-
gelicum, sed semetipsum passus est auctor
salutis appendi: tam copioso munere ipsa
redemptio agitur, ut homo Deus valere
videatur.

Verùm non mihi hic propositum est,
mortalium socordiam hac in parte defle-
re, sed potiùs eos afferre, qui ad aspe-
ctum Crucifixi ad zelum animarum mi-
rabiliter exarsère, quorum agmen du-
cet S. Franciscus Saraphicus, qui in tem-
pora illa inciderat, quibus miseranda
erat

erat Ecclesiæ facies, imò & totius Universi; dum & hæresis Waldensium, Humilium, Albigenium, aliæque passim grassabantur: flagitia, & scandala, omniumque, vitiorum zizania sementem agri Dominici, optimamque similaginem obruerent. Hic fuit tunc Ecclesiæ propè fatiscentis status, quam sustentare humeris, oratione, concionibus suis, suorumque laboribus, sudore, ac sanguine erigere debuit Franciscus à Deo ad hoc delectus, & ipsa Crucifixi voce admonitus: cùm enim adhuc sæcularis ante illum in Ecclesia D. Damiani pronus jaceret pius orator, ex illo audiit etiam tertio: *Francisce vade, & repara domum meam, quæ, ut cernis tota destruitur.* Hic primùm stupere, dein etiam à se, & à sensibus discedere; tum sibi redditus, meditari, seseque colligere, quî Divinæ voci obediret, quî Ecclesiam illam repararet; ut verò repararet, Fulgineum, urbem nominatam, venit, suppellectilem omnem vendidit, & equum ipsum, cui infederat, ac dein Assisium rediens, pecuniolam omnem contulit, ut Ecclesiam illam lapsu temporis fatiscentem instauraret; at mox intellexit de alia moneri se, de illa, inquam, Ecclesia, quæ est Christi sponsa, & fidelium mater, de illa jam ruinam minitante fulcienda, de perduto fide-
deli.

delium grege. Ex quo velut ex fonte emanavit postmodum incensissimum illud Ecclesiæ instaurandæ studium, ardor ille animarum, qui Franciscum egit in barbaras terras, ut pro fide, & lucrando Christo Barbaris animam poneret; testes peregrinationes illæ, quas tertio ad infideles instituit, tum animarum lucro, tum vel maximè incensus martyrii desiderio, & fundendi sanguinis pro Christo.

Porro sublimis & prodigiosa illa vocatio, ad quam evectus à Crucifixo Franciscus, & de qua monitus etiam summus in terris Christi Vicarius, Innocentius III. Divinò prodigiò patuit: vidit iste in somnis, vel potiùs in altiore mentis excessu D. Franciscum, humili quidem, & paupere habitu; at validis laceratis Ecclesiam Lateranensem ruinæ jam proximam fulcientem: quem illico conquisitum, accersiri jussit, benignèque excipiens, omnem illius instituti rationem confirmavit. Ad hanc visionem accessit altera, qua unus aliquis è S. Francisci Sociis vidit innumeros propè mortales dura cæcitate percussos, facie in Cælum erecta, flexis genibus, extentis ad astra manibus, & voce lacrymabili opem à Deo petere, amissumque lumen oculorum expostulare; vidit, inquam, illos ad sacra limina ædis B. Mariæ de Portiun-

tiuncula, in qua etiam iacta fundamen-
ta hujus Sacri Ordinis. Ab hac porro
æde manabat ingens vis divini luminis,
quæ se se per miseros illos effundens, &
lumen optatum reddebat, & opem tot
votis expetitam ac portentum, & pro-
digium illius beneficii denuntiabat, quod
cæcis, ac miseris mortalibus à D. Fran-
cisco obvenire debuit, illud lumen sci-
licet fidei, quod cæcæ gentilitati per se,
pérque suos inferre; ardorem charitatis,
quem in frigidis Christianorum animis
excitare, atque accendere venit, & re
ipsa excitavit, atque accendit. Hunc
zelum à Crucifixi imagine in se accen-
sum Franciscus quàm maximè orbi pro-
didit in mirabili illo eventu, quem Pla-
tus lib. 1. cap. 33. & Paoletti serm. 32.
de S. Francisco commemorant.

In Hybernia quinque præcipuæ, &
summæ auctoritatis viri ingentem de
Franciscano Ordine abolendo tempesta-
tem excitarunt, quos inter unus omni-
um incentor, ad conceptum scelus per-
agendum conciliabulum in Ecclesia in-
dixerat, quod stupendo, & tremendo
hoc prodigio disturbatum fuit. Erant
in eadem Ecclesia præcipuæ duæ fenestræ
vitreæ, in quibus depictæ imagines,
quarum una *Sancti Pauli*, qui ensen,
altera *Franciscum* manu crucem refere-
bant. Nocte æditius audire visus est si-
bi

bi Paulum hæc dicentem : *quid ages Franciscus ? cur tuam non defendis familiam ?* cui ille *quid faciam ? nihil habeo præter crucem*, & hæc ipsa admonet, *patientiâ opus esse*. Tum Apostolus instare, & hortari, ne tantam ferret injuriam, suumque ei offerre gladium. Territus ædituus, ubi illuxit, accurrit in templum, & advertit utramque imaginem insignia commutasse, atque in Pauli dextera crucem adhuc esse; Franciscum verò habere gladium cruore stillantem; quod dum secum tacitus miraretur, increbuit rumor, adversarium illum potentem, qui subversionem ordinis machinabatur, præcisus cervicibus repertum esse. Tum ipse nocturnum visum narrare cœpit, atque ipsas imagines ostentare, è quibus ad oculum patuit non solum Christi Ecclesiam; sed & domum suam contra omnium inimicorum insultus incolumem servasse. An non proin Franciscus cum zelantissimo suo ordine alter à Christo, mundi Salvator, & dici, & esse potuit, qui *trepidantem protegit orbem*. nam ut rectè Rupertus observat in illa verba : *suscitavit eis Salvatorem* Jud. 3. *Salvatores, Salvatorem Jesum imitantes, sunt ii, qui animas in viam salutis dirigere satagunt*. Si illos dixit scriptura Salvatores, per quos Deus temporaliter liberavit Israel; quantò magis ere-

rectè illi dicuntur *Salvatores*, quorum labor salvatori nostro ad nostram salutem eternam cooperatus est.

Hunc zelum proximè imitari visus est Thomas de Turre cremata, & Catholicorum Regum Confessarius, qui ubi inaudiit, conclusum esse in Regio conclavi, Judæos in Hispania retinere, jussu pro Dei gloria, ut alter Elias, accensus zelò, & Crucifixi imaginem præ manibus gerens ad Reges confidenter ingreditur, & his verbis illorum avaritiam perstrinxit: triginta denariis Judas semel Dei Filium vendidit, Majestates vestræ eundem triginta millibus denuo vendere cogitant; ecce adest, eum vendite. His dictis, & relicta Crucifixi imagine ex illorum oculis se se proripuit. Quis hinc non crederet, vehementi hac peroratione, & quam nonnulli indiscretam existiment, ad iram concitados fuisse Reges, & plus æquo audacis monitoris temeritatem condemnasse? sed fallimur: inopinatio hoc veritatis oraculo perculsi Judæos omnes, spretis illorum donariis quantumvis amplissimis, omnibus regnorum suorum finibus excedere compulerunt. *Possevinus in apparatu. tom. 2.* Utinam intrepidum hunc veritatis præconem imitarentur hodie, quotquot in aulis Principum versantur sacri Oratores, quique illorum conscientias mo-

de-

derantur, non deessent utique Theodosii, nisi deessent Ambrosii. Ah pro dolor! quia *veritas odium parit*, ideò reticetur, nec est, qui eam audeat vel præsumat Regibus annunciare, quorum hæc est maxima miseria, inquit Æneas Sylvius, quod *rarò in vita, & sæpe etiam in morte verum non valeant laudare*.

Refert Saraphinus Razzi cum aliis non paucis, Nicolaum Ravennatensem Ordinis S. Dominici die Parasceves in describenda Christi passione ita ardore dicendi abreptum fuisse, ut ad Crucifixionis mysterium delatus, conatus sit exprimere Christum morientem sua brachia extendendo; & en! repente tota facies expalluit, expalluere & manus, ac in æera extra cathedram sublatus ita immobilis hæsit tempore [haud exiguo. Mortuum credidisses, nisi in æere pendisset, ac nisi observata fuissent ejus viscera tam potenter commoveri, ut crederentur dirumpenda ab iis qui in pulpitum provolantes propius contemplabantur tam dolorosum spectaculum. Hic ego aliis considerandum relinquo, quis motus extiterit in auditoribus, qui gemitus, quot lacrymæ sparsæ, quanta conversio animorum? Flamma, quam corde alebat, eum propellebat ad montem Calvariae, sustinebátque in æera
ele;

elevatam corporis molem , nec auditoribus opus erat alia concione , dum in Nicolao contemplabantur vivam imaginem Crucifixi.

De Jacobo Martino Hispano Soc. J. Scholastico annuæ nostræ perhibent , quòd cùm etiamnum Theologiæ operam navaret , essetque corpore sat robusto , viribusque cuivis labori ferendo paribus , aliquando ante Crucifixi imaginem prostratus , quid à se maximè exigeret , ardentè quæsit ; hominum salutem respondente Christo de Cruce , simul omnia sua scripta in ignem conjecit , ac jam levior ad Indos evolavit , non alium utique prædicaturus quàm Christum , & hunc Crucifixum ,

Cùm persona inprimis gratiofa apud Deum , ei iter P. Marcelli Mastrilli S. J. in Japoniam moventis ad conversionem illarum gentium efflictim commendaret , audivit vocem ex imagine Crucifixi prolapsam in hæc verba ; *mitto lucem S. Spiritus* , ac simul ex imagine radiis fulgente prodiit lux clarissima , sed quæ cum voce præterit , neque ultra duravit ; Deo significante , missionem fervidi P. Marcelli ad martyrium ocyùs obeundum in Japonia , factam esse ad illustrandum id regnum cœlesti lumine. Evangelii , & fidei Christianæ . *In vita.* Videtur Mastrillum ad hunc zelum animas-

masse D. Augustinus illis verbis : vos autem genus electum (operarios Domini alloquitur) infirma mundi ; qui dimisistis omnia , ut sequeremini Dominum ; ite post eum speciosi pedes , & lucete in firmamento ; ut Cæli enarrent gloriam ejus . Ubique discurrite ignes sancti , ignes decori ; vos enim estis lumen mundi ; nec estis sub modio . Exaltatus est , cui adhaesistis ; & exaltavit vos . Discurrite , & innotescite omnibus gentibus .

B. Clara de monte Falco , cùm audiret aliquem in peccato mortali existentem , subito ad Christum in Cruce pendentem conversa , flebat inconsolabiliter & è profundo cordis suspirans dicebat : ergone perditum est pro hac anima , quidquid pro ea toleravit meus Dominus ? neque valens id ferre prosternebat se in terram , pro illius conversione peccatoris indefinenter orans , illaque verba ingeminans : Domine ut videat .

S. Henricus cognomento pius , Romanus Imperator primum in omnibus Imperii negotiis adhibebat consiliarium Jesum Crucifixum : coram hoc prostratus visus est sæpius ab aulæ ministris . Unicè desiderabat , ut Gentibus omnibus Christi Jesu Evangelium innotesceret . Quem in finem templa , monasteria ædificavit , redditibus auxit , servos Dei , viros apostolicos , Cæsarea auctoritate , & munificen-

ficentia fovit, Episcopatus erexit. Tandem morti proximus, Coronam, & sceptrum, reliquaque Imperii insignia ad Regis Regum Crucifixi pedes deposuit, sanctitate, & miraculis clarus. *In vita.* Etiam Cæsares moriuntur: & regni eorum tandem est finis: neque tamen regna, sed opera eorum sequuntur eos in domum æternitatis, ac præcipuè animæ, quas eorum zelus Christo genuit.

B. Alphonsus Castellanus, ut commodius Deo servire posset, rediit ex Missionibus Indicis in Hispaniam: quoties verò orationi vacabat, toties obverbatur oculis Jesus Crucifixus, sic illum objurgans: *cur in cruce me reliquisti, & ex ea descendens, tua quærens solatia, in Hispaniam rediisti?* Divina voce commotus, reversus est in Indiam, ibique plenus dierum, & meritorum, tandem in mexicano conventu recepit mercedem laborum ac zeli sui Apostolici. *Sand.* Non immeritò S. Chrysostomus: *homo est totò mundò pretiosior: hujus enim causa, & Cælum, & terra, & mare, condita, & Sol, & Stellæ.* Perpende igitur, quanta sit dignitas ejus, cujus saluti consulitur, & ne contempseris illius curam. Nam etiamsi pecuniæ vim immensam dinumeraverit aliquis, nihil simile præstiterit ei, quod præstat is, qui servat animam, & abducens ab errore ad pietatem manu reducit.

Tam

Tam amplum promissum procul dubio animarum & S. Cajetanum, qui, divini amoris æstu succensus, se totum Deo in obsequium animarum, relictâ aulâ, mancipavit, uberrimas inter lacrymas, sæpiissimè octo etiam horis coram Crucifixo Jesu provolutus, orationem continuabat. Ex assidua pro nostra salute Crucifixi contemplatione impulsus, in proximorum salutem unicè incumbibat, propterea dictus *venator animarum*.

De P. Paulo Segneri zelantissimo S. J. Missionario Annales nostri memorant, eum nunquam magis in animarum zelum exarsisse, quàm ad aspectum Crucifixi. Hunc cum dextrâ gestaret, ac versaret, alterum dixisses Herculem velut divina hac clava Orci monstra debellantem. Certè illustriores animarum conversiones, quas operatus est, visus est retulisse ope sui Crucifixi. Unam delibemus. Cum aliquando virum in paucis nobilem atrocem vindictam toto pectore machinantem, à funesto consilio revocare diu multùmque niteretur, sed labore irritò, hic ut molestum hortatorem à se removeret, non sine indignatione abstractis repentinè vestibus, nudatòque pectore, ostendens P. Paulo vulnera & cicatrices, quæ ab hoste acceperat, exclamavit: tua quidem verba veniam, sed hæc vulnera vindictam cla-

mant : taceret proin molestus monitor. Hic Pater inopinatò extractam, quæ sub veste latebat, Crucifixi imaginem furentis oculis objecit, subdens : & hæc vulnera veniam clamant : sua numeraret, numeraret, & vulnera Christi : si plura accepisset ipse, vindictam sumeret ; si pauciora, veniam daret, & faceret Christianus, quod fecit Christus. Hæsit attonitus ad hoc spectaculum vir nobilis, ac velut affusâ aquâ, momentò citiùs sensit extinctum omnem vindictæ ardorem, ruénque in Crucifixi ac Patris amplexus, veniam dedit, vindictam deinceps sumpturus non de vulneribus ab hoste sibi illatis, sed de iis, quæ ipse Christo suis peccatis intulisset.

Quid jam commemorem B. Joannem Franciscum Regis, qui totus erat in meditatione Jesu Crucifixi. In hoc omnes erant Francisci deliciae ; tota illius bibliotheca, totus pro missionibus Apostolicis apparatus erat Crucifixus. Dum rudibus pueris Christianæ fidei mysteria explanabat, crucifixi Dei hominis simulacrum, quod aliàs semper in pectore circumferebat, offerebat osculandum, ejusque tenerrimum amorem, & venerationem commendabat. Induratos peccatores exhibita Crucifixi effigie arden-ter alloquebatur, sicque saxea etiam pectora ad poenitentiae lacrymas mollebat.

In vita. sic ne in pe vivunt, sic loquuntur homines mundo crucifixi, quibus unus, & solus Rex Regum est in pretio, & amore.

Franciscus Martinez Diego S. J. Sacerdos, cum ante Crucifixi imaginem in terram prostratus Salvatorem rogaret, ut sibi interna illustratione patefacere dignaretur, quo in officio omnium maxime ejus gloriam promovere posset, divinam sibi allabi vocem sensit: *Francisce! retrò verte oculos: quod cum ille fecisset, vidit in medio cubiculo adgeniculantem, & supplicem Indum, audiitque vocem à Crucifixo prodeuntem; volo, ut tuos labores consecres juvandis Indis.* Quod ubi intellexit, petiit, & impetravit à suis superioribus, ut in Provinciam Peruanam transmitteretur, quo appulsus tot, tantaque præstitit in bonum illarum gentium; ut non immerito vastissimi illius regni fuerit appellatus Apostolus. Appositè ad propositum nostrum inquit Richardus à S. Victore: *nescio si potest homo aliquid à Deo in hac vita majus accipere: ignoro, an possit hac gratia interim majorem aliquam Deus homini conferre, quam ut ejus ministerio perversi homines in melius mutantur, & de filiis Diaboli filii Dei efficiantur.* Et ex hoc solet etiam innenarrabilis gaudiorum fons in animum emanare adeò, ut

S. Xaverius non dubitavit suarum epistolarum unam his verbis claudere : *Quod scribam præterea , nihil habeo : nisi tantam esse vim , & copiam gaudiorum , quæ Deus suis huiusce vineæ operariis in hac barbarie excolenda , sedulò laborantibus elargiri solet ; ut , si quæ vera est ac solidâ , in hac vita jucunditas , hæc una mihi esse videatur.*

C A P U T VII.

Crucifixi imago Christianis Principibus classicum canit ad prælianda prælia Domini

DAVID olim cum Goliatho in singulare descensurus certamen limpidissimos quinque de torrente lapides selegit, quibus carneam illam, ac lorica-tam turrim vicit, prostravit, ac debellavit. Quid Christianis Principibus contra Ecclesiæ hostes pugnaturis actitandum, temporibus S. Ludovici Galliarum Regis divinitus ostensum est; quando eo regnante grandis è Cœlo lapis delapsus est, cui Crucifixi effigies erat impressa, cum titulo aureis desuper characteribus descripto *Iesus Nazarenus Rex Iudæorum.* Nimirum, ut erudirentur
Belli.

Belliduces non altis galearum cristis , non acu phrygia pictis balteis , non inauratis loriceis , gladiis , calcaribus , non phaleratis equorum frenis formidabiles Goliathos sterni , sed pastoritiâ Davidis fundâ his lapidibus instructa , hoc est , pietate , religione , fiducia in Crucifixum Salvatorem . Magistrâ experientiâ profectò discerent , quod Constantinus magnus incomparabili sui nominis gloria expertus est : *in hoc signo vinces* .

Id , quod perbene intellexit Rudolphus Habsburgicus post viginti duorum annorum interregnum in Imperatorem electus Aquisgrani , qui , ubi Imperii insignia receperat , ejusdem Imperij Proceres in fidem , & clientelam suscepturus , petiit , ut interposito jurejurando Ecclesiæ , & Imperio ablata restituerent . Cunctantibus non nihil , sceptrumque deesse causantibus , Rudolphus acceptam ex ara proxima Christi è cruce pendentis effigiem Principibus ostendens : en , inquit , signum , quo omnes redempti sumus ! en ornamentum pariter , ac fulcimentum regnorum omnium ! hoc ego sceptro jus dicam populis , & hostes imperii profligabo . Moxque crucem deosculatus , cœteros , ut idem facerent , invitavit ; quod uno consensu præstitere omnes , dictò simul fidelitatis sacramentò . Quæ porrò Rudolphum sub his auspiciis

piciis pugnantem secutæ sint victoriæ, quis ignorat? sat loquuntur scriptorum monumenta; nunquam satis miratur Posteritas.

Rudolphi Magni vestigiis inhæsisse videtur Albertus Filius, qui etiamnum regius adolescens, Patre præsentem, in Bohemica adversus Ottocarum Regem victoriâ, cujus beneficio Habsburgica Familia in Austria regnat, læva crucem, è qua Crucifixi Salvatoris imago pende-
bat, dexterâ gladium bellatorem strin-
gens, utraque victor in densissimos ho-
stium globos irruens, ea edidit piæ for-
titudinis portenta, ut & Parentem Au-
gustum, quem ingentis facinoris specta-
torem, laudatoremque habebat, & om-
nem Cæsareanum militem in admiratio-
nem sui traxerit, visâque fuerit, divi-
na quædam vis cœlitus inesse pugnantem.
Ita Austriacum imperium è cœlo in cru-
ce radiante delapsum, crucis scepro à
Rudolpho conditore institutum, auspi-
catissimâ ejusdem crucis victoriâ, in
primo ejusdem conservatore Alberto sta-
bilitum est, ut scias, magnam molem,
& admirabilem, æternamque structuram
Austriaci Imperii, unico ferè crucis, &
Catholici nominis gloriosissimi funda-
mento è cœlo in terris firmari.

Ex eadem Augustissima domo Austria-
ca gloriosissimi nominis Imperator Ca-
rolus

rolus V, cùm in Africana expeditione adverteret Hispanicæ nobilitatis, quæ plurima eum sequebatur, principes de summa exercitûs præfectura ambiciosè anxios, & suspensos animò; ab eorum uno interrogatus: quem tandem Capitaneum Generalem renunciaturus esset? sublata coram omnibus Crucifixi statua: *hunc*, inquit, *cujus ego signifer sum.* Quæ responsio cunctorum sedavit animos. *Doultreman L. 2.*

Divini hujus Capitanei auspiciis animatus Carolus, difficile dictu est, quem ardorem quantumque studium in tuenda religione professus sit, voluisset, & propagandâ, ac querentis ejus vox sæpe audita, quòd per bella interna, & cum Christianis Principibus laurea eriperetur, quam de veris, profanisque hostibus posset referre. Sed quod ad tuendam, notum, quid in Germanico bello fecerit: quàm periculosè susceperit, animosè gesserit, feliciter consummârit. In eo, dum Saxonem persequitur, ad Albim fluvium, sub ipsum prælii tempus, observavit imaginem Christi, in Cruce adfixi, plumbea glande ab impio milite recenter trajectam. Stetit, & ingemuit: atque alta voce ad Deum clamavit: *Domine, si vis injuriam hanc ulcisci, potes: ecce autem me vindicem tuum paratum, juva.* Certè audivit,

& juvit. Fuga, & dissipatio hostium ad ejus aspectum facta, Dux ipse faucius in manus venit, & bellum unô præliô confectum. Hanc mercedem referunt sacrilegi sacrarum imaginum violatores, & haud ab similem sibi polliceantur exitum, quàm illum Juliani Imperatoris apostatæ, qui hastâ D. Martyris Mercurii divinitus percussus, cùm prius minas in cœlum insolenter jactasset, simul ut plagam accepit, manum protinus sanguine implevit, illumque projecit in aërem, ac furibundè vociferatus est : *vicisti, Galilæe ! vicisti !* (ita Christum per contemptum appellans) moxque cum voce blasphema impiam animam evomuit. Julianus & Christum & Christi imagines impetiit : utrumque præstant & Novatores, quando manus, & linguas suas stringunt in Crucifixi icones, cùm communi gentium judicio injuria illata simulacro Principis ad ipsum censeatur pertinere Principem, & probrum inustum imagini Cæsaris, in ipsum Cæsarem redundare.

Cæterùm si unquam res Austriaca in ultimum visa est procumbere interitum, factum id sub Ferdinando Bohemiæ tunc, & Hungariæ Rege, Imperatore postmodum hujus nominis secundo. Anno enim 1619 in hunc Ferdinandum simul, ac semel conjurare visa sunt omnia. Surre-

xerant

xerat contra ipsum Bohemia, in rebellionis societatem adscitis Hungariæ, Moraviæ, ac Silesiæ Proceribus, qui potentum in Europa Principum parte non modica sustentabantur. Jam multorum millium exercitum urbi Viennæ admovebat Henricus Matthæus Turrianus, vix dubia spe occupandæ urbis, quæ sola in sedem ac receptum superstes erat, & in ea morantem Ferdinandum comprehendendi. Præter hostem foris, intus & in urbe seditiosi cives, & infidi proceres perniciosissima domui Austriacæ consilia agitabant. Amici validi in armis vel nulli, vel pauci. Proles iisdem periculis involuta. Buquoii exercitus, quæ foris erat in Bohemia (si rem humanas ad rationes expenderes) hostium tantæ multitudini nunquam par futurus. In his rerum angustiis ad solitum suum in adversis asylum Crucifixi effigiem confugit Ferdinandus, per quam Christus etiam in hunc ei modum locutus dicitur : *Ferdinande non te deseram*. Hanc verò spem evertura procerum perfidia Crucifixi effigiem venenò inficit ; ut, cum eam pro more Ferdinandus cole-ret & piè deoscularetur, mortem inde sugeret. Verùm ne mortem è vitæ fonte rex pius biberet, imago pedem fertur retraxisse, cum illum pararet osculò venerari : tum quidem non sine in-

genti causam ignorantis dolore ; non minore tamen postmodum gaudio , ubi causam intellexit . Apparuit denique à Crucifixo Christo , quem olim Rudolphus Austriacorum Cæsarium Protopars pro felici auspicio in sceptrum assumpserat , quémque Austriaca semper coluit pietas , Ferdinandum Austriacum non fuisse desertum . Res enim tota ver-
 sa est subitò , detecta conjuratio , quæ gliscebatur inter Proceres ; soluta obsidio , à qua frendentem Turrianum repentè abstraxerat ingens alibi clades Mansfeldio supremo hostium Duci à Buquojo illata ; aperta Francofurtum eundi via , quo imperij comitia dudum vocabant Ferdinandum , muris hætenus ab hoste inclusum , & paulò post unanimis Septemvirum electio Ferdinandi Cæsaris nomine , & re secundi , quia verè pii . Nimirum nec vidit , nec videbit unquam orbis justum à Deo derelictum . Scio equidem in pugna Pharsalica Julium Cæsarem tesseram edidisse *Venus ! Pompeium : Hercules invictus* . Utinam non hodie quoque confidentiæ in Deo ponendæ prævaleret apud Bellatores amoris impuri , vel ambitionis perversæ cupiditas ! Venus , & Hercules (libido , & fastus immodicus) nimium quàm sæpè victorias corrumpunt . *Equus paratus ad diem belli* , ait Salomon , *Domini-*

*nus autem salutem tribuit. Ferdinandi
tessera militaris erat fiducia in Deum ;
hinc si quispiam alius, cum Psalmista di-
cere poterat : si consistent adversum me
castra, non timebit cor meum.*

Quid jam de aliis Christianis Princi-
pibus commemorem? De Arcturo An-
glorum Rege scribit P. Foresti, eum
solitum fuisse in interiori scuti parte
sculptam Crucifixi imaginem circum-
ferre tam felici eventu, ut nullum bel-
lum inchoarit, quod non perennibus vi-
ctoriis coronarit. Pietas, nempe erga
Crucifixum, ad omnia utilis. S. Pius
Pontifex militibus Christianis contra So-
limanum procedentibus exhibuit Cruci-
fixum, his verbis eos hortatus: *ite, vi-
ctoriam relaturi, si spem in Jesu Christo
Crucifixo habueritis.* Postmodum verò
prostratus coram Crucifixo gloriosè re-
latam ab hostibus victoriam ab ipso Sal-
vatore intellexit. Turcis Belgradum ma-
gnis copiis, & apparatu militum tentan-
tibus evocatus S. Joannes Capistranus vir
ab innocentia vitæ, zelo fidei catholicæ,
& ardentissimo erga Jesum crucifixum
amore admirandus, jam septuagenarius
Christianorum exercitum suo hortatu,
consilio, ductu animavit. Semeletiam
(mirum dictu!) sagittâ cœlitus demis-
sâ, & aureis his verbis inscriptâ; *esto
constans Joannes!* altari, cùm sacrificaba-

ret, illapsâ, in sancto suo proposito confirmatus, mox ostenso prælatoque Crucifixi salutari signo militibus fortissimè pugnantibus, & dulci nomine Jesu inclamato, felicissimè inimicos crucis Christi profligavit. Tanti valet virorum, cælo charorum, interpositum apud divinum Numen patrocinium. Hi, cum orant, in hostem tonant; cum suspirant, tormentis in eum fulminant: cum lacrymas precibus miscent, sanguinem hostilem fundunt: cum manus cælo attollunt (uti Moises in Amalecitas pugnavit) magna strage adversas copias prosternunt.

Silentiô hic præteriri non debet, quod Bredenbachius accidisse scribit sub Imperatoribus Ottone, & Philippo in eo bello, quo pro Germanico Imperio inter utrumque decertatum est; nam cum permulti se se cum fortunis suis in celebrem S. Govari Basilicam haud procul Treviris sitam recepissent, eò quòd locus is natura, & arte sat munitus videretur, illi oppugnando Vernherus Volanus suum exercitum admovit. Obsessi, cum suspectam haberent fenestram; ne per eam hostes aditum sibi patefacerent in templum, collocata ibidem prægrandi Crucifixi imagine lignea, satis sibi cavisse arbitrabantur, ac omnem inimico accessum obstructam. Sed cum

nil

nīl avaritiæ inaccessum sit, sagittarius quidam spe prædæ illectus, statuam de-
 jecturus, eum ipsum in locum sagittam
 direxit, quæ in Crucifixi imagine con-
 fixa immobilis hæsit, erumpente mox
 tanquam è corpore vivente è lignea Sal-
 vatoris effigie copiosô sanguinis proflu-
 viô. Eo spectaculo, suprâ quàm dici
 potest, exterritus Vernherus, expetito,
 & impetrato ab obsessis prodigioso si-
 mulacro, cum eo ad bellum Christi ho-
 stibus inferendum mare trajecit, multis
 postmodum victoriis celebris, celebri-
 or causâ bellicâ. Utinam Vernherum imi-
 tarentur, & sequerentur omnes Princi-
 pes Christiani, & colligati mutuo amo-
 ris fœdere, arma sua, conjunctis studiis,
 in fidei hostes transferrent! non utique
 deessent Provinciæ, & regna, quæ suis
 imperiis adijcerent, & Cœlesti auxilio
 suffulti hîc certiùs vincerent, gloriosius
 triumpharent.

Expertus id Alphonsus primus Lus-
 taniæ Rex cum exercitu suo non copio-
 so à quinque Maurorum, seu Saraceno-
 rum Regibus obsessus, cui anxio, De-
 ūmque tota nocte deprecanti apparuit
 Salvator, madentibus recenti sanguine
 vulneribus, illum cohortans; ut copiis
 suis licet exiguis, hostem aggrediatur,
 auxilium illi de cœlo adfuturum. Rex
 cœlesti monito erectus, nova, & non

visa hactenus arma , clypeum scilicet ,
 & labarum scutulis quinque distinctum ,
 quibus quinque Domini vulnera insculpta
 erant , parat ; militem de conspecto à se
 illa nocte crucifixo Domino monitum ,
 in hostem ducit , cùmque fundit , quin-
 que Domini vulneribus fortior , ac fe-
 licior , quàm Mauri illi Reges exerci-
 tibus suis quinque instructissimis . Et
 quis miretur , ubi Dei , Divùm auspi-
 cio pugnatur , eorum quoque suppetiis
 vinci ? qui libros Machabæorum inter-
 pretantur , ajunt Judæ Machabæi , Du-
 cis , & Imperatoris Bellicæ longè om-
 nium fortissimi , ac felicissimi militare
 symbolum fuisse verba hæc : *Auxilium*
Dei . quam Machabæorum pietatem si
 nostrorum quoque temporum castra se-
 querentur , eorundem utique felicitatem
 etiam ac victorias consequerentur . Nunc
 quales sæpè sunt milites Christianorum ,
 ac Duces , tales ferè sequuntur è castris
 gestorū nuntii : mali de malis .

CAPUT VIII.

Crucifixi imago amorem divinum exsuscitat.

COelestis ille cupido, divinus amor, qui sagittarius jaculator, & venator animarum est; pharetram variis sagittis instructam habet:

Déque sagittifera promit sua tela pharetra.

Quibus non nullos tribulationis, alios timoris sagittis, quosdam sagittâ potentis acuta cum carbonibus desolatoriis configit. Sed præ eis totæ igneæ, quibus prædilectas sponfas, & eximios planè sanctos fauciat, sunt sagittæ seraphici amoris. Nec mirum, inquit, S. Hieronymus ad Principiam: *si sponsus tuus habeat plures sagittas*. Simili ferè ratione Mytologi, & Poëtæ, fictos Deos, arcu, jaculis, & sagittis instruxerunt; sed hæc famiori, & sanctiori sensu in sacris symbolis vero Deo tribuuntur, ac quàm maximè Salvatori nostro, has amoris sagittas è sui Crucifixi imaginibus velut è pharetra ejaculanti.

Ejusmodi sagittâ cor suum faucium sensit cum primis S. Mater Teresia, quæ

con-

constituta aliquando in attentissima meditatione ante Christi gravissimè vulnerati effigiem; *permuta*, ait, *Domine cor istud*. Vix dixerat, cum sensit hoc adeò, ac continuò immutatum, ut aliud ab eo, quod fuerat, esse videretur: útque constaret cum Christi corde permutatum esse, Seraphim de cœlo missus ardenti fagitta cor ejus transfixit, atque ita, Teresiæ corde ignito, hoc telo divinæ caritatis expurgato, visum fuit illud Salvatorem cum suo commutasse, ac totum ignitum substituisse. Libet hic amabile, & mirabile istud cor penitiùs mirari, & rimari, quod amore sponsi sui ex eo tempore non tam diruptum, quàm in immensum dilatatum est. Saraphico hoc telo faucia Teresia, tota, quanta fuit, sub amore meruit; ut non tam vixisse, quàm amâsse, nec tam amâsse, quam flagrâsse videatur. Incredibile nobis legentibus penè est, quod & spectantibus mirabile fuit, tanto divinæ charitatis incendio parem fuisse fæminam adhuc mortalem. Sed ne diu miraculum esset, transiit ad immortales, ut inter beati incendii accolas transcripta, municipatûs jure igne divino frueretur; quod liquiddè, ut omnibus constaret, non frigida morte, sed summo in æstu amoris (ut Cardinales sacrorum rituum in Relatione facta Gregorio XV. pro ejus Canoniza-

nizatione asseruerunt) à nobis abiit. Unde per orbem universum decantat Ecclesia :

*Divini amoris cuspide
In vulnus iēta concidis ,
O charitatis victima !*

Porro hoc cor Teresiæ vulneratum charitate , non fas fuit in cineres redigi : hanc officinam amoris , hanc machinam charitatis per totum orbem cœlestium flammaram incendia spargentem , non fas fuit perire , aut interire : etenim è defunctæ corpore extractum etiamnum integrum , ac incorruptum perstat , & quasi adhuc spirans , ac bulliens amorem testatur ; quod Deus inusitato , eoque perpetuo , & à sæculis inaudito miraculo manifestum esse voluit ; nam cor Teresiæ (ut refert P. Sylvester Petra Sancta) crystallo includi , & contineri non potest : fervet perpetuò , atque ebullit , amorémque suum adhuc exhalat , cuius officina semper fuit ; proindeque carcerem suum frangit , ut exæstuarè liberius possit & adhuc Deum vel sine anima amare . En quàm grande amoris vulnus Teresiano cordi impresserit sponsus sanguinum !

Ejusmodi amoris telo vulneratum quoque fuisse cor oportet illius Sacerdotis Romæ defuncti , qui mirè addictus Crucifixo , ejusque cruciatibus , tantoque
affe.

affectu ad illum contemplandum ferebatur, ut in eum cor, animusque commigrasse jure dicerentur. Magna sanctimoniae fama è vivis excellerat, ridenti vultu renidens; interim propinquis incidit, causam fortè præproperæ mortis sciscitantibus, corpus aperiri: cùmque ad interiores partes deventum esset, cor desiderari visum est. Chirurgi ac medici stetere attoniti, & unanimiter miraculum! miraculum! inclamârunt. Opportunè quis è circumfusa turba, oculos in Crucifixum, qui in oratorio defuncti erat, oculos convertens, advertit ad Christi pedes cor positum, quod omnes accurrentes conspexere, miraculùmque confirmavere, dicentes; verissimè in eo completum illud Mathæi. 6. *ubi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.*

O si hoc toties innovaretur prodigium, quoties quis moritur, ut ejus cor appareret affixum post mortem amoris sui centro! quàm longè aliam conspiceremus scenam? Quot corda intueremur non Christi Salvatoris, sed Pluti, sed Bacchi, sed Veneris simulacro appensa! Beyrlinck in Theatro humano refert, Sigismundam filiam Tancredi Principis Salernitani, quæ in arundine (commodo excitandis ignibus instrumento) amatorias litteras cuidam Palatino, humili loco nato, Guiscardi nomine, misisse, qui his accep-

tis,

tis, simulque viâ subministratâ, per eas prorsus exarsit: sed turpem cum amasio consuetudinem pater detexit, utroque in flagitio deprehenso, obtruncat proin clam juvenem, & exsectum penè adhuc spiranti cor, in aurea phiala filiaë mittit; quo illa conspecto, quasi munere læta: sapienter inquit, cor aureum aureo pater donat tumulo. Et mox in lacrymas soluta velut unionibus hoc cor perpluebat. Interim venenum hausit, & se in lectum reclinans, cor cordi apprimens, in hoc animam suam exhalabat, ferò accurrente ac solante Tancredo patre, quem hoc unum rogavit; ut amasius & cor ejus, unò tumulo, ubi thesaurus ejus erat, secum componeretur. O amantes, amantes! Quam verè scripsit Philosophus! *Stultitia maximè nascitur ex luxuria*. Verùm cæci hi amatores quondam ad obscuram licèt ignis infernalis lucem clarè perspiciant, quàm nihil erat, quod amaverunt. Intelligent, quàm verè pronuntiarit in suis Concionibus Thomas Kempensis: *est amor mundi perditio; amor Jesu redemptio; amor carnis stultitia; amor Jesu sapientia*. Et alibi: *qui adhæret creaturæ, cadet cum labili; qui amplectitur Jesum, firmabitur in ævum*.

Longè sanctiori vulnerata est charitatis cuspide B. Catharina Genuensis quæ aliquando, ut ferrum à magnete, attra-

Ita fuit ad pectus amantissimi sui Crucifixi, ubi illi ostensum fuit cor amorousum, totum flammis spirans: quo spectaculo illa ita se sensit accendi, ut sibi videretur animo linqui, corde tanto incendio ferendo impari. Atque multis deinceps annis ei erumpebant suspiria tam ardentia, tam frequentia, quæ sat clarè demonstrabant scintillas extitisse illius incendii amoris, communicati sibi à sacratissimo latere sponsi sui Divini. Cor Christi vulneratum à nobis consideratum fornax est divini amoris. O quot non reciprocae & in nobis flammæ existerent, si illa D. Augustini perpenderemus verba? *Creator hominis homo esse dignatus est. Factus est, quod fecerat; ne periret, quem fecerat. Quid huic misericordiae addi potest? & tamen addidit. Parum fuit ei, hominem fieri; sed voluit etiam ab hominibus reprobari. Parum fuit reprobari, & exhonorari; parum erat exhonorari; & occidi. Sed & hoc parum est; morte crucis.* Unde subinfert S. Bonaventura: *hic maximè apparet illa charitas ejus, quæ corda nostra totaliter deberet concremare.*

Hoc igne certè concremata fuisse visa est B. Angela de Fulginio, quæ de cruce pendentem vidit Salvatorem; utque vulnera attentius singula intueretur præsertim vulnus cordis invitante audit, & dicentem: ea se ipsius causa &

amo-

amore perpeſſum ; quid contra ipſa pii
 amoris redderet , aut reddere nunquam
 poſſet ? qua viſione , verbisſque Virgo ita
 ſancto , compaſſionis , & amoris ſenſu
 commota eſt , ut tota in dulces diffluens
 lacrymas , cum diu tenere eas non poſſet,
 periculum adiêrit , ne , ſi frigidâ genas,
 oculôſque ſubinde non aſpergeret , ii la-
 crymarum ardore adurerentur , & diſſol-
 verentur. Rectè Bernardus : *propterea*
vulneratum eſt cor Chriſti, ut per vulnus
viſibile vulnus amoris inviſibile videre-
mus . Quis illud cor tam vulneratum non
diligat ? Quis tam amantem non redamet ?
& pergit : ibi volo quieſcere , & vigila-
re : ibi loquar ad cor ejus , hic erit requi-
es mea in ſæculum ſæculi .

Cordis mei cor dilectum

In te meum fer affectum :

Nullum modum das amori ,

Mille mortes optas mori

Flammâ deſiderii .

Non abſimiles amoris æſtus ſenſit Ma-
 ria Paggia Crucifixo ſuo devotiſſima ,
 quæ duriffimas inter exercitationes ho-
 ras non amplius duas homino indulgere
 conſueta , idque exutis nequaquam ve-
 ſtibus , ſed duriffimo ſemper aſſere mem-
 bris , utcunque collis . Cum ab hac
 tam frugifera meditatione animum avo-
 care cogeretur , corpus tamen ipſum in
 ejus quadam imagine continebat . Præ-

grande Crucifixi Domini sui signum amplexa, in ejus, veluti sinu aquiescebat; quo facto mihi non tam dormiisse, quàm amoris suo indulgisse videtur, quippe quæ inventum per noctem in lectulo, quem diligebat, minimè, quantum poterat, vellet dimittere, sed ejus hærens in amplexu felici quadam somni vigilia tenere. Hæc via hujus Virginis ad summam cum Deo unionem tendentis fuit omnium expeditissima; uti olim cuidam Anachoretæ revelatum est, cui efflictim à Deo petenti, quo tramite brevissimè ad divinæ charitatis apicem pertingeret, salvator Crucifixus apparuit asserens: *exerce te in humanitate mea passionata, & vulnerata; nam in ea maximè lucet mea charitas, ut sol in suo splendore, rosa rutilans in suo odore, ignis vebemens in suo flagranti æstu, & ardore.* Hunc enim in finem, ut observat S. Laurentius Justinianus, voluit Salvator tot plagas in suo corpore aperiri: *ut accendamus amore ipsius, inspicientes vulnera pendentis, sanguinem morientis.*

Et ex hoc facilè conjectare licet, ad quàm sublimem charitatis gradum ascenderit in Lusitania S. Gonsalvus Amaranthus Ordinis Prædicatorum, qui ab ipsis jam incunabulis hanc viam ingressus est; nam vix sacro fonte lavatus, cum præstolanti nutrici confestim esset

traditus, ut à vagitibus lactis dulcedine temperaret, ille ubera prorsus respuens, siccis subitò ocellis, & versus quamdam Christi Crucifixi effigiem defixis, lamenti oblitus, & lactis, tenera brachiola eòdem inennarrabili jubilo tendebat. Cùmque eadem nutrix successu dein temporis cum infante eandem Ecclesiam frequentaret, puerulus in ingressu primo oculis curiosè illam Christi passì imaginem requirebat; vixque ab illius aspectu amabili abstrahi potuit, *Kircherus*. Qui ad Crucifixi aspectum tam sanctè cœpit vivere, nil aliud procul dubio moriens suspirârit, quàm illud: *Da Domine; amore tui moriar, qui amore mei dignatus es mori!* Ad illustrandum sancti hujus parvuli erga Crucifixum amorem mirè facit, quod refert *Xenophon*. *Cyrus*, inquit, Rex Persarum, bellò victum *Tigranem* Armeniæ Regem cum uxore, domi suæ captivum habebat; ad quem quadam die, cùm utrumque ad mensam regiam invitasset; Age, inquit, *Tigrane*, quanti uxorem hanc tuam, si liceret, redimeres? Ad quæ *Tigranes*; Et regno, quod victor eripuisti, & vitâ istâ, ac sanguine. *Cyrus* tantum Conjugum amorem miratus, utrique regnum reddidit & libertatem. Aliquamdiu post cùm *Tigranes* ab uxore sciscitaretur: Ecquidnam

sen-

sentiret de Cyri pulchritudine? Respondit illa : nescire se , quid peteret , aut quis Cyrus esset : non enim toto captivitatis suæ tempore , in alium oculos intendisse , quàm qui vitam & sanguinem pro se profunderè paratus fuisset. Quantò potiori jam jure S. Gonsalvus in vita sua suos in Crucifixum defixos habuit oculos , qui incomparabiliter nos magis amavit , quàm Tigranes uxorem suam ; cùm non tantùm paratus fuerit nostrî amore mori , sed reipsa mortuus sit : *est apertum* , ait Blossius , *Christi latus* , ut nobis pius Jesus ad cor suum accessum patefaceret : declaravit hinc suum erga nos amorem incomprehensibilem , & quid ultra nobis potuit facere , & non fecit ?

Ejusmodi morte defunctus est & ille , de quo speculum Exemplorum sequentia refert. Circa annum ab Incarnatione Domini 1216 antiqui quidam candoris vir , fidelis , & bonus de oppido Dinantheo mare transiit , & ingressus terram sanctam ; loca singula , in quibus pedes Domini stetisse quibusdam indiciis ferebatur , multa devotione , & lacrymis visitavit. Cùmque venisset ad locum Calvariæ , ubi Redemptorem nostrum audivit mortis angustias , & crucis supplicium pertulisse , gravissimis suspiriis ingemiscens , cum clamore valido ,

lido, & lacrymis dixit: Quid tibi benignissime Domine, quid tibi Christe retribuam pro omnibus, quæ prius amator amabilis mihi mirabiliter retribuisti? Vidi prius loca, in quibus natus, & inter homines conversatus, doctrinam Evangelicam prædicasti, & Divinitatis tuæ indicia per miracula demonstrasti. Hæc quidem ob amorem, & reverentiam tui sincero corde complexus sum: hunc verò locum passionis, & mortis tuæ æquò animò videre non possum, ubi clavis crucifigi, terebrari lanceâ, & animam pro nobis tradere voluisti; Hæc, ut beatus ille peroravit, exclamans, ruptis vitalibus cordis venis, spiritum exhalavit. An non hic cum Saliano dicere poterat: *Si Christi mortem nostra morte solvere non possumus, saltem amore solvamus.*

Vehementibus quoque amoris flammis oportet exæstuasse cor Henrici Regis Lusitanix; cum enim ignis Almerinas Lusitanorum Regum ædes vastò depasceretur incendiò, & fugâ Henricus, qui tum illas incolebat, cum domesticis omnibus sibi consuleret, subiit animum, domestico in sacello Crucifixi signum vetustissimæ venerationis asservari; quod, nisi periculo subtraheretur, flamma corrumpere, ac devoraret. Ergo, quanquam domesticorum fidissimi non deessent, ratus,

tus, regium sanguinem pietatem illam decere, per medias furentesque flammās irrumpens, sacrum secum extulit signum, illæsus illæsum; ut intelligamus: amorī nil invium, nil arduum amorī, & amoris ignem etiam ignibus prævalere *P. Rho.*

Verūm quid nos ad hæc amoris prodigia? Ad tot amoris stimulos torpemus, tot charitatis flammis non accendimur. Unde S. Jacoponus sæpiſſimè nudum in cruce manibus, pedibūſque confixum, vulneribus plenum, è ligno pendentem, & ex puro erga nos amore morientem Jesum contemplatus, atque ſibi ferè ereptus, in hæc amariffima ſuſpiria effuſis lacrymis, prorupit: *amor non amatur; ille, qui tantò pretiō hominem emit, & redemit, non amatur; ille, qui tot beneficiis, & illicitis te devinxit ſibi, non amatur; ille, qui omne bonum, non amatur, ſed contemnitur, illuditur, flagellatur, & ruruſ crucifigitur: dum Venus amatur, Bacchus adoratur, turpes cupidines, & concupiſcentiæ, quæ tibi pro Idolo ſunt, amantur, & adorantur; hæc cauſa gemituum, hic fons lacrymarum.*

COROLLARIUM.

ADmirabili sanè in Crucifixum amo-
 re exarsisse oportet Civem illum
 Monacensem, de quo Societatis Anna-
 les memorant. Introduxerat hic in do-
 mum suam amicorum optimum, eique
 diversa Pictorum artificia monstrans: en,
 aiebat, hoc Lucae Leydensis penicillum,
 hoc Alberti ~~Fureri~~ ^{Würeri} est: hoc à manu Pauli
 Veronensis venit; en etiam colores Mi-
 chaelis Angeli artificis præstantissimi:
 non infimus horum, si non etiam ante-
 signanus Christophorus Schwarz, hanc
 ille tabulam pinxit: hos verò lusus co-
 loribus expressit Raphael Urbinas, ne-
 scio, an non Pictorum summus: ista è
 recentioribus princeps tabula Rubeni est.
 Hæc omnia mihi contra aurum chara;
 sed scire forsitan velis, quæ harum pi-
 cturarum omnium mihi maximè sit amo-
 ri? Quod olim astu exploravit Phryne,
 noti nominis mulier: cum enim nosse
 percuperet, quod inter Phidiæ opera pul-
 cherrimum esset, subornavit servum; quî
 subito advolans nuntiaret Phidiæ, offi-
 cinam ab igne correptam, & bonam ope-
 rum partem jam periisse. Exanimatus
 Phidias, foras exilivit, & actum est,
 inquit, de meis laboribus, si Satyro,

& Cupidini flammæ non pepercerint. Tum Phryne illum optimè sperare iussit, nil triste accidisse, liquere iam ipsius artificis confessione, quod pulcherrimum operum suorum iudicaret. Tu forsan amicorum amantissime, idem quæsieris de his Pictorum artificiis, quo ego omnium minimè velim carere, & oculis auferri? Candidissimè fatebor, quod sentio: hæc quidem omnia venusta, exquisitæ artis, & magni, non nego, pretii; nec cum gemmis mihi permutanda: tu verò post visa hæc omnia, hunc Christi spinis coronati vultum considera. Hæc una imago præ cæteris omnibus meum sibi amorem vendicat, nullò mihi pretiò vænalis est: auream Cæsarum fortunam præ hac Domini Jesu effigie minùs æstimem. Hoc civis Monacensis Civi suo candidè fassus est; artificium sibi multò charissimum proposuit spectandum, in quo indies plura & plura artis divinæ lineamenta occurrebant miranda, & amanda, cujus unius tabulæ usu oculus ejus satiari nequibat.

Civis hujus vestigiis utinam insisterent omnes ii, quibus longè aliæ picturæ in amore sunt, & veneratione; non spinis coronatum Salvatoris caput, sed rosis coronata Venus, stupra Jovis, Didonis amores, quæ ubique eliminandæ, & flammis consecrandæ forent, velut oculorum præ-

præstigiatrices, mentis corruptrices, & inflammationum ad turpes voluptates incitatrices, uti Concilium Constantiense loquitur. Et certè viva, & semper oculis subjecta rei turpis expressa imago longè potentiùs animos & corpora commovet, quàm verba jaculorum instar emissæ, & transvolantia; hinc impurissimus ille leno Tiberius, de quo Suetonius: *ut deficientes libidines excitaret, cubicula plurifariam disposita tabellis, & sigillis lascivissimarum picturarum adornavit*. Ut tartareos illos ignes excitaret, non verba ad omnem Venerem instructa, non cantilenas ad omnem lasciviam modulatas, non poëtarum turpissima figmenta adhibenda censuit; sed ut efficacissimum fomentum & incitamentum nudas, & quò artificiosiores, eò nequiores omnium oculis tabulas objecit. Suavi quidem numerorum modulo, Nasonis, Catulli, Propertii, Persii, Petronii, Ovidii poëmata & epigrammata, legentium corda titillant, & inflamant; sed nusquam plures, quàm in nudis tabulis hærentes, naufragium patiuntur. Vix quisquam satis æstimet scandala, & animarum damna, quæ ab impuris ejusmodi simulacris inferuntur, tam illorum auctori, quàm spectatori. Quare omnes ejusmodi, sint licèt Aristidis, sint Pausaniæ, sint Appellis, aut Michaelis Angeli, in-

fames labores: sit omnis ars & pretium in nudis articulis; quò magis insignes, hoc magis in ignes præcipitandi. Anima nostra speculum est, quidquid illi objeceris, in eo resplendet; si cælum, cælum; si cænum, cænum. Sic anima, si aciem mentis in superiora elevaverit; in illa resplendet; quòd si ad infamia respexerit, ejus immunditia commaculabitur.

C A P U T IX.

Crucifixi imago ostendit, per peccatum rursus Christum crucifigi.

CLodovæus Francorum Rex, etiamnum Ethnicus, dum à S. Remigiô fidei elementis imbueretur, & exhibitô crucifixi simulacrô horrendam illam Passionis Dominicæ iliadem intellexisset, Zelô Dei accensus, liberè pronunciavit: *Si ego cum Francis meis istic adfuisssem, ejus injuriam vindicasssem. Judæorum manibus Christum eripuissem, inque ipsos Judæos arma convertissem: Cui Remigius: ô Rex! hujus amoris, & indignationis zelum in te retorque; cùm ipsemet antea vitæ flagitijs horum cruciatuum,*

ac acerbissimæ mortis causam præbueris : peccata tua fuere tantæ crudelitatis administrari. Frustrà proin in Judæos excandescimus, frustrà eorum barbariem, ac rabiem insectamur, qui in hoc fortè *minùs reprehensibiles*, (uti Doctor melifluus observat) *quàm novi crucifixores*, qui manibus, & verbis mortem illi accersunt, immortalem mortificant, & in crucifigibilem crucifigunt.

Luculenter id apparuit in mirabili illo eventu à Lancicio narrato. B. Ludovicus Bertrandus puellam sceleribus corruptam ad seriam pœnitentiam reduxerat: ægerimè id tulit Leno; Bertrandum igitur è vivis tollere meditatur: & eccè! dum sclopum in servum Dei exonerare intendit, repentè in manu nefarij hominis bombardà in Crucifixi effigiem mutatur. Quo miraculo impurus Amasius, & sacrilegus homicida territus, illico sensit cor suum gravî doloris vulnere saucium: quare ex equò desilit, ad Ludovici pedes se se abiicit, vitæque melioris initia pollicetur, seriò secum expendens: divinitùs sibi hoc prodigiò ostensum, per attentatum suum homicidium renovatum fuisse Passionis Dominicæ mysterium juxta illud Apostoli: *rursùm crucifigentes sibi met ipsos Filium Dei.*

Id ipsum docuit Christus D. Brigittam

illam Sueciæ, nobilitate sanguinis, vitæ sanctitate illustrem alumnam. Hæc decem annos nata, cùm quadam die de passione Domini sermonem audisset, eumque cordi suo firmiter impressisset, nocte sequenti vidit Jesum in Cruce, sanguine recenti perfusum, ac Passione sua ipsam alloquentem, qua existimante, ipsum tunc temporis fuisse Crucifixum, & interrogante, quisnam cruci tam dirè iterum affixisset, respondit Dominus: ab illis hoc factum, qui contemnerent charitatem ipsius; hos toties innovare tragœdiam Passionis suæ, *rursum crucifigentes sibi met ipsos Filium Dei.* Et quod longè deterius, ut observat S. Bernardus asserens: *cur addimus afflictionem afflicto? magis aggravant Christum vulnera peccati nostri, quàm vulnera corporis sui.*

Id ipsum ostendit honesta quædam, & ingenua puella, quæ diù à proco infestata, omnem tentavit industriam, eum à se repellendi. Rogavit, admonuit, minas immiscuit, nequiquam omnia: Tandem consilium arripuit, tantò magis audax, quantò minus expectatum; cùm enim improvisò advenientem juvenem aspiceret, vultum pavore, velut ad conspectum viperæ, induit; cùmque in ea animi consternatione, & cogitationum conflictu modum se tuendi nesciret,

Chri-

Christi è cruce pendentis imaginem grandem, ac devotam, quam in cubili tenebat, arripuit, pernicipique cursu ad ostium cubiculi delata, in portæ limine transversam collocavit: mox ardenti vultu, aspectu horridò, & voce plusquam fæmineâ exclamavit: adeſdum ſcelerate! adeſdum! ſatia animum; ſed ecce, quâ tibi tranſeundum ſit; antequam ad me pertingas: calcandus tibi Chriſtus eſt, renovanda Salvatoris paſſio; ſi animus tibi ſuppetit, ſacroſancta illius membra conculcandi, tum enim verò patiar profanari mea. Stetit ad vocem hanc attonitus juvenis, nescio, an rei magis novitate defixus, an pudore, & verecundiâ confuſus, vultûque in mille colores mutato, coram Chriſti crucifixi icone proſtratus, plus oculis, quàm linguâ locutus, planctu defluxit, & lacrymis; temeritati ſuæ indoluit; ad poenas debitas ſe ſpontè obtulit; emendationem ſpopondit. Utinam omnibus, qui ſcelus anhelant, ejusmodi Crucifixi imago obijceretur, ut adverterent, quam carnificinam inſtaurent, Judæis ipſis crudeliores. Judæi minorem injuriam Chriſto intulerunt, qui excæcati eum ut hominem in terris ambulantem occiderunt; quem Chriſtiani poſt tot amoris argumenta, regnantem in Cælis rursûs vellent crucifigi, ut S: Dionyſius Arcopagita

observat : *Judæi , qui Deum crucifixerunt
ambulantem in terris , minùs peccarunt ,
quàm qui offenderunt sedentem in Cælis .*
Paulus Segneri .

Scribit P. Simon Saba in litteris annuis ad annum 1599. Obonem Regem gentilem , cùm audisset , tam indigna morte occisum Dei filium , dixisse : *ecquis tam immane facinus perpetrare ausus ? quæ gens , quæ natio , quibus in terris degeret ? & quasi illico pœnas sumpturus quæsit ; an quis ex ea stirpe superesset ? O quot superstites ! Placari non potuit , quamvis audiret illum ultrò se morti obtulisse : nam esto , inquit , in mortem non reformidârit , quis usque eò temerarius & barbarus , qui manus illi inferre ausus fuerit ? Quid si audiret illum à suis , quos tam carò redemit , denudò dilaniari .*

Rectè hic observat S. Thomas : *peccator , quantum in se est , dat occasionem , ut iterum Christus crucifigatur ; & sic contumelia fit Christo ; quia ponit defacto id , quod Deus magis odit , quàm omnia tormenta , quæ perpessus est : infinites enim magis odit Deus unum peccatum nostrum , quàm omnia sua tormenta , quorum illud causa existit . Ut si ex una parte rursus omnia flagella , spinæ , clavi , mórque acerbissima ; ex altera verò unica lethalis noxa poneretur ,*
præ

præ his omnibus , hanc longè magis aver-
saretur , & ultro omnes hos cruciatus de-
nuò subiret , ut hoc scelus avertere , &
amoliri posset : imò si nullum peccatum
commissum esset , nisi tua unica in ado-
lescentia fornicatio , ad hoc unicum pec-
catum tollendum , Filius Dei libens pas-
sus fuisset .

Eximix virtutis Asceta , solitus erat
assiduis Deum precibus fatigare , ut osten-
dere sibi dignaretur , quæ demùm esset
occasio , qua maximè ad peccandum ju-
ventus induceretur ? In extasim igitur
aliquando raptus , vidit ingredi in tem-
plum virum aspectu terrifico , quem se-
quebatur juvenum , ac puellarum chorus
qui impliciti , manibúsque se mutuò am-
plexi , strenuè saltitabant . Sic dum per-
gunt , ad simulacrum Crucifixi Salvato-
ris perveniunt ; cùm ille chori dux for-
midabilis gravi ictu sanctissimos Christi
pedes impetijt . Cùm autem ducto in
gyrum agmine redirent ad idem simula-
crum , tum ductor simili ictu manus Chri-
sti percussit : ubi tertio rediére , vi quan-
tà potuit , spineam coronam impressit ca-
piti ; mox humi abiectum pedibus con-
culcavit . Quartum ad gyrum insulta-
vit Christo , & lacrymas ejus , etsi san-
guineas irrisit : Ad quintum in faciem
ejus expuit : Ad sextum , latus aperuit ;
ad septimum denique horrendis illum

blasphemijs, & execrationibus proscidit. Interim vir ille religiosus, vindicandi Divini honoris tam enormiter læsi, ardore accensus, gravissimis verbis in illum execrabilis chori ductorem invehctus est: responsum autem illi est: an non tu scire desiderabas, quæ demum esset occasio, in qua crebrius juvenes effrenes delinquerent? auditæ sunt preces tuæ: subieci illam oculis tuis; & non est alia, quam choreæ. Animum adverte ad singula istorum choros ducentium peccata: motus pedum impudicos, contrectationes manuum lascivas; puellarum, ad omnem vanitatem, & illecebras comptarum, animum inverecundum; has puellas depereuntium juvenum zelotypiam; obtutus, risus, & cor imprimis impurissimis desiderijs accensum, & agnosces restauratas, & repetitas omnes plagas, omnes sui Servatoris cruciatus. Hæc ubi dixit, videri desiit. *Paulus Segneri.*

Ex hoc eventu apparet, quantopere hallucinetur malefana Juventus; dum omnes choreas, ut innocentes recreationes venditat & nil mali in iis latitare sibi stolidè persuadet. Audiat illa, quid dicat Guilielmus lugdunensis: *Choreæ est circulus, cujus centrum est diabolus, & circumferentia angeli ejus.* Audiat, quid scribat Vincentius Bellovacensis: *diaboli cultus hic est, qui fuit hujusmodi*
cho.

chorearum inventor: Nec immerito ;
nam ut refert Cæſarius, dæmones, cum
nihil in Chriſtianos poſſent, in puellas
ſpecioſiſſimas ſe transformaffe, choreas-
que duxiſſe, variis anfractibus juvenes
pelliciendo ; ex quibus una cæteris præ-
ſtantior, quemdam è ſtudioſis delegit,
ad quem quoties chorizando perveniſ-
ſet, toties annulum aureum ei porrige-
bat, ut his tandem in catenam colliga-
tis in præcipitium traheret: Sapienter
proin & ſalubriter monet ſapiens : *cum
ſaltatrice ne aſſiduus ſis ; ne fortè pereas
in efficacia illius*. Eccl. 9. Etenim ſi ex
collisione duorum frigidorum lapidum,
ignis aſſiſtat, quid ni ex approximatione,
& contactu ignis ac ſtupæ, flamma
concupiſcentiæ concipiatur. Mater quæ-
dam, teſte Lipſio, ne ſe Romanis dede-
re cogeretur, filios duos injectis collo-
laqueis ad pedes ſuos alligavit, & ſe à
trabe ſuspendens, tres uno ſaltu ſtrangu-
lavit. Hæc non animas, ſed corpora
ſuorum perdidit; at mater, quæ una ma-
nu filium, alterâ filiam: aut juvenis, qui
utraq; manu unam puellam ad chore-
as ducit, una ſaltatione quândoque plu-
res animas interficit. Quocirca viderint
parentes, dum filios & filias, nocturnas
choreas frequentare ſiunt, quanto cor-
poris & animæ periculo exponant, quàm-
que injuriam inferant Redemptori; dum
libe-

liberos suos velut novos carnifices submitunt ad instaurandam Passionis Dominicæ tragædiam.

Utinam non ejusmodi tragœdiæ sæpius innovarentur à malecauta Juventute! S. Coletæ Virgini Gandensi aliquando precanti, se in conspectum Virgo Mater & filiolum Christum dederat, non qui in sinu luderet, aut Coletæ arrideret; sed qui unum jam toto vulnus corpusculo, lacrymis suis commiserationem, atque opem exposcere videretur, adiiciens: illam etiam hodie facinorosorum hominum crudelitatem esse, qui Christum vix natum, crudeliùs quàm Judæi, non uno vulnere cruentarent. Puerum Iesum quippe non semel pueri obscænis libris, lascivis verbis, domesticis furis, aliisque supra ætatem flagitiis proscindunt, & imanus Judæorum prævertunt. Quæ dum cernimus, nōne meritò cum Bernardo exclamamus: *adhuc ne ludam, & illudam lacrymas ejus?*

Teste Bagatta Madriti in Hispania Anno 1632. die 4. Julii terribilis quædam executio facta est in sacre Inquisitionis tribunali ob flagellatum quoddam Crucifixi simulacrum in cujusdam Lusitani ædibus, quod copiosum emiserat sanguinem, & tērque quaterque interrogarat percussorem voce sat sensibili: *cur me Cædis?* Auditis hanc vocem o

scelerati! o voluptuarii! o libidinosi!
 audis peccator, quisquis es, & quid su-
 premo Judici pro tribunali sedenti, quid
 interroganti respondebis? *cur me Cædis?*
 Sic etiam in Annis Minorum legimus,
 quòd, cùm Frater Reynerus à Burgo S.
 Sepulchri, corpus Christi Crucifixi no-
 væ Cruci, vetere fracta, affigeret, san-
 guis ex statuæ manibus ac pedibus tam
 copiosè fluxerit, ut per crucem decur-
 rens, in ipsius manticam deflueret. In
 integrum, credo, diluvium excreveret
 sanguis, si quoties peccatores de novo
 Christum cruci affigunt, iterum sanguis
 fluere.

Sprengerus narrat, maleficos quosdam
 inveniri, qui Saggittarij vocantur. Hi
 autem jacula in Christi imaginem Cru-
 cifixi, statuta per Dæmonem die emit-
 tunt, adhibitis alijs quibusdam impijs
 ritibus: & ex pacto diaboli, sagitta
 emissæ, subitò eum ferit, & vulnerat,
 quem magus designat; quamvis in In-
 dia, aut muris fortissimis cinctus, &
 clausus esset. Jacula hæc, aut à calum-
 niantis, aut detrahentis linguâ evibrari
 Jeremias testatur. *extenderunt linguam
 suam quasi arcum. idque ut sagittent in
 occultis immaculatum:* ubi Augustinus
 Christum intelligit: imaginem enim Re-
 demptoris, ad quam isti conditi, ejus-
 modi primùm in se feriunt, animam

gr.

gravissimè sauciando ; atque ideo per Christum transit Itelum ad proximum . Dum Mundus vacat voluptatibus , Christus angitur cruciatibus ; dum impudica figuntur oscula , Christus fraudulentò osculò traditur ad supplicia , dum filij huius sæculi bibunt vinum è phialis , & fruuntur cupitìs amplexibus ; Dei filium felle , & aceto potant , in crucem extendunt : brachia nihilominus ultrò in peccatoris pandit amplexum ; nec est , qui recogitet.

Hæc cogitatio , quàm amaras non expressit lacrymas B. Angelæ de Fuligno? Deficiebat eam animus , ac mortuæ instar corruebat , quando spinis coronatam Domini effigiem aspiciebat ; quàm enim piè , tam firmiter sibi persuadebat , se peccatis suis cruciatu hoc Salvatorem affecisse . Et nos tanti contemptus ac doloris sertum hoc siccis oculis , ac mente immota conspiciamus? Nec cessamus ambitiosis , vanis , avaris , vindictæ cupidis , impuris , impiis cogitationibus , spinis fanè longè gravioribus , coronare Salvatorem , ejusque dolores acerbius renovare. *In vita.*

Teste Baronio Anno 888. in monasterio Principis Apostolorum Aureliani in Gallia ex oculis imaginis Crucifixi , quæ ibidem reperiebatur , per aliquot dies continuò , multis cernentibus , rivus emana-

vit

vit lacrymarum ; ad quod terribile spectaculum ingens hominum multitudo concurrat . Funestum omen fuit ingentis calamitatis, quæ illi urbi supervenit. Christus olim Jerosolymis, *videns civitatem flevit super eam* ; nimirum ob excidium, quod sibi consciverat, crucifigendo Filium Dei. An non magis fleverit videns totum mundum plenum peccatoribus, qui indies pergunt, rursus crucifigere Filium Dei, sibi que attrahere exitium sempiternum?

B. Maria Raggii ex tertio Ordine S. Dominici quadam die sacro Eucharistiæ epulâ refecta vidit Christum sponsum suum columnæ alligatum, & toto corpore sanguinolentum, ubertim lacrymas & gemitus fundere, ad quem Virgo: ô mi Jesu! Scelera mea sunt causa tuorum vulnerum; illa te tam dirè laniarunt. Reposuit Christus: etsi tanta, tamque immania passus sim, Christiani tamen non cessant, me indies impetere, & vulnere super vulnus conscindere. Ecce! quemadmodum recenti sanguine omnes plagæ recrudescunt.

Sic etiam S. Wicterpus vidit Jesum Christum livore, sanguine, & vulneribus confutum. Exhorruit ad funestum hoc spectaculum vir sanctus, & ex nimio compassionis affectu ferè exanimis concidit: tandem intellexit, certum quoddam

dam Veneris mancipium esse crudelem illum carnificem, à quo Jesus denuò concisus esset, & iterum crucifixus. *In vita.* Utinam non & hodie dum hæc trægædia esset quotidiana! Verum: Udo! Udo! cessa à ludo!

Ita factum etiam ævô suô ingemuit Paulus; esse nimirum inter Hebræos qui rursus in semetipsis crucifigerent filium Dei. In quem locum Cornelius: peccator iterum crucifigit Christum; quia novô peccatô, novam dat causam Crucis, & mortis Christi: facit enim rursus id, propter quod Christus crucifixus est; quare nisi Christi mors tam efficax fuisset, ut ad omnia omnino peccata se extendisset, oporteret Christum toties mori, & crucifigi, quoties peccant homines: Sicut Araonica sacrificia, & victimæ toties mactari, & offerri debebant quoties peccabant Judæi.

Delrio varias inter artes necrumanticas unam refert, qua magi aut sagæ imagines cereas conficiunt, quas acubus aut stylis ferreis configunt, vel igne liquant, vel confringunt: Et sic, inquit, certum iis, quos tales imagines designabant, interitum, tali vel alio genere adferunt. Addit sub calcem sectionis: solenne esse sagis, effigies baptizare in nomine Belzebub, & nomen occidendi illis imponere. Inter cætera autem hujus artis illu-

Iustitia, hæc adducit argumenta. Sub Carolo IX. Gallorum Rege grassari hæresis cœpta est, quam dum extirpare, & regno expellere satagit, ipso in ætatis flore contabescere, intemperiiis, variisque cruciatibus agitari cœpit: malum omnem medicorum peritiam superabat; dum tandem Festo S. Bartholomæi deprehensa cerea imago, formâ regiâ, in quam nefarii homines, impiè fuerant debacchati: quidquid punctiunum ac vulnerum huic cereo simulacro infligebant, id Rex innocens in se tenerrimo sensu percipiebat, donec tandem succubuit, ac fatis concessit; sic etiam Cresselus testatur, vidisse se, cùm Avenione esset, cultrum parieti infixum, quo de sententiâ judicis, excoriatus fuerat quidam magus, eò quòd per ceream imaginem Pontificem è medio sustulerat.

Anima nostra imago est magni illius Regis, fusa ad similitudinem Creatoris: hanc imaginem quot peccatis, velut stylis ferreis configimus, tot vulneribus Deum nostrum, quem repræsentat, laniamus, & occidimus. Gravissima profectò injuria ab ejusmodi venefico Pontifici aut Regi infertur, quem hoc diabolico supplicio trucidat: sed hic in hominem sævit, tu in deum, in Creatorem, benefactorem, conservatorem tuum benignissimum, atque ipsius beneficiis pro

pro telis uteris , inque ipsius injuriam ,
& contumeliam contorques .

Tragicum cumprimis est , quod non
minùs eruditus , quàm religiosus Scrip-
tor Bzovius in Annalibus suis comme-
morat . Romæ puella fuit *Catharina* no-
mine , à formæ venustate *Pulchra* co-
gnomine , sed famæ prostitutæ , ad quam
omnis juvenus confluebat : Vespere quo-
dam speciosum præ cæteris , ad se juve-
nem divertentem conspexit , quem dum
cœna (ut conditio prostulare videbatur)
satis dapfili exciperet , mirum ecce osten-
tum ! quodvis , ut mensæ inferebatur
ferculum , sanguine largo aspersum appa-
ruit . Quo prodigio adeò illa non per-
culsa est , ut , mensis remotis , eum in
penitus cubile deductum ad flagitium
pellicere ausa fuerit . Non invitus suc-
cessit : ac istic loci derepente (o inau-
ditam metamorphosin) *speciosus forma*
præ filiis hominum toto corpore vulneri-
bus faucium , & plagis lividum sponsum
sanguinis se exhibere , tótque ora , quot
vulnera visus pandere , quibus illam tam
diræ laniænæ causam arguere ; benignis-
simè tamen ad veniam invitare non de-
stitit . Erubuit ad hæc Catharina , &
scelus exorsa , singularem posthac vitæ
sanctitatem exorsa est .

Quid agis ô peccator ! Manus tuæ ,
quæ vindictam spirant , pauperem oppri-
munt ,

munt, adhuc plenæ sunt sanguine, lingua, oculi, membra omnia sacro Christi cruore tincta video: mensæ, convivia, fercula vestra, ubi invicem mordetis, & carnibus humanis saturamini, ubi lascivitis, & bibitis velut aquam iniquitatem, sanguine conspersa sunt. Proin haud immeritò cum magno illo Francisco, Duce Gandiæ, sensus vestros, velut Christi tortores intueri potestis: *qui Christum ferire ausi essent, & perimere; qui nec membra sua, nisi ut confixores Domini clavos intuebatur.* Pædagogus Christianus

COROLLARIUM I.

NEutiquam vanum censerì debet illud Poëtarum commentum, quo Gigantes Jovem laceßere, montes montibus imponere, cœlum conscendere, ac Deum ipsum deturbare voluisse, fabulantur. Hæc fabula sæpius in orbe luditur, & in Deum insurgitur. Primum hoc bellum motum in Cælo à rebellibus Angelis: *factum est prælium magnum in Cælo.* Apoc. 12. Dein in terris à malè feriatæ mentis hominibus: *qui cogitaverunt, ait Psalmista, iniquitates in corde suo, tota die constituebant prælia.* Ps. 139. *Tetendit (impius) adversus Deum*
ma-

manus suas, & contra Omnipotentem roboratus est. Job. 15. Antiochenus Præsul ait, hæc bella non acie geri & armis; sed hominum insidiis in foro, & domi per improbitatem, verbæque telis acerbiora: hæc tela, strictosque enses miratur, & execratur sacer ille Vates, dum ait: *gladium evaginaverunt, peccatores.* Ps. 36. Compello hîc vos ô helluones, nihilô Judæis mitiores aut meliores, qui exacuitis linguas vestras, in conviviiis & comotationibus, in quibus rursus Crucis configitis servatorem: Unde vulnerastis? Unde occidistis? *Gladio linguæ;* respondet Augustinus.

Refert Thomas Cantipratanus l. 1. Apum. c. 49. nocte Parasceves, qua Ecclesia feralem illam cruciatuum Domini lanienam recolit, quam mundi machina communi elementorum luctu testata fuit, Lovanii adolescentes aliquot perditissimos, in popina aleas, & chartas pietas versantes, blasphemiiis ac juramentis Deum lacerasse: cûm ecce tibi! summô manè, civis pietati deditus, de more ad matutinas se conferens horas, hæc fortè pertransiit, reperitque turbam hominum ante tabernam complorantium, ac commiserantium sortem hominis cujusdam omnino cruenti, ac multis vulneribus toto corpore faucii; dùmque ab iis quæreret hujus tanti flagitii

auctorem : isti, inquiunt, juvenes, qui in cellario ad tesseras ludunt. Mox civis ædes ingressus, tali nocte tamque sacra, ludentes increpat, ac percunctatur; ut quid hunc hominem tam fædè vulnerassent? Attoniti juvenes, negant aliquem ad eos intrasse, postquam confederant; nullum verò mortaliū ab eis vel verbo vel verberare laceffitum. Quare è vestigio cum cive assurgunt; quærunt hominem faucium; sed nusquam reperiunt, utpote qui iam disparuerat. Conversi itaque ad se, animadverterunt, se perjuriis ac flagitiis suis, rursus Dominum contumeliis affecisse, ac vulneribus conscidisse: caupo verò, in cuius ædes lusores convenerant, ad hoc prodigium tanta consternatione perculsus est; ut cum uxore omnia bona pauperibus distribuerit, & quæ per usuram rapuerat, restituerit, vitamque beato fine clauserit: cogitabat siquidem & suis sceleribus, & usuris rursus Christum Sauciari ac Crucifigi.

Id ipsum sentit, & amarissimè queritur [Doctor mellifluus, qui expendens illud Psalmi 68. *infixus sum in limo profundi*, sic ait: fortassis Crux ipsa nos sumus, cui Christus memoratur *infixus*: homo enim formam Crucis habet, quam, si manus extenderit, exprimit manifestius. Loquitur autem Christus in Psalmo dicens: *infixus sum in limo profundi*: limum qui-

dem

dem nos esse manifestum est, quoniam de limo plasmati sumus.

COROLLARIUM II.

F Inestam hanc tragædiam claudat tandem Joannes Hulderberg, vir, in quo opes cum nobilitate certabant: vitia utramque superabant. Huic aliquando per tres noctes continuas, Festum Pentecoste præcedentes, apparuerat Salvator veste alba indutus, & coopertus pallio coloris cærulei, totus pulcher, & mirabili quodam splendore circumfusus. Obstupuit ad hanc visionem Joannes; ignorans tamen, quid illa portenderet. Et en! repentè mutatur scena; removet Salvator pallium suum; exhibet illi corpus faucium, ac latus apertum, ex quo veluti ex abundantissimo fonte scaturiebat sanguis, versùs Joannem decurrens; ad quem conversus Christus quæsit: an non hic aliquis præstò esset medicus, qui mea curaret vulnera; & iudex, qui plecteret percussores? nullus, reposuit, in hac vicinia reperitur tam peritus chirurgus, qui valeat tam gravia persanare vulnera; nec ego tantæ auctoritatis sum, ut promeritis queam ulcisci pœnis tam atroces tibi inflictas plagas. Ergo saltem, subjecit Dominus,

nus,

nus, extende manum tuam, palpa, pertracta, & mirare hæc vulnera; ut cum aliter mederi nequas, saltem me hoc bees solatio. Disparuit mox visio, nec Joannes prius perspexerat, quisnam is fuisset, qui tribus continuis noctibus se illi spectandum præbuerat, quàm quando palatii sui facellum ingressus, defixis attentius in Crucifixi simulacrum oculis, advertit illum ipsum fuisse, qui se suo sanguine asperferat. Quare plenus dolore, professusque se primariam extitisse causam tot vulnerum, prorupit in amarissimas erga se ipsum querelas, ac tenerrima colloquia cum Crucifixo Salvatore, cui se mox ex asse devovit, & usque ad mortem fidelis adhæsit. Nec hoc contentus: omnes suas facultates insuper expendit ad fundandum Collegium Canonorum Regularium S. Augustini; ut, quæ prius fuerant Crucifixionis instrumenta, postmodum essent gloriæ Christi adjumenta. *Auriema.*

Hoc quàm maximè virum hunc nobilem doluit, quòd tot opibus ditatus, tot beneficiis à Deo cumulatus, iisdem abusus fuerit ad tam atrocem Salvatoris laniationem. Nec immeritò: edic enim ò peccator! Si mortalium omnium maximè inopi, abjectissimòque mendicabulo, pecuniolam erogares, & fame longaque inedia propè enectum sustentares; ille

econtra , & tuæ beneficentiæ , & suû oblitus , ex ea ipsa pecunia venenum emerret , quo tibi perniciem moliretur : quo ferres animo ? An non hoc ingratitudinis portentum sexcentis diris devoveres ? Tu pusillus homo cùm sis , oblatam ex commiseratione pecuniolam ; in tuam perniciem converti non patieris ; qui te patietur Deus immortalis ! te , inquam , cui ut mendico , & mortalium pauperrimo , tam lautas epulas , tam generosa vina apposuit , adeò commodè & splendide induit ; insuper tantis facultatibus & fortunis cumulavit : iis tamen per temulentiam , fastum , avaritiam , luxuriam , aut luxum in ipsius injuriam , contemptum & ruinam abuteris .

Insigne fuerit paterni affectus indicium , dum Zaleucus Locrensi Rex unum oculum sibi eripi passus est , ut alterum filio suo servaret ; nec hoc inferius foret , si plebeio alicui damnato , ut utraque manu præcisa , morte plecteretur , Rex ejus misertus , una manu sibi amputata , alteram civi unà cum vita reservaret : magnum sanè esset monumentum , & pignus amoris . Nunc verò quid non supplicii mereretur , si eam manum , quam Rex illi servasset , aut restituisset (uti cœlitus Damasceno factum) in Regem armarct trucidandum ? Si filius Zaleuci ob adulterium reus , à patre redemptus ,
die

die insequenti rursus flagitium anhela-
ret, alterum patri oculum eruerenitere-
tur? nōne ingratitude plusquā belluina
foret? Non manus, non oculus; sed
omnia corporis membra nostra, per pec-
catum carnifici tradenda, Christus re-
stituit; nihilominus omnibus membris
in eum armamur, Deum ipsum, quan-
tū in nobis est, perimere, & destrue-
re nitimur; & tamen quotusquisque est,
qui hæc recogitet!

C A P U T X.

Crucifixi Imago Injuriarum Suda- rum Vindex.

Mirabile est, quod Sozomenus &
Artemius memorant de Juliano;
Cum enim hic Imperator certior factus
esset, Cæsareæ Philippi præclaram esse
Salvatoris statuam, quam Mulier sangui-
nis profluviō laborans, ubi à Christo
morbō miraculosè liberata est, ibi in pe-
renne gratitudinis monumentum collo-
cârat, eam sacrilegus apostata deturba-
vit, & suam prioris loco substituit.
Quo factō ignis de Cœlo lapsus Juliani
statuam circa pectus persequit, caput-
que unā cum Collo in terram dejecit,

atque in faciem humi ea in parte defixit, quæ fuerat à pectore divulsa, ad eum planè modum, quò olim accidit Idolo Dagon. Quantò justius, dicet aliquis in ipsum Julianum fulmen illud cœlitus fuisset intortum? At *universa*, ait Salomon, *propter semetipsum operatus est Dominus; impium quoque ad diem malum*. Voluit Julianus hanc in Christi statuam exercere vindictam de compluribus Deorum simulacris à Christianis tempore Constantini atque Constantij totò orbe confractis; sed malum conversum est in caput ipsius, ulciscente quàm primùm Numine. Nam tantum prodigium fulminis, quod ejus statuam medium scidit, atque prostravit, ex Aruspicum, quos colebat, atque observabat, sententiâ, Romani Imperij cladem, atque ejusdem Juliani interitum portendit.

Utinam solus fuisset Julianus, qui sacrilego ausu in Salvatoris statuas insurrexit! Vidêre & omnia postmodum sæcula ejusmodi impietatis imitatores non tantùm inter Judæos & Paganos, sed quod dolendum maximè, etiam inter Christianos & Catholicos, quos tamen non claudo pede insecuta est Nemesis divina. Hac in parte in Germania ad lacum Acronianum, prope Constantiam Urbem, res olim contigit admiratione dignis-

dignissima. Nam in vicini ibidem templi cujusdam cœmeterio, ludrica sua exuerunt ludibundi pueri. Cùm ecce tibi! audaculus aliquis ad proximam Christi è cruce penduli imaginem accelerat, & apprehensò per geminos digitos nasò: hem, inquit, necesse est, hunc aliquando emungere. Hæc, ut subridens illufor dixit, fociisq̃ placuisse visus est, jam jam reversurus ad interruptos lusus, manum ab icone evellere non valuit. Adhærebat ei mordicùs velut agglutinata; monstrabátque leviculum adolescentem, & temeritatis reum, & Numinis sui Captivum esse. Interea, ut solet, fama in omni Vicinia percrebuit; & judicavit sacer Constantiæ Clerus iratum Deum communi prece mitigandum esse. Itaque longus supplicantium Ordo exit, & permixti senibus juvenes, pro puero deprecantur. Neque fuit inexorabilis Divina Bonitas; exaudivit calidè flagitantium postulata; atque in signum condonatæ puerilis insolentiæ, & affixos Imagini suæ digitos solvit, ipsúmque puerum manumisit. Cujus rei veritatem, hodiéque loquitur, constans prioris sæculi memoria, fidelibus Tabulis signata, & certis historiæ vestigijs munita. *P. Zechentner in Promont. malæ spei.* Videtur divina Nemesis hîc veniam fecisse ætati, nec ulteriorem voluisse pæ-

nam persequi ; contenta hoc prodigio monuisse , ne à pueris quidem Deum impunè irrideri , multò minùs a viris , in quos gravius Consuevit Vindictæ intorquere Fulmen .

Cùm Basileæ circa Annum 1529 Hæretici sanctorum & Christi imagines demolirentur , & sancta omnia cum fide eiicerent , unus aliquis prægrandem Crucifixi statuam , quam humeris vel nollet , vel non posset efferre , adducto equo suo candido , extra templi fores extraxit , & comminutam combussit . Equum data opportunitate vendidit , & tandem etiam equus à carnifice emptus est . Contigit , ut nebulo ille Iconoclasta (hospes erat) de latrocinio à se domi patrato deferretur , & ad supplicium educeretur à carnifice ; cùm opportunè factum est ; ut eodem equo candido hic ad supplicium duceretur , quo Christi statuam ad rogam pertraxit expertus id : *qua mensura mensi fueritis , remetietur & vobis . Ex actis Eccles. Basileen.*

Sub Eduardo Angliæ Rege perfrectæ frontis miles in Scotia spoliaverat templum B. Virginis in Handiton , & postquam statuam B. Virginis Mariæ omnibus suis ornamentis ac vestibus per summam impudentiam prorsus exuerat , dum suis cum spoliis jam pararet exire de templo , repentè lignea Crucifixi imago inge-

gentis magnitudinis (quæ, uti in antiquis templis videre est, è fornice pendebat) illatam benedictæ Matri suæ injuriam vindicatura, super nefarii hominis caput decidit, eumque exanimem momentò citiùs prostravit, ac contrivit. *Boetius in sua Scotia. Qui vos tangit, me tangit*, ait Salvator, quantò magis, qui tangit Matrem tam dilectam, & Crucifixo tantopere assimilata? *Maria; quia plus omnibus dilexit, plus omnibus doluit*, ait Sophronius. Hinc teste S. Anselmo: *commissa est illi Domini sanguinis dispensatio. Et, redempturus humanum genus Dominus, pretium universum contulit in Mariam; quia sic voluit Deus Matrem honorari.* S. Bern. Decens proin fuit, ut Filius Matris injuriam reputaret ut suam, vindicaret ut suam.

Haud multum absimili pœna Divina Nemesis insecuta est & alium sacrilegum Crucifixi aggressorem. Cuprense Monasterium in Provincia Angusiæ ab alumnis D. Bernardi olim tenebatur; cum Fides Catholica in Scotia etiamnum floureret. Direpta domo, spoliato templo, restabat imago lignea Christi Crucifixi. Hanc ut vidit faber ferrarius hæresiam infectus: Restas hic solus? inquit irridens: & comportatis instrumentis effigiem dimovet. Quæ corruens impium oppressit caput, & excussò Sacrilegi ce-

rebrō parietem ac pavimentum resperfit.
Histor. Soc. Videntur mihi ejusmodi Cru-
 cifixi oppugnatoribus idem evenisse, quod
 accidisse legimus Cajo Caligulae Impe-
 ratori, omnium scelerum portento. Hic,
 cum die quadam splendidissimos appara-
 set ludos, eosque repentina æris intem-
 peries turbasset, mentis inops, in sacri-
 legam insaniam versus, Deum Cœli in
 duellum provocavit exclamando: *aut tol-
 le me; aut ego te.* atque his dictis, sa-
 gittarios suos in Cœlum tela vibrare jus-
 sit, sed quo fructu? Ea inaniter aliquam-
 diu per æra vagata, tandem relapsa sunt,
 & in capita suorum autorum redierunt
 non sine vulnere & strage. Sic etiam
 Gigantes illos, Jovem è Cælo deturbare
 aggressos comminiscuntur Poëtæ, Cœlico-
 lum armis, Jovis præsertim fulmine pro-
 stratos, inque tartarum detrusos, pœnas
 impietatis suæ luere, de quibus Ovidius:
*Fulmina de Cœli jaculatus Jupiter arce
 Vertit in autores pondera vasta suos.*

Fabula hæc est, sed veritatem adum-
 brans, & finem eorum, qui temerario
 ausu in Salvatorem insurgunt, longè fu-
 nestissimum; cum enim scelerum omni-
 um comes sit supplicium & pœna (gra-
 vissimus flagitiorum vindex est) ut Gi-
 gantes à fabuloso Jove, ita hi à vero Nu-
 mine profligabuntur, acerbissimisque ad-
 dicentur suppliciis; cum nemini esse sce-
 lerato impunè denique liceat. Vi-

Vilafanii in Helvetia tres cives moribus perditis, temporis, fortunarum atque animarum suarum prodigi, alearumque ludo mirum in modum addicti erant. Inter quos unus; cum ei sæpe infelicitè alea caderet, blasphemis execrandis in vulnerati Salvatoris imaginem invectus, minatur, ni iactus fortunatiores daret, se, in Cœlum usque, ipsum pugione, quem stringebat, petiturum; quo tandem, cum alea non volveretur felicius, in auras projecto, continuo de Cœlo guttæ quinque sanguinæ in aleatoriam tabulam deciderunt; non secus, atque si Salvator, linguâ blasphemâ, quasi pugione, in sanctissimis suis vulneribus, percussus fuisset. Aleatoribus prodigiò attonitis, blasphemus à Dæmone in sylvam proximam abripitur, horrendo ejulatu raptatus per aëra totò triduò, quo exacto ad sempiternos Inferni cruciatus deportatus est. Neque inulti abierunt socij, qui in vicino flumine è tabella Sanguinem Domini conabantur eluere, sed frustra; volebat enim Deus vindictæ suæ in blasphemos, & imaginis suæ execratores, posteris ad cautelam, monumentum extare apud Helvetios, apud quos etiam hodie sanguis hic prodigiosus venerationi est. Tandem horum alter, obortâ rixâ, focium confodit, & profugus, ac vagus clamante contra eum vo-

ce Dominici sanguinis, varias regiones oberravit, vitamque posuit miseris multis confectus. *In Helvetia Sancta*. Discant hinc aleatores; discant ludiones inter aleas pictas, inter chartas, aliosque lusus ore execrando adorandas Salvatoris imagines non lacerare. Profectò mortalium nullos, omni ut æstimatione, ita veneratione Redemptoris sui magis vacuos invenies, quàm lutores. Eò progreditur impia eorum temeritas, ut quæ vix unquam & ullibi aliàs, inter ludendum toties audiantur hæreticæ, quas dicunt, blasphemix. *Ejuro Deum! o Deum iniquum! o Deum injustum! quid expectare à Christo magis adversum potui*. Hæ & similes ejusmodi voces execrandæ non ab alijs, quam à lusoribus velut totidem sagittæ in Crucifixum orcinâ audaciâ & desperatione jaciuntur. Quin imò etiam manus linguam non rarò sequitur; dùm non contenti linguâ Deo maledixisse; operibus etiam & factis aggrediuntur, ut ea Dæmonibus magistris suis impietate superiores videri possint.

Refert Serrarius fuisse hominem non vitæ tantùm sed & linguæ improbæ, qui cùm, taxillorum lusu in taberna quadam suburbij Moguntini, fortunam sibi overcam experiretur, in blasphemias erupit, domoque egressus, sacellum vicinum ingreditur, ibique imaginem Cru-

cifixi, tanquam ab ea jacturam suam recuperaturus, summâ injuriâ, ne dicam infaniâ, impetit, & mediam secat, deturbatis locô, quæ adstabant, aliorum sanctorum statuis. Res mira! ocyûs cruor manare ex plagis sive ictibus cæpit, tantûsque pavor furentem invasit, ut immotus staret: donec in crimine deprehensus, decretô judicis, flammis traditus fuerit. Imagines autem ita Cruore perfusæ adhuc servantur in Ecclesia S. Crucis, & admodum religiosè habentur: ac totius rei series in tabula adscripta ibidem visitur, Auctore Theodoro Grefemundo, qui eandem etiam Carmine complexus fuit. En! quid confceleratissima hujus sacrilegi fursuris hominum temeritas audeat. Non memini unquam ullis in monumentis me legisse, quemquam aliorum Catholicorum lapidibus Deiparæ imaginem, aut statuam petiisse, vulnerasse ejus Filium, vesano iracundiæ impetu cruci suffixi Christi simulacrum in frustra secuisse. Hæc tamen omnia lutores ausi sunt, & quidem toties, ut patratis hisce sacrilegæ impietatis facinoribus Scriptorum aliquis integrum librum complêrit.

Cæsar Franciottus refert, alium ejusmodi fursuris lusorem, iracundiæ impetu abreptum, conjecto lapide in Crucifixi simulacrum, quod Lucæ in Eccle-

fia S. Julix colitur, percussaque Salva-
 toris facie, copiosum ictu elicuisse san-
 guinem, qui in vas, in qua aqua bene-
 dicta asservabatur, deciderat. Territus
 percussor, cum fugam maturaret, eva-
 dere non potuit; nam ingens sub janux
 limine collocata petra, eaque divinitus
 aperta, ac diducta sacrilegum, velut al-
 tera Balena Jonam, in se recepit, ac ab-
 sorpsit; quæ tamen denuò reclusa coit,
 relictis luculentis indicibus, quod aliquan-
 do fuerit in partes scissa: nec ullus ha-
 ctenus ausus fuit petram rimari, aut lo-
 co movere, quid intus vel subtus eam
 lateret, exploraturus. Credo ego, eum,
 qui hoc attentaret, operam lusurum;
 nec hilum, multò minùs thesaurum re-
 perturum; cum sacrilegum corpus &
 animam procul dubio absorpserit profun-
 dum Tartari.

Budæ Pannoniæ urbe, duo Aleatores
 ita convenerant, ut alter in Dei nomi-
 ne, alter in nomine Diaboli luderet.
 Qui Deum nequitix fautorem fecerat,
 pecunias omnes, ipsas quoque vestes
 amisit; quare intempesta nocte despera-
 bundus domum rediens, per Cœmete-
 rium iter facit. Ibi Salvatoris Crucifi-
 xi imaginem conspiciens, ira & furore
 plenus, saxum arreptum violenter fronti
 illisit. Miraculosè igitur saxum in vul-
 nere hæsit, & copiosus sanguis proflu-
 xit.

xit. Cœmeterio vicinus habitabat lanio, senex podagricus, qui per quietem vocem incertam audit: surgeret, & Cultrô proximum quemvis sibi obviàm factum confoderet. Quam vocem cum tertiò iteratam, multis cum minis instantem, audivisset, parere decrevit. Itaque cum priùs ne movere quidem se se lectô posset, impigrè surgens, laniariô cultrô arreptô, in cœmeterium descendens aleatorem infelicem, furibundum, sibi obviàm factum cultrô confixit. Hoc patrato facinore, Iudicis ædes accedens, aditum, & alloquium postulat. Iudex non credere, sed phantasma Dæmonis arbitrari. Tandem admissus, somnium & cædem indicat. Cum jam illuxisset, ad Cœmeterium conveniunt, cadaver circumstant. Interim Dæmones cum terribili ululatu in sublime raptum cadaver ex hominum aspectu abstulerunt. Ea res, præter vulnus Crucifixo illatum, aleatoris perfidiam arguit, & laniationem à periculo liberavit. *Tilmann. Bredenb. 3. collat. c. 13.* Quis hîc iterum non videt, nullum alium, hominis catholici nomine insignem vicisse immanitatem eorum, qui Jesum in Crucem egerunt; sicut eam vicerunt lusores, sacrilegio tam horribili; ut si vel ipse Judas, ruptis, quibus in Orco captivus tenetur, ferreis illis catenis in terras

emergeret, ut tigris diffracto Carcere, non ausurus esset facinus tam tetrum, quale non semel, ludendi vitiō infames, impijssimè ausi sunt. Quem ergo celerati isti tanquam impietatis suæ fructum expectent? *Numerabo vos in gladio*, reponit Deus, & *omnes in cæde corruetis Isaia 56.* id est: numerabo vos, quot quot estis, ne evadat vel unus; numerabo vos in gladio, ut victor perfidos & rebelles numerat, ne quis non devictus superfit; numerabo vos gladiō meō omni nimirum calamitatum genere, sic, ut tanta malorum & tormentorum sub mole corruatis; quin unquam per omnem deinceps æternitatem, erigere caput, & surgere valeatis.

Quod si Christiani tam impotenter in Crucifixi imagines debacchati sunt, Judæos quid actitasse arbitramur, quorum cordibus in Crucifixum ejusque imagines odium velut hæreditario jure innatum est. Unicum hujus pardigma hic subiiciamus.

Judæorum non nemo aliquoties devotam Crucifixi imaginem in tabula pictam ac parieti affixam in Ecclesia contemplatus, eò usque furore exarsit; ut nocte quadam in templum irrumpens, iteratis eam teli ictibus tranfixerit, evulsamque è pariete, palliō coopertam, domum deportarit, flammis consecraturus.

Et

Et en rem miram ! Ex singulis transfixæ imaginis vulneribus copiosus sanguis manare cæpit, quod tamen sacrilegus præfurore sibi non satis præsens non observavit. Cum verò inter obscuræ noctis tenebras domum suam fuisset ingressus, accenso lumine, advertit se totum sanguine cruentatum, veritúsque ne scelus patefieret suum, tabulam in obscurum ædium angulum abiecit, non ausus ultra contingere, quod iniquè præsumpserat auferre. Ubi diluculavit, Christiani pro more Domum Dei ingressi, cum iconem non reperissent, attoniti observant in terrâ cruoris vestigia, quibus insistentes paulatim ad Judæi ædes deferuntur. Ibi de Tabula sciscitati, cum certi rescire nil possent, omnes domûs angulos excutere aggressi, denique in prodigiosam Crucifixi imaginem inciderunt, qua in lucem producta, ac reverenter Ecclesiæ reddita, furem lapidibus obruerunt, ac sepelierunt. *Til manus. Bredembachius.* Quid mirum: Judæos in Crucifixi Imagines ita bacchari; cum eorum protoparentes in ipsum Christum tam crudeliter sævierint. Admissi quondam sceleris ultrices poenas ferunt Judæi, quorum parvuli, ut plurimum, nasci solent manu sanguine plena: adulti verò, ipso die Parasceves, profluvium sanguinis patiuntur, totique expallescent: ab it nimirum.

rum, & in posteras ætates effluit præ-
na profusi quondam innoxij sanguinis.
Utinam & omnibus Christianis fluere
ille sanguis, ora pallor occuparet! non
eò, fortè prolaberentur amentia; ut cum
Judæis odio ac rabie in Crucifixum cer-
tarent. Illud certum, & hos & illos in
extremo judicio, teste Zacharia, *aspe-
cturos in eum, quem confixerunt.*

COROLLARIUM.

Quid hîc jam dicam de sacrilego Hæ-
reticorum furore judaico illo si non
majore certè suppare, qui eo in Cruci-
fixum odio feruntur, eamque à patre dia-
bolo traxere vesaniam; ut omne Cruci-
fixi signum everti, pessumdari, flammis
aboleri in votis habeant, & sacrilegis
ausis nitantur. Efferata eorum rabies ac
impietas, se eò usque effudit, ut Cruci-
fixi imagines è patibulis suspenderint,
ac bombardarum globis impetierint ini-
mici hî Crucis Christi. Nemanri sub
annum 1561. Crucifixi imaginem qua-
tuor lictoribus tradidere flagellandam.
Quin & alias plures ejusdem Salvatoris
in Crucem acti effigies, variè fissas, ad
comburenda Sanctorum corpora adhi-
buere. Utî factum ab illis Castreduni;
ubi Corpus S. Francisci de Paula, eti-
am

am post 55. annos integrum, atque incorruptum, sacrô loculô extraxerunt, & majoris Crucifixi lignis, quem ex odæo deturbarânt, & in frusta dissecuerant, impiè Combusserunt.

Nec minùs in Anglia à Calvinistis & Zuinglianis in pias Salvatoris images sævitum, quæ è Templis ita exturbatæ sunt, ac si nihil ab Ethnicorum simulacris distarent. Nec tamen satis fuit impijs hominibus, eas è templis exegisse; sed in campum raptatas pro scopo collocârunt ad quem sagittas & jacula contorquerent: sed neque hîc stetit impietas; nam in urbibus celebrioribus eas in ignem coniecisse ludus fuit. Ipsa quidem Regina Elisabetha, licèt admodum molestè id ferentibus novi Evangelij in Anglia buccinatoribus, fertur in Basilica aulæ suæ Christi Crucem erectam retinuisse, nec æquis auribus tulisse concionatores in eam impiè debacchantes. Et quid tandem aliud est ita passim deijcere, & profligare, sacras illas Christi Crucifixi images, nisi ab hominum memoria penitus tollere omnem memoriam ineffabilis erga nos amoris & benevolentia illius, quâ redempti sumus.

Horresco cætera referens, & lentam hîc Vindicis Dei manum obstupefco. Vos saltem veri Crucifixi amatores! dum hæc legitis, injurias illas ab impijs amabili

bili salutis nostræ signo illatis, amoris
 lacrymis ac cultu restaurate. Quo in
 genere pietatis enituit Margarita, Maxi-
 miliani II. Imperatoris, lectissima Filia.
 Inaudierat hæc, Judæos pendentis è Cru-
 ce Domini effigiem impiè violâsse, mul-
 tisque contumelijs affectam, pessumde-
 disse, atque aliquoties in ignem conje-
 cisse, voce hac ad aures eorum allaben-
 te: *Cur me tam impiè tractatis, an ne-
 scitis, me Deum esse vestrum?* Quid agat
 imbellis Virgo? Sponsi Contumeliam pri-
 mò multis profusis lacrymis solari in-
 stituit. Deinde, ut quâ posset viâ, illa-
 tam Domino injuriam compenset, Fe-
 stum novum, *injuriarum Domini Jesu*
 dictum, celebrare cœpit, totòque octi-
 duo summa cum pietate, ac religione,
 universa Aula Madritana adnitente, tran-
 segit: quo id apud Dominum promeri-
 ta fuit, ut singularem coram Deo gra-
 tiam iniret; quod vel inde patuit, cum
 non multò post cœlesti nuntio declara-
 tum est, Margaritam ex ijs unam esse,
 quæ Divinæ Justitiæ gladium, & quæ
 universo Hispaniæ Regno clades immi-
 nebat, avertisset. Crucifixi itaque Ima-
 go quæ Judæis quidem scandalo, Hære-
 ticis, ac inimicis Crucis Christi ludi-
 brio, opprobrio, & odio est; nobis in
 amore, in honore sit. Gestetur in pe-
 ctore, figatur in Basilicis, extet in aba-
 cis,

cis, fulgeat in auro, & gemmis: ubique
proftet, honoretur, ac adoretur ab om-
nibus.

C A P U T XI.

*Crucifixi imago honorantes
se honorat.*

A Spexerat aliquando B. Margarita
Delfini devotissimam Crucifixi
imaginem, ex cujus vulneribus copio-
sissimi lucis radii promicabant. Circum-
stabant simulacrum omnis ordinis, &
conditionis personæ; sed non perinde
omnes iis radiis illustratæ, plûs aliæ,
aliæ minûs. Hoc ipsum legitur vidis-
se S. Francisca Romana, cui Crucifi-
xus sua vulnera exhibuit immenso irra-
diata splendore, quem in homines dif-
fundeabat. Verùm aliquæ earum illustra-
bantur lumine unius solius vulneris, aliæ
à duobus, aliæ à tribus aut quatuor:
paucissimæ tamen erant illæ, quæ ab
omnibus hisce quinque lucis fontibus
magnum reciperent splendorem. Osten-
dere nimirum voluit hoc spectaculo pi-
entissimus Salvator pro merito, & dis-
positione cuiusque se hos suos elargiri
favores, honorantes se honorare, glori-
fican-

ficantes glorificare, & erga liberales in se, se vicissim fore liberalissimum, & munificentissimum.

In testem hujus adduco Religiosum illum, ex Ordine S. Augustini, cujus cellulam (utì refert S. Thomas Villanovanus) mira quot noctibus luce splendescere per rimas observaverat Monasterii Superior, cui tamen constabat, eum neque lucernâ, neque candelâ uti: rogat itaque unde lumen tantum procederet: at ille summa animi demissione: ex officiosâ, inquit, & divina lampade lateris Christi Jesu; dum eum oro supplex; ut me de virtutum suarum, & æternæ gloriæ lumine participem faciat: & placuit divinæ Majestati tantum mihi communicare lucis, ut etiam se ista exteriùs, ac in ipsum cubiculum effunderit. Quis hîc in dubium jam trahat, quin lumen illud ex ardenti Crucifixi fornace promicans etiam cor ejus accenderit, ac de ejusdem cubiculo quodammodo affirmari potuerit, quod nullo alio lumine indiguerit; nam *lucerna ejus erat Agnus*.

Consimile quid refert Cæsarius Ordinis Cisterciensis in hæc verba scribens: soror quædam Ordinis nostri capellam oratorii ingressa, cùm ante altare coram Crucifixo psalmos legeret, & cùm tardè esset, custes ibi illam esse nesciens, osti-

ostium forinsecus clausit, & recessit; quod cum illa intrinsecus audiret; nec tamen pulsare præsumeret, ibidem pernoctavit: & sicut ab ejus ore audivi, radius quidam ad instar stellæ, de brachio exiens Crucifixi, tantum ei luminis præstitit, ut in tenebris illius beneficiò, spalmos suos legeret. Quàm admirabili, oportet luce, sub hac lectione illustratos fuisse oculos mentis, cum tam prodigiosâ illuminati fuerint oculi corporis.

Plenum admiratione est, quod de moniali quadam Ægidius Gelenus refert: hæc cum dies noctesque hæreret coram quadam Crucifixi imagine in Cenobii ambitu prostante, reliquas offendit sorores, quasi singularitatem scaperet, hinc clam simulacrum locò submotum est, aliòque translatum. Pia Virgo cum copiosè propterea fleret, ecce tibi! ex arenti materia, lacrymis uberrimis rigata arboris & Crucifixi figura excrescit, quam illa; ut feliciter adolesceret, eodem, quo excitaverat, imbre, indefessè rigavit. Eandem postmodum curiosè explorans, non lignum, sed esse radicem repræsentantem per omnia accuratè crucem, Crucifixum Dominum, clavos, sanguinem, barbam & capillos deprehendit. Hæc porrò Crucis ejusdem inscriptio. *Anno 1230, cum D. M. Magdale-*

dalena, vulgò albarum Dominarum Cænobium reformaretur, miraculosa hæc Christi imago arida ex materia in Cænobii ambitu, religiosæ piissimæque Virginis devotioni, Deo permittente, excrevit. De hac arbore videtur olim pronuntiasse sponsa: ascendam in Palmam, & apprehendam fructus ejus. Fructus ejus dulces gutturi meo.

Pientissima Radegundis Regina S. Crucis Dominicæ portionem argenteis thecis inclusam venerata, constituit, ut perpetuò lumina accenderentur. Id gratum fuisse Crucifixo, illustri miraculo declaratum; nam lampadarum lychni non solum non absumebant oleum, verum etiam perpetuò parturiebant. Adeo enim exundabat oleum, ut subjecta vasa opplerentur ex lampadum redundantia. *Greg. Turon. An non & Radegundis si quisquam alius cum sponsa ingeminare poterat: oleum effusum nomen tuum. Et cum Baeza exclamare: copiosæ sunt, ò munificentissime! tuæ gratiæ, nullis circumscriptæ terminis: nec modum, nec finem habent, fontium more inexhaustæ, & subscatentes perpetuò.*

Pater Joannes Sebastiani, qui perpetuus erat Crucifixi cultor, dum aliquando sacris operaretur, spectabilem super altare sibi habuit Salvatorem cruci affixum quinque vulneribus magnopere resplen-

plendentibus, tantumque luminis evi-
brantibus, ut vestes Sacerdotales, qui-
bus indutus erat coloris viridis, totæ
candidæ apparuerint ex lucis reflexione,
& super nivem dealbatæ, animâ ejus-
dem interim longè potentioribus divi-
næ lucis radiis illustratâ, ac consolatio-
num dulcedine absorpta. Ita vulnera
Crucifixi suis cultoribus non tantum fons
sunt lucis, sed & consolationis.

Utrumque expertus est sanctus ille
Clarævallensium Abbas, qui composue-
rat hymnum sequentem:

*Salve mundi salutare,
Salve, salve Jesu chare,
Cruci tuæ me aptare
Vellem verè: tu scis quare,
Da mihi tui copiam.*

Quem dum coram imagine Christi ligno
affixi recitaret, atque ardenti animo in
eum raperetur, illicò patientis imago,
avulsis à cruce brachiis, Bernardum
suavissimè amplexa est, & hianti lateri
labia ejus admovit, ex quo Apis melli-
flua:

Purpureo bibit ore nectar.

Bibit & S. Ludgardis, quæ quoties
corpore, aut spiritu afflictam se videbat,
toties ad Crucifixi imaginem sese con-
ferens, illum aliquando cum magna ani-
mi attentione contemplabatur, donec
toto corpore viribus destituta, spiritu
extra

extra illud raperetur; in quo quidem raptu Christum præsentem cernebat, & ore proprio ad cruentum latus ejus applicito, tantum inde dulcedinis, tantum consolationis hauriebat; ut nulla postmodum adverfitate concuti posset. Appositè observat Blosius: *Est apertum Christi latus, ut nobis pius Jesus ad cor suum accessum patefaceret; declaravit hinc suum erga nos amorem incomprehensibilem, & quid ultra nobis potuit facere, & non fecit? Ipsum cor suum tanquam secretissimum cubiculum reſeravit, ut in illud nos, ceu electam sponsam suam introducat. Sunt namque deliciae ejus esse cum filiis hominum.*

De S. Hermano legimus, quòd cùm quotidie coram Crucifixi simulacro ad honoranda ejus vulnera sequentem versum recitaret: *Adoramus te Christe, & benedicimus te; quia per sanctam Crucem tuam redimisti mundum, se salvator blandissimo vultu ostenderit, & ad osculanda vulnera amantissimè invitârit; quod sanctus tanto cum fructu præstitit, tantâque dulcedine perfusus est, ut exclamârit: nihil dulcius dulcedine Dei: nihil amarius dulcedine mundi.* Libet & mihi hîc exclamare cum B. Laurentio Justiniano Patriarcha Veneto: *cujus vel ferreum pectus, aut adamantina mens non liqueſcat præ devotione, cùm Deum sibi*
& se

& se Deo senserit corporaliter unitum ? Non capit cor, lingua deficit, humanusque sopitur sensus, ad investigandum tanti arcana mysterii. O quantæ ibi deliciæ quantus ardor, qualia verba, quàm vehemens amor, quàm casti amplexus gustantur, & oscula delibantur?

Consimile quid refert Pratum Spirituale de viro quodam admodum devoto, qui, cùm in honorem quinque vulnerum quotidie magna cum devotione spiritûs quinque Pater, & Ave recitaret, eidem die quodam Redemptor apparens, per unumquodque vulnus adeò immensam suavitatem, ac gaudium communicavit, ut deinceps omnia mundi gaudia fastidiverit, nec ulla ex alia re consolationem senserit, quàm in Dominicæ Passionis recordatione. Quàm verum illud! *Gustate, & videte, quàm suavis sit Dominus. Hinc & illud Blossii: ore ad patulum vulnus lateris appposito, cælestem suavitatem ex corde ipsius manantem, gusta; revera enim torrens voluptatis illinc erumpens te abundanter satiare poterit.*

B. Irmgardis, dum Romæ ante Christi Domini in cruce expirantis simulacrum orabat, repentè has voces audivit: *Dilecta filia Irmgardis! id à te peto, ut postquam Coloniam rediveris, imaginem meam huic similem salutes. Pari-*

turam se libenter , reposuit pia Virgo :
Et ecce vidit sibi à Crucifixo Cœlestem
impertiri benedictionem. Reversa dein
Coloniam , præstitit , quod Christus
mandavit : audivítque Christum , incli-
nato capite ita loquentem : tibi filia mea
electa ! gratias ago. *Lyranus* Tale pro-
fectò , alloquium Christi crucifixi , non
merentur vanæ filiæ hujus sæculi.

Etiam S. Hedwigis S. Benedicti alum-
na , cùm se in Ecclesiam aliquando con-
tulisset , rata , se à sociarum nemine ob-
servandam , eò quòd illæ communi men-
sæ affiderent , ante Crucifixi imaginem
prostrata , non minore favore cumulata
est , Deo ita disponente ; ut alia monia-
lis , quæ tum in choro hæcebat , rei te-
stis esset. Nam sacra effigies , dextrâ
clavo solutâ , in bene precantis modum
supplicem cruce signavit clara voce as-
serens : exaudita est , ô filia , deprecatio
tua : impetrabis , quod petiisti ! *Raderus*
Non memorat quidem Auctor , quam
gratiam Hedwigis à sponso sanguinum
sollicitârit , fortassis illam , quam alia
quædam anima (uti refert S. Mater Te-
resia) exoravit. Hæc cùm admodum
afflicta ac sollicita ante Crucifixum Sal-
vatores consisteret , & dolenter agnos-
ceret paupertatem , & egestatem suam ,
atque omnino nihil sibi esse , quod pro
peccatis suis divinæ offerret Majestati ,

ex ipso audivit Crucifixo : se vulnera , sanguinem , universosque passionis suæ dolores illi donare ; ut ea veluti propria patri suo Cœlesti repræsentaret , isto pignore ab ipso omnia impetraturam . Quid nî , & nos impetrabimus ?

Non vulgaris fuit venerationis & æstimationis significatio Crucifixi erga pi-
am animam , de qua B. Bernardus memorat . Dum quædam Monialis , quæ in vita Dominicæ Passionis fuerat devotissima , post mortem ad sepulturam deferretur , Crucifixi imago , quæ ibidem erat , propriam faciem versûs ipsam , omnibus cernentibus , revolvit , & convertit , inque tali situ semper perseveravit , ut intelligeremus , cùm Redemptor exanimi hujus Virginis corpori tam benignam faciem obverterit in terris , vicissim gloriosam ejusdem animam in Cœlis jam contemplatam fuisse Deum facie ad faciem .

In libro , cui titulus , *Hebdomas sanctæ*
Etificata , legimus , sororem Innocentiam Cati ex Ordine S. Dominici ; cùm quædam nocte impensius orationi vacaret , & ob exortam repentè tempestatem , ventorumque turbines vehementer trepidaret , hoc honoratam fuisse à Cœlo favore , ut Crucifixi imago , revulsis è Cruce manibus , timidam Virginem suavissimè fuerit amplexata , quo gloriari cum sponsa

poterat : dextera ipsius amplexabitur me.

Anno Domini 1581. Die 7. Aprilis in pago vulgò Guadalcazar prope Cordubam in sacello majoris Xenodochii quædam imago Crucifixi, quæ ibidem collocata erat prope aliam imaginem Beatissimæ Virginis, Matrem amanter aspexit, & profundè inclinavit caput versùs eam, obsequium, quo à Populis esset colenda, luculenter demonstrans: quod, cùm non semel, sed octies omnino fuisset ab omnibus observatum, omnium pariter studium, amorem & venerationem erga dictam imaginem Virginis excitavit. Poterat hìc iterum suum canticum ingeminare Maria: *quia respexit humilitatem ancillæ suæ; ecce ex hoc beatam me dicent omnes generationes.* Et quid nî præ cæteris honoraret Matrem dolorosam Crucifixus Filius; cùm illa præ cæteris degustârit Calicem suæ Passionis: *doloris idem gladius, qui Christo in cruce mortem attulit, Matris animam in ejus mœnore transfixit,* uti D. Paulinus pronuntiat. B. Laurentius Justinianus ait: *cor Virginis clarissimum fuisse speculum Passionis Christi, & perfectam mortis ejus imaginem.* Erat, inquit S. Bonaventura, *sentiens hoc, quod & in Christo Jesu in animo enim illi martyri con martyr, vulnerato convulnerata, crucifixo con crucifixa adstabat.* Vulnera, inquit Bernardus, *fili*

filii morientis, erant vulnera matris dolentis.

Porrò singularis fuit favor à Salvatore S. Martyri Constantino exhibitus. Hic natus Hebræus vidit Christianum in flumen lapsum, crucis signò vitam servasse; unde & ipse Christianam fidem complexus, ingenti Christi, crucisque amore exarsit. Impure puellæ crucis signo vitam ademit, mox restituit: in cruce illi vis omnis, ac pietas erat. In cœnobium quoddam divino ductu cùm venisset, conspiciens Salvatoris in cruce pendentis effigiem, ejus pedibus humile osculum dedit, non ad manus, nedum ad Sacrum Domini latus ausus aspirare. Quæ animi demissio tantopere Salvatori placuit, ut revulsis à cruce manibus Constantinum amplecteretur, & veluti devoti sibi, non servi, sed amici frontem crucis sigillo signaret. *In Menæis* 26. Dec. ò magna, exclamat S. Bernardus, *humilitatis virtus! cui etiam Deitatis majestas tam facile se inclinat. O beatæ humilitatis excelsa majestas! quæ dum suò iudiciò in ima deprimitur, divina provehente Clementia, ad cœlestia sublevatur.* Hinc illud Poëtæ retractam pingentis sagittam cum lemmate: *depressa magis consurget in altum.*

In pago Reymst dicto erat quondam miles, qui ad visitandum Domini sepul-

chrum peregrinationem instituerat. Regressus domum, filiam suam his verbis affatus est : Filia ! ecce hanc nucem , quam juxta sepulchrum Domini Jerosolymis reperi , & tibi in donum singularissimum attuli . Acceptavit pium munusculum non tam gratô quàm læto animô Filia , ac nucem devotè exosculata , eam in horto patris sui venerabundè plantavit , ex qua Christi Crucifixi imago excrevit . Et quos fructus ex hac arbore collegerit pia hæc puella ? Certè non alios , quam *fructus honoris & honestatis* . Ferunt à variis Pictoribus non semel tentatum fuisse ; ut illam ad vivum depingerent ; sed semper telam omnes colores respuisse , fortassis ut constaret , quòd ars quidem imitari queat naturam , non autem quæ supra naturam sunt , & divinô opificiô elaborata . *Franc. Quarresmius in Elucid. Terræ sanctæ* .

S. Gertrudis quadam die Veneris altissima Christi patientis contemplatione absorpta , accensâ supra modum ea meditatione divini amoris flammâ , secum disquirere cæpit , qua ratione ex parte sua lenire posset Salvatoris dolores ; cùmque illi subvenisset devota quædam praxis , propediem surgens ad pium quoddam Crucifixi simulacrum se confert suo in oratorio collocatum , & clavos è manibus , pedibûsque extrahit , eorum lo-

co floribus, ac aromatibus substitutis. Verum non multum temporis abiit, quando actio hæc Gertrudi visa est, nescio, quæ indecens levitas; verita, ne irreverentiam quamdam, culpamve admisisset; cum piarum mentium proprium sit, teste S. Gregorio, ibi culpam agnoscere, ubi culpa non est. At pientissimus Redemptor mox illi hunc scrupulum exemit, testatus gratissimam sibi accidisse innocentem illam pietatem, & affectum: imò addidit: ea horâ pretiosum è suis vulneribus profluxisse cruorem ad irrigandam ejus animam, ac persanandam ab omni spirituali infirmitate: quin id ipsum se præstiturum iis omnibus, qui debitâ reverentiâ suam imaginem honorarent. *In vita.* Jam verò si Christo tantopere placuerunt flores materiales, quanto magis arridebunt flores virtutum, qui ejus imagini præsentantur; uti credere fas est, ab hac Virgine fuisse oblatos? Ille actus charitatis amore Crucifixi susceptus erit, ut ita dicam, rosa quædam ejus sacratissimo inserta lateri. Quàm gratum accidet ejus pedibus fixum osculum, ubi os fuerit prius omni labis inquinamento purgatum? Fragrantissimi erit instar lilii: simile quid arguere licebit de aliis virtutum actibus.

Certè integri instar florum fasciculi videtur mihi fuisse actus ille heroicus militis

litis illius, cuius patrem circa annum Christi 1200 alius miles trucidârat. Casu accidit, ut occisi filius occisorem caperet : quem cùm in ultionem extracto gladio jam jam mactare pararet, ille in genua provolutus, rogat : per honorem SS. Crucis, in qua Deus pendens misertus est mundi, miserearis mei. Percipit, osculatus est, & amicus factus. Non multò post mare transiens ; cùm Ecclesiam Dominici sepulchri aliis commixtus subiisset, imago Crucifixi profundè se se illi inclinavit. Attonitis, mirantibusque de tanto honore spectatoribus, factum suum animo recolens, reposuit ; eum sibi obvenisse, ob datam amore Crucifixi inimico suo veniam. *Sandæus*. Non impari honore cumulati fuere S. Bertulphus Abbas, & S. Gudualus, quorum corpora cùm ad Ecclesiam deportarentur, imago Crucifixi inclinato vultu sacras exuvias venerata, immobilis mansit, neque se reflexit, ut scribit Bollandus.

Paulus Finastra gubernator urbis Fulginio dictæ, adhortante Joanne Baptista de Fulginio Sacerdote piissimo, diebus antecineralibus omni anno peracta exomologesi divinò epulò se se præmunire consueverat, nec non triduanę devotioni coram exposito numine Eucharistico assistere. Aliquando, cùm illis diebus

bus ex templo domum revertitur , repente ab inimicis suis circumvallatur , quorum unus duobus igneis globis resistentem traiecit ; qui tamen sine vulnere ad ejus pedes innoxii deciderant , quasi honoraturi illa genua , quæ se tempore hoc bacchanalitio devotè incurvarent . Tum alius superveniens gladium pectori infigit , quo peracto tam immanni facinore , de Pauli interitu iam certè in tuta loca se recipiunt . Sed obstupefcite misipientis Dei potentiam ! Dum gubernatori vestes detrahuntur , gladius non pectori , sed argenteæ Crucifixi imagini , quæ è collo pendebat , deprehenditur infixus . Ita Christus Crucifixus voluit excipere vulnera illa , quæ servo suo erant destinata . *In vita Joan. Bapt. de Fulginio .*

Rarum est , quod de S. Helena de 'Uti-
no in ejus vita legitur . Hæc Crucifixo
Jesu adeò erat addicta , ut etiam post
mortem in feretro exposita , dum pecto-
ri ejus , ut fieri solet , crux imponere-
tur , ipsa spectantibus omnibus , caput
elevârit , quasi Crucifixum exosculatura
nec unquam amplius in tumbam recli-
nârit . Imò hodiedum in eodem situ
corporis spectatur . Quo in prodigio
nescias , magisne Helena Crucifixum
honorârit , caput mortua elevando , vel
Christus Helenam in eo situ conservan-
do ;

do; cùm illa perenni hoc miraculo omnibus retrò sæculis tantopere inclaruerit. Ita nimirum verum illud : Deus glorificantes se glorificat , & in Sanctorum suorum honoribus honoratur.

COROLLARIUM I.

COronidis locò juvat hìc adiicere rarum prodigium circa quandam Christi effigiem nullo pictoris , aut fìctoris penicillo, sed ab ipsomet Salvatore, impressa sua sacratissima , ac cruenta facie, efformatam, quarum graves Auctores scribunt tres fuisse; unam Berenicæ , seu Veronicæ à Christo datam ; cùm ad crucem cum cruce proficisceretur , quam hodie Romæ asservari scribunt : alteram linteis Christi sepulchralibus impressam , quam Taurinensis Ecclesia religiosissimè colit : tertiam cum Epistola ad Abagarum missam , Edessæ multis sæculis cultam , & à Lacapeno Constantinopolim transmissam. Historiæ eventum in suo Viridario Raderus his verbis enarrat.

Tiberio , qui Mauritium præcessit , imperante , ingens , planèque insolens miraculum patratum est. Matrona , cui Mariæ nomen fuit , è senatorio ordine , patritia stirpe nata, religiosa admodum,

orbata viro, in gravem, & mortiferum inciderat morbum, cui nulla ope humana succurri poterat. Commendanti suam salutem Christo auctori salutis res bona in mentem venit; Presbyteros sacrosanctæ illius à Domino sine manûs operâ factæ imaginis custodes; per certos homines accersit. Præsentibus supplex advoluta: obsecro, inquit, Domini mei quandoquidem ob culparum mearum novas à Deo gravi, periculosoque morbo castigor, cupio infelix ego, & indigna per vestras preces sanctam Domini effigiem ad dies quadraginta in vilissimas ædes meas transferri; fortasse per illam à Domino misericordiam impetrabo. Sacerdotes, animadversâ, cognitâque illius pietate, & religione, sacram Domini imaginem attulerunt, quam, reclusa hierothecâ, mulier venerata, & exosculata, accepit telam bombicinam ejusdem cum sacra effigie magnitudinis, illamque formæ Domini imposuit. Deinde imaginem (ita testam) mundissimo scriniolo inclusam custodivit, firmatâque per eam in sacrario suo collocavit, & luminibus magnificè illustratam dies totos quadraginta assiduè coluit. Post quos fæminæ cruciatus rediêre gravissimi, adeoque intolerandi; ut ne de lectulo quidem se levare posset. Vocatæ dein ex ancillis alte-

alteri, quam castiorem noverat: vade, inquit, adfer sacræ imaginis arculam, ut, adoratâ illâ, aliquod inde dolorum meorum levamen recipiam; quæ ingressa sacellum, vidit prodigium formidabile, & inexpectatum. Flamma ad asserendam sacræ imaginis fidem, ex hierotheca illa ad laquearia usque erupit, aramque totam complexa, ad pavimentum usque descendit; nec labem interim ullam altari intulit. Attonita puella concidit, alterâque curriculò domine rem denuntiat, quæ territa de lectulo descendit, & totis connixa viribus ad ædiculam adrepfit, conspectâque flammâ, misericordiam Domini inclamavit; moxque accersivit Sacerdotes magnâ hominum copiâ comitatos, qui omnes, visô inusitatô miraculô, perculsi sunt. Flamma autem ascendente, ac descendente non secûs ac velô in navigio à tempestate vehementer jactatô, omnes ad multas horas solemne Christianorum Kyrie eleison ingeminarunt. Fufis exinde precibus flamma evanuit, apertâque capsula sanctam Domini effigiem sine manu expressam, illælam, intactâque reperêre. Quin, & telam illam fericam, à patritia impositam alteri imagini, tollentes, eadem prorsus, ac geminâ illi archetypæ, ô stupendum miraculum! Domini formâ sine ullius ope

inf.

infignem invenerunt. Laudatōque super hoc beneficiō Numinis exosculantes imaginem fœminæ laboranti imposuerunt, quæ subitō sibi penitus restituta consurrexit, Deoque debitas laudes cum toto Sacerdotum, & populi cœtu persolvit. Ita Raderus.

Inter commenta Poëtarum referri debet, quod de statua Memnonis in Æthiopia memoratur: eam nimirum Solis radiis percussam, & illustratam repentē fuisse animatam, & locutam. Veritas est, inanimem hanc Salvatoris imaginem prodigiosis hisce ignibus & radiis illustratam, & animâsse, & sanasse devotam hanc matronam, ac linguam ejus solvisse in laudes Dei. Et quid nî? cū illum repræsentaret, de quo legimus: *virtus de illo exhibat, & sanabat omnes*. Videtur mihi, Salvatorem voluisse cum hoc suo sudario compensare vivam fidem devotæ hujus fœminæ, & renovare miraculum, quod olim operatus erat cum fimbria vestimenti sui, quam tetigit mulier, fluxu sanguinis duodecim annis laborans, post erogatam frustra in medicos omnem substantiam suam. Audire hæc meruit: *confide filia, fides tua te salvam fecit; & salva facta est mulier ex illa hora*. Quem locum aureo sermone pertractans Chrysologus, ait: *sequebatur eum turba multa, & comprimebat eum*

eum . tetigit verò vestimentum mulier, & curata est, & ab antiquo est absoluta languore . Frustra omnes in pharmaca & medicinas expensi sumptus , sola fimbria viva fide contacta salutem contulit. Ubi ars & peritia defecerat , ubi languentis omnis jam consumpta substantia , mulier retrò accedit , & præsumpsit furari se posse curam fide sola . quæ quàm potens sit apud Deum , ex effectu patuit : curavit fides intra iētum temporis , quod duodecim annis ars humana curare non potuit . Hoc fidei miraculum etiam in casu nostro , & in sudario Christi quis non videt instauratum ?

COROLLARIUM II.

Silentiō præteriri hic minimè decet eximium sanè favorem D. Francisco Xaverio , Magno illi Indiarum Apostolo , à Christo exhibitum , quem Faustus Rodericius Lusitanus , cujus testimonium publicis Actis juridicè insertum est , narrat in hunc modum . Navi , ait , Joannes Raposus , & ego vehebamus cum P. Francisco . Procella ingens , & subita , nautas quoque ipsos terruit , quamvis indigenas Insulæ , marisque illius peritos . Hic P. Franciscus Christi effigiem in Cruce , digitō unō lon-

longam, collo detrahit, demittitque in mare. Sed factum nescio quo casu, ut manu excideret, fluctuque sorberetur: ex quo tantum cœpit animo dolorem, ut ejus indicia proderet. Postridie Insulam Boranuram tenuimus, & pagum illius Tamalum, quem navis & vectores petebant. Horæ abierant viginti quatuor, ex quo Crucifixi perierat imago, quibus totis fuit continua tempestas. Cum P. Francisco in littus exscenderam, & iter secus mare, Tamalum capiebamus. En autem! post passus ferè quingentos, videmus è mari enatantem cancrum, qui iconem Crucifixi, rectam, inter chelas, & sublimem portabat. Hunc animadverti versus P. Franciscum tendere, cujus lateri adstabam, & coram eo hæere immobilem. Provoluto in genua Patre, expectavit cancer; dum Crucifixum reciperet, quo exoneratus mari se condidit. Pater complexu & osculis crucifixum stringens, decussatis ad pectus manibus, horæ dimidiæ spatiò precando, agendisque pro tanto miraculo gratias institit, & ego cum illo. Inde, quam institueramus, viam peregimus. Hæc ille. Tristabatur Xaverius, flebat Xaverius, languebat Xaverius ob amissum Dilectum suum: quid mirum, ait Bernardus, *subtractio rei, quam amas, augmentatio desiderii est;*

est ; & quod ardentius desideras , cares
 ægrius . Impatiens est amor , nec lacry-
 mis modus fit , nisi amor detur , quod
 amatur : viget ipse amor , cùm præstò
 est , quod amatur ; & languet , cùm
 abest . *Amantibus quid unquam dulcius ,
 quid jucundius , esse potest ? quam alteru-
 tro foveri affectu , alterutro delectari as-
 pectu . Omnia videant ; si invicem non
 videant : horrent omnia , sordent omnia*
 teste Richardo à S. Victore .

Amissæ Crucifixi imagini in mari jun-
 gamus aliam deperditam in terra . Cùm
 Catharina de Cortona ex Carmelitanis
 S. Terefiæ semel iter ageret , nescio quo
 in loco oblita est ; simulacri Crucifixi ,
 quod semper secum deportare erat solita ;
 cùmque magnopere ob hanc jacturam
 tristitiâ afficeretur , & focii itinere-
 ris ad eam reportandam regredi para-
 rent ; prohibuit tamen Veneranda Ma-
 ter , in Spiritu mox præcognoscens , quæ
 secum esset operatura divina Clementia ;
 & ecce ! Statim advolans per aëra Cru-
 cifixi imago sponte sua se Virginis ma-
 nibus inseruit ; quam illa præ lætitia suâ
 vix compos , piô osculô devenerata , pe-
 ctori devotè admovit , in sponsæ procul
 dubio suspirium erumpens : *inveni , quem
 diligit anima mea . Tenui eum , nec di-
 mittam* Cant. 3. *Hermannus Carthusiensis .*

COROLLARIUM III.

S Francischi Xaverii Cancro lubet hinc addere aviculam erga Crucifixi imagines ad stuporem usque obsequiosam : eventum narrat his verbis *Gaspar Villaröet in Caput 13 Judicum Vers. 19.* In oppido quodam Hispaniæ nostræ Diæcesis Toletanæ in ipso ingressu porta est veteri muro, & in ejus fastigio fabricata in faxi concavo ædícula seu tabernaculum, in quo imago visitur Christi Domini cruci affixi opere marmoreo : hanc avicula exilis, visu pulchra, plurimis variatis ab immemorabili tempore colit, inque hunc modum veneratur. Semel in anno per aera in tabernaculum, toto vidente populo, statim ac videtur, convocato, summa celeritate dilabitur, & alis suis verrit ; post illis excussis totam quatit imaginem ; jam ad pedes, jam ad caput accedit ; jam brachia, jam totum corpus ambit, & acsi ratione uteretur, ea cura ; ut, cùm abit, nec signum inveniatur antea recepti pulveris. Et ne id sine mysterio factum credas, scito, classicis tubis, tympanis, aliisque instrumentis celebrari portentum, nec ad sonitum talem strepitumque tantum timere, evolaréque unquam

quam alitem : & quò magis stupeas ; defectu imbrium quodam anno adustâ terrâ, torrebantur fata, & Oppidani ad consueta confugere remedia, orationes & processiones. Venit tamen in animum imaginem illam solenni devotóque apparatu circumducere, inque Ecclesiam collocare, donec Deus per novennalia suffragia miseresceret, reducereturque postmodum ad vêtus illud tabernaculum. Contigit tamen, ut in media hebdomada adventaret avicula, quæ, dum sacram ædiculam vacuum reperit, eam pro more alis verrit, mundamque relinquens, sequente eam populo admirabundo, templum adiit, ad imaginem accessit, terpsit plumis, hinc inde corpusculo membra cuncta percurrens, quo expleto officio exiit, æeremque scindens ascendit, quousque disparuit. Ita Villaroël. Respiciite volatilia cœli, monet sapiens, perinde ac si diceret : discite ab his, quo cultu qua veneratione dignus, qui se exinanivit usque ad mortem, mortem autem crucis, factus novissimus virorum, & abjectio plebis ; ut ipsemet conqueratur : *vulpes foveas habent, volucres cœli nidos : Filius autem hominis non habet, ubi caput reclinet* : propter quod exaltari illum oportuit, ut ejus glorię deserviat omnis creatura, animalia, homines, & Angeli Dei.

Dei . In Provincia Ragusii , in Con-
 ventu S. Francisci coram summo altari
 erecta stat prægrandis lignea Crucifixi
 imago , cuius utrique lateri adstat An-
 gelus ex eadem materia fabrefactus, ma-
 nuque thuribulum tenens . Illud mira-
 bile , quòd hæc duo thuribula in solen-
 nioribus festivitatibus , ut certissimâ ex-
 perientiâ comprobatum est , sponte sua ,
 seipsis , nullòque prorsus impellente , non
 secùs ac si à duobus acholytis , moveren-
 tur , ac prodigioso hoc mòtu Crucifi-
 xum adorent : dicuntur autem à B. Pa-
 tre Picente apposita , qui etiam hæc ver-
 ba protulisse fertur : *aliquando hi Angeli*
miracula facient , utique in laudem Cru-
 cifixi , cui soli honor & gloria in sæcu-
 la . *Bagatta.*

Ad hanc à Christianis pro viribus pro-
 movendam multùm mihi valere videtur
 vel exemplum Ethnici . Trajanus Ro-
 manorum Imperator gloriosissimam de
 Romani nominis hostibus victoriam re-
 portârat; sed morte præventus , urbem
 Romanam non poterat triumphabundus
 ingredi : ejus tamen successor Adrianus
 tanti beneficii neutiquam oblitus , trium-
 phum Trajano , quasi in vivis etiamnum
 esset , magnificentissimum adornavit . Qua-
 re huius effigiem currui triumphali im-
 positam , summa cum pompa in urbem
 Romam introduxit : *triumphali appara-*

tu precedente, & omni præda, Trajani imaginem in triumphali curru vexit; ut Alexander ab Alexandris scribit. Oculos hic erigite Christiani! Immortuus est quidem Cœli terræque Imperator Christus Iesus suo triumpho: nihilominus spectate venerabundi ejus effigiem in triumphali curru Crucis suæ! spectate! considerate eum! Introducite eum lætabundi in domos vestras in cubicula: honorate triumphatorem ac benefactorem vestrum maximum.

C A P U T XII.

Crucifixi imago non rarò est in manibus, & ore; Sed non in corde peccatoris.

SAntareni in Lusitania in hodiernam usque diem asservatur devotissima quædam Salvatoris imago hoc prodigio in paucis inclyta. Solet illa diversos vultus induere, ac formas pro intuentium, videlicet conditione, & statu. Si pudicus quispiam, ac castimonie studiosus eam intuetur adolescens, videtur sibi, se intueri Christum duodennem, amabili facie sibi arridentem. Si eam quis aspicit ætate iam maturâ, ac virili

li præditus, sed probus, & pius, Jesum illa exhibet trigessimum agentem annum; quando nimirum suam prædicationem exorsus est: si verò quis ausit in eam obtutum defigere, noxa prægravatus lethali, certò contestabitur, Christum sibi repræsentari, ut cruci affixum vel ut Judicem vivorum, ac mortuorum. *assiduò miraculò in pellucida crystallo pro cuiuscunque devotione, nunc puer tenellus, nunc duodecim annorum nunc triginta annorum, nunc apparet Judex rigidus: uti testatur Cornelius à Lapide in Exodum cap. 28. Verum enim verò non tantum Santareni, sed in toto, quà latè patet, terrarum orbe alius, & alius solet Salvator hominibus apparere, jam hilaris, jam tristis, jam benignus, jam rigidus, prout nimirum cuiuscunque exigunt opera, & id quàm maximè circa arcani judicij tempus. Certè Innocentius III. Papa existimabat in supremo mortis articulo probis, æquè ac improbis Christum crucifixum aspectabilem observari: *Videt tam bonus, quàm malus, antequam egrediatur de corpore, Christum in cruce positum: malus videt sibi ad confusionem; ut erubescat, se non esse redemptum sanguine Christi, sua culpâ exigente; unde in Evangelio dicitur: videbunt in quem transfixerunt: bonus verò ad exultationem.**

Non

Non omnes, qui Crucifixi imaginem quidem in oculis, non autem in corde ferunt, in hora mortis exultant. Tragicum hac in parte exemplum commemorant Societatis Annales de Canonico quodam ventri, Venerique cum primis dedito. Hic sibi adhuc vivens Cenotaphium ex ære fuso erigi fecerat, in quo ipse coram Crucifixi imagine flectens, hæc verba pronunciabat. *Miserere mei Deus*. Moritur Canonicus, tumulatur, & Cenotaphiô pridem paratô honoratur. Res mira! cùm die postera nonnulli inscriptionem sepulchralem lecturi accederent, nihil ex versu illo Davidis: *Miserere mei Deus*, residuum invenêre, præter primas quinque litteras: *Miser*, partem reliquam expunxerat, & oblitterarat manus incognita. Suspensam ea res divitem familiam tenuit, cujus iussu litterarum elementa iterum reposita fuêre, sed quas nullo usu sacras voces mendax lingua protulerat, has vano labore studuit ars lapidi incidere. Mox enim erasis reliquis, solùm ferale verbum *Miser* apparuit, triste miserrimi funeris monumentum. Quod ubi adolescens quidam oculis usurpavit, tantus Divinæ justitiæ terror invasit animum, ut confestim, relictâ patriâ Romanam evolârit, meliorem vitam ex infelici funere auspicaturus. Felix, quem faciunt aliena pericula cautum. Nar-

Narravit mihi celebris per Italiam S. J. Missionarius, se aliquando evocatum fuisse ad virum nobilem, sed notorium concubinarium, repentino eoque fat gravi prostratum morbo, quem, dum ad pœnitentiam agendam enixè hortatur, ille sermonem aliò divertens haud obscurè insinuavit, hanc cantilenam invito accini. Cùmque ita colloquium prolixius protraheretur, repente æger ita usu linguæ destitutus est; ut ne verbum quidem amplius valeret proferre. Quare Confessarius ante iacentis lectum in genua provolutus, detractum sibi Crucifixi simulacrum è collo pendens muto exhibet, rogat, hortatur, obtestatur, & quandoquidem vocis beneficiò privatus, sua amplius enarrare peccata non posset, saltem unicum illud, quod supererat, remedium arriperet, & perfectum contritionis actum corde eliceret, cujus formulam & edocebat, & iteratò verbis præibat. Æger defixis aliquamdiù in Crucifixi imaginem oculis, tandem, licèt fat ægrè, manum dexteram è lecto extrahit, simulacrum arripit, admovet ori, labris, oculis, genis, totique pectori; iteratò exosculatur, ac uberes profundit lacrymas, illacrymante præ consolatione, & gaudio ipsomet missionario; præsertim ubi vidit, hoc amoris exercitium ultra horam extractum. Accidit autem, ut nobilis hic

hic præter omnium medicorum opinionem paulò post penitus convaluerit, ad quem revisens Sacerdos illi primùm recuperatam valetudinem gratulatus est; tum verò quàmmaximè, quòd in anticipi illo mortis articulo gratiam accepisset à Deo eliciendi tam fervidum, tam prolixum contritionis actum. Cui nobilis: peregrina mihi loqueris mi Pater! ego de hac contritione nihil scio: & tamen reposuit Missionarius, ubi tibi linguæ usu destituto præivi contritionis actum, arreptam Crucifixi imaginem inter lacrymas appressisti ori, labris, pectori. Subrisit hinc nobilis subdens: mi Pater quàm humana falluntur iudicia! arbitraris illa tuo Crucifixo exhibita amoris indicia fluxisse ex pio quodam contriti cordis motu? toto aberras Cælo. Senferam tunc temporis toto corpore molestissimum quemdam ardorem adeò, ut in fornace quadam ardente exæstulare me crederem; hinc cùm tuum Crucifixi simulacrum solido ex ære fustum esset, ac partes contactæ ex ejus applicatione refrigerium quoddam senserint; leniendo dolori corporis, non animi promovendo, cō usus sum, atque quod totum corpus eâ effigie ita refrigerare nequiverim, præ indignatione, & rabie illæ profiluerunt lacrymæ. De reliquo de contritione nihil scio; aliisque

tunc

tunc curis abstractus, ne quidem mentem intenderam ad ea, quæ piè suggererantur. Si mortuus fuisset, fuisset & damnatus, nullò doloris adiutus præfidiò. Hæc nobilis hic Concubinaris.

Vides hinc quanti facienda ejusmodi in morte exteriora Pœnitentiæ signa, quæ tamen tanti fiunt à cæcis mortalibus; ut ab ejusmodi in sui similibus observatis se animari sentiant ad fortiter audendum, ad alacriter peccandum usque ad horam mortis: hinc eos non rarò audire est: paucos, inquiunt, mors abripit repentina; magno numero ex ijs, qui inveteraverunt in improbitate; cùm ad extremæ vitæ decurrunt spatium, etiam sui quam maximè sunt memores, eduntque manifesta, eaque multiplicia pœnitentis animi signa. Videas plerosque pugno contra se armari, figere pia Crucifixi imagini oscula, eam pectori apprimere, ingemiscere, suspirare, ac plura alia exhibere sanctè morientium argumenta. Audio hæc, nego tamen cum istis indicijs, rem statim confectam esse, nihilque periculi apud eos timendum, qui viridem adolescentiam protervè exegerunt in scelerum licentia, omnemque resipiscendi voluntatem in diem ultimum, ultimam vitæ horulam levissimè distulerunt. Flent illi quidem ad Crucifixi aspectum, sed flent lachrymis Cro-

codili. Crocodilus, ubi hominem devoravit vivum, amarè fertur illacrymari; sed cur lacrymatur? forsan ob patrata hominis laniationem? minimè gentium. Flet; quia nullum amplius superesse videt, quem devorare queat. Sic etiam multi ingemiscunt morituri, dum memoriæ occurrunt flagitia præterita. Non flent ob patrata; sed quia patrandis omnem sibi vident succidi spem: non illi peccata deferunt, sed deferuntur à peccatis, eandem pertexturi telam, nî mors filum abrumperet. Quàm verè Augustinus: *Multi flent fletu Babylonis, quia gaudent gaudiò Babylonis.*

Refert Zeillerus in theatro tragico Historia 78. p. 1. Francum quemdam virum primæ nobilitatis, & quem militaris insuper gloria fecerat illustriorem, nobilis cujusdam matronæ Ducis cujuspiam Conjugis tam impotenti amore captum, ut rara posteritati stultitiæ suæ reliquerit documenta; nam cum intellexisset amasiam suam à marito in Belgium reductam, & telo mortis (semper amantium felicitati invidentis) intra dies pauculos expeditam fuisse, ipse sibi quoque violentas manus inferre statuit, & charissimæ umbræ alteram se adijcere. Sed obstitit famuli, qui semper ad latus stetit, pia industria. Nihilominus ille ex Picardia, Gallia parte,

te,

te, in Belgium properat, atque Antvverpiam, ubi tumultata erat, quam stultè deperibat; postquam tristissimis lamentis, suspirijs crebris, infinitis lachrymis parentavit amatae, præ doloris impatientia, & orbitatis suae miseria, ipse quoque tam gravi mœrore cœpit absorberi, ut omnium pertæsus, nihil eum amplius afficeret rerum humanarum. Una illi solitudo erat in desideriis; optabat extra hominum consortia reliquum vitæ suae traducere in eremo, testes luctus sui habiturus Cœlum, & sydera. In eum finem Ægyptum sibi eligit, vetus Eremitarum hospitium, atque ut haberet, five solatium terrestris itineris, five cynosuram maritimi, duplicem icunculam amasiæ suae viventis, & mortuæ secum defert, quam quotidie bis manè, & vespere pronus adorantis more colebat; miscebat cum viventis, ac demortuæ imaginibus colloquia amantium, ac blandientium similia: famulo etiam imperaverat, nullos ferè alios sermones haberet secum, quàm de amata, cujus mortem deploraturus in solitudinem iret, simulque & suam viduitatem, magnam duplicati luctus materiam. Adiunxit priori etiam istud præceptum, ut servus quàm sæpissimè herum salutaret, ex suavissimo veluti ore ipsiusmet amasiæ. Præterea, ut, quoties mensæ accumberet,

nunquam oblivisceretur haustum propinare Domino, facturum pro sanitate, atque incolumitate eiusdem jam vivis ereptæ.

Verum, quod ad propositum nostrum facit, nondum hinc stetit vesani amoris intemperantia; nam posteaquam Franciscus amator, cum gemino famulo peregrinantium specie in Ægyptum denique appulit, jamque in Thebaidis deserto habitaturus juxta Eremicolam, sibi quoddam, sive Sacellum, sive Oratorium, operâ minimè operosâ extruxit; in eadem ara, mediò locò, effigiem Christi è cruce penduli collocavit, affixis utrinque ad latera profanâ amatae suæ iconibus. Quid nî hinc exclamem indignabundus cum indignante Apostolo: *quæ participatio iustitiæ, cum iniquitate, aut quæ societas luci ad tenebras, aut quæ conventio Christi ad Belial.* 2. Corinth. Certè si usquam aliàs hinc planè verum habet, non benè convenire, nec in una sede (unâ eademque arâ) commorari posse majestatem, & amorem, majestatem scilicet Numinis, & vitiosum hominis amorem. Servator noster in crucis ligno non assuevit tam profanis stipulatoribus, præsertim postquam ad pedes ejus, & latus suspensi utrinque in Monte Golgothæo Virgines adstiterunt, & Virgo Mater sua Maria, & Virgo Discipu-

scipulus suus Joannes, proinde iunxisse; imagini Crucifixi, hinc, atque inde, depictas perperam amatae, atque amanti mulierculae icunculas tantundem fuit, atque Sociasse idolum Dagon Sacerrime Arcæ, quorum odia inter se æterna fuerê.

Sed nullum aliud extreme dementiæ luculentius indicium dedit Gallus homo, quam cum Religionis Christianæ immemor, oblitus etiam Redemptoris sui, vitæ suæ ante se pendentis, ex fide Historici quotidie turpem in imagine amasiam cernuus ac venerabundo similis adoravit, solitus dictitare; eandem ejus, cum Divis alijs jam Cælo insertis esse rationem, ac dignitatem, totumque honorem, qui ipsi haberetur, in Deum Denique ultimum, principemque scopum derivari. Ita, nullâ etiam stultitia sine patrocinio est. Vicia nostra, quia amamus, defendimus, & malumus excusare illa, quam excutere. Prætendimus sæpe, non posse nos aliter, quando totius impotentiae causa est nolle. Tandem amator noster sive magnitudine doloris exhaustus, sive insolentis vi insanix, brevi temporis periodo, vitam suam absolvit, nescio quàm feliciter inter signa Ethnicæ superstitionis, quàm simillima.

Non immeritò Poëtæ, ut amoris impuri

puri vim explicarent , idolatriæ nomi-
ne compellarunt ; cùm nimis quam pro-
num sit in re perditè amata felicitatem
suam ultimam ponere , quod perin-
dè est , ac illi coronam , supremæ ex-
cellentiæ symbolum , imponere , & tan-
quam suum Numen adorare . Falcones ,
etsi totas volucres depascantur , cor ta-
men intactum relinquunt . Alitèr Dæ-
mon assolet : cor ipsi , veluti amoris se-
des , præ omnibus alijs in homine sapit ,
& hoc illi devorare conatur in his ob-
lectamentis , quæ summò cum Dei con-
temptu conjuncta sunt ; cùm ipsi ultimi
finis , & boni nostri summi rationem
tollere conentur , & rem conditam in
Supremi Monarchæ folio reponant , vo-
luptatum amatores magis , quam Dei .

C A P U T XIII.

*Crucifixi imago vocatos , &
renuentes venire , in eo-
rum ridet interitum .*

Qui identidem multis , iisque ex-
traordinarijs modis ad curandam
animæ suæ salutem ab amantissimo Sal-
vatore vocantur , ac sollicitantur , eos
meritò consternatione percelli oportet ,
si non

si non obsequuntur Prophetæ ingem-
nanti. *Hodie si vocem ejus audieritis ,
nolite obdurare corda vestra. Hodie , ait ,
hoc est , in hac vita , quod tempus me-
riti , & misericordiæ vocatur ; post quod
non erit amplius tempus ; sed æternitas
sequetur : quando pro meritis præmia ,
vel pœna ex justitia reddentur . Per
vocem intelliguntur divinæ inspirationes ,
voces instruendum , lectio sacrarum li-
brorum , aliæque signa , quibus Deus ho-
mini loqui solet . Hodie inquit S. Ful-
gentius , qui ab iniquitatibus suis recede-
re negligunt , & sibi à Deo indulgentiam
repromittunt , nonnunquam ita præveni-
untur repentino Dei furore , ut nec con-
versionis tempus , nec beneficium remissio-
nis inveniant . Neque enim , ut est in
hominis voluntate cadere , ita resurgere
à casu in ejusdem potestate est . Ejus-
modi ad divinas voces in vita refracta-
rij , in hora mortis ab ipsomet Crucifi-
xo Salvatore sibi illud accini sentiunt :
*vocavi te , & renuisti : ego quoque in
interitu tuo ridebo .**

Expertus id est Toleti in Hispania no-
bilis adolescens , qui ignobilem fanè , &
vel sanguineis deplorandam lacrymis vi-
tæ suæ clausulam imposuit . Exuto re-
ligionis suscipiendæ consilio (quod ali-
quamdiu secum coxerat) Canonicum in-
duit . Et initiò quidem officiò suò fun-

ctus est non illaudabili industria ; sed
 quemadmodum cerea juvenus facilis est
 ad omnem ductum , ita improvidus ho-
 mo nactus pessimos ductores , pressô ve-
 stigîo , secutus est præeuntes ad vitia :
 tandem & ipse antesignanus factus , ad
 scelera non mediocria duxit sequentes.
 Verùm brevî cursum interrupit vindex Di-
 vina Nemesis , quæ immissâ febriculâ
 scelestum jussit ire ad plures. Vix ur-
 bem rumor pervaserat de morbo Cano-
 nici jam passim à probris suis , insolent-
 tiâque infamis ; cùm Toletanus Eccle-
 siastes ægrum adit , monétque , ut con-
 scientiam excutiat , erratorûmque sem-
 per periculoso onere se se lever. Nega-
 re ille ejus rei necessitatem tunc esse ; si
 ægritudo accreverit , memorem fore ani-
 mum datæ admonitionis. Interim me-
 dicus ponè assistens , nescio , ex quibus
 signis deprehenderit , monet , mortem
 intra pauculas horas adfuturam. Quare
 consternatus Ecclesiastes magis cœpit in-
 stare , etiam Divini judicii interposito
 rigore : ubi verò Æthiopem se lavare vi-
 dit , cubili egressus , nobiles , quos ob-
 vios sibi habuit , familiares decumbentis ,
 in partem laboris sanctissimi vocat ; jam-
 que omnes hominem Cristiani officij in
 eo discriminis articulo commonefaciunt ,
 sed nullo effectû. Adest iterum medi-
 cus , iterûmque vicinum nunciat pericu-
 lum

lum : post horam actum fore cum vita ægrotantis. Itaque Ecclesiastes, cæteri-
que lecto circumfusi, maximâ qua pos-
sunt vehementiâ, contendunt ; ut salu-
tarem Canonico morituri dolo-
rem persuadeant, scelerumque ex præscripto
divinæ legis faciendam confessionem.
Sed nequæ tunc quidem proficiunt, as-
serente ægro, periculum remotius esse,
quàm ipsi arbitrentur. Mox obmutuit
miser, & ratione turbata nil amplius
pro sano egit. Ergò desperatis jam pro-
pè rebûs operi à Numine implorandam
censuit Ecclesiastes, simulque apprehen-
sa Christi è cruce pendentis effigie psal-
mum *De profundis* exorsus est. Jàmque
ad illa venerat Davidis verba : *fiant au-
res tuæ intendentes in vocem deprecationis
meæ* ; cùm ecce tibi lignea imago,
tota præsentium corona inspectante, bra-
chia ad crucem fixa resolvit, & utra-
que manu aures obserans formidabilem
hanc vocem misit : *quia vocavi te, &
renuisti, ego quoque in interitu tuo ride-
bo*. Fulmen hoc fuit, quod ubi ab
immagine iactum est, infelicem animam
ex corpore scelerati iuvenis in tartarum
deturbavit *P. Reeb in Reg. & mot. Prud.
Christ. C. 11.*

En post mitiores admonitiones terri-
bile illud tandem secutum est fulmen :
in peccato vestro moriemini. Joan. 8. Hoc

fulmine Christus obsurdescentes Judæos perculit, quibus pertinaciter Divino Doctori resistentibus denique audienda fuit illa feralis sententia: *ego vado, & quæretis me, & in peccato vestro moriemini.* quasi diceret: satis instructionis, patientiæ & misericordiæ vobis exhibui, nunc ego *vado* per crucem, ad Cœlum: vos autem in flammis tartareas præcipites ibitis; quia spretis meis admonitionibus, minis, promissis in malitia vestra decedetis. Horrendum profectò est in peccato vivere, sed magis horrendum in peccato mori; prout Canonicus iste vixit, & mortuus est pertinacissimus Divinæ misericordiæ contemptor.

A priori tragædia non multum ablu-
dit, quod refert Hermanus Carthusien-
sis sermone 33. Rusticorum nonnemo,
& unus ex iis, quorum Deus venter
est, cui major cura vaccæ, quàm animæ,
frequentior hospes cauponæ, quàm Ec-
clesiæ, qui nunquam adigi poterat, ut
audiret Verbum Dei, ubi satis cessit;
ejus cadaver in Ecclesiam delatum est.
Coram eo, dum Parochus cum Clero
pro more Officium Defunctorum decan-
taret, Crucifixi imago, revulsis à Cru-
ce manibus, cœpit aures obturare; quod
cùm circumstantes attoniti aspicerent,
ac vehementer mirarentur, Sacerdos ad
populum conversus: vos scitis, inquit,
quod

quod ille nunquam voluerit auscultare Verbum Dei, & ideò modò est in manu Diaboli : propter quod & Deus obturat aures suas, ne audiat preces, quas pro eo fundimus. Quàm verè sapiens Prov. 28. *qui declinat aures suas, ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis.* Inter signa reprobationis non ultimum numeratur, si quis ægrè audiat Verbum Dei. *qui ex Deo est*, ait S. Joannes, *Verba Dei audit : propterea vos non auditis ; quia ex Deo non estis.* Hic rusticus in inferno aggregatus est hœdis ; quia in mundo stare noluit inter oves. *oves meæ*, ait Salvator, *vocem meam audiunt.*

Non minùs tragicum paradigma est, quod narrat P. Recupitus in stimulo peccatoris. Evocatus Religiosus, ut moribundo nobili juveni in profundum libidinum demerso assisteret, postquam omnes spiritualis suæ industriæ intenderat nervos, advertit, infelicem parùm dispositum ad tam periculosum è vitæ transitum, ac percipienda ultima Sacramenta. Non tamen animò concidit Confessarius : iterum institit & rogare, & obsecrare, & obtestari ; ut æger in ultima vitæ periodo periclitanti consuleret salutem. Verùm aliud extorquere non valuit, quàm aliqua interrupta, & mæstissima suspiria, quæ magis videbantur

jam desperati, quàm contriti cordis indicia. Quare Sacerdos Crucifixi simulacrum manibus apprehendens, his verbis cæpit juvenem alloqui jam jam animam agentem: Fili mi! En Redemptor tuus unicè in hoc ligno crucis mortuus, ut, & tibi, & mihi impetraret peccatorum veniam; quam promptissimè dabit, modò petieris. Huic brevi, & affectuosæ adhortationi haud aliud reposuit infelix juvenis, quàm, ut oculos primùm defigeret in Confessarium, dein in Crucifixum; sed inde mox vultu turbato, & quasi indignabundo, ac contemnente, faciem vertit in alterum lecti latus, humerósque obvertens Patri, ululabat, & fremebat instar desperati. Tum optimus Pater ad alteram lecti partem provolans, majori adhuc animi contentione in mentem ei revocat, Pœnitentiæ necessitatem, infallibilem veniæ spem, facilem eam consequendi facultatem, modò velit; minas, & tormenta æterna, si nolit. Rogat, ut saltem Crucifixum aspiciat, qui velut Pastor bonus à se averfam, & fugientem oviculam insequitur; ut reducat ad ovile: aperta jam tenere brachia, ut appropinquantem excipiat, apertum stare lateris vulnus, quo reducem recipiat. Superi boni! vel rupem marpesiam hæ voces debuissent commovere, & commollire; sed
 ò justa

ô iusta, & tremenda Dei iudicia ! nil aliud reposuit moribundus ; sed oculos clausit, ne Crucifixum aspicere, digitis obturavit aures ; ne cogeretur audire adhortantem ; atque ita immaniter vociferans, ingemiscénsque perinde ac si jam æternos ignes persentisceret, ad Divinæ justitiæ tribunal transmisit animam: ubi æternæ damnationis fulminatus sententiâ illud quoque sibi acclamari audierit: *vocavi te, & renuisti: ego quoque in interitu tuo ridebo.* Hunc juvenem vocabat; stabat servator *ad ostium, & pulsabat* Apoc. 3. non aperuit januam pulsanti *voluptas*, ut B. Prosper ait, *peccato corrupta, vanitatibus ebria seductionibus circumsepta, difficultatibus impedita.* Lumen illud verum, quod omnibus lucet, radios suos immittebat; sed pertinacia peccatoris occlusit valvas, volebat lux in tenebris lucere, sed *tenebræ eam non comprehenderunt.* Lumen hoc quod Christus est, inquit S. Ambrosius. omnibus quidem lucet; sed si quis fenestras suas clauserit, æterno lumine se ipse fraudabit: excluditur ergo Christus, si tu pulsanti mentis januam claudas, & licet possit intrare, non vult invitos cogere.

Ansulphus Clarevallensis Crucifixo Salvatori admodum addictus, cùm aliquando se duosque socios, qui secum prima sanctioris tyrocini jaciebant, undamens

damenta , ardentissimis precibus Deo commendaret , spectabilem habuit Redemptorem cruci confixum , qui solutâ clavo dexterâ , sibi peramanter benedixit , ac socio alteri , non item tertio : Ansulphus socij commiseratione tactus , rogare institit ; ut etiam tertio impertiret benedictionis gratiam ; cui Redemptor : hic non meretur à me sibi benedici , sed potius eorum numero aggregari , quos æterna olim feriat maledictio. Evanuit visio , cùmque Ansulphus anxius hæreret ob rei eventum , tertius ille novitius nomine Malingerus , post triduum , deferta religione , ad sæculum redijt , & ad antiquum peccatorum vomitum , alijs duobus in suscepto vitæ sanctioris proposito magna cum pietate ad ultimum usque vitæ spiritum perseverantibus. *Auriema.* Sic nimirum , qui Divinæ vocationi obsequuntur , referent benedictionem , qui reluctantur , maledictionem , & hoc potissimum in extremo Judicij die : *Christus in iudicio* , ait *Blosius* , ostendet vulnera sua ineffabili fulgentia decore , quæ iustis quidem dulcissimam consolationem , impijs verò horribilem confusionem asferent . & *S. Augustinus* Judicem tunc ita exprobrantem introducit : ecce hominem ! quem crucifixistis , videtis vulnera , quæ inflixistis ; agnoscite latus , quod pupugistis ; quoniam
per

per vos apertum est , nec tamen intrare
voluistis .

C A P U T XIV.

*Crucifixi imago obstinatos mortis
eternæ sententiâ fulminat .*

R Efert S. Thomas , ævô suô fuisse so-
litum Crucifixo Salvatori adpingi
à dextris Virginem ab omni naturæ do-
te commendandam , veste splendidam ,
coronâ pretiosâ redimitam , cratere au-
rô , gemmisque insigni , sanguinem Do-
mini , qui è sacro ejus latere defluebat ,
magnâ veneratione excipientem . Ad-
stabat à sinistris crucifixi turpis anus ,
macie , ac rugis horrida , quæ eundem
Salvatoris cruorem , fœdo vase , hauriens
in terram impiè abiiciebat . Duplicis
generis animas hæc Crucifixi Redemp-
toris tabula nobis exhibet , pias unas ,
quæ , uti Paulus ait : *justificatæ per san-
guinem Christi , illo ad salutem utuntur* .
Impias alteras , quæ , ut cum eodem
Apostolo loquar : *Filium Dei conculcant
& sanguinem testamenti pollutum ducunt ,
in quo sanctificatæ sunt* . Ejusmodi ali-
quot infelices , perversas , & in suum
exitium obstinatas hîc in lucem ad alio-
rum

rum terrorem iam lubet proferre .

Memorat Eusebius Nierembergius in vita S. Francisci Borgiæ virum in Hispania quàm sanguine nobilem , tam vitiis , ac flagitiis infamem , gravi ægritudine correptum , ac de vita periclitantem tanta obstinatione in sceleribus suis perstitisse ; ut omnes recta monentes reijceret , nollétque de anima per confessionem expianda quemquam audire . Venit tum fortè eam in urbem Borgia , qui cognitò miseri periculò , pro zelo suo illum juvare cupidus , ante Christum crucifixum in genua procidit , eum ardentè obsecrans , & obtestans ; ut , qui orbi universo , sanguine suo salutis fuisset , infelici , & pertinaci illi animæ non deesset . Francisco hæc precatò , è cruce Salvator : adi , inquit , confestim ægrum , eúmque hortare ; ut se expiet & ego mox illi , ut Medicus , & infirmorum curator adero . Abit Franciscus spei bonæ plenus , & tanto adiutore gaudens , ad ægri domum se confert , quo Salvator jam antecesserat , medici ac propè famuli specie illi solatia , atque obsequia deferens . Excipitur ab infirmo non inurbanè Borgia ; Verùm , ubi de confessione cœpit agere , ad eam instituendam adduci non potuit . Recedit interim Dominus , relictò ad ultiores conatus apud ægrum Franciscò ;
qui

qui & ipse cùm operam perderet, etiam recessit, & denuò coram Christo Crucifixo in genua provolutus, per sacra illius vulnera obtestatur, ut misero adsit. Cui Dominus; conveni iterum pertinacem illum Francisce, méque tecum defer, si fortè me conspecto, cruci pro se fixo, convertatur, & vivat. Redit Borgia, & submotis arbitris, ut liberior esset æger, verbis ad pietatem omnem compositis, submissis in terram genibus Christum cruci affixum illi repræsentat, per passionem, dolores, Sacra Domini Jesu vulnera orans, obsecransque, ut animæ suæ misereatur, æternitatem consideret. Nolle Deum mortem peccatoris, sceleribus omnibus misericordiam ejus majorem esse. Surdo monita: durior saxo obrigit æger. At ò novum prodigium! cùm frustra esset lingua, vox sanguinis loqui cæpit: aperiuntur lignei simulacri vulnera, copiosè effunditur cruor. Repetit obtestationes suas Franciscus per hunc manantem miserationis rivum: obsecrat; ut guttulam vel unam excipiat contumax animus: abstersum iri sordes per omnem vitam contractas, ipsúmque nivis instar dealbandum. Nihil etiam hoc tremendo spectaculo effectum: tum verò Salvatoris imago lignea revulsa è cruce manu sacrosanctum cruorem in faciem desperatissimi hominis con-

conjecit tot linguis in magni iudicii die coram orbe universo, oblatam, & contemplatam scelesto gratiam exprobaturus, quot guttæ è divinis membris pro salute mortalium patientibus fluxêre. In hunc modum à Deo, suâ culpâ, desertus cùm vocanti, & manum tendenti Patri Clementiæ se permittere recusaret, execrabilem mox spiritum in orcum expuit. De misero hoc dici poterat illud Zachariæ 7. *posuerunt cor suum ut adamantem; ne audirent legem*, & inspirationes Divinas. De adamante memorat Plinius: nihil eò durius reperiri; siquidem incudes, & mallei potius disfulsent, quàm adamantem frangant: hircino tamen, calido, recentique sanguine maceratum rumpi. In hoc peccatore adamantino non dicam, sanguis hirci, sed ne Christi quidem, Agni immaculati sanguis in cruce profusus duritiem edomare potuit. Ergo in depositum & conclamatum meritò iustitia Divina iram suam exercuit, & salutis pretium in instrumentum vindictæ convertit.

Priori haud multum abfimile est, quod narrat Bernardinus de Busto, de adolescente valde dissolutis moribus, qui à fido sæpe sodali de seria pænitentia admonitus, eam joco aliquo, aut futura sub mortis tempus conversione semper eludebat

debat. Non diù post, cùm in gravem morbum incidisset, essetque mortis periculum, iterum iterumque de instituenta tandem confessione, ab eodem suo contubernale, proposita Dei misericordiâ, quam toties sanus, & valens in futuram pœnitentiam rejecisset, admonitus est; sed surda aure, & obstinatô animô accepta bene monentis consilia. Hic ergò tristis ab ægroto ad nocturnam quietem recipit se se, secundum quam visus est sibi videre Christum, qui eo habitu, quo à Pilato olim de loco superiori Judæis, lacero flagellis corpore, & capite spineâ coronâ saucio, exhibitus est, ægrotanti socio adstaret, & ita loqueretur. *Ecce lacerum spinis caput, & totum vulneribus saucium corpus; sed & ecce apertum latus: his tibi etsi indigno, parta, paratâque est Dei misericordia, si modò vitam tuam præteritam detestatus ad me convertaris.*

Ad hæc æger: scio, inquit, Domine magnam esse misericordiam tuam; sed neque minorem esse justitiam, cui cùm nullô meô merito satisfacere possim, non video, quomodo hac salva, à misericordia peccatorum veniam sperare valeam, ac debeam. imò, addit Christus, à misericordia mea vales, & debes sperare; quia pollicitus sum eam humiliter petenti nunquam negare. Sed pergit miserandus

adus adolescens iustitiam misericordiae opponere, atque cum nihil boni in se, quo misericordiam mereatur, inveniat, se totum iustitiae illius rigori, desperata salute, tradere. Hic tandem Christus, indignatione plenus, expressum dextera de lateris vulnere sanguinem, in moribundi faciem conijciens: *hic*, inquit, *Sanguis meus in die iudicii testis erit, oblatæ tibi à me misericordiae, quam per insanam obstinationem tuam, ac summam ingratitudinem contempsisti.*

Hoc tam tristi visû territus, experge factusque istius socius statim accurrit, ei, quæ vidisset, narraturus; sed quæ Dei iusta sunt iudicia, & meritæ in misericordiae suæ contemptores, pœnitentiæque procrastinatores, animadversiones, hominem mortuum invenit; & quò non vana crederet fuisse, quæ in somno vidisset, faciem ejus recenti sanguine reperit commaculatam. Sic nimirum solet Cælestis hic medicus offerre ægrotanti pharmacum suo sanguine præparatum; penès ægrum tum est velit acceptare necne: *perditio tua ex te Israel: tantummodo in me auxilium tuum.* Osee 13. Id est perditionem, & interitum tuæ pertinaciæ adscribe peccator, ego tantum quæsi vi salutem tuam; oblatum auxilium non admifisti, medicinam tibi paratam & oblatam respuisti. Hoc in desperato

perato isto videre licuit, qui contumaciter januam cordis pulsanti Deo occlusit: valvas divinæ lucis radijs objecit: pharmacum salutis perfractè repudiavit. In hoc homine convertendo benignissimus Salvator funditorem, seu jaculatorem imitatus est, qui antequam jaculetur, fundâ gyrat lapidem, & gyrando terret, admonétque hostem, ut ab ictu sibi caveat. Vidit sceleratus iste telum in se iræ cælestis vibrari; audivit verba terroris plena, ictus feralis intentabatur; ille verò nihil melior, tam contempsit Deum minitantem, quàm despexit miserentem.

Lubet hîc subnectere & tertium prodigium. P. Alphonsus de Andrade in duce virt. l. 1. c. 35. §. 3 refert, Concionatorem in Hispania non ante multos annos extitisse non minùs vanum, quàm doctum, qui prurientes aures, persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, non esurientes animos haustis à Spiritu Sancto rationibus pasceret, plausum magis, quàm fructum Auditorum captans. Monetur itaque à concionatore Societatis nostræ, qui illi pridem amicus erat, ut *Christum*, & *hunc crucifixum* cum Apostolo prædicaret, & non gloriam suam; ac Deo in concionibus suis animas quæreret. Credidit homo ab æmulatione hanc proficisci monitionem; quòd no-

ster

ster non æquè atque ipse tanto populi confluxu diceret. Est enim is ingeniorum, ac hominum similium sensus, qui pares sibi nullos esse volunt; atque ita sibi sapiunt, ut aliorum de se recta, & sana judicia non ferant. Sed à Deo mox aliter edoctus fuit; cùm inopinato, gravique morbo correptus intra dies paucos vivere desijt. Quod ubi intellexit concionator noster, Deo amicum defunctum, pro quo meritò sollicitus erat, impensis precibus, multisque lacrymis commendavit; qui tandem tertium post diem apparuit supplicanti coram Christi in cruce pendentis effigie, è cujus latere fluvius igneus egrediens miserum hominem obruebat, & circumquaque comburebat, in Cælum brachia jactantem, vultum manu utraque tegentem, vocéque lacrymabili clamantem; *operuit confusio faciem meam*: pro inani illa gloria, quam toties vanis suis concionibus captaverat. Ad quem; de cruce Salvator; *nónne silui? nonne tacui? nónne dissimulavi?* Quasi diceret; vanè, & sine fructu concionatus es, adulterans verbum meum, adornans tuum; siluine, aut tacui ad hanc tuam vanitatem? an eam dissimulavi? nónne te per amicum tuum servum meum monui? tu verò monentem contempnisti, & *projecisti omnes sermones meos: nunc autem*
sicut

sicut parturiens loquar, dissipabo & absorbebo simul. Audiant qui legatione pro Deo funguntur, ut non se, sed Christum annuncient. Videant omnes vocationem suam, ut secundum eam dignè ambulent; ne sanguis lateris Domini, qui in salutem nostram profusus est, ipsis in ignem æternæ damnationis convertatur. Ita P. Wael in Coro. Vuln.

Cæterum omnibus ejusmodi obstinatis, & rupe Marpesia durioribus cordibus illud tandem eveniet, quod Cæsar Cardinalis Baronius his verbis refert: Pyrrhus Patriarcha Constantinopolitanus in Monothelitarum hæresim inciderat. Romam evocatus, & à Theodoro I. Summo Pontifice monitus, resipiscit; sed vix dum Constantinopolim rediens, Aquilejam attigerat, cum in eundem errorem relapsus ei pertinaciter adhæsit. Quare Pontifex, plenitudine convocata Ecclesiæ, post decretam contra Pyrrhum sententiam, summum Orbis tribunal conscendit venerandum scilicet SS. Apostolorum Petri, ac Pauli sepulchrum, eoque super, calice Divino expositulato, ex vivifico sanguine in atramentum stillavit, in signum maledictionis æternæ, & ita propria manu depositionem Pyrrhi excommunicati scribit, & facit. Hæc Baronius. Ita, inquam, obstinatis omnibus magnoperè timendum, ne olim Salvator pretioso suo

suo Sanguine , [charactere indelebili ,
scribat contra eos maledictionis , ac
damnationis æternæ decretum. *Clavi*
de te conquerentur , cicatrices contra te
loquentur , crux Christi contra te perora-
bit , ait S. Chrysostomus , & sanctus
Laurentius Justinianus : videbunt Passio-
nis Christi insignia , suæ videlicet iniqui-
tatis præclara testimonia. Atque his ut
Rupertus loquitur ; sunt veneranda Do-
mini vulnera æterna futura incendia.

LIRER SECUNDUS.

Exhibet hic potissimum praxes & devotiones, quas ingeniosus in Crucifixum amor in piis mentibus adinvenit, non ignaris, Deo nihil gratius, nobisque nihil posse accidere utilius; quam ut Crucifixi ac dolorum ejus in animis nostris foveamus memoriam, eamque cultu aliquo obsequique testemur. *Expert*a id S. Gertrudis, quæ cum identidem tenerrimo pietatis affectu deoscularetur Crucifixi vulnera, ac si tunc primum fuissent illata; Christus illi comparuit vulneratus quidem, sed quovis vulnere floribus exornato: vides, inquit, hos flores ô Gertrudis! Hoc ornamentum mihi accessit ex tua devotione: proin præstò tibi ero in hora mortis. te lavabo his in plagis, & in iis submergam omnia peccata tua. Nec solum tibi; sed & omnibus iis hunc favorem præstabo, qui pari affectu mea salutarint, & honorarint vulnera ac passionem. Imitemur & nos, atque experiemus, has devotiones non fuisse flores caducos; sed immarcescibiles, exornaturos olim æternam gloriæ coronam.

CAPUT I.

Crucifixi imago, horologium Spiritualium actionum.

FUIT Cardinalis in Gallia, cui gemma erat, quam ob mirificum splendorem ad centum millium aureorum aestimabat: Hanc dedit asservandam œconomo suo, qui eam nulli arcæ, aut loco fidebat; sed semper secum diu noctuque sub axilla ad cor suum circumferebat, illamque æquè ac cor suum, & vitam suam custodiebat. Pretiosum profectò monile, quo tantillum tot millibus vanebat, ac meritò tantâ curâ asservabatur. Sed, nescio, quid in exiguo his omnibus pretiosius magnus ille Carolus V. reperit; dum non Achatem, ut Pyrrhus à natura artificiosè elaboratum, non gemmam aliquot millium aureorum; sed omni adamante pretiosius exile horologium cum omnibus suis libramentis, currentibus, & recurrentibus rotulis, tempus metientibus, annulo suo inclusit, cui hanc epigraphen subijcere placuit: *gemma pretiosius omni.* Verùm adhuc longè pretiosius horologium reperisse Carolum autumo in suo Crucifixi simulacro, à quo pretium

tem.

tempori ponere didicerat, & horas metiri ad rationes vitæ æternæ: in quo deprehenderat, quàm fluxa hæc omnia, quantumque in rebus inane: à quo de instante morte se præmonitum sensit, quando, abdicato etiam Imperiô, rarô sanè exemplô, ad eam Christianè, ac fortiter excipiendam se se præparavit.

Hoc spiritualium actionum horologium, ut semper suos ante oculos versaretur juxta illud Spiritus S. monitum Deut. 26. *vita tua exit quasi pendens ante te die, ac nocte*, Carolus interius suum cubiculum, teste Lyræo, ità meris pretiosissimis speculis instrui curârat; ut illa Crucifixi imaginem in arula prostantem ubique reflecterent, ac Cæsareis oculis, quocunque obtutum defigeret, obijcerent. Eò nimirum spectâsse videtur Carolus, quò olim spectavit Romæ Macrianorum familia, cui, teste Julio Capitolino, solenne semper fuit; ut Alexandrum Magnum, viri quidem in auro, & argento: mulieres autem in reticulis, & annulis exsculptum gestarent; quod diceretur, in omni actione sua juvari, qui Alexandrum sculptum, aut aurô, aut argentô circumferret. Quòd si tantum valuit aspectus Imperatoris terreni, quantò magis Salvatoris, cujus vita unica est actionum omnium regula. Audi, quid scribat S. Bernardinus: *dicare possumus; Christum passum, & Crucifixum,*

*fixum, esse horologium cordium religioso-
rum distinguens horas diei, & noctis.*

Insanus amor ingeniosam non ita pri-
dem clepsydram efformavit. Puella aman-
tis cineres, quem, dum viveret, stultè
deperierat, studiosè collegit, atque in-
tra vitrea vascula conclusit, horasque ad
illos dilecti sui, noctes & dies lacrymando,
metiebatur, cui horologio hoc Christia-
num documentum pius Poëta adscripsit.

*Irrequiete cinis! miseros testaris aman-
tes.*

More suo nulla posse quiete frui.

Non cessabat nocte & die plorare ad hanc
clepsydram mortem amantis, hominis
mortalis. Quantò sapientiùs insipiens
hæc puella, collocatò sibi ante oculos
Crucifixi simulacrò, cum D. Magdale-
na, consecrâset lacrymas suas sponso
sanguinum pro se in Cruce mortuo! Cæ-
leste hoc horologium procul dubio exci-
tasset illam à somno vitiorum; direxis-
set pedes ejus in viam pacis, in locum
illum, ubi non amplius nec *luctus*, nec
clamor; sed nec ullus dolor.

Eò respexisse credo P. Claudium Aqua-
vivam Quintum Generalem Societatis
Jesu, qui in oratorio suo privato pien-
tissimam Crucifixi imaginem erexerat,
ad cujus pedes hæc verba erant posita:

Adoro Majestatem;

Stupefco profunditatem;

Am.

Amplector bonitatem;

Libo suavitatem;

Suscipio utilitatem.

Alius perquam eximius Crucifixi cultor ad ejus pedes hæc verba affixerat:

O homo! vide, quid pro te patior;

Ad te clamo, qui pro te morior;

Vide pœnas, quibus afficior;

Vide clavos, quibus confodior;

Non est dolor, sicut, quo crucior;

Et cum sit tantus dolor exterior:

Intus tamen dolor est gravior;

Tam ingratum cum te experior.

Quæ verba, cum identidem oculis observarentur, non poterant non hos Crucifixi amatores ad navandam strenuam in vinea Domini operam excitare.

Eò etiam respexisse mihi videtur S. Rodesindus Conimbricensis in Lusitania Episcopus. Delegerat is sibi pro gentilitio stemmate Crucifixi simulacrum, è cujus dextero brachio speculum, sinistro circinum suspenderat; ut hoc signo indicaret, in patiente Salvatore, ac Crucifixio virtutes omnes conspici, iisque continua, atque attenta meditatione, veluti circino, vitam nostram, ac mores admetiendos esse. Sit ergo, ait S. Bonaventura, regula vivendi, passio Salvatoris, & tantò ampliùs in hoc consolemur, quantò ampliùs Christo conformamur, & tantò ampliùs desolemur quantò ab hoc
exem.

exemplari, ac regulâ amplius elongamur.

Solet autem cum primis Spirituale hoc horologium ad orationem excitare, ejusdemque fervorem magnopere promovere. Scio equidem cordis humani instabilitatem, mentisque evagationem, non minùs ingeniosè, quàm artificiosè à pictore quodam ita fuisse oculis subiectam. Expresserat is Christum e cruce pendentem, & ut fit, parerga quædam, hinc nemora illinc prædia, infernè civitatem, aliâque appinxerat: propè crucem duo submisso poplite precabantur. Ex corde primi unica linea rectâ in Christi latus ducebatur: ex corde alterius plures lineæ protendebantur: una quidem in campos, ubi messis, venatus, agricultura occurrebant; altera in prædium, tertia in cellam vinariam descendebat, alia in culinam, una etiam in Musæum producebatut ad syngraphas, codicillos, nummarias tesseras, aliâsque litteras lustrandas. Ita quidem huic pictori vagam mentis humanæ instabilitatem repræsentare placuit: Fatendum tamen ex unanimi Ascetarum omnium judiciô à perenni imaginis Crucifixi aspectu, & amplexu magnoperè figi phantasiæ instabilitatem, subdi flammâs, accendi fervorem, & orationis cursum, quàm maximè promoveri.

Testis S. Zacharias Ordinis S. Francisci,

sci, magnæ vir sanctitatis, & Seraphici Spiritûs, qui sæpius ex oratione sua, quam coram crucifixo devotissimè persolvit, reversus est solatió plenus. Nec immeritò: ibidem enim frequenter audivit Jesum è cruce loquentem, quæ tum ad propriam, tum ad suorum utilitatem, & salutem pertinebant. Eadem Crucifixi imago hodiedum apertis oculis, & labijs, speciem refert viventis, & loquentis. Sub hac quoque Magnus hic Servus Dei voluit sepeliri. *Quid possit, ait Blosius, amanti animæ esse suavius, quàm ut post distractiones, labores, perturbationesque multas, in hac lacrymarum valle illi occurrentes, eamque fatigantes, sub hac salutifera crucis umbra respiret, se se reficiat, sensus dispersos colligat, animamque exhaustam delectabili Arboris hujus fructu confortet.*

P. Balthasar Alvarez rogatus, quem modum in orando teneret; cùm adhuc iunior esset, respondit: sibi coram Crucifixi imagine oranti statim in ipso ingressu offerri Sanctissimos Christi Crucifixi pedes, quos ipse primùm adorabat, & ad eos constitutum, se meditari altissimam omnium virtutum lectionem, quam ex cathedra supremus ille magister docuit; ex quo valde accendebatur ad se mortificandum, crucique affigendum: ad juvandos quoque proximos,

pro quorum amore tantus magister tot labores sustinuit. Hortabatur verò omnes incipientes ad meditandam Christi passionem, tanquam spiritualis eorum profectus fontem: & in ordinarijs suis exhortationibus frequenter hoc repetebat: ne existimemus nos aliquid fecisse, donec eò perveniamus, ut semper Christum Crucifixum in corde habeamus. Semper Crucifixi imaginem in cubiculo habebat, in quem frequenter aspiciebat. Præcipuò tamen studiò in Christo Crucifixo tres ejus comites, scilicet paupertatem, contemptum, & dolores, considerabat, & in se transferre studebat.

Memoranda hîc venit & illa praxis, quam P. Hartunk, dum Crucifixi imaginem contemplaris, sequentibus verbis indicat: Si suaviores tibi meditandi praxes arident, meditare ad vulnera pedum, quanta pro te itinera Salvator tuus confecerit; perpende ad vulnera manuum, quot miracula, & beneficia perpetrârit; recogita ad vulnus lateris, quanta te ingratum charitate Deus homo dilexerit, & ex hoc latere similem cum Augustino vocem te audire cogita: *Non ita Longini quondam sæviijt acuta cuspis, ac scelera tua; quoniam per te & propter te apertum latus est, & intrare noluisti: infer ergo digitum tuum huc, & vide manus meas, & asser manum tuam, & infer*

infer in latus meum , & agnosce , quæ pro te , & à te ò impietas humana pertulerim . Poteris & ad vulnera tuas , tuorumque necessitates commendare . Benefactores pone in latus dexterum ; inimicos tuos in sinistrum ; cordi vulnerato charissimos tuos commenda ; ad pedem dextrum ora pro justis omnibus in quocunque statu sint ; ad sinistrum pro peccatoribus , iisque potissimum , qui in proximo damnationis æternæ discrimine consistunt . Hæc ille . O pulcherrimum horologium ! quod pulsando cor illis puncturis , nobis in memoriam revocat dolorosas horas Salvatoris nostri . Et sanè sub schemate horologii à Christo monstrata fuit sua passio B. Henrico : lineæ erant cicatrices & vulnera , gnomon clavi , super quæ ambulabat sol Justitiæ .

P. Petrus Faber in inchoandis horis Canonicis ante Crucifixi imaginem prostratus in acerbissimos Christi cruciatus figebat aspectum ; & ut in psallendo progrediebatur , ita in reputandis acrioribus ejus pœnis , atque doloribus procedebat . Vallisoleti cuidam viro primario modum orandi & meditandi petenti , hæc quatuor puncta præscripsit , ut nimirum Crucifixi imaginem intuens cogitet : *I. Christus Dominus noster fuit omnium rerum egenus , & ego omnium*

dives. 2. Christus esuriit, & ego lautè vivo. 3. Christus servator meus in cruce nudus pendet, & ego splendide vestitus incedo. 4. Jesus doloribus, & laboribus oppressus fatiscit, & ego delicatus pati nihil valeo. Quæ quidem capita vir ille ab initio non magni fecit; sed postea in convivio versanti adeò inhæserunt, ut; quò lacrymis & affectibus liberiùs indulgeret, è mensa surgere, & in conclave secedere fuerit coactus. Tanti refert, si quis proponat continuò ante oculos tanti Ducis exemplum; quod non ignoravit Alexander ille magnus, qui ad magna se incitabat, heroica Achillis facta, in Homero, quotidie legendo, & considerando; sicut Scipio Alexandri; Scipionis pariter & Alexandri Julius Cæsar; quem etiam, conspecta aliquando Gadibus Alexandri statuâ, ingemuisse aiunt, quod in ea ætate nihil memorabile egisset, qua Alexander totum penè terrarum orbem subegerat; subitòque Romam ad rerum magnarum captandas occasiones revertisse. Est enim homo suapte natura pronus ad imitandum, præsertim siquid aspiciat, quod laudis, vel delectationis, alteriùsque commodi spem promittat.

Solet præterea Crucifixi imago non tantùm in devotis devotionem magis, magisque accendere, sed etiam in desidio.

diosis torporem & somnolentiam excu-
 tere. Refert Cæsarius, incurium quem-
 dam, & somnolentum monachum; cum
 tempore orationis obdormisset, ubi evi-
 gilavit, advertisse; Crucifixi imaginem
 loco faciei sibi humeros obvertere: ap-
 paruit in cruce obversò dorsò ad illum,
 ut dicere videretur: quia acediosus es,
 non es dignus faciem meam intueri. For-
 midabilius est, quod idem Auctor me-
 morat de alio quodam Religioso, ad
 quem sub oratione in somnum prolap-
 sum, Crucifixus de altari venit, dor-
 mientem excitavit, & tanto nisu maxil-
 lam ejus percussit; ut infra tertium diem
 moreretur. Hinc benè observat Vincen-
 tius Bellovacensis: tanta potest esse re-
 missio negligentiae, quòd non solum non
 aquirunt bonum, sed & Divinam indi-
 gnationem provocant, & maledictionem
 incurrunt juxta illud: maledictus, qui
 facit opus Dei negligenter.

Ostendit & Crucifixi imago, qua re-
 verentia, & patientia audiendum sit ver-
 bum Dei; concionante siquidem qua-
 dam die Neapoli in publicâ platea P.
 Francisco de Hieronymo S.J. Missiona-
 rio, fæmina quædam illustris, tædio,
 ac impatientiâ victa, indignabunda cur-
 rum suum conscendit, parabátque jam
 abitum; cum P. Franciscus, elatò in
 altum Crucifixi simulacrò, exclamavit:

mi Jesu ! quandoquidem homines Divinum tuum verbum ita vilipendunt , sermonem meum convertam ad hos equos , ac explorabo , an ausint illi te conculcare ; hæcque effatus prægrandem Crucifixi effigiem collocavit ante pedes equorum , qui fæminæ currui juncti erant . Mirum dictu ! uterque equus repente priores pedes ad terram usque incurvans ad Crucifixi pedes venerabundus procubuit , quo genuflexionis situ aliquam diu perstitit immobilis . Attoniti ad hoc spectaculum , accuerrêre omnes , præ stupore , & admiratione in tenerrimas lacrymas soluti ; primus omnium miraculum advertit auriga , qui stupore ita perculsus est ; ut semianimis in terram corruerit . Verùm quis crederet eoque posse humanam obstinationem pertingere , ut incudinis instar , quò magis percutitur , eò magis & indurescat . Fæmina illa nobilis rubore quidem suffusa , sed non corde contrita præproperè è curru descendit , sèque confusione plena in proximas recepit ædes , prodigio hoc minimè correctæ , nec ad frugem reductæ .

In vita. De hujus vanæ , ac verbum Dei tam impudenter fastidientis fæminæ æterna salute , quid tu sentias , nescio ; certè Augustinus sentit quàm pessimè , dum ait : *sicut nullum est majus signum prædestinationis æternæ , quàm Dei*

ver-

verba libenter audire, sic nullum peius est signum, quàm illa contemnere.

Admirabile sanè prodigium est illud, quo Crucifixi imago ab irreverentibus debitam sibi reverentiam extorsit; nam cùm aliquando quidam Religiosi, coram Crucifixi imagine insolentiùs in, cachinnos, ac iocos illiberales sese effunderent, illa confestim clamorem edidit; cùmque illi oculos illuc converterent, attoniti observarunt, totam Salvatoris faciem excanduisse, ac si Christus indignatus fuisset, tam exiguam erga suam imaginem reverentiam haberi. Religiosi, plusquàm dici potest, hoc spectaculo terrefacti omnes mox in genua procumbere, agnoscere scelus, veniam deprecari; quam & benignè impetrasse indicio fuit irata in blandientem & amabilem iterum conversa Crucifixi imago: reliqui vero, qui insolentiores extiterunt, paucos intra dies nimio correpti timore, obièrunt. *Specul. Exempl.*

Haud multùm à priori abludit, quod P. Carolus Rosignolius commemorat, nimirùm, quòd Crucifixi imago, iratos oculos aliquando interquens in circumstantem perditorum hominum turmam, eos ita horrore complêrit, ut semianimes in terram prolapsi trecenti, vix post aliquot horas spiritum receperint, valuerintque è terra resurgere. Superi
bo.

boni! si talem terrorem incutit solius imaginis aspectus, quid in ultimo iudicii die faciet ipse Christus, non in crucis humilitate, sed in throno Majestatis, & tribunali justitiæ; non nudus & inermis, manibúsque ligno affixis, sed armatus, & machæram sui furoris circumrotans. Verùm ad amæniora, & lætiora revertamur.

Solenne est non rarò piis mentibus sua proposita & formare, & innovare ante imaginem Crucifixi; ut inde pondus, firmitas & stabilitas accedat. Sic eximium illud Sacri Collegii ornamentum & decus, Robertus Bellarminus S. J. statim ac purpuram, licèt invitus, induerat, provolavit ad Christi è cruce pendentis effigiem, stratusque humi decrevit hæc tria. Primum, nihil semutaturum de pristino vitæ, quem hætenus tenuerat in Societate nostra, cursu: alterum nullas collecturum opes, aut augendæ rei suæ, aut locupletandis consanguineis; ac si quid superesset, post impensas in familiam necessarias, id levandis pauperibus, aut sacris ædibus ornandis daturum: tertium; majores proventus non petiturum à Pontifice, quàm qui sibi forent à principio assignati, nec doni quidquam à viris Principibus accepturum. Et stetit promissis Crucifixo factis; Nam illud po-
Arc.

streum statim opere sanxit, oblatam-
 que ab Oratore Hispaniensi, nomine
 Catholici Regis, pensionem optimam
 recusavit; pertinere dictitans ad Ponti-
 ficem Maximum, ut qui se Cardinalem
 creasset, creatum aleret. Nec ita mul-
 to post Cardinalis S. Cæcilie aliquot ei
 nummorum aureorum millia submisit,
 quæ uti puris offerebantur manibus, ita
 puris accipi poterant: at ille nihil reti-
 nuit ex eo munere, nisi grati & memo-
 ris animi perpetuam obligationem. Prio-
 ra duo capita fervavit eadem fide, ac
 totius vitæ rationes ita composuit, ut
 in Cardinali Bellarminum eundem, qui
 prius fuerat; nec imminutam honore
 virtutem, sed ornatam & auctam agnos-
 ceres. Parsimonia, frugalitas, mode-
 stia singularis, in cultu corporis, in ex-
 pensis mensæ, in reliquo dignitatis ap-
 paratu. Jejunium ter in hebdomada;
 tum toto Dominici Adventus tempore
 non lenius, quam in ipsa Quadragesi-
 ma. Sæpe oleribus vesci, pauperibus
 erogare, quod sibi eriperet: religiosam
 ubique austeritatem, & caducarum re-
 rum nobilem contemptum sectari, adeo
 ut non satis splendide tueri locum insi-
 gnem quibusdam videretur. En! quàm
 firma sint, & ætatem ferant proposita
 ad Crucifixi pedes formata. A recti
 semita exerrare non potest, qui actio-
 nes

nes suas ad hujus horologii metitur indicem. Videtur mihi hac in re Bellarminus ducem nactus fuisse S. Bonaventuram, qui quamprimum ac à summo Pontifice Cardinalitium galerum accepit, eum subito è Crucifixi pedibus suspendit, hoc facto professus, se etiam deinceps vestigiis inhæsurum & humilis & pauperis Christi, talémque se futurum sub purpura; qualis prius erat sub monastica toga.

Fuit insuper Crucifixi imago piarum mentium perpetuus interdiu in omnibus suis actionibus recursus. Magnus ille Dei Servus *Franciscus à puero Jesu* solitus erat à Crucifixo petere benedictionem, & licentiam, quando exeundum; & majoris momenti negotium confecturus ejus pedibus affigebat imaginem Dæmonis: Domine! inquit, cum tua benedictione, & licentia me confero ad hoc expediendum negotium: tuum interim erit, frænare dæmonem cruci alligatum, ne tuum subflammet obsequium, meumque profectum, *Auriema*. S. Theresia Hungariæ Regina nunquam pransa legitur, quin prius Crucifixi manibus, ac pectori amoris osculum impressisset. Hanc si non superavit, piè adæquavit Maria de Incarnatione ex Ordine Carmelitano, quæ suum ipsa cubiculum nunquam ingre-

die-

diebatur, quin extemplò Domini sui
 sacratissima vulnera exoscularetur. Pa-
 ter Gonsalvus Silveria quocunque in cu-
 biculo habitaret, in quatuor parietis
 partibus cruces formabat, aut affigi cu-
 rabat, ut semper illa imago Christum
 Crucifixum in memoriam revocaret, &
 insuper moneret, à domando corpore,
 & comprimendis animi affectibus nullo
 sibi loco aut tempore esse cessandum:
 secuti nimirum sunt omnes isti consi-
 lium S. Bernardi ita hortantis: *nunquam
 imago Crucifixi ab animo tuo recedat:
 hic tibi sit cibus, & potus, dulcedo, &
 consolatio tua, mel tuum & desiderium:
 delectatio tua, & meditatio tua: oratio
 tua: vita, & mors, & resurrectio tua.*

— Quid jam dicam de alijs devotioni-
 bus cum Crucifixi imaginibus ante som-
 num obitis? S. Catharina filia S. Bir-
 gittæ ante nocturnam quietem quatuor
 horas continuas in genuflexionibus, &
 pectoris tensionibus cum lacrymis mul-
 tis & recordationem amarissimæ passio-
 nis Christi omni vespere in holocaustum
 Domino offerebat. P. Joannem Godi-
 num quacunque noctis hora convenis-
 ses, coram Crucifixi servatoris simula-
 cro deprecantem invenisses. P. Simon Ro-
 dericius, ne crucis oblivisceretur, ejus-
 dem imaginem palmarem pectori inf-
 culpsit: quem ipsum in finem etiam
 præ-

prægrandem è ligno crucem in cubiculo habebat, ad quam lucente ante eam lampade, noctu evigilans, animum, oculosque elevabat, monitum Blofij secutus hortantis. *Sit cor nostrum illigratum pulvinar, quo sacrum suum caput reclinet.* Clara Isabella Eugenia Philippi II Regis Hispaniarum filia præceperat, ut semper ultima exspirantis anni nocte in cubiculo collocaretur grandior Crucifixi imago, & coram hac lampas accensa; ut ita exoriente die evigilans ad novi anni exordium nil prius aspiceret quàm Christum Crucifixum. A tam sancto exordio non poterat non Isabella polliceri sibi reliqui anni cursum ac finem longè auspicatissimum, & à Crucifixo illud sibi polliceri: *benedices coronæ anni benignitatis tuæ.* Pl. 64.

S. Petrus de Alcantara ex Sanctissimi Patris Francisci, familia, in cella sua angustissima, in qua erecto corpore nunquam stare poterat, continuò hærebat ad pedes Jesu Crucifixi: noctu præterea, cùm per quadraginta annos nunquam sibi ultra mediæ horæ spatium somnum indulfisset, assiduè distentis in crucis formam brachijs coram Crucifixo, manantibus ubertim lacrymis orabat, & quidem tanta teneritudine; ut in hoc situ prodigiosè extra se raperetur, & tralucidis quibusdam nubeculis quasi coronatus

tus splenderet. *Hist. Ord.* sic etiam in tenebris latere non potest splendor virtutis.

Sodalium nonnemo solitus erat, antequam cubitum concederet, Crucifixi simulacrum manu apprehendere, & provolutus in genua, fixis in id oculis, actum contritionis elicere, ac piè deosculando sacratissimum lateris vulnus erratorum veniam deprecari; quam imaginem postmodum pectori suo appendebat, cum dilecto suo somnum capturus manè verò evigilans, desertoque lecto, idem simulacrum à pectore amotum cervicali, in quo caput suum reclinarat, impoluit, totaque die ibidem reliquit; ne lectum subiturus consuetæ suæ oblivisceretur devotionis. Perappositè Blofius: *apertum est Christi latus, ut nobis accessum aditumque pius Jesus ad cor suum patefaceret. Ipsum cor suum tamquam secretissimum cubiculum, nobis re-feravit, sunt namque deliciae ejus esse nobiscum, & in silenti tranquillitate, & tranquillo silentio voluit apud nos quiescere. Dedit nobis cor suum dirè vulneratum, ut in eo commoraremur, donec penitus expurgati, & mundati, suoque cordi conformes, idonei ac dignissimi, unà cum ipso in aeterni Patris cor abduci. Nobis præbet cor suum, ceu lectulum purpurei sanguinis sui rubentibus rosis ador-*
na-

natum; reposciturque cor nostrum ceu lectulum candidis mundorum operum condecoratum liliis. Hæc more suo piissime Blofius.

Catharina à Jesu totam noctem diei Parasceves insomnem traduxit, extensa procumbens supra prægrandem crucem. Crux similiter erat lectus P. Bernardi Colnagi S. J. qui tota hebdomada Sancta, imò ab ipsa Dominica Passionis in ea recubuit. Altè nimirum animo imbibebant isti, ac innumeri alij Crucifixi imitatores pulchrâ illam Bernardi doctrinam. *Erubescat miser Christianus, qui nocte ista requiescit in lecto; cum Rex suus pro eo vigilet, & pugnet in campo: Erubescat, qui nocte ista lætatur; cum Rex suus timeat, & tristetur: Erubescat, qui dormit, & solatiis recreatur; cum Rex suus super nudam terram nostra prostratur pro salute.*

Pater Mendoza refert, in Lusitania præcellentem quamdam raræque virtutis extitisse fæminam Principem, quæ cum in Monasterio Jesus Appellato viveret, hanc habebat consuetudinem; quod vespere, priusquam ad quietem concederet, Crucifixi imaginem manibus apprehensam fixis oculis intueretur, adeò, ut eos minimè clauderet, donec à somno victa crucem dimisisset. Nimirum Crucifixum totius diei terminum, & finem esse

esse cupiebat; manè pariter subitò apertos oculos in eandem dirigebat Crucifixi imaginem, ut per ejus in mente sua impressionem diei daret principium, & finem.

Capiti huic finem imponat nobilis ille adolescens à Baldeffario relatus, qui cùm voluptatibus corporis eò usquè esset immersus, ut nullum peccandi finem, nullam resipiscendi spem faceret; hoc tandem à viro Ecclesiastico accepit suave, & prorsus salutare monitum: ut, apposito ad caput ardente cereo, ad pedes Crucifixi imagine, ubi in lectulum decubuisset, brachijs in formam crucis compositis quartam duntaxat horæ partem poneret in hanc cogitatione: aliquando diem adfore; quo tali situ, dum animus ad domum æternitatis se receperit, in eodem statu mortuus jaceret. Admisit facilè consilium adolescens & paruit; cùm ecce tanta illum hominis moribundi, & feralis thalami consternatio, ac pavor incessit, ut postridiè bene manè ad confessorium viserit, ac multis lacrymis, quam antea rejecerat, pœnitentiæ medicinam ultrò depoposcerit; atque ex hoc vitam impuram castigaverit, castissimèque deinceps vivere instituerit; ut stratum libidinis in Gymnasium Sanctarum cogitationum, omniumque virtutum illi versum fuerit.

Hæc

Hæc & tu ò anima mea revolve , & hæc praxes in hoc capite relatas in praxin deducito , ut cantes cum Propheta *tota die meditatio mea est* Psal. 118. Quare quoties horæ signum insonuerit , dicamus cum Ignatio Martyre : *hac hora amor meus crucifixus est ; mortuus est , hoc lemmate subiecto : Nos flendo ducimus horas .* Idque exemplò Redemptoris ; qui procul dubio , & ipse horologium hoc horis singulis vitæ suæ attentius inspexerit , & expenderit : hac hora à Juda fraudulenter ducendus sum : illa à Petro turpiter negandus : istâ tam dirè flagellandus , atque ita per omnes horas speculando cruciabatur filius Dei juxta vaticinium Zachariæ cap. 14. *Et erit dies una , quæ nota est Domino .*

COROLLARIUM I.

HOc spirituale Horologium præ cæteris ante oculos habuisse , & gnæviter observasse oportet devotam illam personam in partibus ultramontanis , de qua Adrianus Liræus noster *de imitatione Christi* , licèt ejus nomen non exprimat , sequentes praxes & scitu , & admiratione , & imitatione dignissimas commemorat .

Curârat hæc pia anima sibi confici Cru-
cifi-

cifixi simulacrum, quod singulis diebus Veneris supra tapetem & pulvinar intra duos ardentes cereos collocatum, nudis pedibus, prostratus in terram supplex adorabat, & post petitam licentiam, piè exosculabatur pedum vulnera, cui ceremoniæ præsentem esse voluit totam suam familiam. Osculabatur pariter instrumenta Passionis, quæ itidem sibi confici curarat, dicebátque: Dilectus meus factus est mihi fasciculus myrrhæ; non dimittam illum, donec me introduxerit in domum Patris sui, in sanctum Paradisum. Die sabbati deponebat Crucifixum à Cruce, ut illum reponeret in cor suum velut in sepulchrum.

Si vehementiori tentatione se pulsari animadverteret, se se coniciebat in brachia Domini sui perinde, ac infantes solent perterriti opis gratiâ procurrere ad sinum matris suæ. Subin fortiter adstringebat pectori suo Crucifixi pedes, altum suspirans: ergóne hæc cogitatio, hæc illecebra me separabit à Deo meo? Ah! absit nefas; subinde oculos elevabat ad Crucifixi faciem humili quidem sed intrepida fiducia ingeminans: certus sum, quod nec mors, nec vita mihi sit ereptura amorem Dei mei.

Si tentationis tempore extra domum sibi versandum esset, ad primum tentationis indicium tota mente se se reci-

pie-

piebat in vulnera Christi, & hunc in finem; cùm domo exiret, præfigebat sibi unum vulnus, ut in eo commoraretur toto tempore, quo absentem esse contigerat. Verùm, cùm ob humanam fragilitatem etiam bonæ mentes, ut S. Leo loquitur, quandoque obfuscentur, ac pulvere sordidentur; si in quemdam fuisset prolapsus defectum, pænitiæ loco sibi injungebat, ne oculos ad Christi vulnera per horam attolleret, si oculis deliquisset: ne ea exoscularetur, si linguâ exerrasset. Et ejusmodi pietatis exercitiis carere sat grave onus illi effecerat amor, quo in Crucifixum ferebatur.

Quod si defectus irrepsisset solito gravior, tunc toto pectore contritus caput substernebat pedibus Crucifixi: contere, exclamans, conculca superbum ac refractarium hoc caput mi Deus! subin nudis pedibus, fune collo inserto, lacrymis perfusus delictorum veniam deprecabatur. Catalogum etiam suorum sibi fecerat peccatorum, ac eadem identidem sibi in memoriam revocando, plenus confusione dicere erat solitus: Domine mi! si tu non deles debita mea sanguine tuo, actum est de me; sum orci victima. Exsolve tu pro me: deponant alii chirographum culparum suarum in sepulchra Martyrum; ego pro
so-

solutione non recurram , nisi ad Te o
Crucifixe Salvator!

Si quodam opprimeretur malo , pro-
perabat , & confidebat ad gradus Orato-
rii sui ad pedes Crucifixi , ac ruminan-
do verba illa Cananæ: *catelli comedunt*
de micis , quæ cadunt de mensa Domino-
rum suorum , aiebat : hi mei languores
micæ sunt ô Deus ! quæ cadunt de mensa
crucis tuæ , in qua te doloribus cibasti :
ecce ! hæ micæ mihi obtigerunt ; & ex
hac cogitatione magnum capiebat sola-
tium . In his aliisque ejusmodi afflictio-
nibus amorosas etiam exarabat ad Cri-
stum litteras , easque in sacrosancta ejus-
dem reponebat vulnera .

In orationis ariditate sistebat se coram
Redemptore suo , numerabatque singil-
latim Crucifixi plagas , puncturas spina-
rum , & ictus flagellorum identidem in-
geminans : ego tibi intuli hoc vulnus ,
ego illud alterum : ego te potavi felle &
aceto ; atque ita percurrerebat singula Pas-
sionis mysteria . Si his non obstantibus
frigus cordis & ariditas perseveraret ,
amplectebatur Crucifixi simulacrum : mi
Deus ! inquit , si ego solus essem , &
sine te , non mirarer frigus cordis mei ;
sed cum Tu meus frater sis , te ample-
ctor , te adstringo pectori meo , ac con-
fido me tuo amore totum inflammandum
insistensque priori de cane similitudini,
L dice-

dicebat : da licentiam mi Domine ; ut iste canis tua lambat vulnera , accedensque propius , eadem cum magna reverentia exosculabatur , indeque hauriebat dulcedinem quamdam paradisi . Veniamus jam ad quotidiana pietatis exercitia .

Quando assidebat mensæ , ante oculos collocatam habebat Crucifixi imaginem , eiusdem sanguine & lacrymis condiebat cibos , & potum felle .

Quando cubitum concedebat , magno pere confundebatur , quod mollius quiesceret Dominò suò , qui pro lecto crucem habuit , nec habuit , ubi reclinaret caput .

Manè , dum vestes indueret , recordabatur catenarum & funium , quibus ligatus fuerat Jesus ; & desiderabat per omnia eidem assimilari . Dum se exueret , expendebat vim ac violentiam , qua Christo abstractæ fuere vestes cruentæ , ac carni agglutinatæ .

Si quid adversi pateretur , si mortificationis actum ederet , si flagellis se exciperet , cogitabat , qua ratione se quàm perfectissimè Crucifixo conformaret .

Ter in die , id est manè , dum surgeret ; sub meridiem , quo Christus Crucifixus fuit , & ante cubitum , pronus in terram adorabat Crucifixi effigiem , memorque , quanta suū amore exantlasset , grates persolvebat , quàm poterat , maximas .

Texebat

Texebat præterea singulis diebus elegantem coronam rosarum in vicem illius spinæ, quæ sacrosanctum circumdederat caput: concinnata hæc erat ex diversis mortificationum actibus, quos interdiu faciebat; & hos sub vesperum Crucifixo offerebat: quod si fortè ea die intermisisset hoc mortificationis pensum, depiorabat suam sterilitatem, ac veniam deprecabatur.

Quid jam dicam de aliis tenerrimæ devotionis exercitiis? subin se se collocabat infra vulnera; ut pretioso eorundem sanguine irrigaretur anima: non rarò suis in dubiis velut discipulus recurrebat ad Crucifixum; ut inde lumen hauriret: frequenter eodem simulacro signabat frontem, linguam, oculos: frequentissimè integras impendebat horas meditationi, mentis & corporis defixus oculis in contemplanda luctuosa illa vitæ in cruce emorientis catastrophe.

Atque his aliisque eiusmodi pietatis studiis se exercendo hic Crucifixi amator illam D. Bonaventuræ implevit doctrinam: *altare Dei cor tuum est, in hoc altari debet semper ardere ignis fervidæ devotionis, quem singulis diebus debes nutrire per ligna crucis Christi, & per memoriam passionis ipsius: Quin imò poterat ille etiam cum S. Bernardo non sine jubilo gloriari: O quàm bonum, &*

*quàm iucundum habitare in corde hoc ,
bonus thesaurus , bona margarita cor tu-
um bone Jesu , quam fosso agro corporis
tui invenimus ; quis hanc margaritam
abiiciat ? Ad hoc templum , ad hæc san-
cta sanctorum , ad hanc arcam testamenti
adorabo , & laudabo nomen Domini .*

COROLLARIUM II.

IN more positum est itinerantibus , se-
cum deportare horologia rotata , ijs-
démque & diem metiri , & itineris cur-
sum . Sic etiam piis animis familiare est ,
nunquam iter ingredi , nisi appensò ad
collum Crucifixi simulacrò ; ut hoc di-
rectore procedere valeant in viam pacis
& prosperitatis . Margarita Lotharinga ,
ne in itinere avelleretur ab intuitu Cru-
cifixi , illum secum in lectica locare erat
solita ; ut quantò magis corpus prove-
heretur viarum spatiis , eò ampliùs &
animus progredieretur in virtutis semita ;
nam , ut sapiens observat : *Iustorum se-
mita quasi lux splendens procedit , &
crescit usque ad perfectam diem .*

Carolus V Imperator , cùm Anno 1556
regnum Hispaniæ Philippo filio suo , &
Imperium Fratri suo Ferdinando reliquis-
set , felicitérque portum Biscajæ attigis-
set , exscensione è navi facta , projectis-
que

que in terram genibus, eandem est oscu-
 latus, simulque auream Crucifixi ima-
 ginem, quam è sinu eduxerat, exoscu-
 lans his verbis allocutus est: *mi Domi-
 ne! sæpius te Duce vici hostes meos; ti-
 bi rerumque omnium auctori honorem, lau-
 dem, omnemque gloriam exinde tribuo,
 teque humiliter rogo; ut quemadmodum
 per hoc mare ad littus feliciter cum cor-
 pore meo perveni; sic etiam cum anima
 mea ad cælestem portum feliciter pertin-
 gere valeam.* *Franciscus Haræus.* Nô-
 rat, si quisquam alius, Carolus, quàm
 procellosum esset mare vita nostra, quam
 nemo sine multis periculis enavigat. Sunt
 Syrtes, sunt Charybdes, & varia mon-
 stra marina superanda. Hinc malè blan-
 dientes Sirenes in exitium trahunt: inde
 tartarei piratæ navim infestant; aliunde
 ventorum tempestates furunt: quot ja-
 ctationes, quot naufragia? Hinc illud
 Senecæ: *in hoc profundum inquietumque
 projecti mare, alternis æstibus recipro-
 cum, & modò allevans nos subitis incre-
 mentis, modò majoribus damnis deferens,
 assiduoque jactans. Nunquam stabili con-
 sistimus loco; pendemus, & fluctuamus
 & alteri in alterum illidimur, & ali-
 quando naufragium facimus, semper ti-
 memus.* Quare non frustra tam enixis
 votis Carolus à Crucifixo exoravit prof-
 peram enavigationem ad portum cælestis

Patriæ , cuius desiderio incensus & magnus Augustinus : *felices* , ait , *qui de periculo maris huius educti , ad te Deum portum tutissimum pervenire meruerunt . O verè felices , qui de exilio ad patriam , de carcere ad palatium appulsi sunt , optata iam quiete beati !*

De Carolo Magno religiosissimo Imperatore scribit Baronius , quòd , confecto prosperè sat longo itinere , cùm Romam ingressus esset , obvios sibi habuerit omnis generis statúsque homines , & inter hos etiam non paucos Crucifixi labarum præferentes : quo viso equò defiliit , & pedes ad S. Petri Basilicam processit . Ad tantam demissionem maximum hunc Monarcham commovit vel unicus Crucifixi aspectus ; hinc rectè pronuntiavit Blosius : *etiamsi imago Crucifixi Jesu piè inspiciatur tantùm , non erit inanis hæc inspectio .* Marchio Badensis lapidem pretiosum habuisse memoratur , qui , exquisitò naturæ miraculò , quacunque sui parte inspiceretur , Christi Crucifixi accuratam imaginem referret . *Nider .* Habemus & nos in templis , in ædibus , in compitis similes lapides , licèt non naturæ miraculò , saltem arte humana repræsentantes Christum Crucifixum , quod ideò ordinavit Ecclesia , ut ad cultum ei deferendum excitaret . Cernimus quoque ejusmodi

pia Salvatoris simulacra à devotione Fidelium passim juxta vias publicas erecta, in itinerantium solatium ac emolumentum; ut nimirum pertranseuntes vel pileum detegendo, vel genua flectendo, vel aliquid orando, aut piè ruminando, aut actum contritionis elicendo; consolationem hauriant, & itineris molestias interpolent, memores, sedum in hac vita sunt, omnes peregrinari à Domino: in via esse, nondum in termino: magnis passibus properare ad patriam beatæ æternitatis, ad quam servator in Cruce nobis, devicta morte, aditum referavit. Et sanè: an non imago Crucifixi omnes transeuntes alloquitur illis verbis? Thren. i. *O vos omnes, qui transitis per viam, attendite, & videte, si est dolor, sicut dolor meus: si capite assidue doles, aspice Crucifixum, & attende, si est dolor, sicut dolor capitis ejus spinis perforati? Si fortunæ bona perdidisti: attende, si est paupertas & nuditas, sicut Salvatoris nostri. Si pedes lassati sunt, cogita Christi pedes & manus clavis Cruci omnino affixos. Ejusmodi plures cogitationes piæ gignere solet devotus Crucifixi aspectus.*

Singulare hac in parte est, quod de Abassynis scribit Nicolaus Godignus cap. 19. Crucifixi simulacrum apud eos domi

mi habere nemini concessum, multò minùs in publica via palàm erigi; quòd nefas ducant, rem tantam támque augustam sub peccatorum hominum tectis conservari: in templo tantùm depingitur, & quidem secreto in loco, semperque velò tegitur: sextis tantùm Feriis, illa ipsa hora, qua Christus creditur Patri spiritum reddidisse, accedere dicuntur Sacerdotes, accensis cereis, & velum removere. Tum populus universus ingenti concursu in templum provolans, flexis genibus, magnisque clamoribus, implorat veniam, & ostensum sibi signum religiosissimè veneratur. Contrarià quidem viâ incedunt Abassyni ab alijs Nationibus, quæ ubique ejusmodi simulacra prostare volunt; sed demum, & illi ad eundem terminum deferuntur, duce humilitate; nimirum ad majorem honorem & gloriam Christi Crucifixi.

C A P U T II.

*Crucifixi imago Bibliotheca
anime devotæ.*

Magnus Antonius Anachoreta ab amicis interrogatus, unde incomparabilem suam hausisset scientiam, iis extra cellam eductis respondit, digitò demonstrans montes, fontes, sylvas, gramina, & *hi sunt mei libri, è quibus omnimodam doctrinam, ac eruditionem haurio.* Nec immeritò, nam & Mercurius Trismegistus vocat mundum hunc spectabilem *Librum Divinitatis*. Sed longè excellentiorem librum nobis fides exhibet Christum nimirum, & hunc Crucifixum, in quem cadere videtur illud Eccl. i. *Fons sapientiæ Verbum Dei in excelsis*. Est enim Christus fons sapientiæ non solum secundum Divinitatem suam, & quatenus est Verbum increatum, & sapientia Patris æterni, sed etiam secundum humanitatem exaltatam in cruce. Unde solemnissimum est viris doctrinâ eminentibus, ad Christum Crucifixum in necessitatibus confugere: primò studia non inchoare, nisi lumine ab ipso humiliter petito S. Bonaventura ro-

gatus à S. Thoma Aquinate, ut sibi bibliothecam, è qua tantum eruditionis sumeret, monstraret: Christi Crucifixi simulacrum ostendit dicens: En bibliothecam meam! quòd si aliquam doctrinam consecutus sum, illam ex fonte hoc hausi; si in addiscendis scientijs valde intricata incideret quæstio, à Christo in crucem affixo responsa expectavi, ac etiam accepi.

Ex fonte hoc postmodum etiam ipsum Doctorem Angelicum incomparabilem suum hausisse scientiarum thesaurum quis dubitet? quando Salvator è Cruce pendens eundem propter suos libros, quos ad maiorem suam gloriam scripserat, collaudavit, & è Cruce ad illum sequentia verba protulit: *bene scripsisti de me Thoma, quam ergo mercedem accipies?* Cui S. Thomas: *nullam aliam Domine nisi te ipsum.*

S. Philippus Neri in sacrarum literarum studio, dum apud Patres Augustinianos Theologiæ operam daret, magnos, & insignes faciebat progressus; nec mirum; quia cùm ibidem imago quædam Crucifixi valde devota prostraret, quotiescunque eandem aspiciebat, à lacrymis, & suspiriis se continere non poterat; ac proinde, ut vitæ Auctor testatur, omnia ex hoc libro didicisse, ubique comparasse, dicitur, relictis omnibus

bus alijs libris, quos vendidit, ut illorum pretiō pauperibus subveniret, orationique ac quibusvis alijs exercitijs spiritualibus majori cum fervore applicare se posset. Assecutus nimirum erat mentem S. Thomæ Aquinatis, qui interrogatus, qua ratione quis ad magnam scientiam pertingere posset, reposuit: *quisquis unius fuerit libri contentus lectione, magna potietur eruditione.* Si hoc verum de libro unius viri eruditi, quanto magis, de libro illo, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ Dei absconditi? nam teste Ambrosio: *qui librum hunc novit, nihil ultrà quærat; quia hic perfecta virtus, & sapientia est.*

Ravisius Textor testatur quidem, Empedoclem 43, Attejum Capito 60; Galenum 130; Servium Sulpitium 180 libros conscripsisse. Theophrastus fertur 300. concinnasse, quorum catalogum Laërtius exhibet. De Chrysippo memorant suidas, & Volaterranus eum 700; Aristarchum Grammaticum Alexandrinum ultra mille elucubrasse. Didymum Grammaticum, scribit Seneca, librorum 4000 in lucem edidisse. De se ipso testatur D. Hieronymus, se 6000 librorum Origenis perlegisse. Verum hos omnes infinitis transcendit parasangis liber noster unicus: *hæc mea*, exclamat Bernardus, *sublimior Philosophia scire*

Iesum, & hunc Crucifixum. Et: in quo legendo, & meditando universa virtutum disciplina discitur, teste S. Laurentio Justiniano.

Pium II. Pontifex Maximum libros plùs quàm saphiros, & smaragdos, curare solitum scribit Platina. Pius V. P. M. dum apud eum quisquam gemmas magni pretii supra modum extolleret; manu in libros extensa, dicebat: en! in his veræ gemmæ. Panormitanus refert, Alphonsum incubasse libris in sponda positis; solitùmque dicere: se malle uniones, & margaritas suas perdere, quàm qualemcunque librum. Diem illam, qua nihil legeret, se perdidisse dicebat. Longè majori in pretio & veneratione oportet fuisse liber unicus, Christus Crucifixus, S. Vincentio Ferrerio ex D. Dominici familia, qui studiis fatigatus, non alibi relaxabat animum, quàm in vulneribus Salvatoris sibi in Crucifixo suo obversantibus, fassus se in Dei, virtutùmque scientiâ progressum majorem hisce in scholis fecisse, quàm in alio ullo orbis Gymnasio, quocunque magistro, facere potuisset. In illis scholis & nobis omnis opera ponenda est, si ad supremum, libri scilicet vitæ æternæ præmium, adspiremus.

Quò certè, & unicè aspirâsse visus est Abbas venerabilis Stephanus apud Joannem
nem

nem Moschum, qui à senibus tribus conventus, ac rogatus, ut de Deo, divinisque rebus, atque virtutum profectu eos edoceret: cum non pauca Stephano proposuissent: *ignoscite mihi, inquit; usque modò non attendi, quid locuti sitis: verumtamen, quæ ego habeo, dico vobis: ego diu, nocturneque nihil aliud aspicio, nisi Dominum nostrum Jesum Christum in ligno pendentem. Omnia docuit, quando unicum hoc, Jesum passum, & crucifixum, senes suos Stephanus docuit; nam, ut rectè observat Blosius: etiamsi codices omnes, qui toto orbe habentur, intercidissent, Vita & Passio Christi Christianis omnibus sufficiet ad virtutem omnem, & veritatem perdiscendam.*

Ex eadem hac bibliotheca amplissimas scientiæ suæ theologicæ divitias deprompsit noster Franciscus Suarez, in dubiis præsentissimum solitus habere refugium ad Jesum Crucifixum. Unde etiam aliquoties visus est ante Crucifixi effigiem orans alienatò à sensibus animò. Adit ipsum aliquando Coimbricæ Hieronymus de Sylva janitor, vir ad sanctitatis usque famam religiosus; ut ad externorum quempiam evocaret. Cum datò de more adventûs sui signò nihil responderet, ingressus conclave vidit eum ante Salvatoris Crucifixi imaginem genibus flexis, nudo capite, manibus
in

in altum elevatis , toto corpore quinos
ferè palmos à terra sublato, animò verò
ita in Deum abstractò; ut nihil eorum,
quæ circa ipsum agebantur, perciperet.
Ex imagine autem Crucifixi tantì ful-
goris radij in pectus, & faciem suam
vibrabantur, ut ab Hieronymo citra
cæcitatis periculum tolerari non potue-
rint. Regressus igitur extra cubiculum,
sacro quodam horrore perfusus, ad horæ
quadrantem, & ampliùs expectare de-
buit, donec Pater ad officia humana re-
diret. *Masseius in vita.*

Divinitatis hic liber in Suarium radi-
os vibrabat, quibus intùs eò potentio-
ribus succendebatur divini amoris ignibus,
quò exteriùs illustrioribus coronabatur
facibus. Videre est & alios, qui toti
in flammæ abeunt; dum libros legunt:
sed quos libros? Libros Veneremolentes
funestos illos concupiscentiæ fomites,
luxuriæ folles; de quibus Jobus: *ignis
est usque ad perditionem devorans*: addit
S. Laurentius Justinianus: *cujus fumus
infamia: cuius cinis inopia: cuius finis
gehenna*. O quot incendia iam excita-
ta incendiariis his libris! Funestas has
chartas non legere, sed Vulcano addi-
cere oporteret, adjecto sarcasmo: vos
me miseræ chartæ propè ambussistis,
ego vos comburam: vos me sponte ar-
dentem, quæ si oleò superjectò, propè
in-

inflammastis ; peribitis hodie , ne ego peream . At linguam , inquires , ex istis libellis addisco : nescires ergo bene loqui , nisi pessimè dicere , & pejus vivere disceres ? Colligo isthinc eloquentiæ flosculos : falleris . *Non omnino per hanc turpitudinem* , ait S. Augustinus , *verba ista commodius discuntur ; Sed per hæc verba turpitude ista confidentius perpetratur* . Credisne igitur eloquentiam jace- re , ut gemmulam , in sterquiliniis & for- dibus ? Jocos & urbanos lepôres quæro . O impudentiam ! hoccine vocas jocari , lethali vulnere conscientiam configere , mercari brevi joco æternas pœnas ? qui- bus olim dirè excarnificatus istius sarca- smi mordaci aceto perfriceris .

Si tibi culpa jocus , sit tibi pœna focus.

Verùm , ut ad nostrum puriores flammæ spargentem librum revertamur , est ille præclarus etiam ex eo , ut observat Blo- sius ; quia doctis & indoctis ; perfectis atque imperfectis , qui Deo placere cu- piunt , communis est . Refert S. Vin- centius Ferrerius , mulierem fuisse , quæ legere nesciens , tamen quotidie itare erat solita ad Ecclesiam cum libro , & illum pervolutando in lacrymas abire . Nonnulli hujus ejus imperitiæ laud igna- ri & mirabantur , & subsannabant : qui- bus illa reposuit : vos nescitis legere in- libro meo , sicut nec ego in vestris .

R.

Rogata demum , ostendit librum , qui erat quatuor foliorum : primum album, in quo legebat puritatem Christi, & B. Virginis, deplorans suam impuritatem: secundum rubrum, Passionem : tertium nigrum , tenebras inferni : quartum deauratum , gloriam Paradisi. Librum hunc legere alii nesciverant, nec fœmina hæc libros aliorum. Non ita comparatus liber noster divinus : Hunc omnes legunt ; omnes intelligunt ; ubique prostat ; pro omnibus exaratus est .

Testantur id Annales Prædicatorum . Ex sæculo ad Religionis asylum se receperant litteratus unus, alter laicus & idiota. Litteratus cùm ob disciplinæ rigorem ad deferendum claustrum interna inquietudine identidem urgeretur , socio tentationem suam aperuit , à quo tanto rationum pondere , ac eloquentiæ robore ad constantiam monitus , ac animatus est , ut litteratus vehementer miraretur. Quare rogatus , unde hæc didicisset litterarum aliàs omnino rudis ? respondit : se librum habere , ex quo hæc omnia hausisset , imaginem ostendens Crucifixi : ecce , inquit , liber meus : *Verè* , teste S. Bernardo , *Christus est liber ille , quem Joannes in sua Apocalypsi conscripsit , scriptus intus , & foris ; foris enim Christi vulnera cernimus , sed intus immensi erga nos amoris incendium*

dium contemplamur. Hunc docti, & indocti vident, hunc omnes legunt, sed non eodem modo ejus mysteria omnes intellegunt.

S. Philippus Benitius ultimo suo agoni jam jam proximus oculos suos in omne cubiculi sui latus circumferens identidem ab adstantibus expetebat suum librum. Varijs allatis, cum nullus arderet, unus ex presentibus, petitionem assecutus, Crucifixi imaginem ei porrexit, quam reverenter exosculatus, ac magno cordis jubilo pectori suo adstringens: Hic hic certè, exclamavit, meus liber est, recitatioque cantico benedictus, & psalmo, in te Domine speravi, ubi ad illa verba pervenit: in manus tuas commendo spiritum meum, inter concentus Angelorum pientissimam efflavit animam, tota facie mirabiliter resplendente: quin imò totum monasterium, licet nox esset, illuminatum apparuit, auditique sunt Angeli illud intonare *Euge serve bone*, ob librum illum, quem tenebat in manibus, ad cuius perenne studium, & nos S. Bernardus his verbis hortatur: *Sit tibi Iesus semper in corde, & nunquam Crucifixus ab animo tuo recedat: semper illum cogita in cruce pendentem.*

COROLLARIUM.

ARs artium est ars bene moriendi, quam ex libro Vitæ hoc nostro hausisse tot Cultores Crucifixi in comperto est. ex eo didicere bene vivere; hinc & bene mori. Optima præparatio ad mortem est vita abscondita in Christo, & mundo mortua; non scientia, non doctrina, non eruditionis apparatus. *Certè, adveniente die Judicij, verba sunt Thomæ Kempensis, non quæretur à nobis, quid legimus; sed quid fecimus: nec quàm bene diximus, sed quàm religiosè viximus. Tunc plùs lætificabit pura, & bona Conscientia, quàm docta Philosophia.* Documento est, quod in Historia Provin: Arag. Ord: Præd: l. 2. c. 43. legimus:

Ex Illustrissima D. Dominici Familia Religiosorum nonnemo, etiamnum Theologiæ operam navans, solitus erat singulis noctibus manu Crucifixi effigiem præferens è cella sua in communem se conferre bibliothecam, ibique, collocata supra mensam ad libri caput eadem imagine, in lectione perseverare usque ad dimidium noctis, identidem ad Crucifixum respiciens velut ad Patrem luminum, ut inde lumen delumi-

ne in animum suum derivaret. Quadam nocte, cum de more impensius lectioni incumberet, audivit repente tubam, ut sibi videbatur procul insonantem: cumque intempestivum, & minime consuetum miraretur sonitum, percepit eundem iterum tanquam ex platea civitatis sibi ad aures allabentem; atque iterum paulò post quasi ad januam Conventus intonantem. Hoc sono conterritus, cum mox ante Crucifixi imaginem provolutus opem, & misericordiam imploraret, audivit iterum quartò eundem tubæ clangorem in ipso Monasterij claustro. Surgens igitur propediem, totisque artubus intremiscens, unaque manu Crucifixi simulacrum, alterâ candelam præferens, dum ostium aperit, ut è Bibliotheca abeat, en iterum horrendum insonat tuba prope se; & mox divinitus illustratus cognovit, tubam hanc prodromum esse imminentis sibi iudicii, ac propinquæ mortis significationem. Quare ille ad hunc transitum ocyus sese præparare, sub auroram cubiculum Prioris sui subire, ab eoque efflictim Sacramentum Pœnitentiæ, sacrûmque Viaticum expetere institit. Prior, cum suspicaretur hunc subditum suum nescio quo pannico terrore correptum suû non satis compotem esse, cæpit ab initio tergiversari; verum postmodum de rei even-

tu plenius edoctus, administratis Sacramentis, voti compotem fecit. munitus sacro viatico petijt etiam extrema unctio-
ne præmuniri, quam cum illi negaret Prior, eò quòd nullum morbi appareret vestigium, precibus à Deo impetravit, ut repentè gravi corriperetur febris, ex qua etiam supremum inunctus pientissi-
mè decessit.

Non erat, cur Religiosus hic ad hu-
jus tubæ sonitum tantopere ~~co~~horresce-
ret, aut Judicem pro tribunali sedentem
reformidaret in morte, quem nunquam
se contempsisse, sed potiùs è cruce penden-
tem semper coluisse & amasse memine-
rat in vita. Potiùs exultare, & cum
Propheta canere poterat: *laudate Deum
in sono tubæ, buccinate in neomenia tubæ,
in insigni die solemnitatis vestræ.* Psal. 80.
Potiùs optandum, ut hanc tubam nunc
audirent omnes inimici Crucis Christi:

Tuba mirum spargens sonum

Per sepulchra regionum

Coget omnes ante thronum.

*Quando audierimus tubam, quando vocem
illam Archangeli, quavis tuba terribilio-
rem, quis tunc nobis animus erit? quæ-
rit S. Chrysostomus. quis tunc illis ho-
stibus Crucis Christi animus, dum tu-
ba mortis auribus insonat? num salire,
& lascivire, num epulari, & pergræca-
ri lubuerit? enimverò tantum abest, ut*

pec-

peccare delectet, ut nemo quisquam sit, qui hujus tubæ clangorem vel mentis auribus exceperit, quin cæteros omnes sensus in stuporem induxerit. Hic sensus fuisse videtur, qui rectissimè sensit, ipsius D. Petri, qui referente Clemente Romano, hoc aliquando oraculum pronuntiavit: quis peccare poterit, si semper ante oculos suos Dei judicium ponat? si auribus ejus semper feralis tuba insonet? Quis dum tubam præ foribus audit, qua ad judicium cogitur, de capite accepturus sententiam, genio pergat indulgere? quis non è strato se propriat? Quis non musicam omnem in luctum convertat? Quis non voluptati omni nuntium remittat? ut, cum exhibent Angeli, & separabunt malos de medio Justorum, & à dextris inter agnos, & prope agnum, qui occisus est, ipsi stare obtingat.

CAPUT III.

*Crucifixi imago scutum ad-
versus Cypridis tela.*

S Augustini sententia est : inter omnia Christianorum certamina sola duriora sunt praelia castitatis ; ubi quotidiana est pugna , & rara victoria . Sed quodnam scutum his armis opponendum ? Memoria Crucifixi . De illo legimus Gen. 1. *ego sum protector tuus* & ps. 9. *Ego sum clypeus tuus* . Apud Alciatum reperire est emblemata militis , qui scutum , quo hostium tela exceperat , cymbam fecit , quo fluvium trajecit ; indeque clypeum osculatus : hic verus , inquit , & solus mihi amicus fuit , *cum premererque solo , cum premererque salo* . Tale scutum & protectio suis devotis est Crucifixus Salvator : hinc illud Hugonis de sancto Victore consilium : *quoties te sentis turpibus cogitationibus pulsari , ad illicitam delectationem affici , toties pone ante mentis oculos , quomodo Christus in Cruce suffixus est pro te* . Profecto innumeris satis fuit ad restringendum libidinis ardorem , in Crucifixi imaginem vel solum aspectasse .

Te-

Testis ille Malacæ adolescens, qui, ut refert Sodalis Parthenius; cùm à procacibus circumventus puellis in manifesto amittendæ virginitatis periculo versaretur, Crucifixi effigiem objecit, ac tantopere propudiosas castimoniæ oppugnatrices perterrefecit, ut fugam fecerint, quasi lupæ flammam vidissent. Non potuit meliore telo à se nefas propulsare.

Testis quoque S. Hieronymus, magnus ille Ecclesiæ Doctor qui cum periculosis, & fœdis cogitationibus tentaretur, saxo pectus verberabat; extremi iudicii rigorem animo volvebat: sed quoniam hæc sæpius parùm proficiebant, nec ulla alia remedij spes affulgebat, in molestissima carnis tentatione ad sacra Jesu Crucifixi vuinera conversus, eadem tenerrimo pietatis affectu exosculabatur, & mox semper non tantùm certam ab hostibus palmam se retulisse; sed etiam Angelicam puritatem se consecutum esse profitetur. *In vita.* Si eodem morbo laboras, à tanto Doctore cape remedium: *probatum est.*

Sic etiam S. Constantinus ex Hebræo Christianus Crucifixi amantiſſimus, toto vultu semper radiabat, quoties preces suas coram crucifixi simulacro persolvebat. Innocentiam suam ut salvam servaret, crucis ligno se defendit, atque

ten.

tentantem ad flagitium , arreptô crucifixô , & percussit , & propè exanimavit , prodigiosè tamen , iterum pœnitentem sanavit. Placuit id Salvatori , qui etiam Constantinum solutis è cruce brachijs suavissimè amplexus , ejus fronti sanctæ crucis signum impressit. *Lyræus* , multos numeraret Terra innocentes Constantinos , si majori in pretio , & veneratione esset Crucifixi imago.

Menologium Cisterciense refert , fuisse Religiosum , Petrum de Confluentia dictum , adeò Crucifixo addictum , ut diù noctûque coram eo in oratione perseveraret. Permiserat autem Salvator , ut ad virtutis exercitium fœdissimis carnis tentationibus à dœmone suscitatis infestaretur ; quæ , licèt fortiter à servo Dei reiicerentur , non poterant non tamen castissimæ menti molestissimæ accidere. Quare ad amatum suum Crucifixum recurrit , & ingenua provolutus , per quinque sacratissima vulnera eundem obtestatus est ; ut ab importuna hac carnis vexa se liberare dignaretur. Nec vanæ fuère preces : siquidem salvator mox comparens , extensâ è cruce dexterâ , supplicem pectori suo adstrinxit ; quo factum ; ut ineffabili dulcedine perfusus Petrus fateretur , se nihil simile in vita sua expertum : sed & unâ simul evanescere phantasmata illa impura , non secûs

ac ad exortum solis nebulae solent dissipari. Et quid mirum ! Si appropinquant ad fontes illos Paradisi, amarae ipsi deinceps apparuerint omnes illecebrae carnis.

Hic Petrus quidem ope Crucifixi liberatus est à stimulis carnis, non item Paulus, ille Doctor gentium; nobilissimus ille in hac arena pugil, qui pugnando lassus ter Dominum rogavit, ut Angelus Satanæ, carnis stimulus ab impugnando prohiberetur: audivit Circi agonothetam Deum missa è cælo voce sibi respondentem: *sufficit tibi Paule gratia mea; nam virtus in infirmitate perficitur.* Nimirum, fidelis deus hominem, qui præstabit, quod in se est, non patietur tentari supra id, quod potest: sed faciet etiam cum tentatione proventum. Si post adhibitum diligens tuendæ pudicitiae studium, impugneris tamen adhuc, noli animum despondere: istud enim est molestiam pati, non vinci: hostibus carere felicitatis cuiuspiam est, non virtutis: tum vincis, non cum hoste cares, sed cum minimè succumbis. Præteritorum annorum, quibus peccator forsan assuevisti, obfirmati diuturnitate habitus expelli statim nequeunt, aliquamdiu reluctantur; verum vitio minimè vertuntur, quamdiu resistis. Hostes istos in finibus tuis, ut olim Jebusæos inter terminos Israël, De-

us volens permittit, ad animi demissionem, ad maiorem Castitatis laudem, ad exercitationem denique, & quasi cotem virtutis.

B. Lucia Narthensia à Christo, amantissimæ specie, adhuc septennis puella desponsa fuit, annulô aureô in digitum inserto. Cùm ecce idem Virginis Filius eidem imperat, ut illustri ex Comitum genere adolescenti nubat, mansura Virgo. Ita inauditô exemplô virgo voto virginittis obstricta, à Christo jubetur matrimonium inire. In eo sui, & auxiliij divini secura, ligneum Crucifixi simulacrum medio semper in thalamo posuit: conjugem si fortè carnis illecebras sentiret, emicans è vultu ejus splendor absterruit, & omnem libidinem extinxit, aut aliis modis eam castigavit; donec Lucia magnis ad Deum precibus Comitem induxit, ut ipse Seraphico Ordini nomen daret: ipsa verò Prædicatorum Ordini adscripta est. *Lyræus.*

Ex quo patet, quàm potens sit remedium ad voluptates carnis spernendas Crucifixi aspectus; id, quod experta est alia mulier, cui ab amore carnali ad divinum traducendæ Christus spectabilem se stitit quasi plagis recentibus hians, & noviter Crucifixus, *me diligas*, inquit, *qui sum formosus, bonus, dulcis, & generosus*: quibus dictis ex oculis evanuit:

nuit: mulier verò jubilo ac exultatione perfusa, omnem propediem tentationem excussit. sed & aliàs cuidam alteri humana pulchritudine plus æquò fascinatæ, apparuit Christus exhibens vulnera ita recentia, ut eâ horâ inflicta viderentur: tantumque fuit lumen & pulchritudo, quæ inde promicabat; ut anima illa Christi amore capta ex illo tempore omnem carnalem amorem penitus exuerit, tota mente, ac affectu dilecto suo adhærens. Sapienter proin scripsit S. Augustinus: *nullum tam potens est, & tam efficax contra ardorem libidinis medicamentum, sicut mors Redemptoris. Et sanè; si æreus olim serpens in hastili à Moyse elatus curabat serpentium ignitos morsus; impium sit credere, Crucifixi Dei effigiem contra inflamatæ libidinis virus minus opis adferre.*

Non minùs mirandum est & illud, quod de Elisabetha Wansia è Leodiensî patria oriunda legitur, quæ Christi patientis supplicia tanto affectu meditabatur, ut illa nunquam de memoria dimitteret; sed neque ipsa à Domino relinquebatur. Totos tres annos quocumque se illa conferret, ille crucifixus euntem ita comitabatur, ut nunquam abiret à conspectu; & si quæ fortè impuræ, ac illicitæ cogitationes animum pulsarent, arma illicò expediebat, & re-

vulsam à Cruce dexteram pectori Elisabethæ admovebat, hostemque abigebat. Ita Christus suis semper est futurus arma, & armiger, ut, si velint, hostem semper vincant, & de illo triumphent.
In vita.

Eò recurrisse visus est & Adolescens ille sanguine nobilis, qui turpiori vitæ ita insueverat; ut ne ad unum quidem diem abstineret à libidine. Sæpe sæpius per conscientiaæ moderatorem à facinorosa vita revocabatur; verùm Æthiops & later lavabatur: eas ille consuetudine prava catenas nexuerat, quas ægerri-
 mè exucret. Quid confessarius consilii caperet? monet impurum, obfirmatumque in impudicitia juvenem, ac hortatur; ut quotiescunque deinceps labi contingeret, statim post admissum flagitium, in suum cubiculum recurreret, arreptoque Crucifixi simulacrô, & cum eo in genua provolutus, contrito pectore exclamaret: O Redemptor mi! en iterum infixus sum in limo profundi, mergendus in tartarum; nisi expandas brachia tua, & peccatricem animam hanc in sinu vastissimæ misericordiaæ tuæ colligas. O amor, qui semper ardes, & nunquam extingueris, continentiam jubes, da, quod jubes. Cor mundum crea in me: dixisti enim, & ita esse firmiter credo, beati mundo corde, quoniam
 niam

niam ipsi Deum videbunt. Hinc protestor jam : potius malo millies mori , quàm semel fœdari : dehiscat mihi terra potius , milléque referet infernos ; quàm ut vel semel amplius flagitio consentiam. Paruit bene monenti Juvenis , & hac praxi brevì , ope Crucifixi disrupta pravæ consuetudinis catena , evolavit in libertatem filiorum Dei , rarum consecutus donum castitatis : & ô quale quantunque donum ! donum castitatis ! Tenuit tanta illa hujus dignitas beatum Ephren suû admiratione adeò defixum , ut exclamaret : *O castitas Mater dilectionis & Angelicæ vitæ ratio ! ô castitas , quæ mundo es corde , & dulci gutture , hilarique aspectu ! ô castitas , quæ homines Angelis similes reddis ! ô castitas , portus tranquillus in summa pace ac securitate constitutus ! ô castitas , quæ cor possidentis te lætificas , & animæ ad cœlestia alas adjungis ! ô castitas , quæ spirituale gaudium paris , & merorem aufers ! ô castitas , quæ passiones minuis , & animum à perturbationibus liberat ! ô castitas , currus spiritalis , possessorem suum in sublime evehens ! & alia hujusmodi , quæ S. ille & antiquus Pater egregiè prosequitur .*

S. Paula , Virgo , formæ decore insignis , illustrior animæ candore , graves ab impuro lenone patiebatur insidias ,

quas cum satis cavere aliter vix posset, Jesu crucifixo multis precibus, & lacrymis pretiosum virginæ innocentiae thesaurum commendabat, & remedium, atque auxilium postulabat: & ecce repente per miraculum adeo deformis apparuit vultu, sibi que omnino dissimilis; ut infidiator improbus facile ab illa incastum oculum averteret, & affectum.

In vita.

Non frustra sponsus sponsam velut ad locum refugii invitat illis verbis Cantic. 2. *Veni columba mea in foraminibus petrae*; hic à carnivoro vulture, ac rapaci accipitre unicum asylum, ac refugium invenit; hic secura, ac intrepida inhiantem ridet accipitrem stygium: *in his enim latebris*, inquit Bernardus, *se columba tutatur, & circumvolitantem intrepida intuetur accipitrem; in his passer invenit sibi domum, & turtur nidum.*

Olim spe devoraverat hic milvus sponsam Christi Catharinam, virginem illam Senensem, jamque ut Poëta canit:
Consequitur pennis sublimem in nube columbam,

Comprensamque tenet;

Eò quippe jam devenerat, ut se unguis ejus effugere posse formidaret; dum hanc sibi vocem sponsi audire visa est: *veni columba mea in foraminibus petrae.* Eò toto animi nisu, ac mentis impetu se

re-

recepit, manibus Crucifixi simulacrum arctè complexa est, ac infamis prædo in fugam actus.

Ad hanc petram confugit & illa pudica cum primis Virgo, quæ circumvolitantem se ejusmodi jam viderat accipitrem. Irruperat inopinatò in ejus cubiculum, in quo sola commorabatur coram prægrandi Crucifixi simulacro tum fortè preces fundendo, perfictæ frontis juvenis vi tandem extorturus, quod hætenuis blanditijs nequiverat. Conterrita puella, nec fati mentis compos hoc arripuit consilium: duo candelabra ante imaginem prostantia accendit, ac ad lenonem conversa, ut à delicti gravitate deterreret, audésne inquit, huic Crucifixi imagini colaphum infligere? Pecando plus audebis; nam totam renovabis Christi Passionem. Juvenis amore furens nil moratus, Crucifixo alapam intorsit, quàm maximo valuit virium nisu. Virgo totis artubus intremiscens, & vix non exanimata hoc spectaculo, subiecit; an auderet & alteram superaddere? cui sacrilegus leno: tuum amore superaddam decem pro una, sublataque iterum manu alterum adjecit colaphum; cùmque jam tertium infligere pararet, mirum dictu! ligneum simulacrum cepit repente inclinatum caput in altum attollere, aperire oculos, labra movere,

& exclamare : *sufficit, sufficit*. Hac voce ceu fulmine tactus, semianimis in terram corruit juvenis, ac paulò pòst sibi restitutus sensit cor suum priùs foedis exæstuans ignibus jam in pœnitentiæ lacrymas totum disfluere, quo, & Virgo hujus milvi unguibus erepta est jam in Cygnum conversi, admirabili divinæ misericordiæ prodigio.

Sapientissimum proin Hugonis monitum est, ut, quotiescumque quis à concupiscentia sua se ad flagitium invitari animadvertit, defixis in Crucifixi effigiem oculis, ita sibi à Salvatore acclamari imaginetur. I nunc, i fruerere tuis libidinibus, ego hîc summis cruciatibus pro te conficiar ; tu oculos obscœnis rebus pâsces : ego in morte nantes oculos lacrymis obruam : tu aures cantilenis, verbisque obscœnis oblecta ; ego interim blasphemias, injuriasque atroces libens audiam : tu te ciborum cupediis, calicéque meretricis Babilonicæ ingurgita ; ego sitiam, ego felle, & aceto potabor : tu pedes, manus corpus totum immerge in tuarum cupiditatum cœno ; ego pedes, manúsque infami trunco suffigar, ego totum corpus diris plagis pungi, lacerari, proscindi pro te interim finam : tu corona caput rosis, unguentis diffue ; ego spinas capite geram, ego totus sanguine madebo : cor
tibi

tibi cupidines tuæ vulnerent, mihi Judæorum hastilia latus aperiant; ut per patentem cordis fenestram videas, quàm ingratos homines amem: denique in tuis sordibus vive lætus, & alacer, ego pro te in exquisitissimis tormentis moriar. Cujus tam saxæum est pectus, quod non moveant illæ Christi pendentis voces? tu homo, voluptates carpe, ego hîc patiar.

Hac ratione ad frugem reductus est Cœnobita ille, qui ex incauto in fœminam aspectu, ita in ejus concupiscentiam exarserat; ut desiderium suum in opus deducere decreverit; quare clam monasteriô egressus obviam sibi habet Monachum aspectu venerabilem sibi dicentem: fili mi; quo te pedes? cui alter: quid hæc ad te? quid me filium vocas, quem ego non agnosco ut patrem: subjecit Monachus: se esse ejus parentem, ac proin ad se quàm maximè pertinere inquirere in vias filii. Tum religiosus irâ succensus, ac internis concupiscentiæ furiis stimulatus cum indignatione respondit: Monachus cùm sis, qui meus esse genitor potes? O benignitas nostri amantissimi Redemptoris! Tum Christus, qui eo sub schemate spectabilem se dederat, deducta veste illi ostendit sanguine manans sacrosancti lateris vulnus asserens: an adhuc inficiari

potes , me tuum esse patrem ? Aspice hoc latus , & vide has manus clavis perforatas , & haud gravatè intelliges , quanti mihi tua salus steterit . Erubuit ad hæc verba Religiosus , & non ausus vocare patrem , cuius filius fuisset tam ingratus , in amarum solutus fletum , appellavit Dominum , ac Deum suum . Tum Christus præcepit , ut pedem domum referens pœnitentiâ deleret designatum animo flagitium : quibus dictis Salvator ex ejus oculis evanuit , & unâ ex corde Monachi prava tentatio . *Auriema.*

Cum ejusmodi personis videtur locutus S. Laurentius Justinianus , quando dixit *o pugnatores ! ostia hæc intuemini , diligentissimè lateris , manuum , pedumque figuram videte Redemptoris : aperta sunt , introire ne timeatis : cum infesti sunt adversarii , cum illis impares vestras senseritis vires , cum titubare , formidare , & ipsorum suggestionibus inclinare cœperitis , sine mora ad præsidia currite Verbi , ad petrae foramina , ad vulnera Redemptoris .* Quare si me audias , Crucifixi imaginem fixam habebis ad cubiculi ostium , ad mensam , ad lectum , crebròque Christi passi aspectu , oculo , cogitatione , menti totam crucem , & quasi sigillo in cordis cera , imprimes : id enim ipse à te efflagitavit . *Pone me , inquit , ut signaculum super cor tuum , ut signa-*
cu.

*culum super brachium tuum : ut scilicet
toto nobis figatur in corde , qui pro nobis
fixus est in cruce ; ita facilius à libidinis
corruptela, impuritatisque vitio servabe-
re ; si , quæ Bernardo fuere delitiæ ,
fasciculus myrrhæ dilectus inter ubera com-
moretur. Cant. I.*

C A P U T IV.

*Crucifixi imago in necessitatibus
refugium.*

Non tantum adversus Cypridis tela
scutum est prævalidum , sed etiam
adversus omnes sinistrioris fortunæ in-
cursus asylum præsentissimum Crucifixi
imago. Verè ipse *refugium nostrum* &
virtus Verè adiutor in opportunitatibus :
ps. 9. Verè Dominus firmamentum meum
ps. 17. Non frustra Stephanus vidit Je-
sum stantem Act. 7. paratum videlicet
ad sibi impendendum suffragium ; sed
non tantum sibi ; sed & reliquis omni-
bus sui Cultoribus. Expertus id S. Tho-
mas de Villa nova Archiepiscopus Va-
lentinus , qui in omnibus difficultatibus
sive ad solatium capiendum , sive ad re-
medium obtinendum , constanter recur-
rit ad Jesum crucifixum. Coram quo,

cùm semel vehementer à suis subditis afflictus, multùm quereretur, audiit vocem Jesu crucifixi : Eja fili mi ! recipies consolationem in die natalis matris meæ. Miraculô id confirmatum est; nam in illa crucifixi imagine os ita apertum remansit, dentésque nudati adeò vivaciter, ut nec peritissimi artifices id exprimere potuerint, aut imitari. *In vita.* Hinc disce; ubi verum solatium quærendum sit, & inveniendum.

Et hic quidem Archiepiscopus Valentinus solatium, consilium reperit Archiepiscopus Cantuariensium S. Dunstanus, qui in sacrilegos quosdam Ecclesiasticos excommunicationis fulmen intorserat. Complures aulæ ministri, imò Rex ipse, suas pro reis preces interponebant : quid agat Dunstanus ? Christi crucifixi imaginem, ut in dubiis semper solebat, accedit, orat, atque an mutanda sententia, de Cœlo inquirat : Et ecce, omnibus omnino audientibus, Christus de cruce respondit Dunstano : *ne feceris, ne feceris; rectè judicasti, non rectè mutares. Osbertus.*

Sic etiam P. Camillus de Lellis, cùm totus esset in fundando, firmandoque instituto Fratrum misericordiæ mortali-
bus tam proficuo, permittente Deo, innumera invenit obstacula, ac remoras à malè feriatis sibi objectas capitibus,
præ.

præsertim verò in administrando S. Jacobi Xenodochio Romanò, adeò ut cæptum hoc opus Dei jam penitus dissolvendum crederetur. Quid hic ageret afflictissimus Camillus? Cùm in humanis nil superesset præsidii, ad divinam opem confugit, ad suum Crucifixum, rogans, obsecransque, ut auxiliatricem sibi manum porrigeret. Et en! sacra illa imago avulsam è clavis utramque manum erga supplicem extendit in signum; nil ipsi timendum; cùm protegeretur manibus Omnipotentis. Quin imò quò magis animaretur, hæc verba addidit: *Quid pusillanimis animò concidis? Cæpta urge consilia, & tibi præstò ero, cùm hoc opus meum sit, non tuum.* Quis hinc verbis sat explicet Camilli solatium à tam dulcibus Crucifixi verbis, ac tam prodigiola amoris significatione haustum. Certè ab eo tempore tam tenero devotionis sensu erga illam effigiem affici coepit; ut eam quocumque se se conferret, secum deferret; quam etiam majoris venerationis gratiâ in eminenti, ac conspicuo loco Ecclesiæ S. Magdalænæ postmodum collocavit, eandem, quotiescunque templum subiret, piè deveneratus, diceréque solitus, se semper in illa, & gratiam invenisse, & misericordiam, relietò nobis documentò, in operibus obsequi divini ad Crucifixi opem nobis recur-

currendum ; nec animò concidendum ,
quando obstacula interponuntur fraude
dæmonis , ac Salvatori dicendum : hoc
opus , quod designo , opus tuum est : si-
ne te nihil efficere valeo ; da quod ju-
bes , & jube , quod vis. *In vita .*

Quod monitum alta mente imbiberat
Catharina de Sandoval , quæ cùm gra-
vi oppressa morbo impediretur , quò mi-
nùs ad fundandum Carmelitarum Con-
ventum egredi valeret , ac propterea an-
xia coram Crucifixi simulacro multùm
suspiraret , opémque imploraret , repen-
te ea imago in ipsius cubiculo colloca-
ta copiosum sudorem emittere visa est .
Prodigium admirata Catharina imagi-
nem apprehendit , veneratur , & dum
pium osculum impressura propiùs labris
admovet , prodigioso illo sudore vultus
ejus madefit , omnique statim liberata
morbo tota incolumis surrexit à lecto ,
cæptamque fundationem est prosecuta .
In ejusmodi causis arduis pro gloria Dei
susceptis semper illud aureum D. Chry-
sostomi monitum ante oculos ponendum :
*quando videris , quæ sunt mala , & dif-
ficilia , imminere ; ne animum devertas :
hoc enim vel maximè est sperare ; quan-
do in media mala , & pericula gravia
fueris conjectus , tunc erigi . Quamvis
vel ad ipsam mortem deveneris , & un-
dique maxima imineant pericula ; ne des-
pera-*

peraveris : potest enim Deus in rebus vel difficillimis & impeditissimis, exitum invenire. Quando res in maximam inciderunt inopiam, tunc tu spera maxime : tunc enim Deus suam maxime ostendit potentiam, non à primordio ; sed quando res planè fuerint desperatæ ab hominibus ; hoc est enim tempus divini auxilii.

Aliis recursus ad Crucifixi imaginem mentis malaciam restituit, animi perturbationibus, ac infestis passionum motibus penitus sublati. Testis Joannes Baptista Faëntinus ex religioso Capucinatorum Ordine, qui cum naturâ, ingenioque ferocior, quàm credi possit, longâ sui similium consuetudine increvisset, tandem se respiciens, atque ardentissimis animis Capucinatorum arduam vivendi, suique vincendi rationem secutus, admirabili quadam contentione se se ad omnem perturbationum victoriam exercebat. Nec moderatores deerant duriora imperando, & verbis castigando. Ad quæ ille, quamvis animò commotior, continebat se nihilominus, iramque habebat in potestate ; quæ tamen ita aliquando efferbuit, ut violentius cohibita ferventem jam nimium sanguinem ruptâ pectoris venâ, magno impetu profunderet. Tum Joannes Baptista in templum se raptim coniciens & ut erat cruentus, ante Christi in Crucem acti signum se abiis

abiicit, atque succlamat: *En meum Sanguinem Domine!* Exprobrantis hæc vox videbatur; cui Dominus, conversâ ad lateris vulnus dexterâ, vices reddidit: *vide qualia, & ego tui causâ olim fuerim passus.* Hæst attonito similis, irâmque sanguine domitam meliori sanguini dedicavit, quam victoriam è vestigio subsecuta est ingens animi quies, serenitas, mentisque malacia, non secus ac olim, quando Christus in navicula excitatus cominatus est mari & ventis, facta est tranquillitas magna. *Lyræus.*

Ita etiam in Annalibus Fratrum Minorum legimus, Fratrem quemdam laicum à rigido, & indiscreto superiore ita fuisse mortificatum, ut à desperatis parùm abfuerit consiliis. Semel post longam patientiam, cùm sat duram sibi injunctam pænitentiam peregisset, gravi mærore absorptus, ad suam Crucifixi effigiem recurrit doloris exonerandi gratiâ, coram qua prostratus, dum diu, multùmque de nimio superioris sui rigore conqueritur, sibi ab eodem responderi audit, *viden, quantum & ego amore tuî patior, quot injurias, quæ vulnera, quos dolores, & quidem innocens, ac sine omni mea culpa, unice ad delenda tua peccata.* His verbis erectus novitius ad se rediit, & ad antiquam mentis tranquillitatem, absterfo omni animi

mi mœrore ita quidem, ut impoſterum omnia non ſolùm patienter, ſed etiam libenter pertulerit. Secutus eſt hic Religioſus monitum Bloſii ita aſſerentis: *ſi libet conqueri; quidquid querimoniarum velles apud homines deponere, id humiliter depone apud ipſum Dominum: pertractans cum eo, tanquam cum piſſimo Patre, præſentiſſimòque adiutore, quidquid te tangit. Eſt enim Dei munus, & hoc eſt ejus proprium, eos, qui ſunt dejecti, & afflicti, conſolari. Profectò, ait Chryſoſtomus, Deo exhortante, & conſolante nos, quamvis mille hominum moleſta-verint, haud in re ſanè, vel minima offendere potuerint; nam cum ille in ſolido cor poſuerit, nemo id vel moveri coëgerit.*

Ad parem animi firmitatem, teſte Sandæo, erectus eſt Fratrum quidam Ordinis Seraphici Lucas nomine, qui ex præalta Eccleſiæ parte, fallente veſtigio, in pavementum delapſus utrumque crus ſibi confregerat, toto reliquo corpore foedum in modum contuſo; hinc dolor, lacrymæ, ſuſpiria, lamenta, quibus, dum immodicè indulget, ſe illi ſpectabilem exhibuit Chriſtus è cruce pendens, aſſerensque: *o Luca! edic, quiſnam acerbior fuit dolor meus, an tuus?* cui ille: procul dubio mi Redemptor incomparabiliter major exſtitit tuus, quam

quàm meus ; novósque inde assumens spiritus , ac tali , tantóque spectaculo confortatus subjecit : ò si possem tuos mecum partire ! Sed benignissimus Salvator hac sui servi voluntate contentus , in altum sublatâ suâ dexterâ cruentâ , ei benedixit , ac evanuit omni animi mœrore , omni corporis dolore , quem infirmus ob lapsum patiebatur , absterfo. Sanarât primum Cœlestis medicus animam , sua illi exhibendo vulnera ; postmodum & corpus suam impertiendo benedictionem. O quantæ efficacix sunt verba illa : *qualis dolor fuit acerbior meus, an tuus ?* quæ quàm maximè ponderanda essent , quando adversis premimur.

Porro solemne est dæmoni non tantum hominum animos internis perturbationibus , sed etiam eorundem ædes suâ præsentia infestare. Sic Porcæ ad S. Andreæ in Provincia Indiæ malignus spiritus Christiani hominis domum infestam habebat. Quare cùm ea obiret loca sacerdos societatis , ab Ethnico homine interpellatus est ; cur , si tanta est nostris Mysteriis potestas , non fugaret Dæmonem ex ea domo ? Accessit noster , exorcismis fugat hostem. Dat subinde Patrifamilias imaginem Christi Crucifixi ; eamque domi expositam habere jubet , quæ quàm diu ibi fuit , ad domum aspirare deterrimo spiritui non licu-

licuit. Verùm homo imperitus suæ domus tutelam, sacram imaginem, quo majore reverentia haberetur, in templum transtulit: rediit infestus habitator. Homo rem ad Patrem detulit: Pater, recognita, jubet crucem iterum inferri domum, qua illata, nunquam exinde malus habitaculum repetiit. *Annua societatis. Verè cecinit Poëta: unica regnantes non capit aula duos.* Præsente lucis Principe, necesse est, cedat tenebrarum princeps.

Perrappositè hic omnes monet S. Ambrosius: *erue de numismate animæ tuæ imaginem diaboli, & attolle imaginem Christi; ut in anima tua tamquam in imagine sua Jesus vivat, Jesus imperet, Jesus triumphet.* Multæ dantur Christianorum ædes profanis imaginibus ornatae, sola Crucifixi Salvatoris deest effigies; vel si quandoque adest, rarò piis ac devotis oculis aspicitur; rarò cor, affectusque ad eam dirigitur; rarò cum Bernardo cogitatur: *Deus meus pendet in patibulo, & ego voluptati operam dabo;* hinc scelera inundant; Venus triumphat.

Est pariter Crucifixi aspectus præstans antidoton adversus infirmitates corporis. Cùm B. Peregrino Foroliviensi ex Ordine fervorum B. Mariæ ob putridum ulcus crus amputandum esset, consurgens
no.

noctu è lecto, & super pavimentum reptans, ut poterat, ad Capitulum pervenit, & ante Crucifixi imaginem (quæ adhuc hodie in summa veneratione est) vehementiùs orans, ac obdormiscens, Christum de cruce descendentem, & crus tangentem vidit: ubi verò expergefactus est, ita crus persanatum sensit, ut prioris ulceris ne quidem vestigium apparuerit. *Ex Annuis Ord.* Pulchra est observatio S. Ruperti in illa verba: *Ecce, quem amas, infirmatur.* Non rogarunt Judæi, ut veniret, & sanaret languidum; sed tantùm inquirunt, *ecce!* amanti enim fati erat nuntiâsse.

Cùm aliquando B. Franciscus Ordinis S. Mariæ de Carmine, Urbem Senensem circumiret ad colligendas pro more eleemosinas, obvium sibi habuit parvulum à nativitate cæcum; quo spectaculo ad commiserationem motus, extracto Crucifixi simulacro, quod pectori appensum gestabat, ad cæcum conversus: *aspice*, inquit, *fili mi tuum Salvatorem Jesum Christum.* Et en! tanta virtus ex sacrosanctis ejus emanavit vulneribus, ut momentò citiùs parvuli oculos aperuerit, qui mox in terram prostratus, reverenter Crucifixi imaginem deosculatus est, cujus ope visum tam prodigiosè recepisset. Salvatoris imago fuit primum objectum, quod in
ocu-

oculos incurrit hujus parvuli, duravitque, quoad vixit, beneficium visus ut ultimum, quod videret, quando mors illi oculos clauderet, aliud non esset, quàm Christus Crucifixus.

Atque parvulus hic quidem à Crucifixo recepit beneficium visus: optandum, ut alii adolescentes longè meliori, ac salubriori percuterentur ab eodem cœcitate oculorum, de qua Jarricus in Historia Indica. Non procul à Pequino, Regia Sinarum urbe, Jacobus Pontoya è Societate Jesu Missionarius, frequenter coram frequenti populo Christum prædicabat, & hunc Crucifixum, ostensò Auditoribus ejusdem simulacrò; cui non semel petulantiùs illudere cæpit adolescens: imò & blasphemò ore in sacra Dominicæ Passionis mysteria debacchari. Non tulit inultum scelus, quod spectabat è cœlo Numen: adolescentem enim salubri remedio ad frugem reduxit; demissis quippe in terram oculis, nihil omnino cernebat: elevatis autem in superna ac cælestia, liquidò omnia intuebatur. Ita ad terrena hæc, & humana cæcus, ad cælestia & divina oculatus erat, adeò ut & fidei lumine collustratus, Christo nomen dederit. Ea mentis cæcitas exoptanda; at illa miseranda ac detestanda, qua incauta adolescentia sequitur, quando ad omne flagitium præ-

it cæ.

it cæcus puer Cupido. Maxima autem cæcorum turba, quos libido & turpis amor penitus excæcavit, & omnem rationis usum id est, mentis visum eripuit, ut nec ipsum ante se inferni barathrum apertum conspiciant. Et hunc olim in Sodomitis extinxit præpostera libido, qui tanta cæcitate percussi, ut etiam ostium non viderent. Unde Ambrosius: *cæca est omnis libido, & quod ante se non videt*. Ante se habet immane illud peccati lethalis spectrum, ac turpitudinis monstrum, *nec videt*. Ante se habet pudorem, ac verecundiam quæ scelus sequitur, ac premit, *nec videt*. Ante se habet infamiam familiæ, & notam toto orbe divulgandam, *nec videt*. Ante se habet inferni præcipitium, & æternas flammæ, *nec videt*. Miseranda sanè conditio pueri, sine duce, ad subterraneam fornacem imprudenter properantis, & præsentissimum vitæ periculum incurrentis. At quantò deterior illius fors, qui longè præsentius animæ discrimen incurrit? hoc de eo, qui fædas oblectationes sectatur, S. Gregorius pronuntiavit: *anima, inquit, perversa, dum in præsentis vitæ oblectationibus se deserit, quid aliud, quàm clausis oculis ad ignem vadit*. Hos oporteret frequenter ante Crucifixi imaginem illud cæci Evangelici ingeminare: *Domine, ut videam*.

Verum nos ad nostra. Admirabile sane fuit patrocinium, quod compluribus Religiosis Ordinis Prædicatorum præstitit Crucifixi imago Anno 1219 in quodam Castiliæ Conventu. Hærebant hi in templo, dicto jam completorio, more suo laudatissimo orationi vacantes, quando repente aliqui ex illis advertunt fornicem intremiscere, ac strepitum ciere, cujus quidem cum tum nullam haberent rationem, ecce tibi! Crucifixi imago in principe altari prostans clara voce in hæc verba erupit: *fugite fratres*. Illi, cum periculum non satis præviderent, timerentque, illusionem hanc esse dæmonis, orationem disturbare nitentis, ne tum quidem commoti sunt. Verum Salvator, qui ad maiorem suam gloriam eorum vitam fartam tectam voluit, altiore adhuc voce ex eadem imagine priora illa verba ingeminavit. *fugite Fratres: tota hæc machina dissolvetur*. Hoc nuntio accepto omnes dilapsi sunt, & vix pedem ultimus è porta extulerat, cum totus fornix horrifico cum fragore corruit, ne unico quidem læso. *Auriema* Divinam Providentiam, ac juvandi promptitudinem in his servis suis morti ereptis videtur ad vivum expressisse Simon de Cassia, dum in illa verba Marci 4. *Domine nonne ad te pertinet; quia perimus*, ita discurret: *!magne*

gnæ profunditatis , & divinæ inclinatio-
nis est verbum : Domine ; imò ad nemi-
nem pertinet , nisi ad te , si perimus : tui
enim in creatione sumus ; tibi ergo peri-
mus , si tui sumus . Ad te solum li-
berare pertinet , ne pereamus , & reassu-
mere de periculo , si incurrimus . Vocasti
nos in promissione tua , sequimur te in fi-
de nostra , vocasti nos miris modis , sequi-
mur te vestigiis nostris ; patrocinia mun-
di dimisimus , & sub tua protectione con-
fugimus . Hæc ille .

P. Auriema memorat , quemdam Prin-
cipem ante somnum solitum fuisse piè
osculari Crucifixi pedes , ac eiusdem si-
mulacrum mensæ imponere ; dum cibum
caperet . sed cùm virtutis pedissequa sit
invidia , quidam Procerum , quibus fi-
xum erat , Dominum suum è medio
tollere , Principis cubicularium pecuniis
corruptum eò impulsere , ut venenò infe-
cerit pedum vulnera . Verùm non per-
misit servator , ut , unde vita fluxerat ,
inde mors oriretur servi sui . Quare
dum Princeps more suo sub noctem os-
culum figere pedibus nititur , Crucifixus
prodigosè utrumque pedem in altum
sustulit , ac osculum admittere renuit .
Conterritus Princeps suspicabatur ad-
missum à se nescio quod crimen , quod
ab osculo arceret ; At cubicularius , viso
prodigio , omne illi dubium exemit : pro-

volutus enim in genua suum scelus confessus est, ac delicti veniam deprecatus, quam haud operosè etiam impetravit ab eo, qui ad aspectum Crucifixi sæpe illud verbum expenderat in Cruce prolatum: *Pater, ignosce illis.*

Majus incurrerat & vitæ & famæ periculum S. Elisabetha Hungariæ Regina, quæ tota erat in curandis leprosis & ulcerosis, recognoscens in iis Personam Christi. Aliquando, absente Landgravio Marito in palatium deportari curârat leprosum, quem balneô mundatum etiam in proprio suo lecto collocârat, minimè verita ulcera & fœtorem. Aulicorum nonnemo Reginae infensior mox Marito nuntiat, à conjugè superinductum alium tori consortem. Landgravius Zelotypiæ furiis incensus propediem in palatium recurrit, strictoque ense in cubiculum irrumpit. Et en! dum subit, videtur sibi videre in lecto jacentem Christum Crucifixum; cùm interim pauper leprosus, tumultu excitatus, è lecto jam profugisset mortis metu; sed non minor fuit timor Landgravii ad aspectum Crucifixi; qui mox abjecto acinace, in terram prostratus humillimè veniam petiit ab Elisabetha ob peccatum suum; cùm non ignarus sanctitatis conjugis suæ non tam faciles debuisset dare aures delationibus malevolorum. *Auriema.* En

quàm promptè Christus opem ferat etiam non rogatus in periculis, longè aliter ac homines factitare solent, qui in tempore tentationis recedunt. *Si possides amicum* ait Ecclesiasticus, *in tentatione possido eum*: id est fidem tentando in aduersis; hic lapis Lydius.

Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum;

Tempore sic duro inspicienda fides.

COROLLARIUM I.

ADmirabilè fanè fuit illud patrocini-
um à Crucifixo præstitum Santareni
in Lusitania cuidam puellæ, cui juvenum
non nemo matrimonium promiserat. Sed
hæc verita, ne promissis staret, promif-
sionis testes expetiit. Verùm ille, qui lon-
gè alias in animo suo alebat cogitationes,
conditionem rejecit, & magis homines,
quàm Deum timens, eamus reposuit ad
Ecclesiam, & ibi ego tibi ratificabo pro-
missum, adhibitò in testem Crucifixi si-
mulacrò. Dictum, factum: sparsâ eti-
am inter vicinos horum sponsalium fa-
mâ. Verùm cùm in longum pertrahe-
retur nuptiarum tempus, illa post lon-
gam patientiam, iussit juveni denuncia-
ri, ut sui honoris curam haberet; sta-
ret aliquando promissis; cui perfidus ju-
venis

venis reposuit, se illam ne quidem nôsse. Quare puella, ut sibi administraretur justitia, coacta est recurrere ad Ecclesiasticos Judices; sed quia nulla in sui favorem suppetebant testimonia, enixè eos rogavit; ne gravarentur, in templum se conferre unà cum sponso; exhibituram se ibi testem omni exceptione majorem. Obsequuntur supplicantis votis Judices, & dum misella ante Crucifixi imaginem prostrata hæc verba profert: nōne verum est, mi Deus, quod hic in tua præsencia matrimonium mihi cum juramento condixerit? mirum dictu! Effigies Crucifixi ambas è cruce solvit manus, earumdem motu præsentibus omnibus clarè demonstrans, esse verum, quod Virgo hæc edixerat, perseverante postmodum eodem in situ manibus è cruce solutis Crucifixo, & etiamnum hodie cernitur manibus solutis, ac in summa apud omnes veneratione est, uti præter alios refert P. Eusebius Nierembergius. Aliis tum non fuit opus testimoniis; magno-pere juvenis rubore suffusus est, ac resarcitus suus puellæ honor, secutis ex voto nuptiis. Quàm verè Psalmista de Salvatore pronuntiavit: *testis in cælo fidelis*, divinæ scilicet Providentiæ, ac Bonitatis, quæ nunquam destituit sperantes in se. Hinc Blosius: *citiùs cælum cum terra periret, quàm Deus hominem,*

292
*nem, se se illi resignantem, & benigni-
tati ejus humiliter confidentem, abiiceret,
aut desereret.*

COROLLARIUM II.

Confimile priori est, quod Daurol-
tius in suo refert Catechismo. Af-
servatur in Ecclesia Canonorum Re-
gularium Salvatoris Neapoli prægrandis
Crucifixi imago inter alia etiam hoc pro-
digio inclyta. Hanc olim orandi gra-
tiâ frequentabat diebus singulis vir qui-
dam antiqui candoris, & pietatis Tho-
mas dictus, cui coram simulacro precan-
ti supervenit ejus Compater rogans, ut
sibi statim vellet mutuò dare certam pe-
cuniæ summam, addens; ut pro sua cau-
tione advocaret testes, quos liberet. Cui
petitioni reposuit vir pius, & rectus:
paratum se omnino indigo succurrere,
nec alium se testem mutuò datæ peccu-
niæ expetere, quàm Crucifixi effigiem
ibidem præsentem, ac numeratis pecu-
niis hominem dimisit. Elapso jam pri-
dem præfixo restitutioni tempore, cum
Compater acceptas pecunias non redde-
ret, morosum debitorem accessit sua si-
bi restitui efflagitans: cui malus homo,
ac perfidus Compater vultu indignabun-
do debitum negare, & fastuosè quærere,

an somniaret? quod si mutuò sibi quid dedisset, syngrapham exhiberet, aut testimonium authenticum. Cùm verò Thomas alium testem non haberet, quàm Crucifixi devotam imaginem, illius, qui omnia videt, omnia cognoscit, fiducia plenus, perfidum suum debitorem ad imaginem deduxit, ubi in genua provolutus in hæc verba erupit: Christe Jesu! tu scis, me non alium expetiisse testem dati mutuò peculii, quam te: rogo proin Majestatem tuam, ut ad gloriam nominis tui, & confusionem tam perfidæ ingratitude nis hujus mei debitoris digneris signum aliquod edere in testimonium veritatis: quam orationem Thomas comitabatur suis lacrymis, perfidus Compater risu, & sannis. Et ecce rem miram! repente exauditur vox à Crucifixo emanans, altùmque intonans: *Ab miser, & ingrate! Redde ociùs, quæ debes.* Quid ad hanc vocem debitor? locò ut in terram prostratus veniam exoraret admissi sui delicti, in furias actus, ausu plusquam diabolico, sat grandem sustulit lapidem, eoque impetu in effigiem coniecit; ut collum intorserit, ac ea pars vultus, in quam lapis inciderat, livida apparuerit, & oculus sanguine suffusus. Vix admissio tam enormi piaculo è vestigio divina Nemesis in sceleratum animadvertit; nam statux instar hæsit im-

mobilis, facie, ac oculis ita deformatis, ut furiam infernalem repræsentaret. Devotus Thomas ad tantum flagitium attonitus, & scelerati debitoris supplicio pariter commotus, divinam Clementiam pro eo exorare qua precibus, qua lacrymis prius non destitit, quàm exauditus misero, & sanitatem impetrârit, & unâ copiosum lumen agnoscendi grave suum, & enorme delictum. Quare hic in se reversus, multis lacrymis, & contrito pectore expetiit à Deo sibi indulgeri offensam, & à creditore suo veniam tam gravis perfidiæ, ac ingratitude longè gravioris; quam postmodum quoadusque vixit, non cessavit perenni lacrymarum fonte eluere, ac deplorare. Quis non miretur hic obstupescendam prorsus Crucifixi Salvatoris fidelitatem, & clementiam, quæ oppidò magna fuit restituendo innocenti creditori mutuatum peculium; longè maxima dimittendo sacrilego debitori gravissimum peccatorum debitum. Ita omnino: *misericordia ejus super omnia opera ejus*. Cum *Misericordia*, conjuncta est admirabilis *patientia*, qua fert injurias sibi ab homine illatas; ut non statim ulciscatur illas, sed patienter ferat, expectetque emendationem. Sicut expectavit in hoc extremæ temeritatis homunculo. Conjuncta est præterea *man-*
sue-

suetudo, quæ facit; ut non facile ad iram exasperetur, aut in furorem excandescat; sed pristinam animi æquitatem retinens, benignitatem erga nos suam non abijciat; sicut non abjecit eam erga provocatorem istum nefandum terræ, cœlique odium. Conjuncta est *clementia* in ignoscendo, qua hominibus poenas commeritas ex animi lenitate, vel minuit, vel omnino condonat; ut condonavit huic Antagonistæ, non tantum nullam veniam promerito, sed tormentis omnibus, & supplicijs juxta leges justitiæ plectendo.

COROLLARIUM III.

Solent quandoque & juvenes & Virgines intra sacrum & saxum hæerere & cum ingentibus conflagrare difficultatibus; quando ad sacra Asceteria aspirant, piis votis remoram ponentibus tum Domesticis discessum prohibendo, tum Religionum superioribus susceptionis gratiam differendo. His ego ostendam tabulam, qua ex his fluctibus feliciter emergent in Religionis portum.

Vincentius Flaviano lectissimus juvenis vix decimum quartum ætatis annum attigerat; cum divino eum spiritu ad sublimiora vocante, apud se de seculo

fugiendo , & Minorum de Observantia Religione amplectenda consilium iniit; Unde facta deliberatione Religionis habitum à Superioribus petiit , qui , cùm adolescentem tenella adhuc ætate viderent , præviderentque ægrè à Parente dimittendum , rem in longum protraherant. Interea pius adolescens frequenter ad Fratrum Ecclesiam itabat , in qua cùm aliquando ferventiùs coràm quadam Crucifixi imagine oraret , ac admissionis gratiam sollicitaret , illa è Cruce brachia solvens , quasi orantem amplexari vellet , ad ipsum extendit , cujus ex aspectu Vincentii animus tantâ consolationum copiâ perfusus est , ut in altiore oris gemitum erumperet ; quo à Fratribus in choro hærentibus percepto ; cùm ii sinistri quid accidisse adolescenti suspicarentur , propediem acurrere. At mox gemitus causâ perspectâ , dum tam clara divinæ vocationis testimonia in adolescente perspicerent , moras haud amplius texendas rati rem ad genitorem deferunt , divinamque vocationem haud amplius differendam persuadent : qui tandem filium sua benedictione firmatum , novi Abrahamæ instar , Deo in Venerabili Fratrum Minorum Ordine velut holocaustum obtulit. *Zach. Bover. in Annal. Capuc.*

Adolescenti jungamus puellam . Prio-
re

re sæculo celebris quædam prostituti pudoris fæmina, triginta circiter annorum, integri lupanaris præses, post enormia flagitia patrata, ad extremam redacta paupertatem, ac infami afflicta morbo, in se tandem reversa, cœpit à vitæ præteritæ noxis vehementer abhorre-
re, & adeò conteri; ut efflictim petierit admitti in Monasterium, ut vocant, Conversarum: verùm cum obfirmatè infelix fuisset exclusa, & rejecta à Monialibus, morbum illum futurum incurabilem metuentibus, vel saltem illius curationem nimis pretiosam, adeoque Conventui nimis onerosam, tristis hac repulsa, in templum se contulit, auditoque devotè sacrò, coram Crucifixi simulacro in genua provoluta: mi salvator, inquit, video me ab hominibus excludi, sed scio à tua Bonitate neminem reiici: hinc me tibi dono totam, offeroque, & servitutem deinceps serviam perpetuam. Inde ad Confessarium quemdam delata, ei causam exposuit, suaque Monasterii subeundi vota; enixè rogans; ut suas apud divinam Clementiam preces interponeret. Ille afflictam blandè consolatus, monuit; ut per aliquot dies pergeret hoc suum negotium ferventè oratione coram dicta imagine Deo commendare, ac postmodum iterum à Monialibus peteret in Conventum admitti.

Executa est omnia accuratissimè, & ecce rem miram! Petitâ iterum susceptionis gratiâ, omnium suffragiô perlibenter admissa est, & vix monasterium ingressa (o admirabilem Crucifixi favorem) tantam apud Moniales gratiam & benevolentiam invenit, ut amaretur; coleretur, summique fieret ab omnibus; quin imò pauculos post annos in superiorem Monasterii fuerit electa; quo in munere ita se gessit, ut ob raram prudentiam, virtutem, ac zelum non solum Domesticis, sed etiam exteris tum Ecclesiasticis, tum sæcularibus superioribus dicti Conventus curam habentibus fuerit admirationi, laudem apud omnes promerita singularem. Ex illo monasterio postmodum ad aliud translata, ut virtutum suarum exemplô collapsam ibidem disciplinam instauraret, ita omnium Monialium ibidem amorem ac benevolentiam sibi devinxit, ut eam mox in suam elegerint antistitem; quo in munere, cum brevî pristino fervori ac flori omnia restituisset, pientissimè decessit, communi luctu & lacrymis in tumulum elata. *Dominicus Ottonelli*. Vides hîc, quò confugiendum in ejusmodi necessitatibus. Cum religiosus status sit velut alter mons Calvariæ, in quo homo tribus Votis velut totidem clavis cruci affigitur, à quo faciliùs impetrabitur admissionis gratia, quam

quàm à Crucifixo? Videtur mihi, prior-
rem illam puellam, post exoratum suis
precibus à Crucifixo susceptionis benefi-
cium, ab eodem Salvatore benignè a se
dimissam, ac animatam fuisse illis ver-
bis Eccli. 39. *O audite me divini fructus,
& quasi rosa plantata super rivus aqua-
rum fructificate. Quasi Libanus odorem
suavitatis habete. Florete flores, quasi
lilium, & date odorem, & frondete in
gratiam, & date canticum, & benedi-
cite Dominum in operibus suis.*

COROLLARIUM IV.

Corodinis loco lubet, hinc subnectere
mirabilem sanè eventum, quem re-
fert P. Zacharias Boverius in *Ann. Ca-
puc. Tom. I. ad annum 1540.* In Pede-
montio, urbe Montis Regalis, P. Jo-
annes Baptista Florentinus Zelantissimus,
celeberrimusque concionator, Carolum
Drosium virum præpotentem, & plus
quàm barbaram in suos subditos exer-
centem tyrannidem, cùm frustra diu
privatos intra parietes suæ impietatis ar-
guisset, tandem in publicum hoc vitium,
etiam publicè & ex cathedra detonuit.
Ubi id per suos Drosius rescivit, statim
Concionatori per internuntios renuntia-
ri jussit, nì in dicta pulpito propediem re-

cantaret, se barbam illi radicitus à mento abstracturum. At ille: *renuntiate*, inquit, *Domino vestro, me nec barbam, nec vitam curare; dum de gloria Dei, & Concionatoris agitur officio: si tamen crastina die concioni adesse voluerit, eam, quam Deus dictaverit, satisfactionem præstare non intermittam.* Manè itaque Carolus militibus stipatus adest, quibus, si Ecclesiastes iterum vel verbulò suam avaritiam perstringeret, jam ante præceperat, ut è cathedra deturbato violenter barbam è mento detraherent. Interim dum sedet ille fastuosò superciliò, ac iræ venenò totus turgidus, P. Joannes pulpitum conscendit, & primò statim ad Crucifixum conversus, ita alloquitur: *tu Domine, dum me ad hoc munus concionandi vocares, illud mihi apostolicum præscripsisti: prædica verbum; insta opportunè importunè, argue, obsecra &c. id porro cùm fecissem, en, qui veritatis impatiens est, hanc quidem revocandam jubet.* Cùm autem minis, aut periculis nil terrear, tu saltem, quid factò opus sit in præsentiarum, innue. Vix isthæc dixerat; cùm Crucifixi effigies, quæ Concionatori priùs vultum obversum habebat, horrendo cum stridore se vertit, & ita faciem declinando non tantùm, quod veritas non esset revocanda, indicavit, sed & Drosium adeò per-

terrefecit, ut ab omni ulteriori violentia censuerit abstinendum: Concionator verò tantò magis confortatus injustitiam exaggerat, & eum, qui tonitru Verbi deterreri non potuit, fulmine cœlesti brevì castigandum esse prædixit. Perstitit tamen in sua nequitia Drosius, quo factum; ut juxta viri Dei effatum paulò pòst fulmen in castrum ipsius delapsum totum disperferit, & quotquot aderant, horrendum in modum uno ictu extinxerit, omnibus iis incendiò absumptis, quæ tot injustis rapinis à subditis corrasa in arce asservabantur. Abe-
rat tamen tunc is, quem tempestas illa quàm maximè petebat, ipse nimirum Drosius: verùm vindictam non evasit; cùm brevì exinde in conflictu Ceresoliæ miserè interemptus, & asini sepultura in agro fuerit tumulatus. Fulmina vindictæ divinæ si qui peccatores conantur evadere, tonitrua Concionatorum non impediant, oportet. Porro Zelantissimo huic nostro Concionatori quàm dissimiles sunt ii, qui, nescio, quibus ducti humanis respectibus, publica scelera redarguere, & allatrare reformidant, *canes non valentes latrare* Ps. 56. Quot fraudes ac perfidiæ adornantur? quia silent, nescio ex quo metu pannico, *canes muti non valentes latrare*. Fiunt furta in honore, in fama per detractiones, per calum-

lumnias; Concionatores, *canes muti*. Infertur damnum pudicitiae, arx castitatis, ut Romana, Duce Brenno, expugnatur; dormiunt canes, Ecclesiastici, Parentes, propinqui, vicini dissimulant, *canes muti*. Enormia Optimates inter, gravi cum scandalo, grassantur flagitia, sacri Ecclesiastes, Confessarii, ne gratia excidant, ne alio poenitentes divertant, *canes muti*. Sacrae arae incultae jacent, augustissimum Missae sacrificium perfunctorie & precipitanter peragitur, haec spectant canes muti, nec audent latrare. Non sic Concionator noster Joannes, qui Drosii viri licet praepotentis Tyrannicas exactiones etiam publice ausus est allatrare, contempto quovis etiam vitae periculo; in quem proinjuria mihi videtur cadere illud D. Augustini elogium ita asserentis: *Lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso Ps. 67, hoc est, eosdem ipsos, qui usque ad sanguinem fuerant pro fide evangelica certaturi, Psaltes regius canes vocat, tanquam pro suo Domino latrantes. Canes, qui edant de micis, quae cadunt de mensa Dominorum suorum. Canes laudabiles, non detestabiles, fidem servantes Domino suo, & pro ejus domo contra inimicos latrantes.*

CAPUT V.

*Crucifixi imago anchora in
adversis.*

S Forannanus , Scotorum Episcopus, teste Joanne Molano, cum duodenis religiosæ vitæ sectatoribus è Scotia in Galliam , Angeli monitu trajecturus , cùm non repertò navigiò tristior staret in littore , vidit duo ligna in Crucis formam disposita per undas appelli. Nec mora : sectis per medium , & in ratis modum compactis , socios extremas quatuor partes occupare jussit , ipse in medio stans per undosi maris procellas secundo cursu optatum portum tenuit , & Valciodori Crucis Scholam aperuit , plurimosque Crucifixo discipulos formavit. Feliciter sanè & velociter navigant ad portum cœlestis patriæ , qui Crucistrabe cum Christo conscensa per falsos vitæ hujus fluctus feruntur. Religiosissimi Kempensis Thomæ dictum est : *suaviter equitat , quem gratia Dei portat.* Dicam ego similiter : suaviter & secure navigat , qui secum in navi Crucifixum habet. Anchoram habet firmissimam , ejus ope nunquam abripietur etiam ab im-

immanissimis adversitatum turbinibus in abyssam desperationis.

Expertus id, si quisquam alius S. Eustachius, ante baptismum *Placidus* dictus: hic sub Trajano Imperatore, belidux in paucis inelytus, aliquando venandi studio in sylvas egressus, cervum eximiae magnitudinis in conspectu habuit, qui fugienti similis celere se saltu in prærupti cujusdam montis verticem libravit, repenteque substitit. Intentiùs in feram oculos figenti, ecce tibi! apparet inter cervi cornua Christi in crucem suffixi radiosa effigies, simulque vox allabatur: *Placide, Placide, quid me persequeris? Ego Christus Jesus, cæli, terræque Dominus, gentis humanæ servator, amore tuî mortuus; hic adsum tibi, ut è tenebris in lucem, è demonum mancipatu in libertatem te vindicem.* Placidus hac tam novâ formâ, ac voce consternatus, equô delabitur; sibi que paulò post redditus, narrat uxori, in quam prædam, imò prædatorem incidisset. Nec mora: eadem nocte lustrico fonte tinguntur ambo conjuges; *Placido* nomen fit *Eustachius*; *Trajanæ* *Teopista*. Filii quoque lustrali aqua abluti, nova nomina cum baptismo suscepere, quorum major natus *Agapius*, minor *Theopistus* vocabatur.

Sub hæc denuò Eustachio spectabilem
se

se obiicit in quodam monte Christus, illumque ad fortia quæque pro cælo sufferenda animat. Nec diu post, per omnia humanæ patientiæ exempla tractus, quidquid præter Deum habuit, perdidit. Domesticas opes flamma & pestilentia depopulata est: domus nuper lauta & opulenta, repente vacua, miserabile toti Romæ spectaculum fuit. Tempore tam nubilo, quid aliud sequebatur, quàm amicorum desertio, & multorum irrisio? In exilium proin profectus, & secundis ventis in Ægyptum delatus in portu fecit naufragium. Nam ab impuro Navarcho in oculis abstrahitur, & in Italiam revehitur conjux amantissima; ipse dimidia jam parte cæsus, duobus cum liberis coeptum iter prosequitur. En pretium alterum venationis tuæ, Eustachi: post amplissimarum fortunarum jacturam etiam uxore spoliaris. Macte animo; ad plura perpetienda te accinge.

Mœrebat quidem animus tanto pressus, non tamen oppressus, malô, memor oraculi inter cervi cornua objecti, pergit iter parens cum geminis filiis parvulis; defertur ad fluvium quemdam transvadatu difficilem; filiorum proin alterum in humeros sublatum transportat, eoque in ripa deposito, redit ad alterum quoque transmittendum. Quæ dum agit, subi-

subitò profilit è latebris leo, illúmque, quem transportârat puerum, corripit medium, & rapido asportat cursu. Quid hic animi & consilii miserrimo parenti? Cogitatu id facilius, quàm dictu. Restabat altera proles per amnem gestanda, cui succollandæ dum humeros parat, jamque opposito littori appropinquat, ecce tibi! lupa prorumpit è sylva, puerum invadit, & ad catulos suos cum præda properat. Hic tandem, Eustachi, mente concides, & tuo quoque casu patientiam consumes. Perstitit animi robore, vir invictus malis, & oculis in cœlum conversis, ait: *Ecce Deus, scopum habes, servum tuum: feri, percutè, confige me sagittis tuis, ut amore tui patiar exigua, qui amore mei passus es maxima. Quidquid amisi, tu dedisti; tua repetis; post uxorem & filios deperditos, en me quoque paratam sanctissimæ voluntati tuæ victimam!*

Eustachius tot undique malis obrutus, suis sibi manibus victum paraturus operam cuidam agricolæ addicit; jamque ille tantorum nuper exercituum Imperator, pecoris fit dictator, clavicum bobus canit, dux oves præit, baculo in lupos pugnat. Sed proditus demum à cicatrice, ad Trajanum iterum, ad exercitus ab aratro abducitur. Et vide mihi sis fortunæ ludum. Stipendia faciebant

bant sub illo Agapius & Theopistus, quos dentibus ferarum, inscio patre, ad amnis ripam Opiliones olim excusserant, ipsissimi filii Eustachii adhuc superstitēs; hi dum alter alteri pueritiam suam narrant, agnoscunt se, & repentē fratres se mutuō salutant; audit hæc è vicino mater (cujus pudicitia Deus consuluit, raptore ejus subito fulmine extincto) agnoscit filios, & utrumque ad Ducem rapit, petitque liberos sibi vindicet, ac militiā eximat in solatium, ut putabat, viduitatis suæ. Hic insperatō Eustachius pro se pronuntiat, agnitūque & uxorem & filios sibi addicit. Victor dein de Romam ingressus, ipsos in triumphum Deos ducit. Dum enim his sacrificare renuit, ad bestias cum suis damnatur; innoxius denique tauro Phalaridis includitur. In hoc mugire ipsum alii credebant; sed ille fortunam ridebat, utriusque & faventis & adversantis triumphator incomparabilis. *Surius.*

Haud immeritō Nicephorus S. Eustachium, ob admirabilem patientiam, alterum inter Christianos Jobum appellat. Sed unde tanta animi firmitas tot inter adversa nisi ex aspectu Crucifixi? Eustachius cum Jobo pariter dicere poterat: *Scio; quia Redemptor meus vivit*, quando nimirum inter cornua cervi Crucifixus illi apparuit. S. Chrysostomus ab

Augusta Eudoxia in exilium pulsus exclamavit : *Christus mecum est , quem timebo ? Etiam si fluctus insurgant , etiam si totum pelagus adversus me conturbetur , etiam si Principum furor : omnia illa mihi aranea erunt , & araneis fragiliora . Semper enim dico : Domine voluntas tua fiat , non quod illa vult vel ille , sed quod tu vis ; tua voluntas mihi turris fortissima , & petra stabilis , & baculus fidus . Poterat idem dicere Eustachius medias inter adversitatum undas , & fluctuum ac scopulorum minas in Divinae Providentiae & voluntatis sinu suaviter conquiescens .*

Alterum novercantis fortunæ tragicum paradigma fuit Maria Stuarta Regina Scotiae , fœmina , in quam omnia sua ornamenta videtur contulisse *natura , fortuna , virtus* ; nam eo fuit habitu corporis , ea bonorum affluentia , ea mentis bonitate , ut à tribus illis videatur suscepta contentio , ederentne mundo *natura* pulchriorem , *fortuna* feliciorem , an *virtus* meliorem . Sed versa felicitate , à Nothi fratris Stuarti odiò prodita ; à Reginae sororis invitatu decepta ; ab hæresi periclitante criminationibus circumventa ; à Magnatum , Judicūmque , privatim sibi præcaventium , sententiis oppressa ; ab Elisabetha , amittendi regni metu , damnata ; nullo teste coràm producto ,
fine

sine quo ex lege damnari ne privatus quidem potuit, post viginti ferè annorum captivitatem, post mutati decies sexies carceris illuviem, tantò vitæ spatiò inter custodum injurias traductò, destituta omnium invisentium solatiò, præter aliquas Romanorum Pontificum litteras clàm illatas; regnis, libertate, vitâ spoliata est carnificis manu.

Sed quænam anchora tot inter decumanos adversitatum fluctus pectus muliebri firmare potuit? non alia quàm Crucifixus. In hujus contemplatione herere defixa visa est toto & tam prolixo captivitatis suæ tempore: diem illam, quam feralis nox insequiebatur, in Patientis Christi meditatione traduxit. Pleramque etiam noctem ipsi supremam, ante Christi è Cruce penduli imaginem, in genua provoluta exegit, illud semper sibi ingeri sentiens; *inspice, & fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est*. In ferale jam theatrum educta, cum *Cantius* comes effigiem Crucis, quam Regina manibus tenebat, aspernatus, satiùs fore dixisset, si Crucem Christi impressam haberet pectori, illa gravissimis verbis respondit: hoc signum esse clavem cœli, quæ primò fores illas referavit porroque sit apertura. Mox in genua, magnò prorsus & intrepidò procidens animò, nulla penitus coloris im-

mu-

mutatione, nec ullo formidatæ mortis
edito signo, Crucifixum Dominum ar-
ctè complexa, osculataque, inter illa
verba: *in te Domine speravi, non con-
fundar in æternum*, cervicem carnificis
infami gladio feriendam subjecit in ter-
ris, eò gloriosius coronandam in cœlis.

S. Cyprianus in epistola ad Martyres &
Confessores: *o quale inquit, fuit illud
spectaculum Domino, quàm sublime,
quàm magnum, quàm Dei oculis accep-
tum, sicut scriptum in psalmis? Pretio-
sa est in conspectu Domini mors justorum
eius. Pretiosa mors hæc est, quæ emit
immortalitatem pretio sanguinis sui, quæ
accepit coronam de consumatione virtutis.*
Iisdem verbis hic ego te alloquor Regi-
na Stuarta; pretiosa mors tua fuit; quia
pro Religione obita; quia in Dei causa
tolerata; accepisti coronam de consuma-
tione virtutis; coronam, ajo, de lapide
pretioso, quam in capite tuo posuit De-
us ps. 20. *gloriam & magnum decorem
posuit super te; quoniam dedit te in be-
nedictionem in sæculum sæculi.* Fama
fortitudinis tuæ in omnem posteritatem
perennabit: tuas laudes homines celebra-
bunt in terris; Cœlites extollent in as-
tris.

Mariæ Stuartæ liceat hîc mihi junge-
re Lambertum consulem Harleensem à
sinistra fortuna in haud multò inferio-
rem

rem tempestatem conjectum. Erant in magno hoc viro maxima omnia : claritas generis , lautæ fortunæ , amplissimi honorum tituli , authoritas , sapientia , virtus. Verùm à tumultuantibus Calvinistis , ob Ecclesiæ authoritatem defensam non modò omnibus fortunæ ornamentis spoliatus est ; sed & infami patibulo adiudicatus. Quis ad hanc procellam non concidisset animò ? Stetit instar rupis immobilis Lambertus. Utì olim Patriarcha Jacob gloriabatur , se *in baculo Jordanem pertransisse* , ita & Lambertus crucis baculò munitus per obstantes procellas in salutis portum evasit ; nam cùm ad locum supplicii à satellitibus educeretur , patibulum eminùs conspicatus , defixis in Crucifixi effigiem , quam manibus præferebat , oculis , exclamavit : *quid extimescimus lignum ? etenim si olim gloriæ Dominum crucifixerunt , quid nobis ejus servis expectandum ? Anne major servus Domino suo ?* Matt. Faber. Quàm verè Psalmista ! *Non dabit in æternum fluctuationem iusto.* Teste Pierio , Polypus in tempestate firmissimè adhæret petræ , ita ut avelli nequeat & potius divellantur eius membra à corpore , quàm ipse à petra. Sic & justus per vivam fidem firmiter adhæret illi petræ , de qua legimus : *Petra autem erat Christus & ad Hebr. 6. confugimus ad tenen.*

tenendam propositam spem , quam sicut anchoram habemus animæ tutam ac firmam. Securè profectò navigat , cui Christus est Nauclerus , Angeli nautæ , gratia navigium , Crux Christi anchora , portus cœlum.

COROLLARIUM.

DE Julio Cæsare memorant , eum ; cum ex hostium manibus elapsus, exigua cymba veheretur , nautæque inter incurrentes procellas trepidare inciperet, animum ipsi hac voce addidisse: *nil metue , Cæsarem vebis , & fortunam ac felicitatem ipsius.* Quantò plus animi devota mens in tempestate accipiet ab eo, qui *dominatur potestati maris , & motuum ejus fluctus mitigat ?* ps. 88. Testes illi Lusitani , de quibus Maseius in sua Historia Indica.

Classis navium novem Duce Georgio Britto, dum ex Lusitania Indiam petit, rostrata celsior Roderici Vasæi Pereriæ, in medio cursu, repente, veluti frænò equus adductò, ita substitit magno cum aquæ sonitu ac motu, qualis ubi in vada & syrtes incurritur, edi consuevit. Eo ipso terrore perculsi nautæ, demissa utrinque bolide, profundum sine dubio mare comperiunt. Cùm inflatis ventò

velis hæreret navigium nihilominus; dispiciendi causa (quod esset nox) admotis ad marginem luminibus; implexam alveo ingentem belluam vident. Carinæ centum & quinque dodrantium longitudine, applicuerat corpus; caudâ gubernaculum illigârat; alis immanibus latera ad summum usque cingebat; quas jam in alas per imprudentiam nonnulli manus injecerant. Ad spectaculum adedetrum, ingenti videlicet horrore nautæ militesque perfusi. Ut verò dolii magnitudine, vasto hiatu novissimè caput extulit; metu exanimati penè omnes, infernum profectò monstrum divinitus immissum credidere, & viva tot noxiorum corpora glutienda.

Pauci, quibus in tanto discrimine mens animusque constiterat, consultandi gratiâ in unam partem secedunt. Erant, qui contis, & jaculis balistisque depellendum suaderent cetum: alii contra, nihil magis tali tempore vitandum ajebant, ne tantæ molis animal vulneribus irritatum, concussu ipso & agitatione violenta navem everteret. In summa inopia consilii cùm nihil explicaretur; & major in singula momenta terror instaret; suppliciter ac demissè veniam pacemque Dei exposcere, atque per vota precesque ad firmissimam anchoram in adversis ad Crucifixum confuge-

fugere placitum est. Erat in navigio devotum admodum Crucifixi simulacrum, cum quo sacerdos linteo, & stola, indutus in medium prodiit: ab eo, sacris carminibus, exorcismis, ac benedictione, eodem cum simulacro, impertita, delinita bestia (mirum dictu) ac si eum agnovisset, *qui dominatur potestati maris*, nulla cujusquam noxa, relicto navigio, cum à portentosis narium fistulis ingentem reflâset aquæ vim, sese admodum placido lapsu in mare demisit. Lusitani tamquam ex orco præter spem erepti, debitas mox divinæ Clementiæ laudes & grates persolventes invocato iterum Salvatore Jesu, ad portum feliciter delati sunt; experti id, quod scribit S. Augustinus in psalmum 13. *Gubernator est Christus in ligno Crucis suæ: illic naves commeabunt. Quem commeatum reperient tristem, qui gubernatorem sentiunt Christum? Commeabunt securè; commeabunt perseveranter; venient ad finem debitum; perducentur ad terram quietis.*

CAPUT VI.

*Imago Crucifixi in paupertate
levamen.*

UT in aliis necessitatibus, ita cum-
primis in paupertate ingens est præ-
sidium, fiducia, & devotio erga Cruci-
fixi munificentiam. Nemo debet, ait
S. Hieronymus, de vita ista desperare;
nemo timeat; nemo debet dicere: si se-
nuero, unde habeo vivere? si infirmus
factus fuero, unde vivo? Christum ha-
bes, & times? si volatilia pascit, du-
bitas, quod possit te pascere? Diabolus
pascit suos homines, & Christus non pas-
cet suos servos? Nec est, cur quisquam
quotidianâ rerum penuriâ pressus impor-
tunum se interpellatorem arbitretur, aut
repulsam formidet; nam ut observat S.
Chrysostomus: homines, quando ipsis
continuè negotium facessimus pro rebus no-
stris; languescunt, & tergiversantur, &
egrè ferunt: Deus autem prorsus in con-
trarium fertur: non quando ipsi continuè
occurrimus pro rebus nostris; sed quan-
do hoc non facimus, tunc maximè indi-
gnatur. Aurea proinde clavis est ad di-
vinum ærarium fiducia in Salvatorem,

& perennis ad eundem recursus.

Norât id B. Joanna de Regio, quæ religiosum statum ingressura ; cùm parentibus valediceret, non aliud ab illis sibi dari petiit, nisi Crucifixi simulacrum, cui se totam commiserat. Huic deinde intenta studio, dum novum moliebatur monasterium, interrogata fuit ; unde tanto operi necessaria suppeterent impendia, & alimenta : mecum, reposuit, porto Jesum Crucifixum, in quo omnes hujus mundi opes, & thesauri reconditi sunt. *In vita.* Quid juvat habere omnia, si Jesum non habeas, in quo, per quem, & à quo sunt omnia. Rectè S. Ambrosius : *indecorum est, homines curare de cibo, qui militant regno ; novit Rex, quemadmodum familiam suam pascit, alat, vestiat, & ideò dixit : jacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet.* Ps. 54.

Perbene & idem intellexit paupercula illa vidua, quæ ære alieno oppressa, ad templum se recepit, & ingenti cum fiducia preces fundens, vacui ærarii claves Christi Crucifixi pedibus appendit : reversa domum, tantum in arca reperit, quantum non modò expungendis debitis, sed & proli alendæ sufficeret, atque honestè vivere posset de reliquo. *Blosius.* Quin & illa praxis à quibusdam usurpata est, Christi, aut Deiparæ tute-

lx,

læ, claves domûs, ærarii, muneris accepti committere, si sua facta tecta servare, & munere suo feliciter, & rectè fungi velint. Inexhaustum est ærarium fiducia in Deum. Hinc S. Franciscus Seraphicus suis non dabat aliud viaticum quàm hoc : *iacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet. Pascibat te Dominus contemnente se, & deseret te timentem se*, aiebat Augustinus super Psal. 33. *timete; quoniam non est inopia timentibus eum.*

Id ipsum experta est fœmina pauperrima Anno 1641. Drepani, quæ filiolo in templo importunè panem petenti, Crucifixum ostendit, ut ab eo utpote patre suo panem peteret. Ivit simplici sinceritate parvulus, dixitque Domino: Pater, da mihi panem. Mater mea mittit me, ut panem à te petam. Et ecce! Crucifixus, revulsò è cruce brachiò, panem recentem dedit parvulo: ille lætus ad Matrem, res in vulgus. Stupent omnes panem candoris mirabilis. Itur in templum, reperiunt Crucifixi brachium etiamnum à Cruce liberum. Episcopus & Matri, & parvulo, liberaliter annuam, & redditus in omnem vitam suffecturos assignavit. *Lyraus.* Sapienter observat Euthymius in illa verba Matth. 6. *scit Pater vester, non dixit; scit Deus, sed Pater vester; quo maximam habe.*

habeant fiduciam. Ex quo enim Pater est, & talis Pater, filios despiciere non poterit, & pati; ut rerum necessariarum indigentia deficiant; cum neque terreni patres id sustineant. Itaque quam tibi existimas esse causam sollicitudinis, causa est magis securitatis. Quia enim hæc necessaria sunt, ideò magis confidere oportet: quis enim pater etiam necessaria filiis negabit? Hæc ille.

In urbe Lucensi in Italia, circumforaneus, seu Agyrta quidam ad quasvis ædes subsistens, ac lyram pulsans, stipem aliquam emendicabat; sed extrusus & illusus undique mœrore animi non parùm oppressus, in ædem sacram se recepit, ubi dum ante argenteam Salvatoris imaginem consistit: Domine, inquit, totum diem pro ingrato mundo, ludendo insumpsi, & nil mercedis retuli, quin potius in tuâ gratiam, & lyræ nervos, & animi omnesque corporis articulos, & artem omnem expendo: dixit lusit, & ecce! imago argenteam, qua pes indutus, crepidam in sinum ejus excussit. Quàm verè S. Chrysostomus: cum ab hominibus nihil acceperimus, tunc à Deo majora recipiemus. Ubi humana deficiunt, ibi divina se se prodere mox incipiunt. Ubi deest auxilium humanum, ibi maximè adest divinum.

Et hac quidem sua liberalitate benignis.

gnissimus Salvator nos videtur velle erudire, ut pariter induamus viscera misericordiæ, ut succurramus pauperi, sublevemus derelictum. De S. Jordano legimus, quòd, cùm perpetuò coram Crucifixi simulacro precabundus hæret, atque hunc beneficentiæ fontem contemplaretur, paria erga pauperes benevolentiae studia imbiberit; nam cùm semel pauperi, quando ad manum nummi non erant, baltheum argenteum dedisset, mox templum ingressus, exornatum eò Christum Crucifixum advertit. Pulchrè locatum credidit, quin ut totum jam Christum tegeret, omnibus se nudavit, & ad D. Dominici paupertatem nudus confugit. Quis non videt hìc ad amissum adimpletum illud Matth. 25. *Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis: mihi fecistis, & Isa. 26. Hæc est requies mea; reficite lassum, & hoc est meum refrigerium.* Quasi diceret Deus: beneficium misero præstitum, mihi adscribam impensum; quare sublevate jacentem, subvenite egeno, & cœtera misericordiæ opera proximo exhibete. Secùs si fiat, non est cur speremus misericordiam, sed potiùs vindictam.

Tragicum hujus rei exemplum nobis suppeditat *speculum Tristium* de homine qui à multis ibidem virtutibus laudatur

Nulli enim erat obnoxius blasphemiae in Deum. Nulla in eo erat superbiae nota. Demissio esse animo videbatur; demissio vultu incedebat. Abstinentiâ quoque, & castis se se moribus ubique commendabat. Hic talis in vita, mortem quoque parem putabatur habiturus. Sed secus evenit; nam postquam extremum diem obiit, funus ductum est, & cadaver in templum solenni pompa perlatum. Ibi, dum Episcopus sacris operatus est, novum planè, & admirabile spectaculum praesentium oculis se se objecit: Quotiescunque enim Episcopus ad populum conversus dixit: *Dominus vobiscum*, toties illi visa est ligna Christi Domini in crucem suffixi in. go, manus ambas clavis eximere, digitique aures suas obturare, ne preces pro defuncto factas excipere cogeretur. Eo monstro attonitus Praesul, statuit, peracto demum sacrificio, tam stupendae rei causam exquisitiùs indagare. Quod ubi fecit, nihil ab ejus aut vicinis, aut familiaribus aliud potuit exprimere, quàm praeclarum vitae laudabilis testimonium. Et crevit non parùm inde admiratio; donec tandem certis auctoribus accepit, quàm asper ille, atque immittis extiterit in egenos, à quibus juven- dis adeò abhorruit, ut, ne vocem quidem eorum mendicantium ferre posset.

Qua

Qua de causa remotius ab ædium janua,
 & prospectu in plateas novum sibi domi-
 cilium extruxit, ubi conditus nullos vel
 maximè pauperum clamores percipere
 posset. Hac inclementia cognita, fa-
 cilè intellexit Episcopus urbis, non im-
 meritò Christum Dominum preces pro
 mortuo fusas audire noluisse, quem sci-
 verat, & ipsum ad clamores pauperum
 aures suas occlusisse. Hoc etiam utique
 in supremo iudicio faciet, atque coram
 Patre suo, cujus vel imago id mortalibus
 ostendit, manibus aures suas obstruet.
 Quid enim aliud vaticinatus est Salo-
 mon, cùm dixit? *qui obturat aurem
 suam ad clamorem pauperis, & ipse cla-
 mabit, & non exaudietur.* Prov. 2. Joan.
Duegen. Hisp. in speculo tristi. c. 1.

Quare cujusvis animo altissimè insi-
 deat illud Pauli monitum. *Induite vos
 sicut electi Dei, sancti & dilecti, visce-
 ra misericordiæ:* est enim misericordia,
 certissima filiorum Dei nota, & præde-
 stinationis signum. Liberorum illi ca-
 riores parentibus esse consueverunt, qui
 magis ad eorum lineamenta, & tempe-
 riem accedunt. Dei temperamentum
 (ut ita loquar) misericordia est, & mi-
 serationes ejus super omnia opera ejus;
 quam qui ex hominibus propius asse-
 quuntur, Deo similiore, & acceptiores
 evadunt. Contrà, quibus cor durum,

& ad miserorum solatia asperum, haud sanè amorem Patris Cœlestis promerentur; quippe, qui longè à filieamentis ejus recedunt, & velut illegitimi, atque alieni filii mentiuntur progeniem, à qua sunt exclusi. Christus ut verum Patris æterni se filium ostenderet, Patris, inquam, *miseri cordiarum*, & *Dei totius consolationis*, Quid aliud in vita egit, quam misericordiam exhibere miseris, subvenire oppressis, mederi languidis, opem ferre calamitosi, cœcis visum, surdis auditum, mutis loquelam, errantibus viam, peccantibus veniam, obsessis à Diabolo libertatem, desperatis salutem reddere.

C A P U T VII.

Crucifixi imago ad perferendas calumnias forte incitamentum.

Omnia si perdas famam servare memento, monet Poeta. Multum perdit, qui nummos perdit: plus perdit, qui vitam perdit: omnia perdit, qui famam perdit. Viros etiam cordatos non rarò dejecit falsa insimulatio magiæ, aut hæreseos. Ecclesiastici moni-
tum

tum est. c. 41. *curam habe de bono nomine : hoc enim magis permanebit tibi , quàm mille thesauri pretiosi , & magni . Et Prov. 22. melius est bonum nomen , quàm divitiæ multæ .* Quæ causa est , ut quidam sibi ipsis mortem intulerint , & luci se maluerint subducere , quàm cum infamiæ notâ vitam etiam innocentem ducere ; alij præ tristitia , & mœrore contabuerunt , noctesque vigilârunt amaras , quòd obtrectione , calumnia , contumelia vexati , honoris adierint jacturam . Non equidem ego inficias iuerim , calumniam esse tentationem quamdam , quæ vires humanas longè excedat ; sed hominis tamen virtute divina suffulti , qui-que ante oculos sibi proponit imaginem Crucifixi , constantiam non evertit . Rectè monuit S. Gregorius Nazianzenus : *si quando animus tuus acceptâ injuriâ exarscrit , fac tibi , Christus , Christique vulnera in mentem veniant , quantula pars sit hæc eorum , quæ Dominus tuus perpessus est : hac ratione animi dolorem veluti aspersâ aquâ extinxeris .*

Hinc virtutis à calumnijs impetitæ firmissimum semper fulcrum exstitit servatoris nostri Christi Jesu exemplum , cujus rei illustre documentum in S. Petro Martyre , instituti S. Dominici sectatore , editum est . Sæpe is Cœlestibus visionibus , & aspectabili Divorum

præsentia fruebatur : Cùm aliquando pro more precibus ardentè in cellula sua vacaret, ecce tibi ! Cœlo delapsæ Beatæ Virgines, Agnes, Catherina, Cæcilia, conspicuâ ei se se formâ objecerunt, adeoque familiari, & clara voce eidem precanti collocutæ sunt ; ut Cœnobita quidam fortè transiens, colloquium exaudierit, fœminasque ex urbe in Monasterium admissas ratus, neque eo facto parùm offensus, Petrum publico in Cœtu accusârit, factique indignitatem multis exaggerârit. Vir sanctus pro ea, qua erat, demissione, accusationem diluere veritus, ne scilicet cœlestes favores prodere cogeretur, solô se silentiô, defendit, humique prostratus, hoc tantùm dixit, se peccatorem esse, multis lapsibus obnoxium. Monasterij Præses (Priorem vocant) coram omnibus acriter supplicem perstrinxit ; & quod offendiculo alijs fuisset, eum quasi captivum in Cœnobio Diœcesis Anconitanæ attineri jussit. Petrus etsi fortiter eam ignominiam sustineret ; tamen, quia juxta Siracidem, *calumniâ conturbat sapientem*, & virum justum ; post menses aliquot in captivitate, ac carcere traductos cœpit persentiscere ærumnam suam. Fortè Ecclesiam ingressus, inœstitiâ oppletus, coram Christi Crucifixi imagine se prostraverat, & aman-

ter conqueri cœperat (perinde , ut ingenuus cum Patre filius facere amat) ecquid meruisset , ut tam atroci calumniæ tamdiu subjaceret ? ut suum in infamia tam gravi silentium nemo unus è Cœlo Patronus defendendum fusciperet ? nemo innocentiae causam ageret ? Et ego , respondit è Cruce Christus , ò Petre , quid sceleris admisi , ut in hanc crucem agerer ? patientiam in exemplo meo discere . Nimis modica sunt , quæ toleras , si cum meis perpeffionibus comparentur . Ad quæ verba Petrus , partim solatio , partim rubore suffusus , cœpit habere in desiderio ærumnas , quibus exonerari flagitabat ; jamque ardore Christi imitandi succensus , id , quod postea magnus Xaverius , Indiarum Apostolus , iterabat , ingeminare non dubitavit : Amplius Domine , amplius , auge calumniam , augebis & coronam . *Petrus Ribadeneira in Flore Sanctorum 29 Aprilis*

A priori haud multum abludit , quod in vita Joannis Pechani Angli legitur , qui quondam discipulus fuerat D. Bonaventuræ Parisiis , cujus & religiosum institutum postmodum secutus est . Assumpto ad ordinis Generalatum viro sancto ad eundem gravis delicti reus delatus est , quod Joannem vehementer afflixerat , cum se prorsus innocentem non ignoraret ; Deus tamen ad virtutis exercitium

citium hanc ei calumniam impingi permiserat. Quare ad orationem recurrit, ut sua detegeretur innocentia: verum cum se minimè exaudiri adverteret, quadam die dolore æger, lacrymisque infusus ad Crucifixi simulacrum se conferens exclamavit: quid ego mali feci ò Redemptor? gravi calumnia opprimor innocens: vide qua premar afflictione: sum ab omnibus desertus, ac desperationi proximus: Cui Christus à Cruce: macte animo Joannes! patere aliquid amore mei! Innocens es; & quid ego deliqui? passus fui in hoc ligno inter latrones; ebibi calicem amarum, calumniis vexatus, opprobriis saturatus. Noli turbari, ac cave, ne impofterum lamenteſ. Tranquillitati priſtinæ illicò reſtitutum ſe ſenſit Joannes, tantumque ex hoc ſermone profecit, ut aſſumptus ad Archiepiſcopatum Conturbianum, iterumque calumniis gravatus à quibuſdam Prælatiſ apud ſummum Pontificem, non modò patienter, ſed ſummò animi gaudio omnia pertulerit; quamquam poſtmodum Dominus innocentiam ejus detexerit, calumniâ in gloriam verſâ, cujus rei memoria hodie dum conſervatur inſcripta tabulæ ad pedes Crucifixi appenſæ, qui Joannem fuerat allocutus. Hinc ſe ſolentur, quicumque injuſtis accuſationibus, & obſectationibus oppreſſi, quo ſe

se vertant , non habent , nisi ad supremum illum cordium inspectorem , & iudicem Deum , qui amicos quidem suos charissimos , finit velut fontes denigrari , & densa quadam nocte obrui , sed non perpetua : reducit post tenebras diem , & famam iniquè ablatam etiam prodigiis restituit.

Vir calamo , & lingua celeberrimus P. Guilielmus Platus , Ordinis Minorum hoc in panegyricis suis expressit. Princeps foemina , illustrior virtutum , ac eximiae sanctitatis famâ , Divi Bonaventuræ etiamnum superstitis , pro quo in sanctum ferebatur affectu , effigiem in gemma sculpi fecerat , quam religiosô erga Dei famulum animô , suspensam è collo , pectori applicitam gestabat. Cùm ecce , movente invidia , non defuit , qui probam , ac inocentem conjugem apud maritum de crimine pessimo insimularet , quasi impudicis amoribus implicitam , & eum præ marito deperiret , cujus imaginem , ceu idolum quoddam , perpetuò secum deferret . Maritus ad hæc in rabiem actus , lymphaticè uxorem aggreditur , mortem , nisi ab insania desistat , & imaginem sibi tradat , minatur. Quibus auditis , integerrima matrona Deo mentis suæ arbitro confisa , vultu sereno , animoque tranquillo , imaginem , quam circumferret , ait , non
mortalis

mortalis cujuspian esse Ascetæ , sed Christi Salvatoris in cruce suffixi , & porrò stetit verbis fides , obsecundante Domino verbis Apostoli : *Christi esse , qui secum crucifixi* ; prolatâ siquidem gemmâ , non Bonaventuræ in ea effigies , sed Crucifixi apparuit , Domino famulum referente . Quo viso , princeps sibi redditus , ac pacatior factus , piam imaginem exosculatus , conjugis pietatem collaudavit , ac proterviam calumniatoris execratus est .

Omnino inter gravissimas tentationes est , calumniæ telis peti ; Deus verò si in ulla alia afflictione , tum in hac maximè *dat cum tentatione proventum* . Sicut qui in vepribus , & sentibus hæret , ab iis laceratur , ita qui in calumniam incidit , tot vulnera accipit , quot honor , & fama ejus obtrectionibus , & falsis insimulationibus discerpitur . Ejusmodi seu spinæ , seu de spinis natæ rosæ Cœli viridariis dignæ , coronârunt Catharinam Senensem , Virginem , sanctissimam , & verè corculum Christi sponsi Cœlestis , ut qui cor suum cum corde sponsæ permutavit , quæ cùm vetulæ cuidam viduæ cancro secundùm pectus laboranti , tetrâmq̃ue mephitim spiranti , ex insigni charitate inserviret , id hostis stygius haud ferens , omnes machinas admovit , ut illud pietatis opus everteret .

ret. Igitur mala suggestione anum invadit, animum ejus iniquis odiis in famulantem Virginem accendit, ut obsequia haberentur pro maleficijs, & charitas pro offensis; jamque castissima Virgo ab infelici vetula proscindebatur convitiis, incessebatur contumeliis, passim traducebatur apud alios, tanquam profanâset pudorem, violâset integritatem, esset vagæ libidinis rea. Adeo quidem invaluerat infamia, ut cæteræ ejusdem instituti Virgines fidem adhiberent calumniæ. Quid Chatharina? an deiecit animum? an in proposito demissionis, & operosæ charitatis vacillavit? nihili minùs: quin etiam ferventior in obsequiis, magis sedula in officiis, promptior in servitute, mira verborum comitate, & submissione animi conabatur petus inimicum emollire. Sed frustra: lapidi loquebatur, lapidemque rigabat. Quo se igitur verteret afflicta Virgo? hinc animum torquebat malitiosæ scæminæ obstinatio; hinc urgebat necessitas redimendæ famæ, & scandali avertendi publici. Rem totam multis cum lacrymis defert ad sponsum suum Christum Crucifixum, gravem suæ innocentiae aspersam maculam, atque, ut ipsa æquò animò concoqueret atrocitatem injuriæ, Divini tamen Numinis in suo nomine agi causam, honorem suum esse

se honorem Dei; jacturam utriusque fieri, si laboret indefensa innocentia. Audiit dilectæ suæ suspiria Christus, oranti, & talia animo volventi sese offert, geminâsque coronas exhibet, auream manu dextra præferens, spineam læva cum dicto; ut alterutram in hac vita eligeret, optionis id esset à Cœlo datæ. Nec mora; Catharina fertum è spinis textum arripiens: volo inquit, volo Domine, in hac vita tibi patienti conformari: volo tuorum particeps cruciatuum fieri, simulque illud vi multa capiti suo impressit, non sine maximo dolore, exinde per longum tempus in illam redundante. Hic verò servator constantiæ admonitam, jussit fidenti animo esse, se eam calumniam depulsurum, & in caput mali auctoris detorturum. Neque aliter factum est. Nam maledica vetula crimen suum agnovit, & de Virginis integritate (quæ ipsi per speciem radiantis solis objecta est) cœlitus edocta, calumniam in laudes, convitia in præconia, mendacia in veritatis testimonia convertit, palamque sceleris sui veniam copiosis fluens lacrymis rogavit. Vicit igitur innocentia, turpissimæque confusa est calumnia, cessit infamia Virgini in gloriam, obtrectatio in honorem: Illa verò: quid? an læsa dixit, prout aliæ solent; se ignoscere qui-

quidem, sed oblivisci non posse injuriæ, alta repositum manere mente, inflictum famæ suæ vulnus, sibi de cætero nihil futurum negotii cum foemina, inimicitias pro charitatis operibus reddente? Contraria omnia. Actu illo heroico, horrentem spinis coronam eligendo, adeò roborata est Virginis virtus, ut *carbones ardentes* charitatis magis, & magis congefferit super caput maledicum, dum ex ejusdem mulierculæ foetenti, ac putrido vulnere tabem paterâ exceptam avido hausit ore, P. Raymundo, qui ei à confessionibus erat, candidè fassa, nunquam per omnem vitam quidquam suavius à se gustatum. *In vita.*

Ex quo apparet, quantopere Deo placeat, si calumnias beneficiis compenses. Probè id nôrat etiam S. Elisabetha Hungariæ Regis filia, quæ à Crucifixo suo Magistro edocta Deum orare erat solita, ut singulos, qui se injuriâ affecissent, afficeret Deus singulari aliquo beneficio. Unde coelitus responsum accepit acceptissimum: nunquam tota vita sua gratiorem Deo orationem persolvisse, ac proinde minerval respondere: hac unica oratione sic perorâsse, ut totius vitæ delicta delêrit. *Ozorius FERIA 6. post Cin.*

COROLLARIUM.

PRæteriri hic non decet mirabilem sanè eventum, qui cum Maria Victoria foeminarum Deo dicatarum, *Cælestinae Annuntiatae* appellantur, fundatrice contigit. Hæc, cùm totam se operibus misericordiæ consecrasset, accidit aliquando, ut intelligeret, mulierem quamdam de corporis, & mentis fanitate desperatam, utrique morti vicinam decumbere. Advolavit ergò, & invenit spectaculum prorsus miserandum. Quarta jam die duraverat desperationis extremæ, & gestu insanientis scena; & circumstantium comploratio; & ut fit, variæ de ea hominum conjecturæ. Et alii quidem dicebant, eam de mentis exiisse potestate: alii autem non dubitabant, ab intemperiiis illam, & conscientiae stimulis furiisque exagitari. Itaque palam jactabant, illam quidem sæpe, sed utique nunquam rectè, candideque peccata confessam, odia, ac libidines suas Confessario celavisse, ut casta, & sancta haberetur; proinde illi justè contingere, ut jam in extremis uti non posset remediò sacramentorum, quibûs in vita abusa, pro divina gratia, atque amore, iram meruisset. Itaque mirum non esse, si spem

si spem jam nullam habeat, desperare eam
 utique assueville, quod divina seriò non
 tractavisset. Auxit hæc judicia casus
 prorsus inopinatus. Inter cætera, exhi-
 bebatur miseræ, misericordiæ fons Chri-
 stus servator in Cruce appensus; sed aver-
 sabatur illa servatorem, quem neque ocu-
 lis quidem benignis intueri sustinebat;
 nam quasi noctua lucis impatiens, à so-
 le vultum avertebat. Jubebant illam in
 ea effigie, Salvatorem suum saltem oscu-
 lô venerari; sed os illa, oculóque per-
 tinaciter claudebat. Quin, quod dictu,
 auditúque horrendum est, in sacrosan-
 ctam Christi Crucifixi effigiem, cum
 ingenti circumstantium, atque attonitis
 animis impietatem istam detestantium
 scandalo, millies, milliósque phlegma-
 ta scædissima exspuebat. Denique nutu,
 gestúque omni indicabat, se extremè
 odisse illum, qui extrema pro illa pas-
 sus, ut eam sanguine suo ex inferni fau-
 cibus liberaret. Inter omnes, qui tam
 diro spectaculo interfuerunt, nemo ma-
 gis sacrilegam hanc desperationem abo-
 minatus est, quàm Maria Victoria, quæ
 quantò Christum ardentius amavit, tan-
 tò graviùs doluit. Itaque ad lectum pro-
 piùs accedens, verbis, precibûsque cæ-
 pit jacentem ærumnosæ mulieris animum
 excitare, induceréque in spem, cogita-
 tionemque meliorem. Mirum dictu,
 quo

quò propius Victoria ad furentem adiit, eò recessit infania longiùs. Unà autem illam solantibus verbis, & Deum precantibus votis adjuvit; per vices nunc ad Cœlum, nunc ad ægram conversa: ut æstuantis animi procellas coelesti pariter, atque humana ope tranquillaret. Videte, quid profit præsentia hominum piorum! ùt, lumine admoto, tenebræ fugantur, eoque subducto, rursus illico adfunt, ita Victoria vicina orante, ægra quievit; cessante autem ab oratione cæpit de novo inquieta esse, atque in iras, & execrationes erumpens rursus, ùt antè furere. Quod ubi Victoria advertit, ab oratione ampliùs non destitit, donec vidit ægrotam menti restitutam, & à turbis, intemperiiisque illis quiescentem. Retracta hìc, ò bone lector, cogitationes, quas hucusque in perlegenda hac historia admifisti, & disce non *ante tempus iudicare*. Nam illa ipsa fœmina, cujus animum desperatio, ac ægritudo, sine ulla rerum exspectatione meliorum, occupare videbatur, Victoriæ in precando perseverantia, à furore ad mentem, à gestu infano ad quietem, à discrimine maximo ad salutem revocata, cum interrogaretur, cur ab auctore salutis, atque ipsa Christi Crucifixi imagine, paulò priùs adeò abhorruerit vehementer? Respondit, se nequaquam à Christo, aut
eius

ejus effigie, sed ab ipso cacodæmone tantopere abhorruisse. Præsentem enim adfuisse alastorem metuendâ larvâ visibilem, qui se se identidem intra crucem & ipsam interponens, omni vi efficere voluerit, ut, loco Crucifixi infernale monstrum oscularetur: in quam tam impiam suggestionem, cùm ipsa nollet consentire, omni se vicissim conatu reluctatam, cacodæmoni in faciem spuisse, osculum sacrilegum execratam, & suasioni, temptationique impurissimæ obstitisse, neque tranquillam se fieri potuisse, donec tentator Victoriæ precibus abigeretur. *In vita.*

Ex quo patet, quàm pronum sit labi in judicia temeraria, ex quibus tot calumniæ, & obtrectiones oriuntur. Quid enim clariùs, quàm blasphemantem audire? quid manifestiùs, quàm videre hominem, in extremis constitutum, qui Christi crucem, Christumque ipsum averfatur? quid evidentius, quàm cernere foeminam furentem, & sputa in servatoris effigiem jacentem? & quis hunc suspicionis iniquæ, aut judicij temerè suscepti, condemnet, qui hanc illatam Deo contumeliam detestatur? Et tamen neque ex signis tam apertis, tamque clavis rectè conjecerunt iudices isti lectum circumstantes, totoque errârunt Cœlo; dum enorme crimen æstimant, quod

quod virtutis , fortitudinis , constantiae
summam apud superos laudem meruit.
Christus monet Ioan. 7. *Nolite secundum
faciem iudicare , sed iustum iudicium iudi-
cate.* Judicabant boni isti homines *secun-
dum faciem* , quia vultus ab imagine
Crucis aversus ostendebat , animum quo-
que à Christo abalienatum esse .

C A P U T VIII.

*Imago Crucifixi schola dilectionis
inimicorum .*

R Ectè scripsit S. Augustinus : *lignum
pendentis cathedra facta est docentis*
sed quid potissimum docet? Præceptum
novum : *diligite inimicos vestros : bene-
facite his , qui oderunt vos.* Doctrina
profectò ardua , ac perquam difficilis !
sed mitigata illius exemplo , qui dixit :
*Pluit super iustos , & iniustos : cum ju-
beris* , ait S. Gregorius , *emulus esse Dei
pluentis super iustos , & iniustos , non
memineris communis huius pluviae , qua
segetes nutriuntur , sed illius pluviae
sanguineae , qua à Passionis nubilo Domi-
nus inimicos animos sibi emollivit , &
Patri reconciliavit . Et Nicetas Scho-
liastes : Si cuiusdam in te contumelia ef-
fer.*

servefcens , atque in summam magnitudinem erecta ingentem in te furoris flamma excitârit , animûmque tuum ulsciscendi cupiditate incenderib; fac protinus tibi Chriftus in mentem veniat; da operam , ut contumelias , illufiones , flagra , & vulnera ea , quæ ille falutis tuæ causâ in Cruce pertulit , quamprimùm recorderis ; fic fiet, ut hujufcemodi cogitationibus tanquam aquis animam tuam leniens , atque irrigans , moeroris , atque iracundiæ æstum extingvas .

Ita extinxit Genuæ fodalis quidam prædij cujufdam frugibus injuriâ privatus , & convitiis contumeliofóque verberare laceffitus , qui tametsi prima animi concitatione ad cædem , & injuftam ignominix notam cruoris effufione delendam ferretur , nequaquam tamen fræna laxavit iracundiæ , fed è vestigio templum ingreffus , stratusque ad ftatuam Chrifti in crucem acti unâ ejus vulnerum , probrofxque mortis recordatione medicinam fecit recenti tumori , omnémque fubitò ex animo delevit injuriam , & in amorem iras convertit. *Sodalis Parthenius .*

Ita pariter extinxit S. Cardinalis Borromæus , quem perfidi quidam trucidare decreverant ; nam cùm Carolus ab Epifcopo de Savona per nobilem litteras accepiffet , in quo Auctor confpirationis

decegebatur, bajulo inspectante, obsignatas in ignem coniecit, dicens: sibi jam sacris operandum, cui hanc hostiam libens immolabat. Quid, quod scelertus quispiam in Carolum ante Christi imaginem precabundum bombardam explofit; sed dum ad pedes ejus glans devolveretur, & ad strepitum domestici accurrerent, præcepit, ne quis se ædibus proriperet, aut maleficum requireret, doctus ab eo, quem intuebatur, injurias cruce delere. *Sed dicet aliquis, inquit Augustinus. Non possum diligere inimicum meum, quem quotidie velut hostem patior crudelissimum. O quicumque ille es, attendis, quid tibi fecerit homo, & non consideras, quid tu feceris Deo. Ex hoc certè motivo Alphonsus Aragoniæ Rex, graviter offensus à quopiam, in quem plurima beneficia contulerat, iræ temperavit, sic secum reputans: Quare ego isti succenseo; cùm Deus ampliora in me beneficia contulerit, & ego longè Deo ingrator sim, quàm ille erga me.*

Eò respexisse videtur & Joannes eo nomine secundus, Portugalliæ Rex, Crucifixo mirè addictus, qui votum fecerat, nihil se unquam negaturum, quidquid, interpositis quinque Salvatoris vulneribus, rogaretur. Die Veneris Sancto, ad templum eunti, ut Crucifixum Dominum, de more veneraretur, occurrunt

curit mulier, quæ per Christi mortem, ac vulnera marito capitis damnato, veniam, vitamque orabat: *majora*, inquit Rex, *vellem intercessoribus, ac mediatoribus istis à me postulasses, vitam dono marito, pro amore ejus, qui die hoc, æternam vitam, suo nobis sanguine, ac morte donavit.* Et Deus, cujus paternus affectus in filij sui dilecti vulneribus spirat, non misereatur nostri, quando his, veluti totidem patronis, apud ipsum utimur? *Vasc. de Reg. Lusit.*

Huc etiam spectare videtur illustre facinus Petri Gironi Marchionis Urenæ; cui cum è domesticis quispiam octo aureorum millia suffuratus, è fuga retractus esset, neque is in carcere furere defineret, atrocésque in herum calumnias ac scommata effundere, tam atrocium injuriarum ultionem tota Aula urgente, quam vindictam demum sumpsisse Gironum arbitramur? Jussit ille hominem sextâ Feriâ majoris hebdomadæ in templum adduci, tumque generosa humanitate, humi se abjecit, crucem ut de more adoraret. Quid deinde? vicinam in pelvim, stipis nomine, acceptas ab homine injurias omnes, quasi cum scheda immixtas ei remisit, ablatumque ab eo aurum velut jaceret, liberum jussit abire, & valere. Quàm non immerito in hunc Marchionem cadit illud

eruditi Pontificis Synesii encomium: *illud primarium, ac summè Regium! sui ipsius Regem esse, mentémque domesticæ belluæ, iram puta, quasi moderatricem præficere. Nobile vindictæ genus est ignoscere victo. Non obscurat nobilitatis lucem lenitas animi, sed illustrat. Imò cui contigit ignobilem nasci, victoria suū facit verè nobilem. Non eris inglorius, ait S. Augustinus, ignoscendo; quia de ira victa laudabiliùs triumphatur.*

Memorabilis est triumphus, quem P. Benedictus Palmius S. J. de Sebastiano Ansalonio viro nobili, ac opulento Crucifixi imagine reportavit. Septennium illi capitale odium intercesserat cum alio cive nobili Papardo, ob interemptum fratrem. Papardus jam dudum datus in carcerem, sæpeque tortus, supplicium in dies ultimum expectabat. Accidit Ansalonium Palmii concioni feriâ sextâ majoris hæbdomadæ interesse: postquam ad septem horas propè perorasset, cùm de more Crucifixi effigiem populo, remotô velô, pararet ostendere, jamque paululum detexisset, repente, haud sine Divino instinctu obvolvitur, & accensas faces jubet extinguere, magna voce contestans, nequaquam se ei populo Christum Dominum, quem suis peccatis in Crucem egerint, ostensurum, nisi se unquam ejus Majestatem violaturos, in loco

loco sponderent: cunctante hinc multitudine, & attonita, convertitur ad Crucifixum Palmius, atque ita, ut erat nigro velò obtectum, arctè amplectitur, eum lacrymis ac voce lamentabili exclamans: *En Domine mi Jesu! nonne verum est: Populus hic labiis me honorat; en servos tuos profiteri se nolunt.* Continuo gemitus, & comploratio ac voces omnium. Volumus, volumus, crucifixum revela. Ansalonius interim, qui tota concione multum profuderat lacrymarum, æstuabat, angebatur, & quia fletus linguam præpediebat, animò volens iterabat: quin famulum ad concionatorem misit, Ansalonium, quæ ille vellet, facturum; sed antequam famulus ad suggestum penetrârat: ipse exclamat: *En Domine, faciam, quod voles.* Qui clamor populum, & concionatorem ita perculit, ut vix sui compos, latinè quæreret: Quis es tu? Cui ille: Ego sum Sebastianus Ansalonius. Quod ut populus audiit, cui pertinacia hominis nota, in plausus publicos effusus est. P. Benedictus reaccensis facibus, faciem Salvatoris omnibus exhibuit. Operitur Ansalonius descendente à cathedra, ruensque in amplexus negat, se à Collegio discessurum, nisi pace firmata. In eandem sententiam litteras dat ad propinquos; advocatur publicus scriba, res to-

ta componitur. Papardus, qui se jam ad supplicium comparârat, è carcere liber dimittitur, exules revocantur, tota civitas gaudiô gestit. Ansalonius verò totus jam alter, in Capuccinorum Ordinem se recepit, ibique vitam tantæ conversionis celebritate dignam peregit. *Histor. soc.*

Profundè procul dubio in cor Ansalonii tam benignè inimico suo injurias condonantis descenderint gravissima illa D. Bernardi verba : *quid est injuria tibi illata præ injuriis, quas tu Deo intulisti? Flagellis cæsus est, spinis coronatus, clavus confossus, affixus patibulo, opprobriis saturatus; omnium dolorum tamen immemor: ignosce, ait; & subdit: mirares; ille clamat, ignosce: Judæi crucifige. Christus è cruce pro te clamat ad Patrem, ignosce; tu iram fovendo crucifige. Et qui sunt isti folles, intestinis odiis inflati? miserabiles homunculi, incerti; quando evocandi ad illius tribunal Prætoris, cujus tremenda vox & sententia: non quæras ultionem, nec memor eris injuriæ civium tuorum: mea est vindicta, & ego retribuam. Levit. 19.*

Non minùs consolabile exemplum recitat Baronius de Joanne Gualberto, qui cùm in fratris sui interfectorem incidisset, locò adeò angustò, ut non posset de via deflectere: alter videns mortem præ-

sen-

sentem, veniam sibi dari amore Crucifixi petiit; nec solum impetrat, unam amplexum tulit. Sub hac in templum Joannes pergit, & ecce icon Crucifixi capite annuens, gratias agit, hodieque visitur S. Imago capite a ligno remoto, & dimisso, quasi amicum salutans, & ad pacis osculum nos omnes invitans. Quam verè igitur dixit Dominus, ac Judex noster: *si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater vester Cælestis peccata vestra.*

Memorabile hinc cumprimis & illud, quod Matthæus Paris in Historia Anglicana commemorat. Nobilis quidam Anglus in exilium à Rege Richardo actus, audito Regem in locum exilii venisse, atque in templo quodam sacris interesse, eodem se contulit, ac sub Regis oculis ardentes ad Deum preces fundit, ut placato Rege, liceat in patriam, ac bona sua redire. Eo ergo sic orante, & ad orationis Dominicæ, quam identidem repetebat, verba ista; *& dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris*, in genua procumbente, vidit Rex in altari, Crucifixi imaginem toties caput inclinare, ac velut annuere, quoties iste genua flectebat; Quod miratus, hominem accersit, interrogat: Quis, & unde sit? deinde, numne in vita egregium aliquod ab eo

facinus existat ? ad quæ bonus ille; Ego, inquit, Rex de subactis tuis unus sum, pridem huc in Nortmaniam, quod temerè contra iussionem tuam venari fuisset ausus, actus in exilium, & bonis exutus: Cæterùm, quid magnopere boni in vita patrârim, non memini, nisi quod Patris mei occisori, & hæreditatis invasori, die, qui passionis servatoris nostri anniversarius colebatur, cùm occidere possem, per eum, qui eo die pro omnibus nobis mortem oppetiisset in cruce (& hæc crucem, quam commodum viâ publicâ offenderat, complexus orabat) veniam roganti, vitam donavi. Cujus ego, hodie memor, id Deum eo modo, quem Christus orare nos docuit, rogabam, ut mihi mea peccata dimitteret, sicut & ego debitori meo dimissem. Bonum factum, ait Rex, id ipsum igitur est, quod paulò ante vidi: crucifixum scilicet istum tibi toties capite annuentem, & parcentem, quoties tu flexis genibus ignosci tibi postulasti: Et quando Deus ignovit, ignosco, & ego tibi culpam tuam, te ex nunc patriæ, ac bonis tuis restituo. *Nihil propius est ad obtinendam remissionem peccatorum à Deo, quàm parcere inimicis,* ait S. Vincentius Ferrerius: & S. Chrysologus: *homo si sine peccato esse non potes; & vis semper dimitti peccatum, dimit.*

dimitte semper. Quantum vis tibi dimitti ; dimitte tantum. Quoties vis tibi dimitti , toties tu dimitte : quibus consonat S. Chrysostomus : non est possibile , quod homo , qui dimiserit proximo , non plenam remissionem assequatur. Incomparabiliter magis misericors est Deus , quàm nos .

Ludovicus XII. Rex Christianissimus, cùm adhuc esset Aureliæ Dux , sub Carolo VIII. gravia perpeßus , etiam vincula , & carceres : à quibus tandem ad Regium solium evasit , in quo dum sublimis confidet , ei nescio quis parasitus in aurem insusurravit , jam tempus vindictæ esse , in manibus hostes esse , quos opprimere posset. Sed Rex tum fortè ante Crucifixi imaginem confidens importuno monitori , ad primum objecit : nequaquam spectare ad Regem Franciæ, Ducis Aurelianensis injurias ulcisci, tum ut re ipsa id comprobaret , petiit afferri sibi descripta suorum hostium nomina , quæ deinde , propria manu inducta cruce , signavit. Ubi id ex Aula in vulgus manavit , passim & hi , & illi citatis equis regnò excedere , rati se in malam crucem eâ notâ peti. Quod ubi subintellexit Rex pius , & sistere omnes , & bonò animò esse , jussit , vel propter hoc ipsum symbolum crucis , quæ singulorum nominibus inducta erat , non ut

esset signum ultionis , sed potius arrha remissionis, notaque illius indulgentiæ, quam in cruce servator noster hostibus suis exhibuerat , qui uti Apostolus scribit: Chirographum decreti , seu peccatorum nostrorum cruci suæ affigens , illud cruce sua induxit , ac pretioso suo sanguine delevit , debita à nobis olim præstanda , nunquam repetiturus. Unde rectè S. Augustinus , *cautionem tuam tenuit inimicus , sed eam Dominus crucifixit , & suo cruore delevit. Causin. in Aula S.*

COROLLARIUM I.

A Ut ignoscendum , aut ardendum: nulla alia patet ad cælum via , si tu homini ignoscis , tibi ignoscet Deus. Audi, quid Ecclesiasticus pronuntiet : *Homo in hominem similem non habet misericordiam , & de peccatis suis deprecatur?* quasi dicat: homo sanguinarius tollit ad exorandum Deum manus cruentas , & sperat à Deo veniam , qui eam proximo suo negavit. Absit , absit ; quæ mensura mensi fueritis , remetietur , & vobis.

Ita accidisse legimus viro nobili , qui nec in vitæ cursu , nec in ipso vitæ , mortisque confinio , hosti veniam , conce-

cedere voluerat, diemque suum obierat: cui cum elato in templum cadavere, iusta persolverentur, ventumque esset ad illud, quod de more in defunctorum officio accinit Sacerdos: *parce mihi Domine*; en de repente oculis triste spectaculum, en auribus diræ, & metuendæ nimium voces ab ipso Christi crucifixi simulacro: hoc enim, & manus clavis affixas refixerat, & aures suas illis occluserat, addens & horrendum illud: *non pepercit, non parcam*. Hac voce, ceu tonitru perculsi omnes, primum hærere, deinde iusta Dei vindicis judicia revereri, ac formidare: denique rati quod erat, animam illam jam inferni tortoribus traditam, etiam cadaver, infame quondam illius domicilium, è sacris ædibus elatum, sepultura asini damnandum judicârunt: Verissimè Chrysologus *improbis petitor est, qui, quod aliis negat, sibi postulat, qui quam homo homini negat, à Deo veniam postulat, & misericordiam exspectat*.

Extat, & aliud tragicum Vindictæ Divinæ exemplum de muliere (est autem, hic sexus, quàm facilè irritabilis ad iram, tam difficulter placabilis) quæ in monte Calvariæ sacrata Christi vestigia veneratura, in confertâ, ut fieri solet, turba cum terræ, animo minimè destinato, ab adolescente quodam allide-

retur, ita excanduit, ut infernali furie, vindictam spiranti similior, quàm mulierì videretur. Excusat adolescens demissè improvisum factum, & dolenter veniam rogat: hoc enim id loci didicerat, in quo Christus è crucis cathedra charitatem docuerat. Frustra preces; furor, & ira aures, atque oculos foeminae occlusit. Instat magis, atque magis juvenis, nihil apud obstinatam effecit. Orat, obsecrat per amorem illius, qui in eo monte inimicis suis ignovit, iisque à Cœlesti Patre veniam obtinuit. Negat mulier furiosa, quidquam se de culpæ deprecatione audire velle; facesseret, & in malam crucem abiret; æternùm se injuriæ memorem, nullam reconciliationem admitturam. In tergo hæsit vindex Dei manus: Mulier potestati Dæmonis tradita, extemplò ab eodem arrepta est, & in altum sublata, & inspectante omni multitudine, postquam eam ter, quaterque per aërem agitatum in gyrum egerat, obtorto collò corpus terræ allisit, & infelicem animam ad inferos evexit. Præsens huic rei adfuit S. Bernardinus anno Christi 1419. Sic Dominus fecit improbo servo illi Evangelico debitorem suum suffocanti. Matth. 18. *Iratus Dominus ejus, tradidit eum tortoribus; omnibus hoc terribili monito relicto: Sic Pater meus Cœlestis fac-*

ciet vobis , si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris .

Sic etiam alius nonnemo alteri infensus , ut refert Cæsarius Heisterbacensis , dum nocte quadam , per visum , Christum aspicit cruci affixum , humi despectum jacere , velo tenui , & perspicuo contectum , visus est sibi de lecto surgere , velumque retegere , ut venerabundus sacra Domini vulnera exoscularetur ; sed refixa è cruce manu Salvator , vultu indignabundo , hominem arcet , neque ad vulnerum sacrorum osculum , aut ad cordis amplexum eum admittit , qui amico verbo , cordisque affectu proximum suum dedignabatur . Ita in vulneribus , ac corde Christi Jesu locum non obtinet , cujus in corde locus proximo negatur . Rectè sapiens : *qui vindicari vult , à Domino inveniet vindictam .* Talem unusquisque indulgentiam accipiet à Domino , qualem fecerit proximo : *Et in qua mensura mensi fueritis , remittetur vobis .* Matth. 7. Ignoscis , & ignosco . *Est apud te mensura veniæ dandæ , invenies apud me mensuram veniæ accipiendæ ,* ut concludit Augustinus . *Nónne ergo oportuit & te misereri .* Matth. 18. Inexpiabilis est iniquitas apud Deum , si non misereamur alijs , ac propitij fuerimus ; prout quærimus Deum nobis habere propitium . *Simon Cass.*

COROLLARIUM II.

AD præsens argumentum magis illustrandum mirè etiam facit, quod Bagatta refert de quodam Crucifixi simulacro, cujus prodigiosò sanguinis profluvio immania extincta odia. Cùm repente exorta esset seditio centum & triginta abhinc annis in Civitate Phariæ vulgò Lesina, & plebs populusque unanimi conspiratione contra primarios nobilesque viros arma ad eorum intercessionem sumere statuisent, antequam horrendum exequerentur facinus, omnes se se jurejurando ante Crucifixi imaginem ad id devinxerunt, & obfirmarunt. Interim dum armata manu quaqua versum per civitatem discurretur, ac obvia nobilitas trucidatur, ex vulneribus memorati Crucifixi sanguis copiosus effluere, à quadam puella in illo tumultu ad Ecclesiam confugiente, conspectus est, quæ prodigio perterrita in plateam profiliit, ac miraculum! miraculum! inclamavit. Accurritur mox undique, copiosusque sanguis effluens conspicitur. Quod cùm delatum fuisset etiam ad Episcopum, præcepit is, ut ad placandum populi furorem, instituta supplicatione, solenni pompa sacra imago ad Ecclesiam cathedralem

lem deportaretur; quod & factum, assistentibus semper hinc & inde duobus sacerdotibus, qui suppositis calcibus manantem sanguinem reciperent: Hoc spectaculo, supra quàm dici potest, exterriti omnes, mox in genua procidere, divinam implorare misericordiam, concepta odia ac facinus inchoatum detestari, in mutuos amplexus ruere, & seriam poenitentiam polliceri. Post quæ etiam prodigiosum sanguinis profluvium cessavit. Hic cruor postmodum multis Ecclesiis fuit distributus, ac summa in veneratione habitus, uti & ipsamet Crucifixi imago, quæ in hanc usque diem publico cultui exposita perseverat. Prò insipiens furentis hujus populi votum etiam juramentò firmatum, quo Crucifixum vindictæ suæ testem voluit! quasi verò vinculum iniquitatis ratum habere, & subscribere posset sanguinariis odiis Princeps pacis. Audi, quid de hoc voto sentiat Arnoldus: *nondum exspiraverat Christus, sed fossis manibus, pedibusque vivebat in cruce, & parricidalium mentium intuens vota, non tam clavorum acumine, quàm illorum crimine pungebatur.* Non bellum vult inter homines, qui unicè venerat, ut pacem stabiliret inter Deum & homines: *reconciliati sumus Deo per mortem filii ejus*, ait Apostolus: Hinc Arnoldus: *Litteræ absolutio-*

tionis scriptæ sunt proprio sanguine in membrana Crucifixi, & manet infixum usque hodie sigillum plagæ lateris, quam semper oculis Patris exhibet præsentia salvatoris.

C A P U T IX.

Imago Crucifixi norma vitæ mortificatæ.

Solent mortales vera & viva sui imagine mirificè delectari, eamque posteris consignare; ut facta Majorum æmulentur. Qua in re omnes antecelluit Romanus Philosophus, quem Tacitus narrat jam carcere detentum, rebus omnibus exutum, & extremum vitæ spiritum trahentem propinquos, & amicos convocasse, quibus, cum non haberet, quod testamenti locò transcriberet, pretiosum tamen illis legatum reliquit, dicens: *consigno vobis imaginem vitæ meæ.* Id ipsum propositum fuisse videtur Salvatori nostro, qui moriturus omnibus reliquit suam imaginem, cui assimilaremur: sed quam imaginem, & similitudinem? Non utique illam, quam præposterè imitari voluit superbus Lucifer, quando dixit: *conscendam super astra cæli, & similis*

milis ero altissimo : sed in longè aliud exemplar nos respicere voluit, nimirum in exemplar, quod in monte monstratum est, ut huic vita, moribus, ac perenni nostri mortificatione conformaremur, quod & innumeri præstitère.

Joanna à S. cruce, ingenti adhærebat cruci, apprehensisque prominentibus è cruce clavis, deductis latè brachiis, diu suspensa pendebat. Crucifixo, ut se conformaret, volutabatur inter spinas : in pœnas suas ingeniosa, descriptis ferrea in lamina Christi patientis insignibus, eaque pertusâ, qua parte lacerando corpori asperatur, pro cilicio utens, vivam Domini sui dolorum exprimebat imaginem. Hunc in finem etiam P. Simon Rodriquez pectori suo insculpserat crucem palmi longitudine replicatis cujusdam ferri ictibus, qui uti impresserat cordi suo memoriam Crucifixi, sic in corpore suo expresserat multas plagas, in omnem deinceps vitam lancinantes. *Annæ Soc.*

Alexander Ursinus nobilissimâ Romanos inter Principes familiâ oriundus, & ex purpuratis Patribus unus, quem non semel cruor proprius recolentem Domini passionem purpuravit, æneam Salvatoris effigiem, clavorum cuspidibus asperam, ad nudum pectus gerens, eam manu sæpius admota, non sine vulnere,

ac sanguine apprimebat ; ut amorì , ne incomitatus aut erubesceret , aut dilaberetur , dolorem comitem adjungeret, cuius in sinu pulcherrimè , ac molliter illum didicerat conquiescere. *P. Rho.*

Beatrix S. Brunonis alumna , hac in pietate exemplum nobis dedit , non quod imitemur , sed admiremur . Manus illa sibi perfoderat , ut vulnerato Domino, ea in parte conformis esset . Cùm autem vulnera hæc cicatricibus obducerentur , ea , singulis diebus Veneris , clavò ferreò , aperiebat . Quam Beatricis devotionem tantopere probavit salvator ; ut se illi vulneribus patentibus , & sanguine fluentibus spectandum exhibuerit , multisque gratiæ divinæ donis animam ejus cumulaverit . Sit nobis exemplo Beatrix , non ut manus , pedesque perforamus , sed si acerbum quid , adversumque patiendum nobis , faciendumque contigerit , id omne in honorem Crucifixi æquis animis toleremus. *Theoph. Reyn. in S. Brunone.* Oppidò pretiosa in conspectu Dei & gloriosa hæc crux . Hanc dignè expendit , æstimavit , atque in se expressit , teste Bollandò , S. Eusebia Virgo Romana , ut genere , ita virtute nobilis . Hæc à Crucifixo , in cujus aspectu & contemplatione erat assidua , animata , è paterna domo & mundi deliciis profugerat ; ut & castitatem illibatam,

tam, & datam Christo, ceu sponso fidem fervaret; tandem multis in religiosa vita perfuncta laboribus ac cruciatibus, diem suum piè ac sanctè obierat: cùm ecce tibi illustre à Cœlo prodigium! Ipso in meridie alto sole, fudoque aëre apparuit corona è stellis micantibus contexta, in cujus medio Crux erat miri candoris. Et hæc est è Cœlis imago, in qua illud ad nostrum institutum notari velim: Crucem stellis undique cingi, ut inde videas à Cruce ad coronas, ad stellas gradum fieri, & cruces tanto apud superos in pretio esse, ut stellis coronentur.

Eleonora à Spiritu Sancto Ordinis Minorum, quò perfectiùs sese Crucifixi imagini conformaret; cùm audisset imbrem illum sanguinis, quo Christus Dominus totam hanc nostram implevit mortalitatem, guttarum omnino millibus quadraginta, & octies centum fuisse: id illa persuasum certò habebat; itaque non ante destitit, quàm totidem egregios de animo suo deque corpusculo, & has non incruentas victorias rependit. *P. Rho.*

In vita B. Angelæ Fulginiensis sequentia leguntur, prædictæ Virginis ore tradita: *dum sic stare absorpta ab illo dolore, & quasi in dolores Crucifixi transformata, audiivi Crucifixum super devotis ad suam passionem & imitantibus ip-*
tis.

sam, & super sibi compatientibus dulcissimas benedictiones ingeminantem, & dicentem: Benedicti vos à Patre meo, qui mihi compassi, & mecum similiter contribulati, & viam meam secuti, stolas vestras in meo sanguine lavare meruistis.

De B. Henrico Sufone Bollandus sic scribit: præ aliis quibuslibet exercitiis cupide admodum trahebatur, ut aliquod suum in corpore gestaret signum sensibile condolentiæ erga acerbissimam crucifixi Domini passionem. Effecit ergo sibi crucem ligneam, longitudine palmi virilis; & congrua latitudine, eique infixit clavos triginta in honorem, vel memoriam omnium vulnerum Christi, quibus in nos suum est testatus amorem. Hanc crucem dorso inter scapulas extendit in ipsa carne; & annis octo, dies, atque noctes jugiter eam tulit, in laudem Crucifixi Domini sui. Deinde extremo anno etiam acus septem eidem impressit, quarum acies per mediam adigit crucem, cui firmiter cohærebant, reliquam partem acuum superius resecebat. Harum cruentationem acuum pertulit ob honorem acutissimi doloris, quo Virginis matris cor & anima in Filii morte confixa fuere. Quando hanc crucem primum suo corpori adstrinxit, tenera ejus natura exhorruit, quam ob rem ad saxum aciem clavorum pauxillum re-

tulit, sed illicò hac neutiquam virili
 mollitie victum se dolens, denique eos
 omnes limâ exacuit, & ad corpus appli-
 cavit. Ita nimirum Henricus animam
 suam & cor suum dedit in similitudinem
 picturæ, per assiduam Christi crucifixi
 contemplationem: vivam, ac veram
 repræsentationem in se velut in tabula de-
 pingens; quemadmodum pictores (ut cum
 B. Basilio loquar) cùm imaginem ex ima-
 gine pingunt, exemplar identidem respe-
 ctantes, lineamenta ejus transferre conan-
 tur magnò studiò ad suum opificium; ita
 & Henricus, qui meditabatur, omnibus
 se se numeris absolutum virtutis exem-
 plar reddere.

Eò etiam respexisse videtur Ven. P.
 Paulus Segneri zelantissimus S. J. Missio-
 narius, qui ut in dies similior fieret Deo
 pro se cruci affixo, gerebat suspensum
 è collo parvum ejus simulacrum è ligno,
 aliquot armatum clavis, quorum cuspi-
 des parte versâ prominebant, easque ille
 quàm sæpissimè admota pectori manu
 in vivam carnem adigebat. Curavit in-
 super fieri sibi instrumentum ferreum sa-
 tis crassum, & curvum dentibus ferè lin-
 star ferræ instructum: hoc, dum tot ho-
 ris mensulæ assidens in Collegiis ad lu-
 cubrationes suas incumbebat, solitus erat
 alligare ad coxendices, quarum pondere
 pressus sanè quam crudeliter eas afflige-
 bat,

bat, & torquebat. Nequa autem corporis pars cruciatus & tormenti expers esset, latera, pectus, brachia, coxendices, tergum cingebat ferreis cingulis multiplici serie aculeatis, quæ post ejus mortem inventa, in cubiculo deprehensa sunt longitudine æquare palmos triginta quinque; aculeis verò tribus milibus octingentis horrere: atque hisce mortificationis studiis P. Paulus viro dolorum crucifixo Salvatori se conformando, S. suo fundatori Ignatio votis obsequi voluit, qui, ut filios Jesu suo conformes, & per omnia similes redderet, voluit omnes *assimilari, ac imitari Dominum Jesum, ejusque vestibus & insignibus indui*, ut hoc splendidissimo ac verè regio Filii Dei ornatu, sui induerentur; hujusmodi enim insignibus condecoratos, cœlestis ille Pater suos agnoscit, & complectitur, dicens: *quia tunica filii mei est.* Gen. 37.

His annumerari etiam haud immeritò potest P. Bernardus Colnagus ex eadem Societate, qui ante crucifixi imaginem prostratus, Salvatorem! rogavit, ut singulis sextis feriis sibi immitteret peracerbum quemdam corporis dolorem: cujus sui voti compos factus sensit se iis laterum doloribus premi, ut vitæ scriptor eos non solum intensissimos, sed etiam fatales asserat extitisse. Somnus, quem

quem sibi diebus Veneris indulgebat ,
 erat sat modicus , durior lectus utpote
 nil aliud quàm lignea crux , cui incum-
 bebat: è contra mira cordis teneritudi-
 ne Crucifixi imaginem in lecto collo-
 cârat floribus undequaque aspersam ; ac
 si diceret : Mi Jesu ! sufficit , quod jam
 semel in duro crucis lecto mortem obie-
 ris : modò mearum partium est curare ,
 ut tu suaviter , ego durè quiescam . Te
 decent flores , me dolores . Tu pro meis
 peccatis tanta passus es , & ego illis par-
 cam ?

Quid ego hîc iam commemorem de
 lectulo , & somno S. Rosæ Virginis Perua-
 næ in America ? culcitraë , & plumarum
 locò septem rudia ligna angustissimo le-
 ctulo , an catastæ imposuit ; inter quæ
 acuta tegularum , & coctilium patina-
 rum fragmenta ita instravit ; ut pars mu-
 cronata obverteretur corpori : pro cervi-
 cali petram polygonam , & undique sca-
 bram adhibebat ; ad caput lectuli occul-
 tè ampullam appenderat , nec ante se ad
 somnum componebat , quàm isthac for-
 bitionuncula os , faucesque amaricâsset in
 memoriam sponsi felle potati . Unde fie-
 bat ; ut non solùm palatam torqueretur ,
 sed ardore fellis fauces graviter inflam-
 marentur , & intumescerent . Contigit
 non rarò ; ut pœnosum hunc lectulum ,
 seu catastam conscensura Rosa , toto cor-
 pus.

pulculo contremisceret , simul ac sudaret , memor , quam ibi quietem esset repertura . Sed adfuit aliquando trepidanti Christus , & memento , agebat , filia , longè duriorē fuisse , ac horribiliorem lectulum , in quo somnum mortis cœpi . Nōsti , quid fellis ibi amore tui hauserim ; scis , quæ ibi non testaceæ , sed ferreæ cuspides mihi manus , pedésque penetrârint , donec ipsam mihi eliderent animam . Hæc recale , & confer cum strato tuo , eritque lectus noster floridus . Sic animata Rosa ipsos decem & sex annos in sua illa catasta perduravit somnum captura . *In vita* . Conqueratur licet sponsa Cantic. 3. se in lectulo suo quæsisse Dilectum , & non invenisse ; S. Rosa certè hoc in lectulo invenit , & insuper eximium sponsi divini erga se amorem , utpote mortificationis studio similis facta dilecto suo ; nam , teste Angelico , similitudo est causa amoris , quod in dies videre est , ut qui amari ab altero expetit , se in omnibus ei conformet , habitum , vultum , gestus , mores imitetur , quibus alteri assimilatus , alterum in sui amorem rapiat . Hoc magister naturæ rectè observavit : *similia similibus gaudent ; & omne animal diligit simile sibi* . Et ipse Cicero in Lælio : *nihil est , inquit , quod ad se rem ullam tam alliciat , & attrahat , quam ad amicitiam* .

cittam similitudo. Unde si omnis similitudo naturalis, etiam inter bruta animalia causa amoris est, quem non similitudo cœlestis, eaque perfectissima ipsius divinitatis excitabit, excitabitque in Rosa? Hunc sponsi amorem morum similitudine procul dubio repererit, conservabitque in æternum.

Huic argumento favere videtur mirabile, & amabile prodigium, quod apud Vascones in castro Xaveriano accidit, ubi etiamnum Cruifixi imago servatur, quæ toties in paterna domo sanguinem sudasse, quoties casibus & ærumnis vir sanctus in India conflictaretur, domestici ex litteris indicis accuratè observarunt; consensione mutua gemini amoris Christi & Xaverii, ita duos inter se copulantis, ut alter dolores alterius doleret. *Bartolus.*

COROLLARIUM

ATque ex hac imitatione, atque inde orta dilectione quam mercedem consecutos hos Crucifixi æmulatores autumamus? notum illud D. Pauli: *si sustinebimus & conregnabimus.* Si in passione similes ei erimus & in gloria. De Catharina Riccia pientissima Virgine refert ejus vitæ Auctor: apparuisse ei Dei-

param Virginem , obtulissèque tres coronas , auream , argenteam , & spineam , ut ex his , quam sibi vellet , deligeret ; delegisse autem argenteam , quod auream speraret se in cœlo recepturam . Sed monitam mox à Dei matre : quid ageret ? Hæcne ejus esset erga Filium suum fides ? hic affectus , atque imitationis amor ? his monitis confusam Catharinam , ociùs rejectâ argenteâ coronâ , spineam poposcisse , amplexam , & osculatam fuisse . Exinde studuit sanguinolenta Redemptoris vestigia sectari , adeò , ut cœlestidefixa raptu , in singulas hebdomadas per horas duas , & triginta , ab octava decima feriæ quintæ ad vigesimam secundam sequentis diei attonita , cæteroqui immota , ardenti imitatione exprimeret totidem patientis , & morientis Christi mysteria , ordine , & tempore singulorum cruciatuum servato .

Refert Pausanias , nobilissimum quemdam inter Macedones juvenem , occiso à se Macedonum Rege , in crucem actum esse , Dumque penderet in cruce , aureo diademate coronatum esse ab Olympia prædicti Philippi uxore , quasi gratias hæc ageret ob interemptum maritum , qui illam repudiaverat . Sic pariter fortissimas has Virgines Crucifixo concrucifixas , spinis coronatas , & quæ illud mundi & Carnis irritamentum spreverunt ;

runt; coronemus nos rosis, quid aliud manebit nisi diadema aureum? spineum in hac vita elegerunt, ut aureum in cœlo obtinerent. Semel enim spinis coronandi sumus, vel dum vivimus, vel dum vivere desimus.

Hanc coronam præ oculis pariter habuit B. Catharina Raconisia, quæ patienti desiderio pro dilecto accensa, petiit acerbissimorum ejus dolorum particeps fieri; cum ei Dominus cruciatus, coronæ spinæ impertitus est, circulo capiti impresso, cui digitus inferi potuerit, notis sanguineis subinde apparentibus, dolore acutissimo, ut oculatus testis Picus mirandula scribit. Nōrant hæ Christi sponsæ, quod *per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Cœlorum*. Hoc ipsum Catharina coelitus edocta: nam festo exaltationis S. crucis, Christus duobus Angelis stipatus, crucem humeris Catharinæ imposuit dicens: *hæc mea crux, filia, nunquam te deseret, quamdiu vixeris; molesta sub initium videbitur, sed in fine gloriosa fiet*. Acceptavit illam, & humero impositam gestare cœpit, tanto cum dolore, ut vix homo eloqui possit. His accensenda Ven: Catharina de Jesu, Carmelitana, quæ anno 1623 Burdigalæ in Cœlum abiit, sed Christo prius compassa, cum eo regnare meruit; noctem

porrò ante Parascevem vigilando traducere solita, expanso super crucem corpore, tantòque patiendi pro Christo ardore ferebatur, ut dum ab aliis moneretur, ne fortè excederet, responderit: *quomodo? ergone pœna est pati pro dilecto? non est pœna, sed voluptas: locus enim ubi Christus invenitur crucifixus, vita mea est.* Infinitus essem, si ea adduxero, quæ B. Catharina Genuensis in se cruciamenta exercuit. Hæc etiamnum puellula, Christi patientis effigiem, crucem, & clavos cordi apprimens in se expressit: Quo utique ad unguem explevit sponsi sui votum dicentis: *pone me ut signaculum super cor tuum.* Cant. 8.

Ita nimirum pientissimæ hæ Virgines, exemplar illud, quod in monte olim monstratum est, identidem respicere, & in se exprimerere satagebant, quod perfectissimum Christi exemplar, utinam & nos in animis nostris, si non exæquare, saltem adumbrare studeamus: *Fugiter aspicientes in Auctorem fidei, & consummatorem Jesum*, in quæ verba S. Basilii: *Servator noster in omnibus, quicumque pietatem colere vellent, virtutis exemplar, ac picturâ veluti probâ expressam effigiem quamdam in se posuit, unde cunctis lineamentis illis inspectis, simile pro se quisque in vitam suam exemplum transferret.*

CAPUT X.

*Imago Crucifixi sigillum animæ
devotæ.*

TEstatur Franciscus Quaresinus forte accidisse, ut quidam Fratrum Minorum in suburbiis Jerusalem inciderent in lilium miræ pulchritudinis, ac magnitudinis è terra exortum; quod & præciderunt, novô subin succensi desiderio in radicem inquisierunt, & effossâ terrâ repererunt crucem, Christo eidem affixo tribus clavis, cum vulnere lateris, ex ipsa radice lilii, Divinô opificiô, efformatam. In Cyprio, teste Berchorio, fertur, quondam repertam arborem, cujus fructus seu poma, in quocunque inciderentur partes, semper in qualibet particula expressam Crucifixi imaginem exhibebant. Non minús memorabile est, quod Lancrius refert: Venetiis in S. Georgii æde columnam esse, in qua Christi Crucifixi imago ita graphicè à natura marmori impressa sit, ut peritissimi pictoris opus credi possit. Verùm longè admirabiliora sunt, quæ Gratia elaboravit, opera; in ipsis Crucifixum amantium cordibus vivam illius imaginem exprimendo, nullis non sæculis obstupescendam. Aliquot ejusmodi gratiæ

prodigia lubeat hîc spectare , & cum sponsa suspirare: *pone me ut signaculum super cor tuum , ut signaculum super brachium tuum .*

In abrupto Alvernîæ monte visitur saxum , seu potiùs rupes ingens discissa per medium , sic ut inter illius extrema sit profundior hiatus: hunc dum subintrat S. Franciscus , ut sibi , Deoque vacet , adfuit illi Cœlestis Genius , docuitque petram illam unâ cum aliis , in passione Christi scissam esse , ut sensum , quem Deo patienti negabat homo , auctori suo petra exhiberet , doceretque , à dolore debuisse scindi mortalium corda , cùm & ipsæ petræ scinderentur. Unde Francisco hæc petra in amoribus , oscula illi figit , & amplexus , suumque cor tenerrimo Christi patientis sensu findi ardentissimè flagitabat. Hos inter doloris , & amoris æstus , ecce à sæculis inauditus à Cœlo favor , ecce prodigium , *Jesu amantis in Franciscum amantem !* quo illum , in alterum se , transformavit. Recurrebat solennis , ac festiva dies exaltationis S. crucis , cùm primo manè in oculos venit unus è seraphim , cui alæ sex splendidæ , atque ignitæ : hic ad virum Dei advolavit : & en tibi novum miraculum ! videlicet inter alas , effigies hominis Crucifixi , supra cujus caput attollebantur alæ duæ , duæ velabant corpus ,

pus , aliæ duæ ad volandum protende-
bantur. Hæc fuit oculis objecta imago
ad cuius conspectum , amantes in se ip-
sos adeò exarserunt , ut Franciscus totus
in amorem suum Crucifixum raperetur,
& Seraphin Crucifixus , totum se in
Franciscum effunderet , se ipsum in aman-
tem coniiciens , eúmque in se, séque in-
eum Divina quadam metamorphosi tran-
sformans : mox enim in ejus manibus ,
& pedibus apparuerunt , eruperuntque
signa clavorum , & ipso latere dextro
vulnus hiabat , quasi recens esset lanceâ
transfixum , è quo & tum , ac deinde
sæpius tam copiosus sanguis effluebat ,
ut per corpus , & vestes tegere non va-
lens , decurreret in terram. Hisce Do-
mini plagis insignitus Franciscus ad se ,
suosque rediens , id unum operosè cavit ,
ne aut ista stigmata hominum paterent
oculis , aut cuiquam aperiretur id vulnus
lateris ; non tamen ita cavit , quin &
fratribus quàm plurimis paterent , imò
& subinde aliis , quibus id negari non
potuit , nec debuit. Hos inter fuit Alex-
ander Pont. Max. qui deinde publicè pro
concione dixit : ea stigmata in Francis-
co adhuc vivo à se conspecta , non sine
amabili stupore. Quis hìc jam non vi-
det , S. Franciscum his insignibus con-
decoratum , totum Christum induisse ,
ut religiosè juxta ac ingeniosè Poeta no-
ster Bahusius lusit

Exue Franciscum tunicâ , lacerôque cucullô ,

Qui Franciscus erat , jam tibi Christus erit :

Francisci exuviis (si qua liceat) indue Christum ,

Jam Franciscus erit , qui modò Christus erat .

Quid Cœlestis amor non audet ? fingit amantes

Arte nova : effigies ut sit amantis amans .

Seraphico Patri jungamus Filiam consimilibus favoribus à Crucifixo condecoratam . Hæc est B. Clara de monte Falco , quæ in Jesu Crucifixo sive vigilans , sive dormiens hærebat . Cùm semel in hoc exercitio graviter confixa fuisset , apparuit ei juvenis humeris crucem ferens , & dicens : *Filia mea Clara , quæsi vi locum solidum , in quo hanc crucem plantarem , & inveniri cor tuum : ibi eam figere volo : oportet ergo , ut moriaris in hac cruce , si filia mea , & bæres vis esse .* Exinde adeò impressum cordi habuit Passionis mysterium , ut quidquid comederet , vel biberet , ei amarum foret in memoria passionis , & quidquid videret , intelligeret , & diceret , felle crucis Christi respersum ei appareretur . Unde post mortem omnia instrumenta passionis cum ipso Crucifixo ,
cordi

cordi impressa cernebantur , non visâ ,
 nec audita hactenus coelaturâ ; nam post
 mortem , ubi apertum defunctæ corpus
 fuit , miræ magnitudinis , infantilis in-
 star capitis , cor repertum est , Domi-
 nicæ Passionis insignia omnia repræsen-
 tans. In parte cordis dextera , Christi
 Jesu Crucifixi imaginem videre erat pol-
 licis magnitudine , sublatis brachiis , ca-
 pite in humeros declinante , laterisque
 vulnere recenti cruore manante . E par-
 te sinistra circulus se primùm offerebat,
 nerviculis hispidis præacutis contextus ,
 spinæ Domini coronæ exemplar : dein-
 de armata manus , quæ innocenti Salva-
 tori alapam impegit ; claviculi item tres ,
 funiculi totidem , quorum duo altiùs ,
 tertius demissiùs suspensi . Ponè erat
 flagellum nodosum , columna , spongia
 arundini imposita ; lancea item , quæ
 spoletini Vicarii digitum , illam tentan-
 tis cuspide sua pupugit ; Sindon etiam
 variis distincta vulneribus non deerat ;
 ut cruciatuum Domini officinam , cor
 Claræ fuisse meritò dixerim . Proh quam
 grande spectaculum amoris , & doloris
 in Christum sponsum sanguinum , ejus-
 que passionem , quam ut Clara cordi
 impresserat in vita , sic & expressit , no-
 bisque imprimi voluit à morte , dum
 adhuc quasi spirans in mirabili suo cor-
 de amorem testatur omnibus .

Admirabile & illud cumprimis est , quod de B. Angelo de Paz Perpinianensi ex Ordine Minorum legitur. Hic dum viveret , Dominicæ Passionis mysteria ita recogitabat , ut acerbissimos Christi patientis sentiret dolores , ex quorum vehementia cor illius , prodigioso vulnere fuit fauciatum; quod latebat in vita , celari non poterat post mortem : aperto enim defuncti corpore , grande vulnus in ejus corde fuit inventum. imò quia in sacrosancta quinque Jesu Christi vulnera, maximo piæ mentis ardore ferebatur, manibus, pedibus, ac ipsi lateri habuit eadem impressa. *Seraph. Raz.* Quis non videt in hoc expressum illud D. Augustini votum suspirantis : *Scribe Domine vulnera tua in corde meo, ut legam in eis amorem tuum, & dolorem; amorem, ad contemnendum pro te omnem amorem; dolorem ad sustinendum pro te omnem dolorem.*

B. Joanna Urbeveta ex tertio Ordine S. Dominici per novem annos in contemplatione Jesu Crucifixi, ipsâ sui corporis figurâ in formam crucifixi transisse videbatur: sæpius extendebatur tanto ossium fragore, ut adstantes hærent attoniti, & omnium ossium compagem dissolvendam judicarent. adhærebat verò pes unus alteri, instar Crucifixi, & quidem nexu adeò firmo, ut citiùs frangi

gi possent, quàm à se invicem dimove-
 ri. In hunc modum S. Virgo nonnun-
 quam tota die manebat, quasi cruci Chri-
 sti confixa gravissimos inter dolores. *Ita*
Serap. Ratz. Non potest unquam in ani-
 ma adeò latere Crucifixi amor, quin
 velut per rimas in ipsum corpus erum-
 pat. Ad quod accommodè S. Ambro-
 fius; *Signaculum*, ait, *Christus est in fron-*
te, signaculum in corde: in fronte, ut
consiteamur; in corde, ut diligamus; si-
gnaculum in brachio, ut semper operemur.
Luceat ergo imago ejus in confessione no-
stra, luceat in lectione, luceat in operi-
bus & factis, & si fieri potest, tota ejus
species exprimatur in nobis; ipse est enim
signaculum nostrum, quem uti Joannes
ait, Pater signavit Deus, flagellis, sci-
licet, spinis, colaphis, clavis, cruce,
lancea, vulneribus; ut nobili hoc, ac
divino sigillo signati, Dominum Jesum
Christum ubique, in omnibus exhibea-
mus.

B. Joannes à Cruce interrogatus à Chri-
 sto, quid mercedis sibi pro laboribus ob
 Dei gloriam exantlatis deposceret; ni-
 hil cunctatus, respondit: *Domine pati,*
& contemni pro te. Annò post ejus mor-
 tem tertiò, dum de sancto ejus corpore
 particula quædam carnis præcisa est, ad
 multorum præsentium stuporem appare-
 re in eadem cœpit, Jesus Christus Sal-

vator noster cruci affixus . Vir nempe sanctus ita in se Crucifixi Jesu virtutes expresserat , ut verè dicere potuerit : *Vivo ego jam non ego , vivit verò in me Christus . In vita .*

Beata Rita Itala , è Divi Augustini familia ante Christum Crucifixum orationi magno fervore intenta , avidaque quidlibet pro illo tolerare , tantos , tamque acutos dolores in capite passa est , ac si universum spinis acutissimis pungere-
tur . Inde revulsa è corona Domini spi-
na , lucido immixta radio , in frontem ejus adacta est , eo vulnere , quod nulla manu medica unquam curari potuit . Vermibus illud scatebat , quos Angelos suos Rita appellabat ; sanies tamen ex vulnere fluens , & graveolentia , nulli nisi ipsi gravis erat : æquò animò omnia tolerans propter eum , qui in sacrosancto suo capite , tanta pro nobis perpeffus fuerat : *In vita .*

En quantarum fons sit gratiarum , quamque Deo acceptum , si die , nocte-
que oculi nostri sint defixi , ac cor in-
tentum in patiente , ac Crucifixo Re-
demptore . Hac praxi quis assequitur ,
ut Crucifixus , si non prodigio tanto in
cordibus , imitatione certè in moribus
formetur , id quod expertus est B. Pau-
lus ; nam *quamvis* , ut observat S. An-
toninus , Paulus dicat de se ad Galatas. 6.

Ego

Ego stigmata Domini mei Jesu Christi in corpore meo porto ; nullus dicit , quod habuerit Paulus corporaliter signa Passionis in manibus & pedibus , & latere ; sed dicuntur stigmata , passiones multæ , & afflictiones , quas patiebatur ab hominibus plus quàm alii Apostoli : qua ratione etiam , & similitudine idem dicit : Crucifixus sum , non quod fuerit crucifixus in corpore , sed in desiderio , & tolerantia multarum tribulationum , quas appetat crucem ; quia cruciant.

C A P U T XI.

*Crucifixi imago in morbis
lenimen.*

Efficacissimum solatii genus est , & ad spiritum , animosque inter morborum cruciatus , sumendos , saluberri-
mum remedium , Lessii exemplo , sibi ante oculos ponere Crucifixum , & sæpe cogitare , ac dicere : *Amor meus Crucifixus est* , Quis enim se servum vocare audeat illius Domini , qui cùm esset summè potens , summè sapiens , infinitè beatus , unô verbô , Deus : tamen servi sui causâ , exinanivit semetipsum , & mortalis non tantùm homo fieri , sed
etiam

etiam formam servi suscipere, & cruciatibus se tantis obicere voluit; ut eum Propheta *Virum dolorum, & scientem infirmitatem*, vocitaret?

Hunc sibi unicè ante oculos posuit memoratus P. Leonardus Lessius S. I. vir à virtute, eruditione, & scientia orbi notus, cujus corpus non unus & alter, sed morborum Ilias infedisse visa est; in quo curando ars medica omnia sua experimenta, Chirurgia, omnia sua feramenta exeruit, sed in incrementum potius dolorum, quàm lenimen morborum; hæc tamen omnia, patientiâ plus quàm Spartanâ, non solùm exantlavit in extremum usque senium, sed insuper gravissimis morborum, colicæ, calculi, herniæ duplicis, languentis, ructantisque stomachi, tot sectionum adustionum tormentis voluntarias etiam flagellationes adjecit, & crebra jejunia; nisi malis totam ipsius vitam, in ediam meram appellare. Porro admirandam illam malorum tolerantiam, in eo provocabat Christi passi inauditum exemplum; cujus dolores in se transferre, & exprimere conabatur. Christo igitur passo in carne, & ipse eadem cogitatione armatus, frequens Christi Crucifixi imaginem amplectebatur, osculum figebat, lacrymas suas sacratissimo ejus sanguini opinabat. In cubiculi sui pariete hanc
epi.

epigraphen fixerat, *Amor meus crucifixus est*. Qui ne aliquando vel à corde, vel ab oculis recederet, Crucifixi effigies, quæ in studiorum mensa consistebat, sedentem; quæ parieti affixa, ambulantem; quæ in oratorio, supplicantem; duplex, quæ in lecto ad pedes altera, altera è lecticæ tholo jacenti imminens, ne ipsa quies à cruce vacaret, decumbentem commonefaciebat. Ita omni loco, quovis tempore, Christo suo commoriebatur.

Unum illi solamen in malis erat Christus Crucifixus, & erat sanè erga ejusdem passionem teneritudine animi insigni: unde illi par studium patiendī, & in doloribus tolerantia tam robusta, ut ipse fateretur, se iis, quæ patiebatur, malis parem haud futurum, nisi peculiari fuisset auxilio divinitus adjutus: morte graviora esse, & levius illis fore incendium, quo vivus conflagraret.

Cùm aliquando amicorum aliqui ad Lessium, colica, hernia, impetigine, stomachi fastidio, calculo simul sævientibus, prope exhaustum, & lecto affixum dicerent: Pater: quid si Deus ad hos dolores Reverentiam vestram mille annos damnaret, quàm triste id foret, quàm in expectatione molestum! reposuit: agerem gratias, & pro patientia postularem, donec res hæc finem caperet.

ret. Quàm lætus nuntius damnatis foret, si post centum annorum millia liberarentur! post quæ verba totus in lacrymas abiit.

Respiciens identidem Crucifixi imaginem ingens erga se divini amoris beneficium ingeminabat, malo illo torqueri: eo penitus indignum; neque gratiis agendis respondere unquam posse. Intelligebat videlicet, à Deo se eligi, ut per patientiam, quæ secura ad Cœlos via est, certam suam vocationem faceret: & quasi in fecundissimo campo constitui, ex quo amplissimam meritorum messem in Cœlos transferret. Imis è visceribus, & producta voce, ut facile grati amoris verba agnosceres, laudes hæc pronuntiabat: *benedic anima mea Dominum, & omnia, quæ intra me sunt, nomini sancto ejus. Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus ejus in ore meo. Misericordias Domini in æternum cantabo. Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum.*

Credibile est Lessium, cùm ea verba parieti inscripta legeret: *Amor meus Crucifixus est*, ita secum cogitasse: Amor meus, Dominus meus, Deus meus in cruce pendet, & ego in lecto jaceo: amor meus sanguine amisso, sitiens, fel & acetum, & vinum myrrhatum bibit,
ego

ego vinum habeo & syrupos dulces. Et quid querar de pharmacorum amaritie? Amor meus ait: *in siti mea potaverunt me aceto.* Quid querar de tot cauteriis, de vena secta? quot venæ ruptæ sunt Christo amanti meo? quanta ille in manibus, pedibusque habuit cauteria, non suæ, sed meæ causæ? quid querar de capitis dolore? Video spineam Christi coronam; Quid querar de cordis angustia, de animi anxietate? video in amabili Christo meo angoniam, tædium, pavorem, sudorem sanguineum usque ad terram defluentem. Et pro quo ego patior? pro me ipso, pro meis meritis, & peccatis. At Christus non pro suis, sed pro meis delictis passus est, ut mihi olim aliquid passuro robur, viresque mereretur. Ita non suos tunc tantum dolores, sed etiam meos sensit. O amor, quid superest, nisi ut ego jam in hoc morbo constitutus te Crucifixum aspiciam, & tuos vicissim dolores persentiscam, & meis jungam, meosque in gratiarum actionem, tuis superaddam; atque ita tecum in gloriam meam, & tuam intrem. Hæc talia ægrotus potest considerare in aspectu Crucifixi, & credibile est, ut dixi, Lessium cogitasse, quando in cubiculi sui pariete hanc epigraphen fixerat: *Amor meus Crucifixus est.*

Ejus.

Ejusmodi cogitationibus quoque obarmata fuisse mihi videtur mens Reginae Margaritæ Austriacæ uxoris Philippi III Hispaniarum Regis, cui, cum gravi morbo oppressa immanibus excrucietur doloribus, mulier quædam eximiæ virtutis, & devotionis piam quamdam Crucifixi imaginem attulerat, asserens: sua majestas oret Salvatorem, ut hos suos dolores mitiget: interponam meas & ego preces; cui Regina: videtur mihi res prorsus indecens, ut, dum Christus plagis & doloribus obsitus pendens hæret; ego famula ejus expetam à meis liberari ac paulò post defixis aliquandiu in Crucifixi imaginem oculis, altò ductò corde suspirio, exclamavit: Domine auge dolores, sed auge & patientiam. Tantum potuit aspectus, & attenta contemplatio *viri dolorum. In vita.*

Sic etiam Pius V. Pontifex Maximus, cum in ultima sua infirmitate acerbissimis excrucietur doloribus, oculis ad Crucifixi imaginem propè lectum collocatam conversis, identidem crebra inter suspiria in illa verba erupit: Domine adauge dolorem, dummodo adaugeas & patientiam. quibus verbis usum pariter legimus Stanislaum Hosium Cardinalem, quando morti vicinus, irruentibus præter morem doloribus, nullam quietem, nullum respirandi spatium

um invenire potuit. Idipsum si præstaremus & nos, sperare possemus, maxima ex parte remittendas nobis purgatorii poenas; nam teste Beda: *infirmetas carnis si patienter sustineatur, erit quasi purgatorius ignis.*

Sic etiam P. Emmanuelli Iemudo S.J. Eboræ cum candentes laminas brachio sinistro admoveri videret, ita poscente sententia medicorum, immortalis patientiæ scutum Crucifixus fuit: quem ille, dum sinistrum brachium ureretur, manu dextra prehensens, ori sæpe ad oscula admovebat, & alloquebatur verbis è corde fluentibus, voce ardentissima contestatus, hoc demum sibi unicum esse in votis; ut illa cruciamenta, & illis majora, pro Christo, & ejus fide apud infideles pati posset. sapienter S. Bernardus observavit: *ideò voluit Christus oculos in sua sustolli vulnera, ut exemplo sui reddat ad tolerandum fortiores; non enim sentit sua vulnera miles, qui sui Ducis vulnera intuetur.*

De Josepho Leoneffano ex ordine S. Francisci Seraphici scribit P. Rho, quod cum illum ob morbi vim, ne reliqua etiam membra depasceret, ignitò ferrò adurendum ligare vellent medici, ut ne cum gravi periculo sese commoveret, ligari ipsemet noluerit, sed immanes inter cruciatus, ut esset immotus, Crucifi.

cifixi signum arripuit; hæc mea inquit-
bat, fortissima sunt vincula; Atque ita
lanienam nullò ferè doloris indicio, im-
motus, serenóque, ac renidente vultu
pertulit, cum ingenti apud præsentés om-
nes de tanta fortitudine, & constantia
admiratione. Tanta virtute pollet pia
amantissimi Redemptoris nostri asperrima
pro nostra salute ad mortem usque per-
pessi maximè cum ardenti amore atque
imitandi desiderio conjuncta frequens
recordatio, ut ignem in rorem, in dul-
cedinem amarorem, in gaudium, &
delicias convertat omnem nostrum do-
lorem.

P. Philippus Allegambe memorat, Pe-
trum Justinellum S. J. eximie virtutis
virum, cum unum non amplius annum
natus parvulus gravi morbo hæreret affi-
xus lecto, supinos oculos in pendentis
è muro Crucifixi servatoris effigiem
identidem defixisse: cum autem à ma-
tertera fæmineo, ut sit, affectu, non
responsi extorquendi gratia, cum loqui
nondum posset, interrogaretur: quid
intueris fili? verbis bene pronuntiatis,
disertè respondit dicens: *intueor etiam
Dominum nostrum pro nobis passum esse.*

Elinguis aliàs hîc infantulus prodigio-
sa hac sua loquela quid aliud indicare
voluit, quàm se maturè secutum con-
siliû S. Laurentii Justiniani asserentis:

*ut accendamus amore ipsius insipientes
vulnera pendentis , sanguinem morientis.*

S. Franciscus Seraphicus , ut aliàs semper , sed tum vel maximè , quando æger decumbebat , præ animi dolore , ac consolatione totus lacrymis madebat in contemplatione imaginum Crucifixi , adeò ut de oculis cœperit periclitari ; quem cùm medicus vellet ab illa assiduitate abstrahere , ut oculos servaret , qui vi lacrymarum diffinuebant : ah ! desine , respondit vir sanctus : malo luminibus carere , quàm ut , dum parco , me ipsum voluptate , quam ex aspectu Jesu Christi Crucifixi capio , me defraudem. *Mancinus.* Hos dulcium lacrymarum fontes è Seraphico corde expresserat Francisci in Crucifixum Charitas , cujus vim expertus etiam S. Laurentius Justinianus exclamavit : *O ardor amoris ! qui intima mentis in Deum effundis ; nam adamantina erat anima mea , & intima ejus nimis solidata , nunc amore liquefcit , nunc extra se exiit ; & in Deum tota diffunditur .*

Porro quàm perennis & lacrymarum & consolationum fons non exstitit aspectus Crucifixi inter gravissimas suas infirmitates B. Alaidi Moniali Cisterciensi ! quæ statim in primo juventutis suæ flore post emissa religiosa vota cooperta fuit foedissimâ leprâ : amiserat insuper

ocu

oculorum usum : manus apparuere contractæ, variisque plagis exulceratæ; capitis, pectoris, ac brachiorum cutis, similis arborum cortici, imò totum corpus vivum quoddam seminarium vermium, qui identidem è putrefacta carne subnascebantur : verbo assimilata est illi Domino, de quo dictum est : *a planta pedis usque ad verticem capitis non est in eo sanitas.* Hærebat quidem illa in extremo quodam monasterii angulo ab aliis separata ; cùm periculum esset, ne & aliæ sacræ Virgines morbo hoc hæreditario inficerentur : Redemptor verò, cuius amore illa omnia, & patienter & libenter perferebat, eam consolatus est aliquoties comparendo, ac paterno amplexu fovendo, dicens : ego nunquam te deseram, semper mecum gratia tibi præsto ero. Addidit & alium favorem prorsus extraordinarium : Crucifixi auream è Cœlo illi submisit effigiem admonens : hujus simulacri sculo attactu leprosos ab ea persanandos. Verùm, quod omnibus admirationi fuit, illius signi contactu cæteri leprosi persanabantur omnes, sola Alaide remanente leprâ infecta. Hæc effigies cæcæ huic Virgini serviebat loco speculi, & plagarum sponsi sui memor leniebat suas. Mira oppidò res, quod quando Salvator Alaidem pectori suo admovit, non unà

unà & lepram suo attactu absterferit, cum tamen ille idem sit, de quo legitur: *virtus de illo exhibat, & sanabat omnes*: sed variæ sunt viæ, per quas suos ad astra dirigit Deus: aliquos singulari prosequitur amore: hinc & variis hac in vita exercet tribulationibus, ad majus gloriæ incrementum. Hinc non immerito S. P. Ignatius suis in Regulis scripsit: *agritudinem acceptandam esse ut donum de manu Creatoris ac Domini nostri; quandoquidem non minus donum est, quàm sanitas*. Et sæpe etiam majus; quia per morbos offertur occasio gratiæ divinæ augendæ, itemque patientiæ exercendæ, ac docendæ, novorumque meritorum, & graduum gloriæ adipiscendorum; nec non obedientiæ medicis præstandæ; itemque voluntatis suæ cum divina conformandæ; & actuum heroicorum amoris Dei eliciendorum.

Docuit hoc Christus olim S. Theresiam, quando dixit: crede filia mea, quantò quis à Patre meo plus diligitur, tantò plus ab eo afflictionis illi infligitur. Nôsti, quale inter nos matrimonium intercedat, per quod fit, ut omnia mea tua sint, adeoque dolores, laboresque omnes, quos unquam perpessus sum, ad te pertinere existima. S. Lydwina quæ jacebat jam annum septimum decimum, variis

variis morbis horrendum excarnificata, cum dolores suos Christi Crucifixi cruciatibus solata, vidit cœlestes Ephæbos, cum Virgine matre, cubile suum subeuntes, singulosque Christi passi insignia præferentes, ac tandem dilectum suum Jesum, specie crucifixi, totum sanguine rubicundum, ac morte pallidum, sensitque quinque plagas suo corpori imprimentem; quæ ut altius cordi infigeret, Dei mater, sumpta ab Angelis passionis insignia reverenter ei exosculanda tradidit. Denique quod omnem superat admirationem, ad ardentissimum sponsæ suæ votum, Jesus Crucifixus, in speciem radiantis hostiæ sese commutavit, & in munda mappula, quæ illic exponi solita, se se collocavit. ad hæc prodigia domestici, omnesque vicini confluxere, qui in ea hostia conspexere Crucifixi effigiem, cum cruentis vulneribus, & gutta sanguinis supernè notata, in cujus amabili conspectu Lydwina Cœlestibus deliciis affluebat, & sponsum suum sub tam viva passionis imagine intra cor suum recipere ardebat. Accitus Parochus, etsi aliàs parùm divinis hisce prodigiis fidei adhiberet, Virgine tamen mirabilia, quæ ei Christus revelarat, narrante, ac contestante, sacram hostiam eidem porrexit. *In vita.*

De eadem S. Lydwina Surius sic scribit :

bit : ejus vulnera & dolores acutissimè
 (de crucifixi doloribus loquitur) ani-
 mam Virginis adeò penetràrant ; ut ,
 quamvis ipsa in singulis membris suis
 omnis generis cruciatus vehementissimos
 pateretur , ita , ut omnes , qui eam cer-
 nerent , non possent non multa commi-
 seratione affici , eos tamen cruciatus ,
 quasi pro nihilo putaret . Tota vita ejus
 in Christi rebus gestis tamquam in viri-
 dario amœnissimo versabatur , iis me-
 ditandis trahebat ardentissima ab imo
 pectore suspiria , & ab oculis lachryma-
 rum fundebat imbres , iisque deficienti-
 bus guttas sanguineas ; illas autem la-
 chrymas Crucifixi amore fusas , apud fa-
 miliariores appellabat *rosas suas* . Cùm
 annis triginta sex morbo continuò decu-
 buisset , jam morti vicina visitata est ab
 Angelo , qui eam hortabatur , ut coro-
 nam ab ea jam diu cæptam pertexeret ,
 spinas paucas deesse , quas paucorum die-
 rum patientia datura esset ; immarcessi-
 bilem deinde gloriæ coronam acceptu-
 ra , quæ omnibus , afflictionum suarum
 spinas lætò animò perferentibus , asser-
 vatur .

Porro inter morborum molestias ipsis
 morbis molestiora non rarò solent acci-
 dere tot amara medicamenta , catapo-
 tia , syrupi & præ his ardens fitis : sed
 hanc lenire solet illud à Salvatore in cru-

ce prolatum *sitio* : illam dulcorare amarum illud fel & acetum emorienti Christo propinatum . Testis B. Columba Mediolanensis , quæ morti proxima , ardentissima excruciabatur siti . Verum memor illius , quam Christus in cruce toleravit , nullum unquam sitis lenimen , vel potum adhibuit , sed in illius locò Crucifixi imaginem sibi curârat afferri , cujus sacratissimo lateris vulnere labra sua admovens , identidem ingeminare audita est : *Tu mi Domine fons ille es ; qui meam extinguis sitim , & ex quo ego haurire valeo aquam salientem in vitam æternam , quæ nunquam meam patietur arefcere animam .*

Simile quid legitur de Vener. P. Josepho Anchieta , magno illo in societate nostra Thaumaturgo , qui in morbo jussus , infirmarii errore , & incuriâ , amarissimum jusculum sumere , hausit illud tacens generosissimè , à quo cùm infirmarius , agnito errore suo , veniam postularet , quod optimum Patrem suum , tam imprudenter tantùm non perdidisset , respondit ille : non perdidisti , inquit , sed recreasti , Deo ita disponente , ut aliquid de felle , & aceto , quod Domino meo Christo in cruce propinatum est , & ego degustarem . Rectè observat Cassiodorus : *parva toleramus , si recordemur , quid biberit ad patibulum , qui invitatur ad Cælum .* Quan-

Quando igitur morbus, tanquam ignitus serpens, ægrum mordet, & doloris acerbitas eo progreditur, ut spiritum illius contristet, cogatque præ molestia ingemiscere, atque in agonia constitutum dicere: saluum me fac Deus, quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam, timoribus, cædiis, tristitiisque gravissimis oppressam; intueatur in auctorem fidei, & soletur se Domini sui arbitrario cruciату, gratuleturque sibi, ob calicis puri haustum, sine solatii mixtura; animo secum revolvens, etiam salvatorem suum fel & acetum, ad exemplum, remediumque nostrum, sine melle gustavisse; atque hac ratione servum Domini vestigia sequi existimet; eidem se, cum ipso, cruci affixum arbitretur. Quare quoties eum aspicit in cruce pendentem, ac ipsum quoque in eadem secum cruce patientem dicat: *Et nos quidem iuste; nam digna factis recipimus: hic verò nihil mali gessit.* Quod si seriò dixerit, seque ad hæc, & plura toleranda obtulerit, experietur mox etiam Christum erga se mitem; qui tametsi purum sibi passionis calicem elegit, tamen libenter passionis suæ sociis dilutum præbet; sicut tunc suo in cruce socio, bono latroni fecit dicens: *hodie mecum eris in Paradiso.* Quidquid enim vitæ, quidquid morbi est in his terris, merum bo-

die est , ad quod Paradisi æternitas sperata , est idem , quod Oceanus ad pluviæ guttam .

COROLLARIUM I.

IN more semper positum fuit etiam sanctorum maximis , ut in gravioribus morbis , aut etiam agone ultimo curarent sibi patientis Christi historiam prælegi , quæ infirmo solet esse vena luculenta solatiorum haustorum de fontibus Salvatoris . Sic P. Franciscus Saffaranus S. J. Sancti vulgo nomen adeptus , desiderabat sæpius inter illa Christi patientis verba exspirare : *Pater ! in manus tuas commendo spiritum meum* . Assecutus est votum . Passionem enim prælegi sibi morituro petiit , & ad illa ipsa verba exspiravit , ad cuius sepulchrum mox odores nostratibus suaviores percepti , visiones plures habitæ , quibus cælum rectè petiisse dicebatur . *Annu. Soc.* Odores illi cœlestes procul dubio ascenderint à fasciculo myrrhæ , à Passione scilicet Domini , quam Saffaranus semper præ oculis habuit : ad quam cum sponsa suspiravit : *trahere me post te , & curremus in odorem unguentorum tuorum* , id est , virtutum , quæ ex contemplatione Passionis Dominicæ potissimum in animam trans-

transpirant. Hinc libet hic apponere viginti quatuor *horas dolorosas* Redemptoris nostri, suggerendas ægris vel moribundis ad aspectum Crucifixi, quem manibus præferunt, ad excitandos actus resignationis præcipuè, spei, & charitatis; dum, teste S. Augustino, *nihil tam salutiferum nobis est, quam cogitare quanta pro nobis, pertulit Deus & homo*

Horâ 1. Jesus Christus Salvator noster, ubi valedixit Matri suæ sacratissimæ, se confert in cœnaculum. Celebrat cœnam legalem comedendo Agnum Paschalem.

Horâ 2. Paratur cœna communis. Lavat pedes Apostolorum. Redit ad mensam. Instituit sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum. Infert mentionem traditoris. Ostendit, quisnam sit, buccellâ panis. Abit Judas ad eum tradendum.

Horâ 3. Habet prodigiosum suum sermonem post cœnam. Suis animos addit. Prædicat negationem Petri, & scandalum reliquorum omnium. Omnes reponunt magnifica promissa, re ipsa nihil præstant.

4. Venit ad hortum. Segregat se à Discipulis. Tres soli sequuntur. Tristis fit usque ad mortem Exhortatur suos, ut vigilent. Iterum recedit. Jam solus prostratus in terram rogat Patrem, ut se liberet à Passione; sed tamen se resignat ejus voluntati.

5. Abit ad Apostolos, Reperit dormientes. Reprehendit omnes & Petrum singulariter. Exhortatur ad Orandum. Redit & ipse ad orandum prolixius Patrem.

6. Revertitur ad Apostolos, qui iterum dormiunt. Nesciunt, quid illi respondeant. Orat tertio. Sudat sanguinem. Confortatur ab Angelo.

7. Obviàm procedit militibus. Corruunt in terram ad ejus vocem. Sanat Malchum. Comprehenditur, & ligatur. Omnes Apostoli fugâ dilabuntur. Petrus eum sequitur à longè.

8. Magna inter opprobria ducitur ad Annam. Interrogatur de doctrina & Discipulis. Unus servorum Pontificis eum reprehendit, & alapam impingit.

9. Abstrahitur ad Caipham. Comparent falsi testes. Examinatur, & respondet, se esse Filium Dei. Clamant omnes: reus est mortis. Dant ipsi alapas, pugnos &c. Petrus ter eum negat.

10. Traditur in manus satellitum. Transeundo respicit Petrum, eumque convertit. Hic abit ad deplorandum scelus; ille remanet, ut illudatur à militibus, qui velant ei oculos, percutiunt, exspuunt in faciem, interrogant, ut prophetizet, quis ipsum percusserit.

11. Consilium ineunt Judæi, qui congregati erant, ut eum morti traderent. Milites pergunt illudere. Evocatur in pub.

publicum Concilium ad examen. Iterum testatur se Filium Dei. Clamant omnes, se non amplius indigere testibus.

12. Ducitur ad Pilatum. In itinere obviam habet Matrem Virginem. Examinatur à Præside. Non respondet ad accusationes. Pilatus miratur. Judas proiicit denarios, desperat, se suspendit.

13. Mittitur ad Herodem. Lætatur Rex. Multiseum interrogat: nihil respondet. Herodes cum toto exercitu suo eum spernit. Induit veste alba.

14. Remittitur ad Pilatum. Iterum iterumque ab eodem examinatur. Concurrit cum Barabba. Ei postponitur à plebe à Principibus incitata. Iterato contra ipsum exclamant omnes, ut crucifigatur.

15. Exuitur vestibus in publico atrio, alligatur columnæ, flagellatur, crudelissimè. Coràm adstat B. Virgo.

16. Induitur purpurâ. Coronatur Spinis. Arundo datur in manus. Illuditur, colaphis cæditur, in faciem ejus conspuitur. Pilatus eum populo ostendit, ut placetur: *Ecce homo*, omnes clamant: *crucifige*.

17. Pilatus lavat manus. Condemnat ad mortem. Crux imponitur humeris. Cadens sub pondere adjuvatur à Simone

Cireneo. Comitantur multæ mulieres plangentes. Pervenit ad Montem Calvaria. Porrigitur ei vinum felle mixtum.

18. Crucifigitur inter duos latrones. Milites partiuntur vestes mittentes sortem. Oboriuntur tenebræ super omnem terram. Christus orat pro crucifixoribus. Stant prope crucem Mater dolorosa, S. Joannes, & aliæ devotæ mulieres. Dat Matri in filium Joannem, & Joanni in Matrem Beatissimam Virginem.

20. Dicit Patri, quod ipsum dereliquit. Rident, & subsannant milites; Ostendit, se pati sitim. Intingitur spongia aceto, & calamo imposita ei porrigitur. Ait: consummatum est & impleta iam omnia.

21. Lacrymatur. Exclamat voce magna, & commendat Patri spiritum. Moritur. Tremat terra. Velum templi scinditur medium: scinduntur & petrae. Aperiuntur monumenta. Resurgunt multa corpora Sanctorum.

22. Centurio convertitur. Turba revertitur percutiens pectus. Joseph petit à Pilato corpus Christi, & Judæi petunt, ut frangantur crura in cruce pendentium.

23. Franguntur crura latronibus. Christo latus lanceâ transfigitur. Exit sanguis & aqua. Deponitur è cruce, & ponitur inter brachia Matris. Nicodemus cum aliis devotis ungit corpus centum libris unguenti: involvit lino.

24. Joseph eum sepelit in monumento novo. Clauditur obvoluto magno lapide. Mulieres flent sedentes contra sepulchrum. Inde jussu Pilati munitur sepulchrum. Signatur lapis. Apponitur custodia.

Hæc dolorosæ Salvatoris horæ gaudiosas reddunt & pretiosas ultimas infirmitatis horas, præsertim si attento oculo ad Crucifixi imaginem, ad prototypon respiciamus, ut, quid in eo divini artificii, & cœlestis energiæ latet, ad animum & virtutum lineamenta in nobis exprimenda referamus. Nicostratus pictor, teste Æliano, cùm Zeuxes Helenam pinxisset, imaginem intuitus, satis contemplari, & admirari non potuit: cumque in ea contemplanda per horas totus defixus hæreret, alter artis imperitus accedens, percunctatur: ut quid tempus terat, tam diù ante illam tabulam hærendo, & intuendo? cui ille: *non, inquit, id me rogares, si meos oculos haberes*; quasi diceret: hujs tam præclari operis artificium non miraris? Planè tuam imperitiam fateris; ego, qui artem calleo, hoc absolutissimum artis miraculum contuens, in stuporem raptor, & ultrà spiritum non habens, alienor à me, nec satiari possum, os, oculosque, vultum, manus, pedes, nervos & fibras, perfectissimaque lineamenta ad unguem expressa contemplando. R. 5 Hoc:

Hoc votum deberet esse nostrum omnium. O si oculos Pauli, si oculos Francisci Seraphici, haberemus quid non videremus? Si oculos Magdalenæ, Theresiæ, Gertrudis haberemus, quid non in hac effigie ex omni parte mirandum, & imitandum occurreret? Quàm perennis inde fons fluere inter dolores nostros Cœlestium gaudiorum & suspiriorum! Devota quædam Matrona non ita pridem è templo egressa, cùm conspexisset è Crucifixi simulacro, ejusdemque latere evolantem passerem, qui in eo nidum suum struxerat, exclamasse fertur: quare ego non sum tam felix, ut ad instar hujus passeris possim in ejus SS. vulneribus habitare? Id omnibus licet, si non corpore, certè mente. Ipsemet sponsus sanguinum animam devotam invitat ad vulnera sua: *veni columba mea in foraminibus petrae, in caverna maceriae*. Cant. 2. Ibi Christus, ut Chrysologus ait, ultrò dilatat viscera, pectus porrigit, offert sinum, gremium pandit, ut afflictos recipiat. In his passer invenit sibi domum, & turtur nidum. Audi, quàm ardentibus votis ad hanc maceriam aspiret seraphicus Pater S. Bonaventura in suo hymno:

Ecquis binas columbinas

Alas dabit animæ ?

Ut in almam Crucis palmam

Evolet citissimè.

In qua Jesus totus latus

Nobis dat refugium.

Benedictus sit invictus

Amor vincens omnia

Amor fortis tela mortis

Reputans ut somnia !

O insignis amor ignis !

Cor accende frigidum.

Fac me tecum permanere ,

Fac me te diligere .

Da conjungi ; da defungi

Tecum Jesu , & vivere .

Per felices cicatrices

Precor & per sanguinem :

Necem truem , perque Crucem

Fac me tuum obsidem .

COROLLARIUM II.

EX prioribus illis doloris horris Salva-
toris Pius calamus non ita pridem
horologium concinnavit in ægrorum so-
latium , quod his verbis exprimit ,

*Horologium
Christi Patientis*

A Vespera Feriæ V. usque ad
Vesperam Feriæ VI.

EXhibet illud præcipua, quæ horis
singulis Christus pro te passus est;
ut ad horologii sonum ea cum ardenti
amoris, & amaro doloris affectu, hunc
in modum recolās.

Ave Maria, gratia plena, Dominus
tecum: benedicta tu in mulieribus, &
benedictus fructus ventris tui Jesus:

**Horâ VI. vespertina Feriæ
quintæ, adde.**

Pedes Discipulorum lavans:

Sancta Maria Mater Dei, ora pro no-
bis peccatoribus nunc & in hora mortis
Amen.

Mysteria horologii vesperi.

**Horâ 6. Vespertinâ. Pedes Discipulo-
rum lavans.**

**Horâ 7. Se ipsum nobis in cibum tra-
dens.**

**Horâ 8. In horto orans, & sanguinem
sudans.**

Horâ

- Horâ 9. *A Judæis captus.*
 Horâ 10. *Ad Annam ductus.*
 Horâ 11. *Ad Caipham ductus.*
 Horâ 12. *Alapâ coram Pontifice cæsus.*

A Media nocte

- Horâ 1. *Velatus, ludibrio habitus, percussus.*
 Horâ 2. *A Petro negatus.*
 Horâ 3. *A falsis testibus accusatus.*
 Horâ 4. *Reus mortis proclamatus.*
 Horâ 5. *Vinctus ad Pilatum ductus.*
 Horâ 6. *Ad Herodem missus, & illus.*
 Horâ 7. *Barabbæ postpositus.*
 Horâ 8. *Flagellis cæsus.*
 Horâ 9. *Spinis coronatus.*
 Horâ 10. *Ad populum à Pilato productus.*
 Horâ 11. *Cruce oneratus.*
 Horâ 12. *Inter duos latrones crucifixus.*

A Meridie.

- Hora 1. *Te Matrem suam allocutus.*
 Hora 2. *In Cruce sitiens, acetô potatus.*
 Hora 3. *In Cruce mortuus.*
 Hora 4. *De Cruce depositus.*
 Hora 5. *Sepultus.*

Servit hoc horologium precipuè pro ægrotis, ut qualibet saltem hora, aspici-

cien-

ciendo, deosculandoque Crucifixi simulacrum, pia cogitatione se excitent, & roborent Christi patientis memoriâ, quæ velut balsamum confortat debiles. Illius usum comparare nobis debemus, dum adhuc sumus sani. *si vis, inquit S. Bonaventura, ô homo, de virtute in virtutem, de gratia in gratiam, de bono in melius proficere; quotidie, quanta potes devotione, mediteris Dominicam Passionem: nihil enim in anima ita operatur universalem sanctitatem, sicut meditatio Passionis Christi.*

Suspiciunt sæculares, viros Religiosos, priscos illos Anachoretas, ac diffidunt se eò sanctitatis posse pertingere; Quid si superiores citra omnes has austeritates evadere posse ostendero? Magistrum habetis Albertum Magnum, Magni illius Thomæ Aquinatis, eruditione & virtute maximum, cujus hæc sana & sancta doctrina est: *simplex recordatio, vel meditatio Passionis Christi, plus valet, quàm si quis per annum jejunaret in pane & aqua, qualibet sextâ Feriâ: vel disciplinaret se qualibet hebdomada per annum, usque ad effusionem sanguinis: vel quotidie legeret Psalterium.* Fatebor equidem, acceptas esse Deo orationes, flagella, jejunia, peregrinationes, aliasque corporis afflictiones: sed nihil ita Christum rapit, ac attenta Crucis

cis suæ contemplatio . Hoc Francisco Affiliati sollicito, quid amoris suo Crucifixo gratissimum præstare posset, ostensum est ; dum sacro codice tertium aperto, semper in Passionem Domini incidit : quod & Anachoretæ cuidam ostensum, Ludolphus testatur.

Accedit, quod quibusdam non sit ea corporis firmitas, ut Compostellam, aut in terram sanctam peregrinationem instituere queant. Iis commodiorem longè praxim suppeditat Augustinus : *magis meretur, vel unam solam lacrymam emittens, ob memoriam Passionis Christi, quàm si usque ad terram promissionis peregrinaretur.* Testem audiamus. Parisiis in cœnobio S. Francisci Affiliatis, Religiosus tyro in lethali morbo ad extrema perductus est ; cumque jam lucta mortis instaret, æger horrendum inclamans : me miserum, inquit, quantò fatiùs fuisset nunquam nasci, quàm ita mori ! Paulò pòst ; libram obsecro, inquit, fideliter tracta. Mox & illud adjunxit : appone aliquid de Domini Jesu tormentis & cruciatibus, quos colui. Somnia hæc videbantur, aut ægrotantis deliria. Non multò pòst vociferatus est : nunc bene habet : mirabantur, qui aderant innocentis juvenis tantam in morte trepidationem. Atque ubi ad se non-nihil rediit, quærebant, quid hæ voces sibi

sibi vellent? quibus ille: vidi, ait; quam exactas Deus rationes posceret, de occultis etiam cogitationibus, de otiosis verbis, deque minutissimis quibusvis noxis. Ad libellam omnia examinantur accuratissimè; ideò me infelicem ac miserum proclamavi, & libripendis fidem appellavi; cumque cernerem pro merita mea peccatis longè pauciora esse, & libram mihi minùs favere, institi rogare, ut de Crucifixi meritis, aliquid apponeretur, quo pondus in causam meam vergeret. Hoc impetrato animum resumpsi, & bono loco rem esse pronuntiavi. His dictis vitâ cessit, eò procul dubio delatus, ubi infinito meritorum Christi pondere adjutus, jam receperit *eternum gloriæ pondus*.

C A P U T XII.

Imago Crucifixi in morte solatium.

MAjulus Episcopus Vultuariensis, delicias mundi, & illecebras carnis extimescens, de se fatetur, cùm vix ex ephæbis excessisset, ita mortem meditari cœpisse, ut ad omnia conclavis latera, mortis larvam appenderit; quo
fa-

factum, ut quoquo versum oculi inciderent, mortem in conspectu haberent. Primæ autem imagini aptam hanc ex Ambrosio epigraphen subjecerat:

Vivens semper morere, ut moriens semper vivas

Secundæ: ne moriari, opus est mortem præcurrere morte.

Tertiæ: illud Poëtæ: Semina nequitie languidiora facit.

Adhuc sapientiùs egere illi, qui in vita perpetuò ante oculos sibi posuerunt imaginem Crucifixi, qui ad aspectum emorientis Salvatoris dicere potuerunt ante mortem suam cum Apostolo *quotidie morior*: O quàm potens & efficax medium ad ejusmodi infirmos animandos & roborandos est Crucifixi Christi repræsentatio? quàm infernis hostibus formidabile telum est in ultimo agone Crucifixi effigies? ad quam fiduciam concipiendam, cæterosque virtutum actus eliciendos illa non exhortatur? quod paucis hisce verbis sat clarè indicavit Philippus Servius Confessarios ita instruens: *Momenti plurimum ad exprimendos ab agro fidei, spei, charitatis, aliarumque virtutum actus in salutifera crucis exhibitione situm esse existimo, si nempe amicus fidelis Christi in ea pendentis membra singulatim quasi locos Rhetoricos excutiat, quique lateant in singulis pietatis*
sen.

sensus, quasi Divini mellis latices composita ad pietatem oratione eliciat; ita olim Hebræi sugebant mel de petra, oleum de saxo durissimo; Petra autem erat Christus.

Testes hujus veritatis innumeri. S. Edmundus morti proximas Christi in cruce pendentis effigiem postulabat, ejus vulnera deosculatus: *Hæc inquit, naves meæ sunt, quibus plenæ fiduciæ velis per rubrum sanguinis Domini mare, in diu optatum patriæ cœlestis portum, penetrare spero. In vita.* P. Franciscus Hoffman S. J. Sacerdos, Christi vitæ, ac morti cogitandæ affixus semper, in morbo supremo, ecquid manu occuleret, rogatus à Rectore, Christi patientis ostendit imaginem, & dixit: *hoc est meum rosetum, è quo rosas decerpo; hoc lilietum, unde lilia colligo, quoties morbus vim doloris exacuit. En dilectus meus candidus & rubicundus; Nadasi.* M. Martino Yvo suavissimæ, ac promptissimæ obedientiæ juveni in Aleconienfi collegio in acerrima morbi vi, seu à mente abberraret, seu sibi constaret, ultimum solatium fuit Crucifixus osculis oneratus: neque muta fuere oscula, sed plena teneritudinis; dum brevia, sed plena Deo, hæc verba repeteret: *meus triumphus! & osculabatur! meus triumphus! iterum oscula, & verba eadem*

dem repetebat , & inter hæc felix mors! Pater verò Joannes Comblet Hesdinii feriâ sextâ , & ferè quâ Christus horâ , moriens , illud in ore frequenter habuit: *cum Crucifixo vixi , cum Crucifixo moriar.*

P. Gaspar Plancus Crucifixum pulcherrima fiduciæ significatione postremum allocutus est: *Domine Jesu : nonne venisti , ut quæreres peccatores . Ecce me peccatorem ! accipe me .* Et placidissimè animam emisit. O quàm pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus! Non abs re ingeniosus Italus quæstionem movit , ut quid caput Joannis Baptistæ in disco , in argentea lance , convivio illatum sit? Animum certè barbarum vivaciùs expressisse videretur , si avulsum caput , manu sua capillis preffasset , aut gladio impositum levis saltatrix intulisset. Sed aureo sermone in morte pretiosa lusit Chrysologus: *volo , ut des mihi in disco &c. Cur in disco ? cur pretiosè gestas , quem viliter occidisti ? nisi quia pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus .* digna certè patella edulbiô , qui viriliter occisus , pretiosè post mortem aurea lance honoratur. Sic omnes , qui improprium Crucis secuti , viles in vita visi sunt , in morte pretiosi exstiterunt.

B. Maria d'Ognies , Nivellis oriunda,
quo-

quoties Christi Crucifixi effigiem aspicebat, toties commota animo, in copiosas solvebatur lachrymas; ultimis tribus ante mortem diebus continuo ad ravim usque, præ insolita gestientis animi lætitia canebat, eò, quod Jesu suo, cui toties compassa erat, tandem aliquando esset in cœlis jungenda. Ipso Jesu Christo præsentem, & Sanctis Apostolis assistentibus, extrema unctione est munita, & lætabunda spiritum Deo reddidit. *Jac. Vitr.* Unicum argumentum veræ lætitiæ est, Christo vixisse & Christo mori. Sic etiam S. Edmundus Cantuariensis Antistes sacrò jam oleò delibutus, mira pietate, nec sine lacrymis, Christi vulnera, sed lateris præsertim, crebrò & proluxius dissuaviatus, illud Isaïæ concinebat: *haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris.* Solent moribundi, in supremo illo agone toti sudore perfusi, guttulas aliquot generosi falerni, aquæ cinnamomi, aut alterius pretiosi liquoris, avido ore, ardentique pectore admittere; sed præ his omnibus proderit piò osculò haurire aquas de fontibus Salvatoris juxta illud Blosii: *Ore ad patulum vulnus lateris ejus apposito, cœlestem suavitatem ex corde ipsius manantem, gusta: revera enim torrens voluptatis illinc erumpens te satiare poterit.* Spectaculum longè jucundissimum erat,

in.

intueri Cardinalem Bellarminum in hora mortis exosculantem Christi Domini è cruce pendentis effigiem ; quam ipse crucem arctissimè complectens, satis indicabat, diligi à se impensè admodum servatorem vitæ suæ. Hunc denique cùm vellet ultimis obsequiis venerari, arripens simulacrum ejusdem cum salutifera Cruce, manu tremebunda detractò sibi pileolò, ea effigie semel, iterumque frontem consignavit. Postea crucem eandem superponens humeris, quasi cum ea facturum iter, tandem supra pectus eam, subter linthea collocavit; cor evocaturus, ut per ea vulnèra immoraretur Deo suo: atque ita reductis brachiis arctissimè stringens non priùs complectendi, quàm vivendi finem fecit. *In vita.*

Talis mors pretio vel sit emenda mihi.

Consimili morte defunctum legimus S. Robertum Salentinum, qui imminente transitus sui horâ, partim ad pietatem in ultima lucta excitandam, partim ad animum novo spiritu confortandum, imaginem Crucifixi expetiit, eamque pientissimè intuitus, brachia sua velut crucifigendus extendit, atque in hoc corporis situ usque ad mortem perseveravit; fidelis ut in vita, ita etiam in morte Jesu Crucifixi imitator. Qualis vita, mors est ita.

Ita mortuus est & P. Joannes Cardim
Lusi-

Lusitanus è Societate nostra vir eximia virtutis, qui, dum vixit, patientem Dominum semper coluit, & secutus est; cum vivere desiit, in æternitatis itinere ducem habuit. Nam morti proximus, cum extremum sacris Crucifixi sui Redemptoris vulneribus daret osculum, re-fixis ille è cruce manibus, pedibusque, moribundum famulum suum complexus est, supremos ejus anhelitus, animamque suscipiens, atque ad cœlestem patriam deducens. aberrare non poterat, qui in via duce tali utebatur. *Alegambe.*

Paulinus Carmelita in ultimo suo morbo totus erat in dissuaviando Crucifixi simulacro, ad cujus aspectum visus est vix non lacrymis diffluere. Ubi expiravit, à suis Religiosis repertus est oculis defixis in Crucifixi imaginem, quam manu dextra tenebat; cumque conarentur eam è manu evellere, ut corpus sepulturæ tradi posset, nulla vi illam extorquere valuere; tam fortiter manibus simulacrum stringebat, quasi nollet dimittere scipionem illum, cui innixus, uti piè credere fas est, iter suum absolveret ad Cœlestem patriam. *Bolandus.*

In historia Indica legere est, ramum cujusdam arbusculæ, seu plantæ in Peruvia reperiri, qui certò indicio homini ægrotanti vel mortem, vel salutem prænuntiet: si enim hunc ramum alacer,

& læ-

& lätus complexus fuerit, superstes futurus est: si moestô animô, & languidis ulnis eum stringat, mortem imminere constat, idque reipsa anno 1562 in domestico Comitissae de Nieva mancipio comprobatum. Quidquid de rei veritate sit, hoc certum, qui ramum crucis lätus, & alacer complectitur, omen salutis æternæ habet.

In paucis memorabile est, quod in vita legitur Magdalensæ Ursini. Patiebatur illa non quidem in corpore, sed in animo afflictiones perquam graves, ob quas identidem lamentabatur, asserens: suam crucem sibi accidere nimis gravem utpote diuturnam nimis, ac omni destitutam lenimine. Verum Redemptor, ut hanc leviozem redderet, se illi sub Crucifixi schemate spectabilem exhibens, ad patientiam exhortatus est, & ad perseverandum secum in cruce afflictionum: cui Magdalena: omninô salvator mi! sed tua crux, tuæ pœnæ durarunt solummodo tribus horis, & tu vis, meæ tanto tempore perseverent sine ulla interruptione. O ingrata te, reposuit Crucifixus: tres horas solas ais? Ego à primo conceptionis meæ momento jam orsus sum sustinere hanc crucem, persentiscens ac delibans jam animô pœnas omnes, quas postmodum in hoc ligno sustinui. Erubuit vehementer ad hæc verba

ba Magdalenā, sumpsitque animum ad
 perferendam suam crucem, perseveran-
 dumque usque ad mortem, quod &
 præstitit; nam in sua ultima infirmita-
 te exantlavit dolores acerbissimos patien-
 tia admirabili, qui ita invaluerunt, ut
 medici sat capere non valerent, qua ra-
 tione anima adhuc hæere posset in cor-
 pore adeò exhausto: quod advertens Præ-
 ses monasterii, in quo moribunda com-
 morabatur, in eam venit suspicionem,
 Magdalenam nolle ex hac vita abscede-
 re, suosque terminare dolores, nisi obe-
 dientiæ præceptum accedat: quare lecto
 appropinquans: abi, inquit, filia; quia
 Deus te vocat: tempus jam est, ut hanc
 lacrymarum vallem deseras. Ad has vo-
 ces Magdalena illicò inclinavit caput pe-
 rinde ac si morti signum daret, ut ap-
 propinquaret. Ac propediem placidè ex-
 piravit, fruitura, uti piè sperare fas est
 proemio doctrinæ à Divino Magistro si-
 bi traditæ, ac à se tam gnaviter in opus
 deductæ. *In vita.* Adagium est: *Chri-
 stianus bonus mortem non timet, sanctus
 prensat.* Optima præparatio ad mortem
 vita mortificata. Hinc rectè monet Am-
 brosius: *vivens semper morere, ut mo-
 riens semper vivas.* Talibus mors læta,
 & facilis, scilicet in arte moriendi exer-
 citatis, & jam animo & affectu à mun-
 do, & carne separatis. Omnino felix
 & pre-

& pretiosa mors, quā vitam carnis exuimus, ut vitam spiritūs induamus: mors, quā sensus, & affectus inordinatos depouimus, ut operibus internorum sensuum, mentis, & actibus charitatis occupemur: mors, qua mundum illum corruptibilem, id est, sæculi hujus curas relinquimus, ut alterius mundi potioris, & incorruptibilis, nempe spiritualis & perfectæ vitæ habitatores simus. Quid hac morte pretiosius, quid utilius, quid suavius? Quare meditare utrum commodius sit, vel mortem transire ad nos, vel nos ad eam, per vivam recordationem, & assiduam mortificationem.

Pater Robertus Pecchamus in Anglia morti vicinus cruciari se agebat dolorum quodam incendio: & tamen delicias illi faciebat condimentum omnium Crucifixus: quem manu prehensum ita alloquebatur & sæpius: *Amor meus! Crucifixus est!* Nocte secuta, viso teterrimo dæmone succlamavit: en adversarius meus diabolus omnia extrema minatur. *Apage, apage immanis bellua, nihil in me habes potestatis.* Manè cū sacrum celebraretur, num consecratio jam præteriisset, petiit; cūque præteriisse audiret, hæc ultima verba locutus est: Itaque nunc abeundum est mihi: Vocat me Jesus Christus, vocat me B. V. Maria. *Nadasi.*

In Bibliotheca scriptorum Societatis legimus

gimus, P. Alphonsum Roderiquez sacrò inunctum oleò, alienatum jam à sensibus, per triduum ferè eo in statu hæsisse, cùm simul atque à Sacerdote Crucifixi imaginem accepisset, quasi profundo quodam somno excitus, oculos aperuit, & facie, quæ antea palluerat, in ruborem versa, Christi pedes religiosè exosculatus, placidissimè expiravit. Ad quod saluberrimum ac suavissimum osculum invitat & nos. Varii SS. Patrum varias causas allegant, cur benignissimus Redemptor, *inclinato capite*, emiserit spiritum. S. Athanasius dicit, jam omnibus, consummatis Christum nutu capitis morti annuisse, ut accederet. S. Bernardus in signum submissionis; Alii hac inclinatione matri extremum vale dedisse volunt: alii alia. In rem nostram B. Laurentius Justinianus: *Caput suum inclinavit mediator ad indulgentiam, ad osculum pacis.*

S. Heribertus Coloniensis Archiepiscopus, ad fovendum in se, magisque indies augendum Jesu Crucifixi amorem sæpius missam de S. cruce legebat, totus omnino contemplationi Jesu Crucifixi immersus. Morti proximus ad aram Crucifixi deportari voluit, ibique & animam suam, & commissum sibi gregem, duabus integris noctibus, inter ardentissimas preces Jesu Crucifixo commendavit,

vit, dicens : in his fontibus , & fluviis ,
in hoc mari , & oceano vivere & mori
volo : Iesus in me , ego in Iesu : *dile-*
ctus meus mihi , & ego illi , vulnerato
vulneratus , Crucifixo , crucifixus , mor-
tuo mortuus : utique & vivus vivo , &
gloriosus , glorioso .

Idem animi sensus videtur fuisse B.
Ferdinando Castellæ , & Legionis Regi
sanctissimo , qui sicut magnanimitate ,
clementiâ , iustitiâ , ita catholicæ fidei
propugnandæ zelo , & tenerrimo erga Je-
sum crucifixum amore eminebat . Jam-
jam moriturus , crucifixum Iesum ita est
affatus : Tua est potestas omnis , ô Do-
mine . Iesu tuum est regnum , cui hacten-
us præfui ; tu es Rex Regum supra
omnes Reges terræ . Regnum , quod à
te accepi , rexi hactenus , quamdiu nem-
pe tuæ placuit voluntati ; Ecce : nunc
illud reddo . Tantùm animam meam ,
ut ad te suscipias , rogo : in manus tuas
Domine commendo spiritum meum .
His dictis obdormivit in Domino , jam
pridem mundo , ejusque concupiscentiis
mortuus . Piè & eleganter D. Bernar-
dus adducens illa verba . Num. 24. à
Vate Balaam , homine impio in cassum
pronunciata : *moriatur anima mea morte*
justorum , & fiant novissima mea horum
similia . Utinam , inquit , hac morte ego
frequenter cadam , & evadam laqueos
mor-

mortis; ut non sentiam vitæ luxuriantis mortifera blandimenta; ut non obstupescam ad sensum libidinis, ad æstum avaritiæ, ad iracundiæ, & impatientiæ stimulos, & angores solitudinum, & molestias curarum. Bona mors, quæ vitam non aufert, sed transfert in melius.

Quæ fors procul dubio obtigerit Vener. Ursulæ Benincasæ: Hujus post mortem cadaver cùm supinum in arca repositum fuisset, post quatuor annos, apertò loculò, inventum quidem fuit adhuc integrum & incorruptum; sed mutato situ super sinistrum latus incumbens, facie conversa ad Crucifixi imaginem, quæ erat in vicino pariete, ceu etiam post mortem venerabunda illius, quam vivens toto corde coluerat. *In vita.* De D. Joanne de Deo in Actis sanctorum legimus, quòd, cùm Granatæ in Hispania genibus flexis extra lectum ante Crucifixi imaginem animam emisisset, demortui corpus ante eandem effigiem per quartam horæ partem, ita ut erat super genua erectum permanferit, permaneretque in hunc diem, si eorum, qui præsentibus aderant morienti, simplex pietas permisisset, nec corpus locò movisset.

Beati igitur omnes, qui obdormiunt in Domino, Crucifixo suo salvatori immortui, quique cum bona vita bonam mortem

tem conjunxerunt! Beati inquam, iterumque Beati; quia nunquam amplius futuri miseri. Qui sopore naturali occupantur, iterum gravantur, iterum turbantur, cum evigilaverunt; at bonæ mortis somnō peractō, non amplius mutatur quies cum strepitu, tranquillitas cum tumultu, jucunditas cum mœrore, securitas cum periculo. Felices utique & beati sunt dormientes isti; nam *opera illorum sequuntur illos*. Deducunt, & comitantur usque ad supremam Curiam usque ad Judicis æterni tribunal; ut labori reddatur merces, virtuti præmium, certamini bravium.

COROLLARIUM I.

AD calcem hujus capitis observo, dæmonem magnopere expavesce-
re ad aspectum Crucifixi à moribundo manibūs gestari soliti; neque enim nescit; quanta vis sit, & qualis victoria in hoc signo. Cohorrescit totus ad illa orco tremenda verba, dicam, an fulmina: *fugite partes adversæ; vicit leo de tribu Juda*: Vicit in cruce, vicit per crucem. Beata certe Maria de Victoria in postremo morbo, ut semper crux oculis ejus obversaretur, ab utraque parte lectuli, eam defigi curavit; ut quocum-

que se obverteret, illam intueri posset :
 quò factum, ut dæmon ad limen cu-
 bicali conspectus, ingredi nequiverit.
 Hoc eodem clypeo sese tutatus est ado-
 lescens ille marianus, qui Dolæ anno
 1594. antequam vitam expiravit, Cru-
 cifixi dari sibi effigiem postulavit : tem-
 pus extremi certaminis adesse dictitans,
 sodalesque, qui ipsi aderant, enixè orans,
 ne se eo tempore desererent. Tum ad
 se, suumque rediens certamen, vocem
 illam iterum, & sæpius ingeminans,
credo. Quantoque ad vitæ terminos ac-
 cedebat propriùs, tanto à rerum, quæ
 fiebant, sensu, longitùs abducebatur.
 Itaque totus in suum certamen intentus,
 quod de S. Hieronymo, aliisque legitur,
 subinde illa & ipse iterabat : *Non ita
 est, mentiris, & quasi adversus inimicum,
 crucem, quam manu tenebat, tanquam
 telum intentabat. Ad extremum tan-
 quam jam sedata pugna, & parta victo-
 ria, tranquillo animo : quàm bonum
 est, inquit, B. Mariæ in ejus sodalitis
 famulari ! abstractusque à præsentium
 rerum sensu, Divinæ Bonitati gratias
 agens, animam emisit Sodalitis Parthe-
 nius. Hinc illa Landolphi adhortatio:
 Stude nunc, & in die exitus tui ad hu-
 jus petreæ foramina recurrere, & in eis
 habitare, ut ibi valeas ora leonum eva-
 dere. Quærit Angelicus Doctor, cur
 Chri.*

Christus in Crucem actus ex vulnere lateris copiosum sanguinem emisit? & respondet: *ut discipulos in fide dubios, & alios tremulos in fide, & bona vitæ stabilitate tentatos, & ideò frigidos, & quasi mortuos calefaceret, & vivificaret* Quam fiduciam non concipit moribundus, dum Crucifixum intuetur? & in eo quinque vulnera, seu potiùs, teste S. Cypriano: *quinque aperta ora nostrorum peccatorum veniam ab æterno Patre expostulantia*. Ad hæc quinque ora respexisse mihi videtur & S. Eligius Episcopus, qui in hora mortis gravissimè tentatus, admotò labris Crucifixi simulacrò, magna cum fiducia exclamavit: *aperi Domine, aperi mihi latus tuum, & cor divinum lanceâ apertum; ut principes tenebrarum non occurant mihi, nec me conturbent potestates aëris huius; sed sanctum vulnus tuum me protegat, & potentia tua defendat me.*

COROLLARIUM II.

ULtimus, isque omnium validissimus aries, quem dæmon oppugnandis moribundis adhibet, præsertim si vita inter scelera exacta, est ingesta desperatio: eò nimirum omnibus viribus stygius alastor connititur; ut funestam

illam vocem extorqueat : *major est iniquitas mea , quam ut veniam merear .* Verum murus inexpugnabilis etiam adversus hunc incursum est aspectus Crucifixi , ac fiducia ingens in meritis infinitis sanguinis ejus . Memorat *Discipulus* , Religiosum quemdam vanum cum primis , ac religiosæ suæ professionis prorsus immemorem , solitum tamen fuisse Beatissimam Virginem quotidie honorare centum salutationibus Angelicis . Prolapsus hic aliquando in morbum gravissimum , quo etiam ad extrema deductus est , visus sibi est , raptari se repente ante tribunal Christi , ubi à dæmonibus cum acriter accusaretur , & neminem haberet , qui pro se intercederet , ecce tibi ! præstò adest advocata illa peccatorum in variis schedulis scriptas afferens illas salutationes Angelicas in suum honorem recitatas . At nec segnius apportarant dæmones vasta volumina peccatis discoli illius Religiosi refertissima . Imponuntur mox utriusque bilancis parti utraque : verum longè præponderant dæmonum volumina schedulis Marianis . Hinc miser expavescere , totis artibus intremiscere , ac de sua salute desperare . Tum Virgo mox ad Filium conversa : sanguis tuus , inquit , ô Fili ! & caro tua ex mea sumpta sunt : ego te lætavi tot mensibus ; ego te tanto tempore

re educavi; Ah! Suscipe, obsecro, patrocinium mei hujus devoti clientis. Aliud non peto, quam unicam guttulam sanguinis tui. Cui Christus: ita est omnino, non inficias ivero, ô Mater mea! tuus sum, & omnia mea tua sunt; nec decet, ut ego avertam faciem meam à te; ac mox extractam è sacratissimo suo latere sanguinis sui guttam Matri porrexit, quæ reverenter acceptam illi bilancis parti imposuit, ubi collocatæ jacebant Marianæ schedulæ. Et ecce tibi! longissimè hæ præponderarunt vastissimis licèt peccatorum voluminibus, ed liquidiore Religiosi consolatione, quo majori dæmonum confusione, qui devicti, fugâ dilapsi sunt divine matri ac Filio indignantes, quod prædam sibi jam ad orci fauces pertractam eripuissent. Abiit & paulò post è vivis Religiosus ille in spem erectus, fiduciâ plenus consequendæ æternæ gloriæ, licèt à se non promeritæ; memor illius D. Bernardi: *cur paveat ad præmii magnitudinem, qui pretii dignitatem considerat.* Expertus insuper est, quam non immeritò scripserit S. Ambrosius: *ista est cicatrix, quæ cælum aperit, Regnum acquirit, immortalitatem invenit.* Cui consonat S. Bonaventura: *Vulnera Christi portæ cæli sunt, de quibus non solum fluvius sanguinis & aquæ, sed in sanguine, gratiarum profluit plenitudo.* S 5 Lon-

Longè periculosius in desperationis scopulum impegerat latronum nonnemo, in profundum tartari jam jam mergendus; nî ope Crucifixi propediem fuisset extractus. Annales Castellani ad annum 1603 referunt de perditissimo quodam mortalium, cui, cùm ad mortis supplicium jam destinato nullis rationibus persuaderi pœnitentia posset; tandem inventa est à Patre Societatis via, qua totum à desperatione ad saniora consilia reduxit. Post varias crebrasque adhortationes, quibus misero demonstrabat: nolle Deum mortem peccatoris; misericordiam ipsius esse infinitam, & à sceleribus mortalium invincibilem Bonitatem; nullam esse tam desperatam plagam, quam cœlestis medicus momentò citius persanare non valeat; patere id exemplo boni latronis è cruce pendentis; prorupit demum horum omnium impatiens facinorosus homo in hæc verba: tace Pater: serò mihi ista occinis: quî enim fieri potest, ut Deus recti amans horis coactæ pœnitentiæ quadraginta, quibus vinctus attinebor ante supplicium, contentus sit, quem viginti octo annis tam graviter offendi? Latro, quem testaris, unus fuit. Aderant ex vinctis complures flentes, & miserabilem hominis statum deplorantes. Sacerdos igitur, insolito quodam fervore tactus,

Chri;

Christi Crucifixi simulacrum latroni extorquet è manibus, & in hæc verba solvitur : ergò maneto solus, & sine Deo, qui toties appellatus, rogatus, admonitus mitescere noluisti : quæ tandem, te pereunte, Christi regno accedere potest jactura ? sicque è cubiculo, ubi reus asservabatur, clausò ostiò, discedit. Quis crederet ! Hic demum miser homo, quasi è gravi somno experrectus, clamare ; noli, noli, o Pater, abire : amen-
tiam agnosco meam : delicta jam fateor, veniam exposco. Mox in genua pro-
volutus, ubi Crucifixi imaginem recepit, non destitit lacrymis rigare pedes ejus, ac fiducia plenus, enormitatem scelerum suorum proicere, & demergere in immensum illud mare sanguinis & meritorum Christi, verè pœnitens mortuus. Poterat hic latro tot lethalibus peccatorum vulneribus saucius ad cœlestem hunc medicum suum ingeminare illa S. Augustini verba : *subveni gravi vulnere secundum magnam medicinam tuam. Grave est, quod habeo ; sed ad Omnipotentem confugio. De meo tam lethali vulnere desperarem, nisi tantum medicum reperirem.* Hinc illud D. Chrysostomi ad omnes monitum : *noli mihi dicere : perii ! quid mihi restat ? Noli dicere : peccavi, quid faciam ? medicum habes, qui morbum potest vincere : me-*

dicum habes, qui sanat omnem languorem: medicum habes, qui potest, & vult sanare.

COROLLARIUM III.

ARistoteles naturam Mortis contemplatus exclamavit: *terribilium omnium terribilissimum, mors.* præsertim si illa non à senio invitata, sed à crudelitate imperata, gladiis, facibus, rotis succincta, tota horrida irruat. Sed & hanc Exemplar illud, quod in monte monstratum est, mortales non timere, sed ridere docuit, & quod mirere magis etiam infantiam & pueritiam, ætatem aliàs omnium timidissimam. Gloria batur olim Scipio Africanus, quod suos inter milites, trecentos haberet, quorum quilibet eo iubente de turri se in mare, & in mortis fauces præcipitaturus esset. Sed quis mortalium censere valeat, quot Imperator Christus sub signo Crucis habeat, qui iniusti pro Deo exquisitis sese obiicere tormentis & morti, exemplum secuti Ducis sui. Non viros, sed tantum infantes & pueros hinc lubet in lucem proferre.

S. Christophorus octo annorum puer, licet alii minoris adhuc ætatis eum fuisse autumant, mirò exarserat desiderio, se

in omnibus Crucifixo suo Salvatore conformandi. Voti compos factus est; nam in arce Toletò vicina, *Guardia* dicta, sub Ferdinando Rege à Judæis obstinatissimis Crucifixi hostibus captus est, cum quo renovarunt perfidi illi totam Passionis Dominicæ tragædiam. Alligatus columnæ crudelissimè flagellatus est, quo in supplicio infans ne quidem os aperuit, nisi ut illa verba proferret: hi quinque ictus plures fuerunt iis, quos Majores vestri Domino meo intulerunt. Postmodum spinis coronatus est. Tandem, ubi in crucem egerunt, etiam latus lanceâ transverberârunt. Tum Christophorus ad percussorem conversus, renidente vultu: scrutare, inquit, & quære cor meum, & alterum quoque latus aperi. Dictum, factum; & post mortem rabidi illi canes cor è pectore ei extractum in frusta dilacerarunt; cujus glorioso triumpho Poeta accinuit:

*Dum Christi tormenta refers in corpore,
& ipsum*

*Pectore Christophori nomen, & omen
habes.*

Quot alia ejusmodi fortitudinis prodigia, & Ad Crucifixi prototypon efformata eccl̃ypa non vidit Japonia? Postquam his terris per Missiones Apostolicas illatum fuit vexillum Crucis: ubi his populis exhibita Salvatoris nostri in

Cru.

Crucem acti imago , qui nostri amore ,
& vincula , & verbera , & crucem li-
bens sustinuit , ita imitandi , seque ei-
dem in omnibus assimilandi zelô exar-
sere , ut etiam infantibus pueris ac puel-
lis , tormenta gaudia , dolores amores
mors ludus visa sint. Specimen cape.

Arimæ regulus , mota in novellum
Christi gregem persecutione , rejectis
viginti millibus , qui martyrium anhe-
lantes , ultrò se Arimæ stiterunt , prom-
ptissimi in purpureum sanguinis sui ma-
re demergi , solos octo viros cremari
iusserat , quos inter pater & mater cum
filio & filia , *Magdalena* nomine , quæ
virgo viginti annorum , exultans in me-
diis flammis , carbones ardentes capiti
imposuit , (quod apud Japones summæ
reverentiæ signum ,) ut se prunis illis
velut purpureis rosis , aut candentibus
carbunculis coronaret ; ad confusionem
illarum mollicularum , imbellium & te-
nellarum puellarum , de quibus Ambro-
sius : *at illius ætatis puellæ torvos etiam
parentum vultus ferre non possunt , &
acu districtæ , solent puncta flere tamquam
vulnera .*

Fraterculus hujus viraginis *Jacobus* ,
ne Sorori *Magdalene* cedere , aut in in-
cendiis otiosus stare videretur , duoden-
nis adhuc , & inter majores victimas
agnus , solutis , deustisque igne vinculis ,
pru-

prunas, quas vicerat, festivo pede calcans, festinus ad matrem pariter ardentem, & non tam sua, quàm liberorum incendia sentientem, gratulabundus accurrit, terque sanctissima Jesu & Mariæ nomina contentiori voce inclamans, beatæ matris gaudia cumulans, & ad ejus latus, & penè in gremio extinctus corruit: refrigerioque haud exiguo, parentum flammam temperavit. Quorum gaudia etiam hinc eximiè sunt cumulata, quod in summis tormentis à tam tenera liberorum ætate inauditæ fortitudinis specimen didicissent. Mater certè inter hæc spectacula *explere* mentem nequit, *ardescitque* tuendo. *Trigantius in triumpho Japoniæ.*

Vides pueros, puellas, ardentes prunas ut rosas tractantes, calcantes, atque in flammis lusitantes. Hujus rei typus videtur extitisse lusus, seu pugna illa inter milites David, & milites Saul, dicente horum duce Abner: *surgant pueri, & ludant coram nobis.* Sed victus, fugatusque est Abner cum suis, à militibus David, & vocatus est campus ille *Robustorum.* Ejusmodi lusum quoties non dedit campus Japoniæ, inter milites Christi & diaboli? qui fusus, fugatusque, jucundum dedisse Deo, Angelis & hominibus spectaculum. Si puero-
rum animos, quos imbecilles voluit esse.

se natura, obarmavit fortitudo, Crucifixi exemplo excitata, nihil jam morti reliquum est, ut possit timeri. Nos ex frequentissima hujus ætatis cohorte duos adhuc proferemus, qui in campo Japonico cum morte ludentes, palmas eide manu extorserunt. Primus, cum ad Supplicii locum sublimis humeris veheretur, deponi voluit, ac reliquum, quod erat itineris, pedibus conficere, quod Christus Dominus non equo sublimis, non succollantibus bajulis, sed pedes, ac trabe cruciata onustus, in suarum pœnarum capitolium ascendisset: itaque pari passu cum natu majoribus vadens, virili etiam fortitudine cervices dedit.

Huic *Thomæ* fuit nomen, alteri *Aloysio*, qui cum sublimis in cruce pependit, Canziuge tyrannorum sævissimo, inter crucis brachia illi risus constitit, & vultus, in quo nihil sui juris mors agnosceret. Si pueri in cruce rident, mortem ludunt, quid nos viri ad umbras & terriculamenta earum expallescimus!

Sed iterum *surgant pueri*, & *ludant coram nobis*, ut & senes fortiter pati & mori doceant. Documento erit puer septennis, qui anno 1623. cum Japonia furore impio in Christianos arderet, à parente ad perferenda Martyrum cruciamenta, tempestiva consuetudine, exercitatus est. Hortamentis primum, ne

ulli dolori cederet : tum ut fortitudinis ac constantiæ animum ejus penitiùs exploraret , quæstionem movit : quid acturus , si vivus exurendus esset ? Intrepide respondit laudatissimus puellulus : ego , mi pater , igne & rogis , uri & ardere non extimescam . Non hoc factis ; specimen dedit : candentem porrò à patre carbonem tenellulæ filioli manui immissum , constanter tenuit , dum manus probè adureretur , non dimissurus , nisi jussus fuisset . Rogatus , num dole-ret ? Ecquid , inquiebat , carbunculus ille ignitus in me habeat virium , cui Deus opt. Max. animos dedit paratos ad carnificum incendia , & ut ejus causa bustum fiam . Quis hìc non miratur in infante alterum Christianum Scævola-m , Romano illo tantò fortio-rem , quantò ætas erat infirmior ? Præclare Minutius in Octavio : *pueri ac mulierculæ nostræ eruoēs & tormenta , & feras & omnia suppliciorum , insperatâ patientiâ illudunt .*

Sed unde tanta in tam tenera ætate fortitudo , in tormentis gaudium , in morte jubilus ; nisi ex aspectu Crucifixi ? Judicabant , dedecere sub spinoso capite esse membrum delicatum ; decere Christianum , Christi sequi vestigia , & Mundo ac Carni è diametro contraria , ejusdem æmulari studia . Sectaremur & nos ,
fiat.

P

si attentiori jam mente illud Elogium à P.
Ignatio Domplani Crucifixo concinna-
tum contemplaremur, quod ita sonat:

*Hoc portentum
Sustinere, natura, non debes
Non sedet in terra Deus,
Sed pendet.*

*Non adoratur, sed damnatur.
Clavô utitur pro sceptro;
Trabe pro throno;
Felle pro nectare;
Nuditate pro majest ate;
Sanguine pro purpura;
Vulnera ostentat ut insignia.
Stipatur doloribus ut comitatu
Patibulô gloriatur ut regiâ:
Mortem adit ut regnum
Erravi!*

*Sustinere debes hoc portentum
Charitatis portentum est,
Magnum
In omnibus: ab omnibus
Pietatis sensu
Venerandum.*

COROLLARIUM IV.

Summum solatium est in hora mortis
præsentia amici veri & sinceri. Sed
quisnam ille? Christus Crucifixus: hunc
delige, hunc dilige; fideliozem nusquam
com-

comperies. *O anima mea*, exclamat S. Augustinus, *dilige eum, à quo tantum dilecta es. Elige illum amicum tuum præ omnibus amicis tuis, qui cum omnia subtracta fuerint, solus tibi fidem servabit. In die sepulturæ tuæ, cum omnes amici tui recedent à te, ille te non derelinquet; sed tuebitur à rugientibus præparatis ad escam.*

Expedit ergò, ut in vita pro morte amantissimum Jesum & hunc Crucifixum tibi amicum assumes, quem amor tibi æqualem fecit, ut faciliùs tecum amicitiam contraheret. Ita fecere tot Confessorum millia, qui omnibus propinquis ac charis valere iussis hujus unius amicitiam sibi copularunt. Ita fecere tot millia Martyrum, qui calicem Domini biberunt, & amici Dei facti sunt. Quos inter censendus ille, qui moribunda ac tremula manu amarum potionem prensans, ab uno ex circumfusa amicorum turba incitatus, ut amicissimo omnium propinaret? nantes in morte oculos circumferens, Christum è Cruce pendentem benignè intuitus: *tibi inquit, amicorum meorum dilectissime, hunc calicem propino, qui salutis meæ causa calicem Passionis epotasti. O si & is tibi in extremis animus sit, ut eum tibi in bivio æternitatis constituto, cum fiducia amicum implorare*
&

& impetrare, ejusque expansis brachiis inori queas! quod fiet, si eum nunc præ omnibus charum habueris, hunc ore, hunc corde, medullis omnibus amaveris.

Ad quod conducet praxis illa recitandi indies coram Crucifixi imagine *Corollam divini amoris* in tres decades distinctam, qua dilectum tuum Jesum, supra omne, quod in cælo & in terris est, efferas. Illum ad tria majora grana interrogantem auscultes.

Fili amas me, ad quod amabile questum intimo animi sensu respondebis.

1. Tu scis ô Amor crucifixe! quia amo te præ oculis meis, & præ omni, quod est aspectu delectabile. Averte oculos meos, ne videant vanitatem.

2. Amo te suavissime Jesu præ omni dulcedine, & gustus suavitate; amore tuum ab omni excessu & sensualitate ciborum temperabo, ut gustem, quàm suavis sit Dominus.

3. Amo te ô sponse, qui pascaris inter lilia præ omnibus odoramentis & florum fragantia: trahe me in odorem unguentorum, id est, virtutum tuarum.

4. Amo te supra omnem harmoniam & musicorum concentum; ut sonet vox tua in auribus meis; eas lubens occludam obtrectionibus, & obscænis canticis.

5. Amo

5. Amō te suprà omnes spurcas & brutas carnis voluptates.

6. Amo te præ omnibus corporis mei commodis.

7. Amo te præ omnibus mundi divitiis.

8. Amo te præ omnibus honorum titulis.

9. Amo te præ valetudine, & omnibus corporis mei membris.

10. Amo te plus vitâ, & animâ meâ.

II. Fili amas me?

1. Amo te ex tota memoria mea, nec unquam potero tuū oblivisci, qui mei dignatus es recordari: ubi expendenda omnia tibi beneficia præstita.

2. Amo te ex tota mente, tuī duntaxat cogitationi, ac operum tuorum inhærendo.

3. Amo te ex toto corde, flagrantissimo charitatis actu in te jugiter exardescendo.

4. Amo te ex totis viribus, omnes corporis & animi facultates in amore tuū impendendo.

5. Amo te præ omnibus propinquis, amicis, & benefactoribus; quia infinites tibi præ his obstrictus sum.

6. Amo te teneriùs, quàm parens filium unigenitum, aut filius parentem dilectissimum.

7. Amo te ardentius, quàm sponsus sponsam.

8. Amo

8. Amo te plusquam coelum, quod sine te infernus mihi videretur.

9. Amo te plus quam mundum universum.

10. Amo te præ amore omnium creaturarum.

III. Fili amas me?

1. Utinam nihil amem præ te: nam minus te amat, qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat.

2. Utinam amem te amore casto, ut te amârunt SS. Virgines.

3. Utinam amarem te amore constanti, sicut te amârunt omnes sancti Confessores.

4. Utinam amem te amore forti, sicut te amârunt omnes Sancti Martyres.

5. Utinam amem te amore filiali, sicut te amârunt omnes Sancti Apostoli.

6. Utinam amem te amore ardentissimo, sicut te amant Cherubin & Seraphim.

7. Utinam amem te amore perfectissimo, sicut te amavit Sanctissima Virgo & Mater Maria.

8. Utinam amen te amore, quo te amarunt, & omni æternitate amaturi sunt omnes cœlestis civitatis incolæ.

9. Utinam amen te, quantum amasti me.

10. Utinam amem te, ut amore tui moriar pro te, qui mori voluisti pro me.

Hac

Hac divini Amoris corolla , si tibi
 Jesum ut amicum in vita devinxeris ,
 quid sperandum in morte? Non aliud ,
 quàm quod ipsemet Christus S. Gertru-
 dem edocuit : eum , qui amanter Cruci-
 fixum in vivis intuetur , fore , ut à Cru-
 cifixo pariter amabili obtutu in hora
 mortis respiciatur . Hæc pia amantis
 animæ suspiria resonabunt & in morte.
 Dulcissimum nomen Jesus , quod toties
 in viventis , ita & in morientis natabit
 labiis . Mors *Echo vitæ* . Ut enim Echo
 voci , ita mors vitæ respondet . In mor-
 te scilicet *vox sua quemque sonat* . Hic
 Jesum , hic Mariam somniat , & dormi-
 endo & moriendo sonat . Non est , cur
 miremur os Doctōris Gentium D. Pau-
 li à corpore recisum , ter nomen Jesu
 inclamasse : hoc nomen Jesu , adhuc in
 vivis , in paucis & parvis epistolis suis :
 ducenties decies novies ; Christi verò
 quadringenties & semel nominavit .

Et quid non præsidii à sacratissimo
 hoc nomine tum sperandum? Solet sty-
 gius accipiter moribundi lectum circum-
 volitare , infestare , prædæ inhiare . Fu-
 git , ubi nomen Jesus inclamari audit :
 tutus eris , si latitaris *in foranimibus pe-
 træ , in caverna maceriæ* . Cant. 2. Vul-
 nera Christi , securissimum à tartareo vul-
 ture receptaculum . Refert Nierenbergi-
 us , Psittacum hæc verba edoctum , *san-
 cte*

Ecce Thoma ora pro nobis. Hic correptus à milvo, ubi de se conclamatum vidit, pro opportunitate periculi, clamavit. S. Thoma ora pro nobis. Res mira; unguibus ales projecit prædam incolumem, & ipse raptor exanimis corruit: ita ubi anima Christum, ubi amorem suum Crucifixum inclamârit, diabolus malitiâ nocendi avidus, dum irruit ruit; dum capit capitur, ut S. Leo attestatur,

Solatium quandoque miseri à concavis & exesis rupibus quæsierunt, apud eas questus suos ingeminando. Sic Ariadna Theseum suum quærens, vanè & insanè quæsta est, ut Ovidius canit:

— *Toto clamanti pectore Theseu;*

Reddebant nomen concava saxa tuum. Et quoties ego te, toties locus ipse vocabat:

Ipse locus miserae ferre volebat opem Ad sacram rupem clamanti, ex maceria Sanctissimi corporis Christi, per quinque vulnera, pentaphona respondebit Echo amanti:

O quanto melius, clamanti pectore Jesu, Hæc reddent Jesum; concava saxa tuum.

O amor! O Jesu! Quoties clamatur, amatur.

Hic tua, morte sua, crimina demit, emir.

Quo

Quo fugiam? Accipiter petit hinc , &
tangit , & angit

Non misereris Amor? Non miser eris,
 ait.

Ergone perfugium , rupes dabit *aspera ,*
spera .

An fati's hîc tutum me fore *reris , eris .*
 Eja columba , petram simul *introeamus ,*
eamus :

Ardet in hoc , pernox mens , *vigilare ,*
lare .

Perdus & pernox tecum volo *vivere ,*
verè .

Jesus amor , nunquam corde *recedat ,*
edat .

Ad petram hanc , quoties milvum *timea-*
tis , eatis . *Ita Engelgrave*

Omnibus hæc præbet dulce *levamen ,*
amen ,

C A P U T XIII.

Crucifixi imago refrigerium in
purgantibus flammis .

REperitur Romæ templum B. Mariæ,
scala cæli dictum . Origo nomi-
 nis ab Aringo hæc affertur; quod in eo
 S. Bernardus , pro defunctis celebrans ,
 in raptu viderit à terra usque in cælum
 T sca-

scalam porrectam, per quam multæ animæ comitantibus Angelis ascendebant. Ejusmodi scalam cœli potiori jure dixeris Crucifixi simulacrum, cui devotione sua velut pedibus innixi è profundo purgatorii lacu in alta cœli tot eluctati sunt. Solent Coemeteria juxta templa erigi; ut transeuntes mortis, & mortuorum memores simus; de nobis ne conqueri possint verbis Psalmistæ: *Et non dixerunt, qui præteribant, benedictio Domini super vos.* Solet & collocari in cœmeterio grandior Crucifixi imago, ut in memoriam revocet, unde petenda hæc benedictio, unde sumenda pro pœnis satisfactio: *hæc pœna, inquit Ludolphus, potest compensari brevissima, & levissima satisfactione, quicumque ipsam de thesauro Passionis Agni immaculati scit recipere. In Christi Passione in promptu invenimus, unde possumus peccata abluere, pœnas delere.*

In hujus confirmationem veritatis Cæsarius memorat, Ordinis Cisterciensis Priorem quemdam tota die distentum excipiendis hospitibus suum in monasterium delatis, sub vesperum oppidò festum, urgente somno, coactum fuisse se se in lectum abiicere. Vix oculos clauserat, cum coràm apparentem videt Fratrem Laicum, cujus curæ ejusdem monasterii prædium commissum erat, sibi-
que

quo dicentem : cum tua benedictione ,
 mi Pater , jam abeo : & quorsum ? repo-
 suit Prior mortis sui Fratris ignarus ;
 mox laicus : vado ad Deum , quia hac
 hora primum è vivis excessi ; cui Pri-
 or : multi etiam consumatæ virtutis viri
 post mortem in piacularibus detinentur
 flammis , & tu tanta cum fiducia asseris :
 te rectà ad Cœlum tendere . Solituseram ,
 subjecit defunctus , quoties propè Cru-
 cifixi transirem imaginem rogare Chri-
 stum , ut propter amaritudinem in Cru-
 ce toleratam in egressu animæ meæ mi-
 sereretur . Exauditæ fuere meæ preces ,
 ac vinculis corporis solutus , pœna om-
 ni liber rectà ad Cœlum evolo . Qui-
 bus dictis ex oculis evanuit , ac Pri-
 or evigilans suis omnia hæc retulit , com-
 peritque , eadem omnino hora fratrem
 illum Laicum Crucifixo addictissimum ,
 morte obiisse . Credibile est Clementis-
 simum Salvatorem internis illustrationi-
 bus in extrema vitæ periodo ad intensos
 amoris , & contritionis actus suum Cli-
 entem permovisse , quorum ope deleta
 omni pœnæ reatu , à lustricis ignibus
 immunis evaserit . *Cæsarius* . Licet &
 nobis ejusdem insistere vestigiis , ac quo-
 ties Crucifixi imaginem præterire con-
 tigerit , elevata in Christum patientem
 mente , hæc verba recitare : *Domine Je-
 su Christe : per illam amaritudinem , quam*

sustinuisti in Cruce pendens, maxime quando sacratissima anima tua egressa est de corpore tuo, miserere animæ meæ in egressu suo.

Hæc devotio eò nobis deberet accidere faciliior, quò gravior pœna est, à qua illa nos liberat. De B. Veronica de Binasco Virgine refert Bollandus, quod cùm ejus oculis in visione quadam exhibita fuisset illa tormentorum officina, & lustrina piorum Manium expiatrix, ita cohorruerit, ut in gravem prolapsa febrim, non tantùm animo, sed toto corpore intremuerit. Et quid ni? Cùm teste S. Vincentio Ferrerio: pœna purgatorii, quantum ad pœnam damni, & sensus, excedat omnem pœnam istius vitæ. Cui consonat Cæsarius: *ille purgatorius ignis durior erit, quàm quidquid potest pœnarum in hoc sæculo, aut cogitari, aut videri, aut sentiri.* Et tamen, quàm pauci sunt, qui has flammæ aut omnino effugiunt, aut duntaxat delibant! Sicut mundus, ait idem Ferrerius, debuit mundari, & purificari per aquam tempore Noe; sic etiam Deus ordinavit duo diluvia, ad purificandum animas: scilicet diluvium aquæ baptismalis, ad refrigerandum fomitem culpæ originalis: secundum diluvium ignis purgatorii; quia post baptismum refrigeramur, & efficimur negligentes. Expeditissima porrò via est
ad

ad hoc declinandum, si cum Religioso illo, de quo supra, lavemus peccata nostra in sanguine Agni, Devotio erga Crucifixum. Arca erit securissima, ut ab hoc diluvio præservemur.

Eodem hoc medio usa S. Gertrudis multas animas exemit è purgantibus flammis, & has inter illam fratris Theodoretii, qui multis annis curam gesserat monasterii, ubi sancta commorabatur. Hæc accepto de ejus morte nuntiatio, dum ægra decumberet, statim ad Deum conversa, coepit ardentissimis precibus ei animam commendare illius religiosi de toto illo conventu præclarè meriti. Eten, dum orat, spectabilem habet defuncti animam totam nigram, luridam, & obscuram, quod indicium erat haud obscurum gravium tormentorum, quæ in lustricis patiebatur flammis. Tragico hoc spectaculo ad compassionem mota Gertrudis Crucifixi imaginem propè lectum collocatam manibus apprehendit, ac orsa venerari pedem dextrum, dicto *Pater noster*, osculabatur primum vulnus, quod etiam circa reliquas plagas præstitit. Delata demum post ultimum *Pater noster*, ad vulnus lateris, illud reverenter exosculando, observavit sanguinem, & aquam exire non sine ingenti vaporis profluvio. Ex quo cognovit, animam illius Religiosi exiisse pariter è flammis illis pur-

gantibus, & ad æternum refrigerium evolasse. *In vita l. 5. c. 17.* An non in S. Gertrudem ope Crucifixi animas è lustricis liberantem flammis ritè cadunt illa verba Malachiæ 3. *sedebit conflans, & emundans argentum, & purgabit filios Levi, & colabit eos quasi aurum, & quasi argentum, & erunt Domino offerentes sacrificia in iustitia.* Hæc porrò sacrificia quàm grata sint misericordiosissimo Salvatore, quis nescit? Vult mortuos per vivos liberari. Observat *Bæza* in illa verba: *tulerunt ergò lapidem.* Joan. 11. Posset Christi virtus, ut Lazarum à sepulchro, sic & sepulchri lapidem simul tollere; sed maluit id operis aliis mandare, quod & ipsi fecerunt. Cur hoc maluit Dominus? quia Defunctorum levamen possunt, ac debent, vivi homines procurare. Et sanè parvis laboribus nostris, ingentes Defunctorum labores possumus tollere; sed non minore nostro emolumento ac levamine. S. Catharina Bononiensis, quæ ad Crucifixi pedes tot animabus requiem æternam suis precibus exorârat, dicere solebat: quando cupio ab æterno Patre gratiam impetrare, recurro ad animas purgatorii, ut meo nomine apud ipsum legatione fungantur; atque interventu earum me exaudiri sentio. *Bollandus.* Broymardus refert, Religiosum quemdam solitum fuisse obi-

re cœmeterium, ut pro sepultis ibidem suas apud Crucifixum preces interpone-
ret. Cùm autem in ultimum prolap-
sus fuisset morbum, vidit pulcherrimum
agmen candidis præfulgentium vestibus
ad suum cubiculum procedere. Uno il-
larum vocato, rogavit, quinam essent?
Respondit: sumus animæ, quorum cor-
pora in hoc jacent cœmeterio, adjuto-
riô illius infirmi de pœnis liberatæ: ob
id nunc ei gratæ occurrimus. Huic Re-
ligioso illud accini potest, quod Noëmi
de Booz dixit: *Benedictus sit à Domino;*
quoniam eandem gratiam, quam præbue-
rat vivis, servavit & mortuis. Ruth. 2.

In vita B. Henrici Sufonii Ordinis Præ-
dicatorum legere est, suam matrem pau-
lò antequam fatis decederet, ei affirmas-
se: ego triginta annorum spatiô, quo-
ties incruento missæ sacrificio intereram,
toties amaris lacrymis parentavi crucia-
tibus Redemptoris mei, eosdem offeren-
do æterno Patri in satisfactionem pecca-
torum meorum, meosque immergendo
sacratissimis ejusdem vulneribus. Eve-
nerat aliquando, ut, cùm quadam die
sub verni jejunii tempus templum illa
ingressa esset, à Crucifixi simulacro cor-
pus vulneratum ad concitandum affectum
è cruce avelli, ac deponi à Conciona-
tore conspexerit; quo spectaculo ita ad
cordis compunctionem commota est, ut
dolo.

doloris vehementia in corpus quoque redundante, semianimis in terram corruerit, & amisso linguæ, oculorumque usu, eam necesse fuerit in domum deportari; ubi affixa lecto, ac ægra perseveravit usque ad diem Parasceves, quo circa horam nonam, quando Redemptor mortuus est, & illa pientissimè obiit. Commorabatur tunc temporis Henricus ejus filius studiorum gratia Colonia, cui comparens mater hilari facie, ac præ gaudio gestiens dixit: fili mi! abii quidem ex hoc mundo; sed mortua non sum: vivam semper cum Deo meo. Expunxi omne poenarum debitum meum apud Divinam Justitiam contractum, cruciatibus, & meritis Salvatoris mei. Ama & tu Jesum Crucifixum, qui in omnibus necessitatibus tuis tibi semper præstò erit. Quibus dictis ex oculis evanuit rectà ad æternos sponsi sui amplexus commigrans, à flammis lustricis illæsa. Exhibuit & postmodum se Christus ipse B. Henrico spectabilem asserens: *anima, quæ se multis obstrinxit peccatis, poterit ipsius passionis meæ thesaurum adeò ad se adjungere, sibi que applicare, ut etiam, si vel mille annis punienda sit in purgatorii locis, brevi tempore & culpam, & poenam omnem dissolvat, ita, ut absque purgatorio libera commigret in cælum. Sic est; munus absconditum extinguit iras*

Prov.

Prov. 21 id est, ut S. Thomas notat iras Dei, poenas purgatorii: juxta illud *in sanguine testamenti tui emisisti vinctos de lacu*. Zach. 9.

Displicet proinde magnopere Salvatori nostro, si non eam, qua par est, fiduciam in inexhausto hoc cruciatuum suorum thesauro collocemus, aut eum omnino negligamus. Testis pia illa Matrona ex oppido Schidamo, quæ B. Lidwinæ Virgini Hollandæ perquam familiaris, eidem dixerat: si salutis suæ certa foret, se ignibus purgatorii tot cupe-re annis cruciari, quot in vicino vase sinapis grana containerentur; cui Lidwina: non rectè sapis, ac loqueris dilecta, neque fati cruciatibus Salvatoris tui, ac lacris ejus vulneribus confidis, quæ potentissima remedia sunt, ut te, atque alios à purgatorio igne liberes. Vivere illa desiit; ac dein magno ploratu sociæ Lydwinae apparens, suamque diffidentiam accusans, orat, obsecratque, ut meritis sacrorum Domini vulnerum è tormentis ineffabilibus eximatur, quod Lydwina præstitit, ac prostrata ad Crucifixi pedes precibus suis Cælum exemptæ flammis animæ aperuit. *In vita.*

De S. Lydwina itidem memorat Bollandus, post mortem sub capite ipsius positum fuisse sacculum quemdam cum

lacrymis ejus & guttis sanguinis , quas ex commiseratione erga animas purgatorii effuderat , à frigore condensatis . O quàm pretiosum unguentum , quàm pretiosa aromata pro mortuis ! *Emerunt aromata , ut venientes ungerent Jesum .* Marci 16. In quæ verba Barradius : *Feminae ferentes unguentum ad ungendum Christum mortuum , mortuorum meminisse nos docent .* Illæ corpus ungere volebant unguentis corporalibus ; nos animas in purgatorio unguentis spiritualibus , id est precibus , eleemosynis , sacrificiis ungamus . Spargant alii super tumulos violas , rosas , lilia , floresque purpureos : meliùs hoc balsamo rigantur , præsertim si illi accedat Fasciculus myrrhæ Passionis Dominicæ .

Legimus in narratione Missionum , quas per Regnum Neapolitanum Patres nostri instituerunt , quandam virtutis magnæ Matronam ipso communionis Generalis die vidisse Christum cruci affixum , venerandum latus suum expandere , ac copiosè sanguinem fundere , vivis atque defunctis salutarem . Certè B. Joannes de Alvernia cùm solitus esset ante Crucifixi effigiem prostratus , obsecrare per intercessionem sanctorum vulnerum à Deo misericordiam animabus purgantibus , aliquando tantam multitudinem vidit inde prodeuntem , ut multitudinem
scia.

scintillarum è vasta, & ardenti fornace prodeuntium exæquarent.

Rectè clamant ad nos animæ purgatorii : *miseremini mei saltem vos amici mei ; quia manus Domini tetigit me ;* non enim utraque manus nempe æternitas, & acerbitas pœnarum, sed una duntaxat temporalis pœnæ eas tetigit, quæ tamen tanta, tamque acerba est, ut B. Maria Magdalena de Pazzis in raptu dixerit : omnia tormenta, quæ passi sunt Martyres, fuisse tamquam amœnum hortum respectu eorum, quæ infliguntur in purgatorio. Satagamus proin omnes omni conatu Crucifixum per sua exorare merita, & flammeo illo carcere liberare animas dirissimis tormentis subjectas, atrocissimis supplicijs excruciatas ! Cur non precibus nostris refrigerium, & solatium affundamus igni illi sævissimo extinguendo ? illis ergastulis miserabilium captivorum evacuandis ? ò quanto gaudio illos perfundi par est, qui aliquando in Cœlesti patria spectabunt animas suarum precum vi, in libertatem filiorum Dei assertas ? qua dulcedine perfruentur, quando percipient illas gratulantium, & gratias agentium voces : *dereliquerunt me propinqui mei, & qui noverunt, obliti sunt mei Job. 19. Tu autem misertus es mei ; tu eduxisti è custodia animam meam Psal. 141. augebit*

jucunditatem hanc recordatio horridi illius antri, ultricibus incendiis exæstantis. Hic verò, si unquam aliàs dulce erit, meminisse malorum, meminisse bonorum, quorum ope licuit citius transire ad Regna Beatorum.

C A P U T XIV.

*Devotio erga Crucifixum pignus
vitæ æternæ.*

UNum est, quod multos oppidò sollicitos tenet, anxios habet, & etiam primas Ecclesiæ columnas horrore concutit, nimirum illud æternæ sapientiæ oraculum: *nescit homo, utrum amare, vel odio dignus sit*, an unus ex prædestinatis, an suum nomen scriptum in Cœlis? Hunc tamen metum magnopere lenire solet, ac mitigare, spes, fiducia, ac amor erga Salvatorem Crucifixum: si compatimur, & conglorificabimur, si similes in passione, erimus & in gloria. Et profectò communis est inter Theologos opinio, uti fusè demonstrat P. Recupitus, unum ex præcipuis prædestinationis signis esse, si quis tenebro quodam pietatis affectu se affici sentiat erga Christum crucifixum. Hunc quis

quis quis habet, jam in vita hac habet
pignus vitæ æternæ.

Expertus id B. Stanislaus Casimirien-
sis Canonicus, qui cùm se ferventissi-
mis precibus Jesu crucifixo commenda-
ret, audivit vocem Salvatoris Jesu Chri-
sti, qui eundem è Cruce suavissimè sic
est allocutus: *surge, & festina fili mi
Stanislæ, hodie enim tecum eris in pa-
radiso.* Surrexit bonus senecio, sanctis-
simis Sacramentis muniri petiit, ami-
cis valedixit, & prostratus in terram,
manus in crucis formam expandit, ani-
mam suam Deo ardentissimè commen-
davit, sæpius illud repetens: *Domine
Jesu Christe, fili Dei vivi! in manus tuas
commendo spiritum meum.* Hæcque in-
ter verba, pientissimè expiravit ad ac-
cipiendam coronam vitæ ab ipso Cruci-
fixo evocatus. Erat nimirum B. Sta-
nislaus unus ex iis, de quibus Ecclesia
canit: *quia amaverunt Christum in vita
sua, & imitati sunt eum in morte sua,
ideò coronas triumphales, meruerunt.* Erat
unus ex iis, qui, ut S. Maximus loqui-
tur, *gubernaculum fidei fideliter tenens,
anchoram spei tranquilla in statione com-
posuit, & plenam cœlestibus divitiis, &
æternis mercibus navem optato in littore
collocavit: qui contra omnes adversarios
scutum timoris Dei tamdiu infatigabiliter
tenuit, donec ad victoriam perveniret.*

Quid

Quid enim fuit totius vitæ illius cursus, nisi unius cum tot hostibus, tot noxiis affectibus conflictus? Horum utique mors pretiosa est in conspectu Domini, quos ad suscipiendum certamen cum tyrannide vitiorum, Christi amor impulit; ad conficiendum imitatio Christi animavit. Hos sua præsentia honorat, suo alloquio invitat: surge & festina fili mi; hodie enim mecum eris in paradiso.

R. Alquirinus Cisterciensis rogatus in agone, quomodo haberet? bene habeo, respondit, parata sunt omnia; præventus sum in benedictionibus dulcedinis. Rogatus denuò, nunquid visione quapiam cœlitus donatus esset? modò respondit, apparuit mihi Jesus Christus, qui sereno me vultu intuitus vulnera sua ostendit, & dixit: *Ecce peccata tua deleta, veni, vide, deosculare vulnera, quæ tantopore dilexisti, & toties in meis infirmis fovisti; Ecce, qui infirmos fovet, Crucifixum fovet, fovendus ab eodem, cum in fine vitæ, tum in vita altera sine fine.*

S. Henricus cum Jesum Crucifixum pias inter preces consularet, quid agendum, ut securè ad æterna præmia perveniret, jussus est aulam fugere, & se ex mundi strepitu, in solitudinem, & eremum conferre. Secutus est consilium, atque adeò sanctam regius hinc eremita
vitam

vitam instituit, ut ab eodem Crucifixo, se libro vitæ inscriptum esse intelligeret. Moribundo alternis choris Angeli Te Deum laudamus, accinuisse, sunt auditi.

S. Eulalia duodecim annorum puella, ultrò se stitit tyranno: hiantibus undique per totum corpus plagis, in Crucifixum Jesum defixa: nunc inquiebat, o mi sponse, & Redemptor! quàm bene resplendet in me per ista vulnera viva imago tui. Characteres isti in corpore meo per sanguinem meum exarati, quàm ad vivum mihi exprimunt, & repræsentant ipsam tuam passionem. Tandem flammis injecta candidæ instar columbæ visa est in cœlum evolare. *In vita.*

Martyrem hîc vides lætantem, quòd ad vivum expresserit inter tormenta Crucifixi imaginem. Quot alii fuêre, qui id præstitêre non quidem cruento, sed incruento illo Martyrii genere crucifigentes carnem suam cum vitiis & concupiscentiis suis. Dilucidè id asserit Clarevallensis Abbas: *martyrii quoddam genus esse, spiritu facta carnis mortificare; illo nimirum quo membra cæduntur, horrore quidem mitius, sed diuturnita molestius: Quam suam mentem confirmat sermone primo de omnibus Sanctis, ubi inter cœtera: quid; inquit, mirabilius, aut quod martyrium gravius est, quàm inter epulas esurire; inter vestes multas &*
pre-

pretiosas algere ; paupertate premi inter divitias , quas offert mundus , quas ostentat malignus , quas desiderat noster iste appetitus ? An non merito coronabitur , qui sic certaverit , mundum abiiciens promittentem , irridens inimicum tentantem , & quod gloriosius est , de se ipso triumphans , & crucifigens concupiscentiam prurientem . Par igitur erit coronarum dignitas , quorum par erat in certamine difficultas . Nec obscurius coronabitur , qui à Tyranno fuerit in crucem actus , quàm si se ipsum crucifixerit .

*Ad ejusmodi coronam pariter evocatum , quis dubitet , & B. Jacobum de Bevania Crucifixo devotissimum . Anxius hærebat ille quidem , & sollicitudine plenus , an & ipse futurus esset aliquando ex numero salvandorum : diu hæsit anxius . Ad Crucifixi pedes provolutus hæc verba audivit : *sanguis iste tibi signum sit : & ecce : profiliens repente è SS. Christi latere sanguis , per vultum & vestimenta Jacobi ita erat sparsus , ut elui vix amplius posset . Pauca guttula labiis orantis illapsæ , cor ejusdem , & animum ita erexerunt , ut spe plenus , non desideraret aliud , nisi dissolvi , & esse cum Christo .* Lyræus . Quàm verè Augustinus : *noli dicere : in Cælo non ero : tenemus mortem Christi , tenemus sanguinem Christi ; si quod plus est , tenemus ,* quod*

quod minus est, speremus. Qui pro nobis dedit mortem suam, non is daturus est vitam suam?

In conventu, in quo commorabatur Valentinus vir eximiae virtutis ex Ordine Seraphico, reperire erat sacellum ab aliis habitationibus separatum, in cuius muro depicta exstabat devota Crucifixi imago. Ad hanc orandi gratiam identidem recurrebat Valentinus: ab hac icone se se incitari sentiebat ad varios virtutum actus erga suum vulneratum Salvatorem: ibi omnes ejus delictae, & quando liber erat à functionibus ab obedientia sibi praescriptis, ibi hærebat perpetuus Crucifixi adorator. Placuit magnopere Redemptori devotum hoc obsequium, cui dum aliquando vacat, sensit sibi à Crucifixo hanc allabi vocem: *Valentine! brevi ad te invisam, ut participem te reddam praemiorum, quæ præparavi diligentibus me.* Ad hunc nuncium vicinæ mortis coepit ille se se majori cum fervore præparare, quæ re ipsa brevè subsecuta est, anima ejus ad percipienda promissa præmia evolante, ad quæ viam sibi straverat eximia illa sua erga Crucifixum devotione, & multò magis imitatione. *Sandæus.*

Singulare est, quod de S. Margarita de Tortona in Annuis Minorum legimus. Hæc viro nobili olim, imò Veneri servie-

viebat. Is cum domo aliquando abiisset, cane comite, inscia Margarita, à corrivali trucidatus est, ac propè viam cadaver relictum cespitibus coopertum. Canis post dies non multos laciniâ deprehensam Margaritam ad struem lignorum deduxit, oculis latratûque rogare visus, ut ligna amoveret. Amovet, Dominum agnoscit, sed jam mortis larvam. Enim verò exhorruit, & in alieno vultu suum contemplata, formam, mundum, & ante omnia vitam priorem lacrymis damnat. Et abluerunt hæbre-vi latentem in cœno Margaritam, vitæ rigor velut scabellum pulcherrimam reddidit, ut jam prodigiis splenderet; inter alia & illud: quòd, cum aliquando Crucifixo inherens multa gemitibus rogaret, è Cruce Christus hanc vocem emisit: *quid vis misera?* Cui illa: *nihil aliud præter te Domine*, quod signum illi fuit condonatę veniæ. Miseram quidem Salvator eam compellavit, ut ostenderet, qualis esset ex se; at post infusam gratiam hæc Margarita pretiosior apparuit omnibus mundi Margaritis. Porro ex istis Crucifixi verbis animos sumens, rogare eundem institit; ut dignaretur se vocare & filiam, & sponsam, quod & impetravit; unde collegit: si filia; futuram, & hæredem regni; si sponsa; invitata pariter ad nuptias

Agni,

Agni. Libet hîc mihi cum mellifluo Bernardo percantari: Margarita, unde tibi hoc? unde tibi tam inæstimabilis gloria, ut ejus sponsa merearis esse, in quem desiderant Angeli prospicere? Unde tibi hoc, ut ipse sit sponsus tuus, cujus pulchritudinem sol, & luna mirantur, ad cujus nutum universa mutantur? Unde tibi hoc, ut illa sponsi ardentissimè amantiss verba audire merearis: filia mea, tota mea es, & ego tuus sum? quid ad hæc Margarita? nisi quæ in amoris Cantico sponsa: Dilectus meus mihi, & ego illi. In quem locum idem Bernardus insolens verbum: & ego illi; nec minùs insolens, Dilectus meus mihi; nisi quod utroque insolentius, utrumque simul. Mihi, inquit, intendit. Itâne intentæ est illa Majestas, cui gubernatio pariter, & administratio universitatis incumbit, & cura sæculorum, ad sola transfertur negotia, imò otia amoris? Ita sanè.

Ex Ordine S. Augustini delectus Archiepiscopus Valentinus in Hispania ob largitiones in pauperes dictus Eleemosinarius, etsi multis adversitatibus premeretur, mœrorem tamen omnem levabat, si Christo è Cruce pendenti suas calamitates exponeret: Quod tunc maximè evenit, cùm aliquando Festo Purificatæ Virginis die coram Christi Crucifixi imagine, qua familiariter uteba-

tur,

tur, querelas suas deponeret: eo enim tempore Christus è Cruce pendens aperto eum ore consolatus, monebat, ut ad Festum Natæ Virginis moriturus, ad mortem simul & cæleste iter se pararet. *Ex vita.* Hac voce ad Cælum invitatus Valentinus an non cum Propheta exclamarit & ipse: *lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi; in domum Domini ibimus.*

Memorat P. Ludovicus Granatenſis Uyllipone anno 1582. hecetica febris proſtratam: ac novem integros menses lecto affixam jacuiſſe Domicellam quamdam ſanguine nobilem, ſed virtute longè illuſtriorẽ, quæ identidem audita eſt, quando ſola erat, affectuoſiſſimè alloqui devotam quamdam Crucifixi imaginem ante lectulum proſtrantem, ac dicere: & quando tandem, mi Redemptor, me liberabis de corpore mortis hujus? quando digna ero tuâ frui præſentiâ o dulcis amator animæ meæ? Ah, Jeſu mi, ſpes mea, & omne bonum meum, noli animam meam diutius retinere inter viles, & immundas mortalis hujus carnis exuvias. Hiſtam humilibus, ac ardentibus precibus Virginis placuit tandem pientiffimo, ac clementiffimo Salvatori deſideratum dare reſponſum; dum à Crucifixo clara voce ſibi acclamari audiit: *bonô eſto animô filia!*

*filia ! quia post quindecim dies, id est festo glorioſæ meæ in Cœlum Ascensionis tecum ducam ad gaudia paradisi. Vix postmodum illuxerat hora pervigilii Ascensionis, cùm se jam ante pro tam felici transitu insigniter præparasset, jussit advocari Matrem suam cum domesticis omnibus unaque manu Crucifixi imaginem, altera ardentem cereum præferens, ultimam iniit cum morte luctam inter perpetua ad Redemptoris simulacrum suspiria, & colloquia, quibus etiam pientissimè immortua est horâ primâ post meridiem, qua scilicet dicitur Christus post resurrectionem suam Cœlos ascendisse. An non hæc Virgo cum sponsa exclamare poterat Cant. 5. *anima mea liquefacta est, ut dilectus meus locutus est*, id est, dum suavissima vitæ verba à Sponso meo audivi, sic ejus amore liquefacta est anima mea, ut à se ipsa deficiens, tota in ejus formam, & figuram transfusa sit, hîc quidem per imitationem, ibi per fruitionem.*

Graviter decumbebat Sancius de Aufa, quodque ipso morbô gravius illi acciderat, erat sitis ardentissima à febre accensa, quæ ultra bimestre protracta est. Exertabat ore linguam aridam, ac nigro quodam tetrôque suffusam colore, persentiscens in se continuum bibendi pruritum, quem tamen leniebat memoriâ
tole-

tolerata à Salvatore fitis in Cruce : neque tamen toto hoc tempore aliud liquoris admisit, quàm quod medici permiserant, licèt in suo cubiculo frequenter vasa aquâ plena remanserint ex infirmarij oblivione, quèis fitim suam valuisset restinguere; cùm esset nullus, qui potuisset impedire. Ad extrema tandem deductus cœpit toto vultu præferre extraordinariam quamdam & insolitam lætitiā, cujus causam à superiore suo rogatus, respondit: evolabo, mi Pater, brevi rectà ad Cœlum, de quo jam certus sum. Anxio hærenti, ac suspicanti superiori illusionem quamdam, subjecit Sancius: scias, ante biduum me conspexisse Christum Crucifixum, mihi dicentem *Sitio*. Videbar mihi, me manibus præferre vas quoddam aquâ plenum, quod, cùm obtulissem, ille libens acceptavit. Institi dein quærere ex Salvatore, num essem unus ex Electorum numero? Omnino reposuit ille: & ego iterum: an me deduces tecum? Ita fili mi! respondit Crucifixus. An non igitur præ gaudio totis exultem præcordiis, benedicamque dominum illum, qui fitim meam compensare vult nectare paradisi. Quibus dictis placidissimè expiravit, eò delatus, uti spes est, ubi æternum potabitur torrente voluptatis. *Eusebius in vita*. Videtur mihi devotissi.

tissimo Sancio de Aufa idem sensus fuisse, qui fuit olim S. Agapito quindecim annorum puero, qui virgis, nervis, igne, fumo, aqua bulliente, & aliis tormentis excruciat, cum in capite ejus carbones congererentur, gratias agens Deo dixit: *parva res, si caput coronandum in Cælis prunis coronetur in terris.* O quàm decorabit corona gloriæ famem, & sitim, plagas, & vulnera excepta pro Christo!

Ingeniosus Italus Joannes Ferro in Theatro de Gentilitiis tesseris refert, Henricum III. Gallia Regem, cum simul regnum Polonia occupasset, duas coronas in scuto gentilitio pingi curasse, quibus supernè tertia imminebat hoc lemmate subjecto: *manet ultima cælo.* Ad hanc ultimam respexisse videtur mihi S. Guilielmus Roschildensis in Dania Abbas, qui cum ad Crucifixi aspectum in efformanda in se viva quadam ejusdem imagine usque ad nonagesimum octavum ætatis suæ annum strenuè allaborasset; ac demum lecto postremo ex morbo affigeretur, per noctis quietem Angelos vidit, coronam auro gemmisque distinctam apparare. Petit Guilielmus, cui illa destinetur? Tibi, inquiunt Angeli. Quærit, quandonam perficienda sit? ajunt illi, dum passus fueris satîs: nimirum post pugnam sequitur victoria, post

vi-

victoriam canitur Pæana, & Victori decernitur corona.

Ad hanc coronam respexere quoque omnes in hoc libro memorati fortissimi Crucifixi imitatores. Huc nos quoque respiciamus; huc ærumnas nostras referamus; sub hoc Crucis vexillo pugnemus fortiter usque in finem, ut cum Crucifixo in oculis, cum Crucifixo in manibus, cum Crucifixo in pectore mors nos inveniat: Tunc Agonotheta noster Christus *consolabitur omnes lugentes in Sion (illa cœlesti) & dabit coronam pro cinere, oleum gaudii pro luctu, pallium laudis pro spiritu mæroris* *Isai. 62.*

Omnia.

Ad maiorem Salvatoris Crucifixi honorem & gloriam.

o, 11
che
mi
fu
ne
vol
fina
in Ca
in pe
mont
ney
dino
ato
Gid

is/
til

Hofer, Johann Baptist,

Imago Crucifixi Prodigiosis eventibus illustrata In Lvcem Data Et Ad
promovendam ejusdem Devotionem, ac Venerationem accommodata

Tridenti 1733

Asc. 2421

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10263609-7

VD18 12615854-002